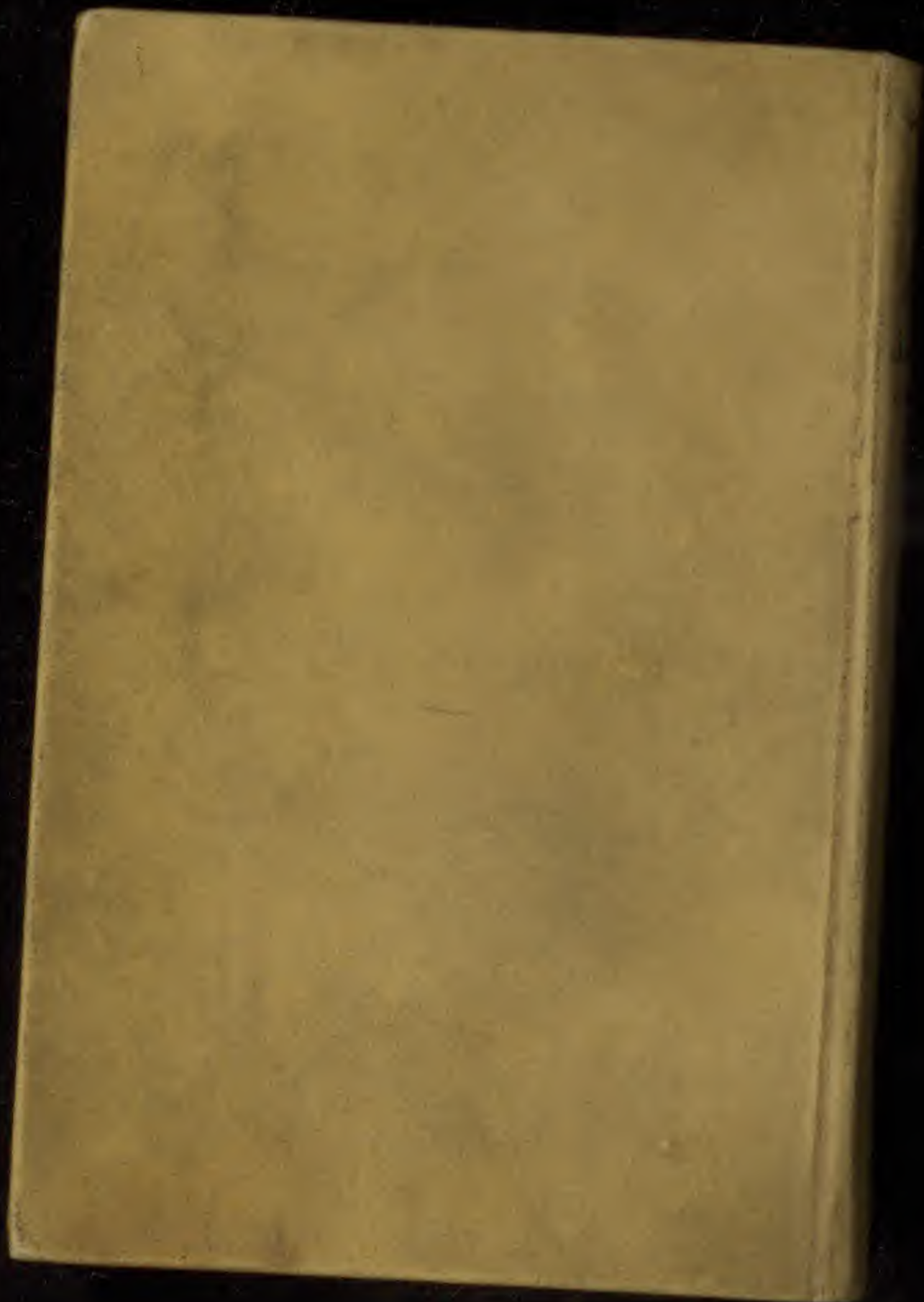
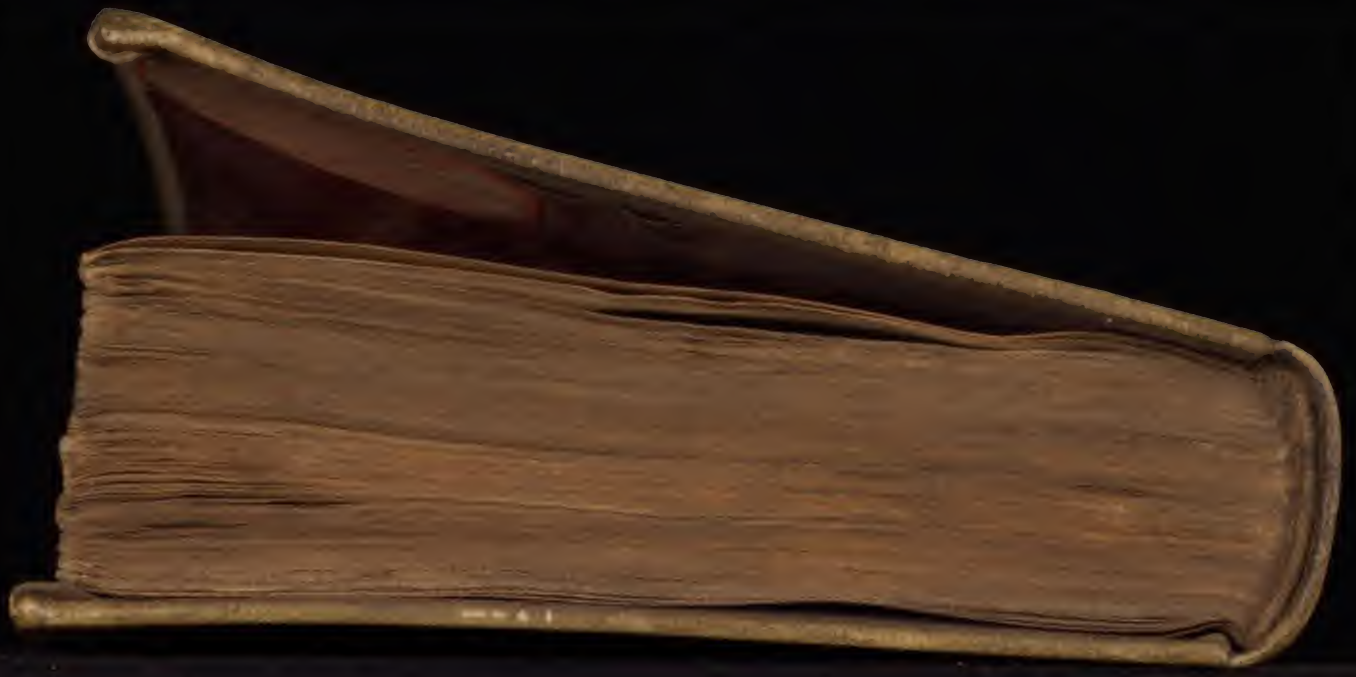

Activaris
de Medic.
Composit.

1539

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
28/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
28/A

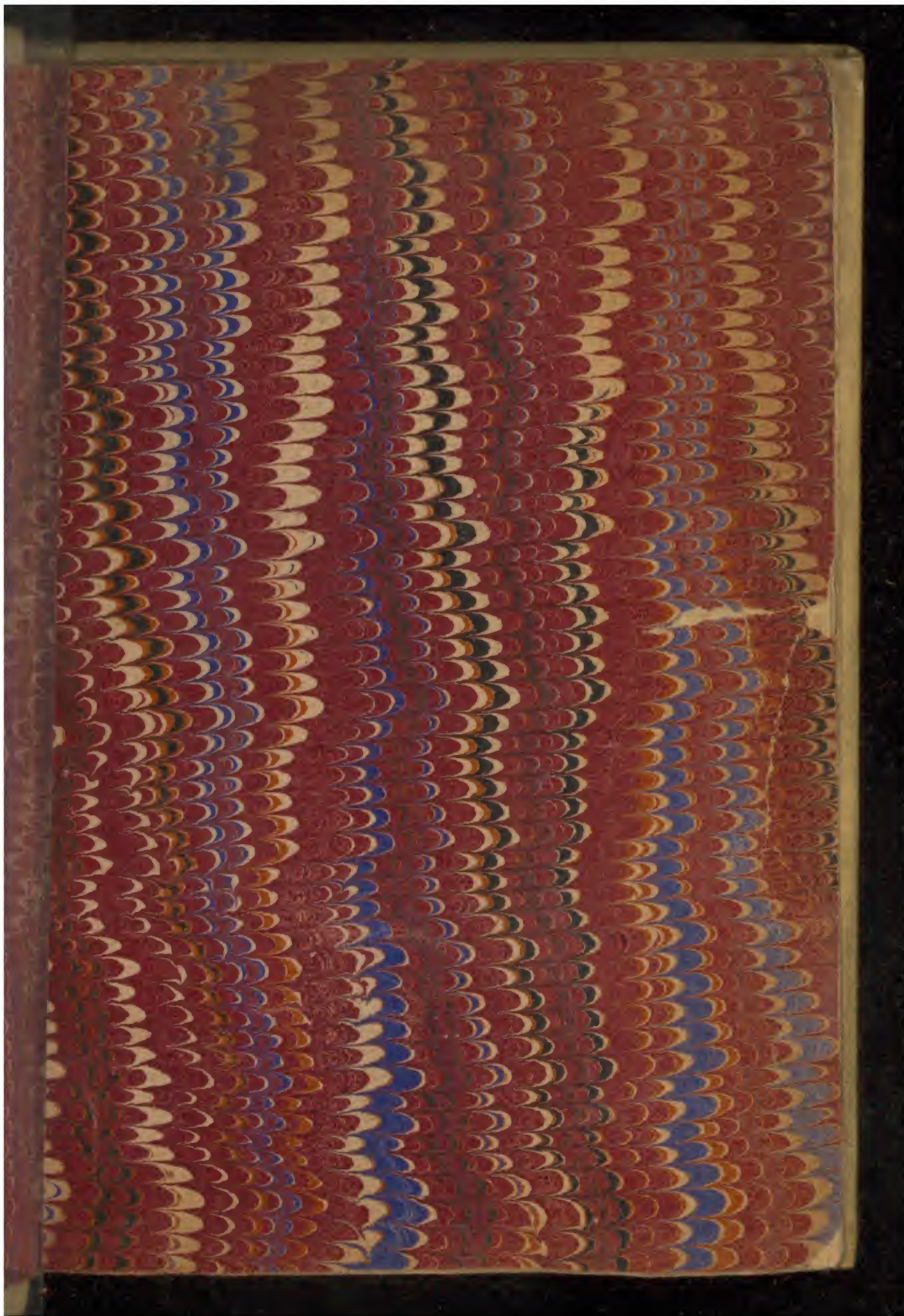
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
28/A

LBODIN, LIBRAIRE

Envoie un Catalogue de Livres anciens et
modernes envoyé gratuitement.

OUVRAGES SUR LES SCIENCES OCULTES
(Catalogue spécial)

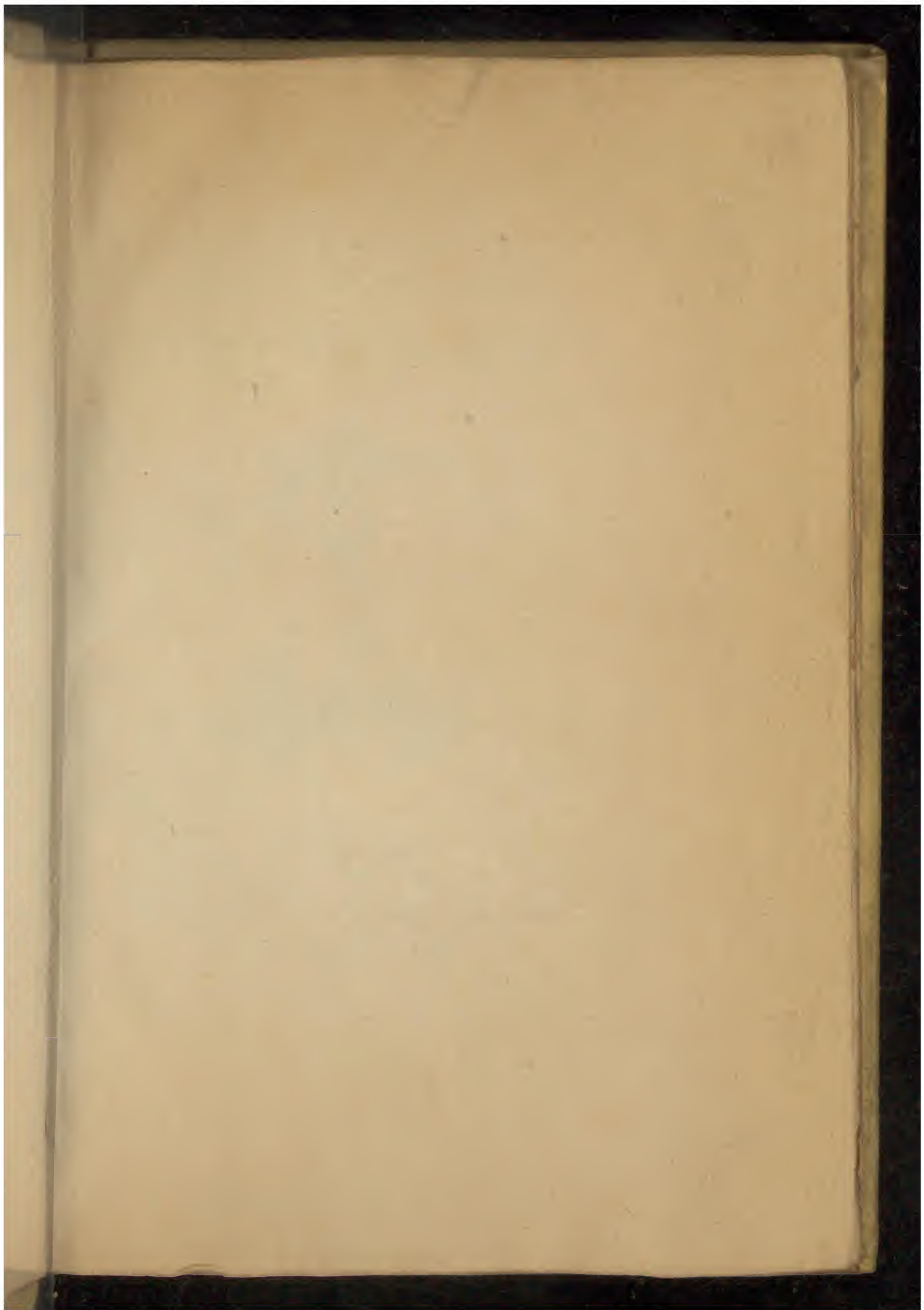
43 Quai des Gr^{es} Augustins, PARIS

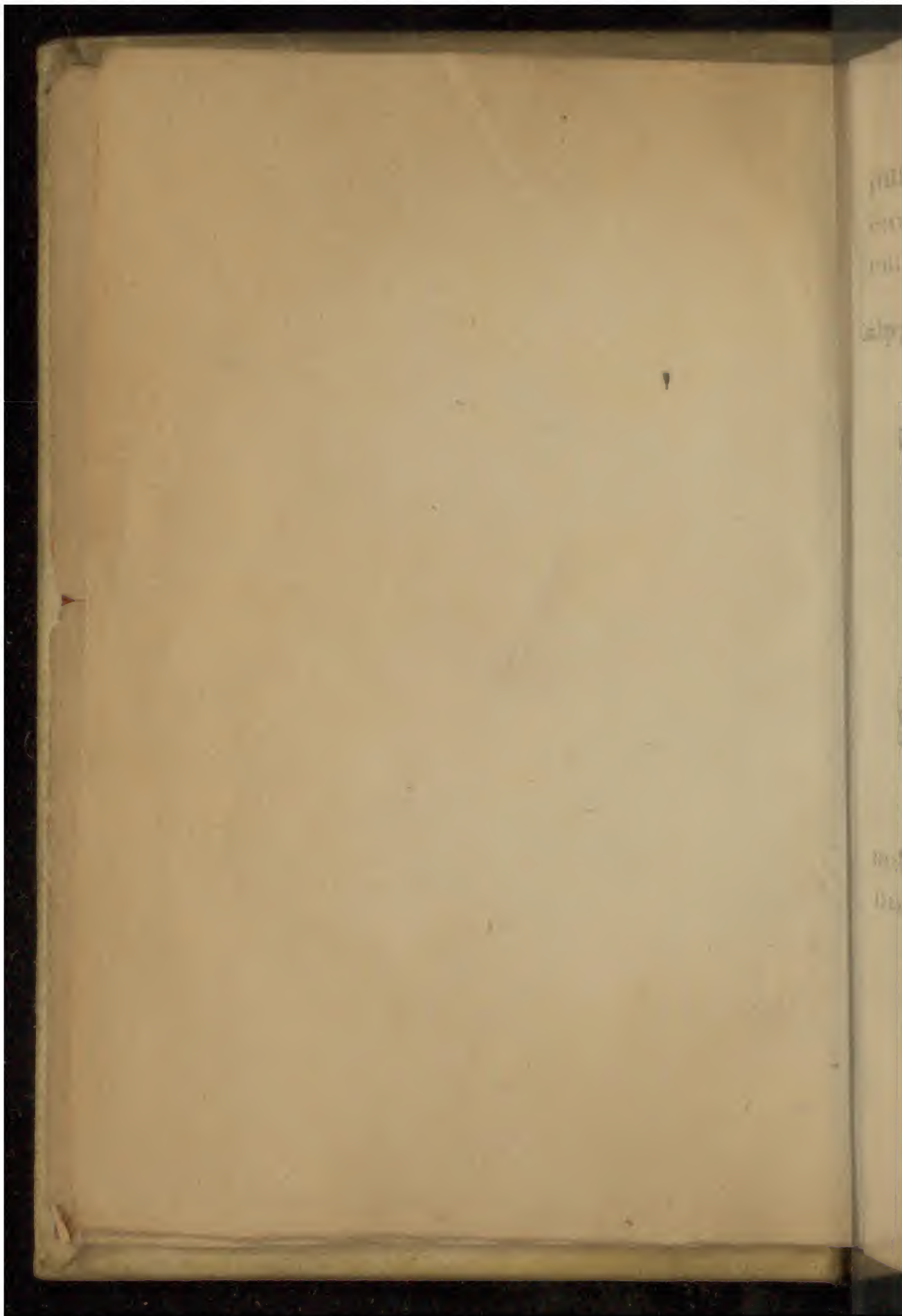

28/A

6

L III Act

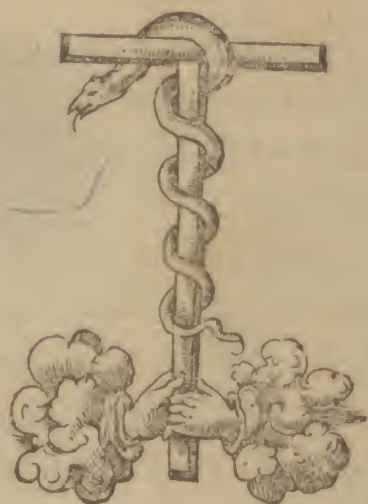

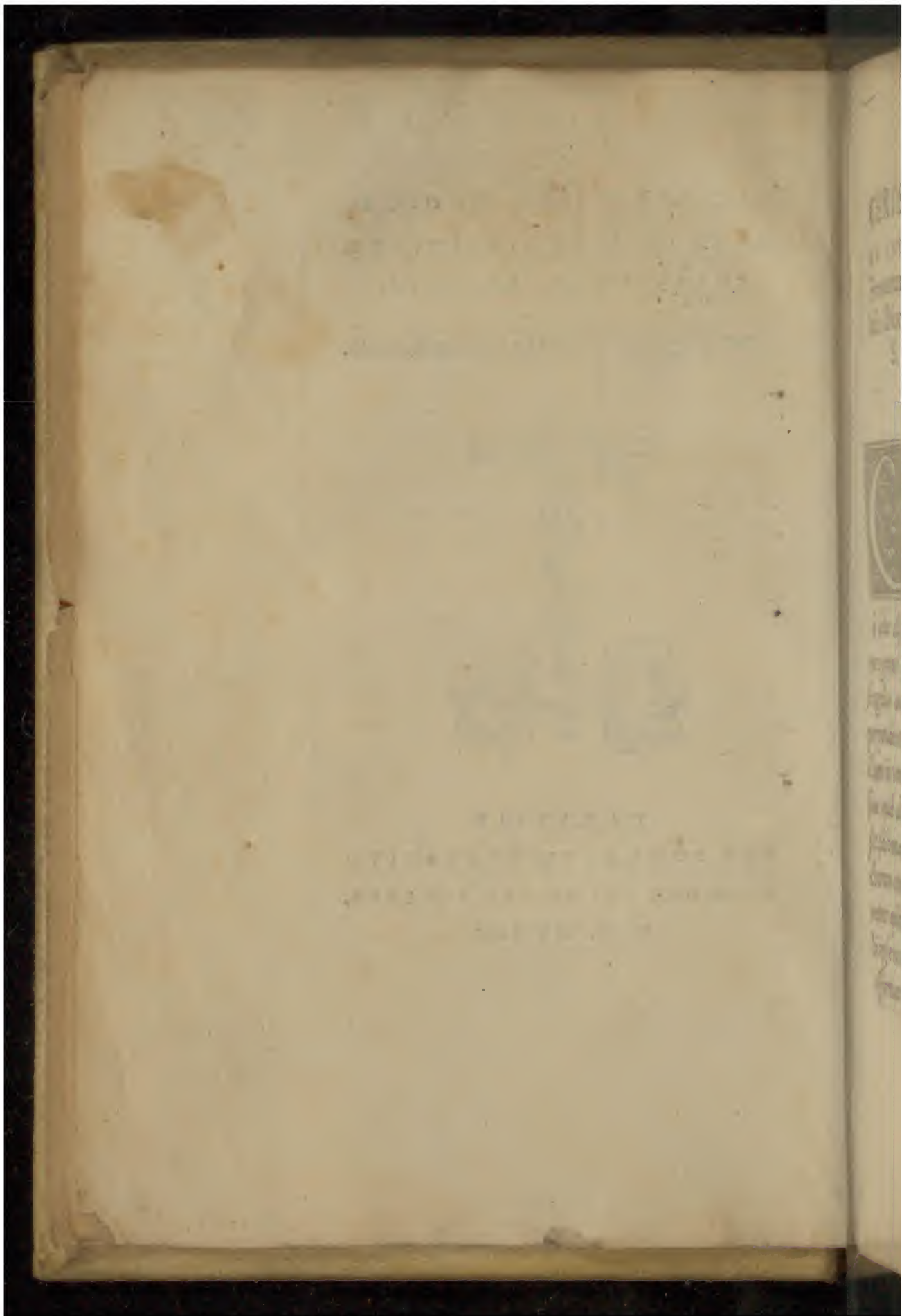
42570

ACTVARIVS DE MEDICA-
MENTORVM COMPOSITIONE.
RVELLIO INTERPRETE.

Cum Regio priuilegio in quinquennium.

PARISIIS
PER CONRADVM NEOBARIVM
ADD. HILARIVM SVB V. MARIA.
M. D. XXXIX.

CHRISTIANISSI

MO INVICTISSIMÓQVE

Francorum Regi Francisco Va-
lesio Dionysius Corronius

S. P. D.

Compositiones medica-
mentorum Actuarii, Au-
gustissime princeps, quas
Ioānes Ruellius sueffio,
annis aliquot ante quā
ē vita discessisset, latinas fecerat, nuper
recognoui, qua potui fide & diligentia
singulas authoris sentētias ad græcum
perpendens exemplar: vt si quid fortē
illum in vertendo humanitūs fefellisset,
siue quid aliō festinans calamus omisi-
set, id bona cū ipsius Ruellii, tum do-
ctorum omnium gratia, à nobis repone-
retur. quibus an ego satisfecerim, qui mi
hi ipse non satis feci, vix equidem ausim
affirmare: hoc tamen vnum verē præ-

A.ii.

dicabo, me quidquid fuit laboris, ut quam plurimis rei medicæ studiosis consulere, percupide suscepisse. in quo id omne, quod præstiti, Franciscæ regum maxime, tibi dico & nuncupo, veterum consuetudinem sequitus: qui medicinam diis & regibus acceptam referentes, hanc iisdem ipsis semper dicatam & maxime coniunctam esse voluerunt, tanto salutaris artis cōsortio cū cœlitū numine ac regū imperiis per omnē ætatem celebrato, ut tum vulgo fuerit receptum, & medicis reges atque deos fieri: qui sic mortales sanando iuuissent. ita certe apollinem, ita filium eius æsculapium, & cæteram superiorum gentem cælo assignatam, venerata est antiquitas. idque factum non immerito: siquidem promptissime ex homine ad deos itur, cum is, illorum sanat exemplo. imo amborum idē efficitur munus, cum quam nobis ille rerum parens dat vitam, hic datam tuetur: vel potius iterum donat largi-

turque, utpote prius deperditam, quam
potest plurimos morti eripiens. nimirum
Et regum est, eos omnes, quibus ipsi im-
perant, quavis tueri ratione: Et medici-
nae (quae ad hominum salutem inuenta
est ratio omnis eò spectat, ut sospes Et
incolumis nemo non seruetur: Et reges
initio nam in terris nomē imperii id pri-
mū fuit hoc ipso medendi beneficio, non
minus populū suū protegere studuerunt,
quā armis, quā legibus atque institu-
tis. ideo medicina semper gloriosa si-
mulque diuina priscis habita fuit: quòd
cū esset mortalitatis nostrae modera-
trix ac regina, eadem reges haberet me-
hercule potentissimos, Et peraequē sui stu-
diosissimos. quippe quos graecorum etiam
medicorum testimonio constat, non mo-
dò medicamentis antea inuentis fuisse
vsos, sed certa scitaque alia excogitasse,
quae ipsi quocunque proficiscerentur,
diligentissimē secum deferebāt: eorūque
vsu, sicubi aduersa incidisset valetudo,

A.iii.

sibi aliisque opitulabantur: hoc identidem
exemplo suos, ut se quisque studiosè tue-
retur & curaret, commonefacientes. ne
que hac illa duntaxat gloria contenti,
regnabant: quin sæpe cum toto regie
dignitatis satellitio, in summo honoris
fastigio, in purpura, ac mediis in trium-
phis, laureati, vel alias accincti paluda-
tique, loca perlustrasse, sui quisque im-
perii, memorantur: non quidem, ut unus
niteret digiti articulus, sed id satagen-
tes, ut plantas insignes aut aliud quid-
piam hominibus utile vestigarent: pro
quibus, dum hoc unus illic, alius hoc idem
alibi suum faceret inuentum, non minus
strenuè aut acriter ab ipsis dimicatum
est, quàm de imperio aut vita. tum cer-
tamen, omnium longè quidem pulcher-
rimum certauere, ut vitam nostram quàm
optimis donis exornarent & excole-
rent. eius rei argumenta cum alia no-
bis supersunt multa, tum ea, quæ ab nobi-
lissimo illorum bello nomen sibi hodie quo-

que retinet, polemonia; atque alia stir-
pes non paucae. quarum inuentoribus re-
gna partim concessa, partim immorta-
litate mortalibus donatam fuisse legi-
mus. quid enim aliud nobis achillea, lys-
machia, eupatorium, sonant? quid aliud
gentiana & alcibiadis? quid aliud mi-
thridation, & mirabilis illa mithrida-
tia antidotus? quid regiae florum appel-
lationes? de quibus poeta iocum struxis-
se videri potest, cum pastorem inducit sci-
scitantem, quibus in terris inscripti nomi-
na regum, nascuntur flores. neque enim
nunc vlla prorsus regum permultorum ex-
taret memoria, nisi in hisce rerum nomi-
claturis ea verbo tenus asseruaretur: ut
quotquot in his priscorum nomina insunt,
tot illorum merita, vitaeque nostrae au-
xilia agnoscamus. quae tu omnia, princeps
generosissime, tanto superas interuallo,
quanto tu plures quam omnes omnis
aevi reges, doctrinae vitaeque degen-
dae ornamenta adinuenisti: quantoque

A.iiii.

solertior inuentis tuendis extitisti, vel
sanando fortunatior diuiniorque: qui nō
carmine, non superstitione vlla, vt vete-
res fecisse prodūtur: sed sincera in Chri-
stum fide ductus, eiusque, vt videre est,
spiritu afflatus duce, puritatis animi tui
teste, tuo cælestisque dei digito, tot milia
strumoforum, hoc est, morbo perditorum,
nulli mortalium quā tibi curabili, etiā
leuiter contacta sanas & seruas, deo-
rum (quos imitaris) instituto, qui soli quos-
dam in nobis affectus amoliri credun-
tur. quare sapientissimus poetarum ho-
merus, hos ipsos morbos ad cælitū iram
retulit, & ab iisdem opem posci solitam
cecinit: nec minus quidem verè noster
ouidius, non esse in medico semper rele-
uetur vt æger: quin illam deorum poten-
tiam, sanando plus humanis valere viri-
bus. id quod tu vnus ex omnibus memo-
ria dignis principibus, Franciscæ regum
optime, clarissimis & frequentissimis
manifestas miraculis, toties ad pietatem

repetitis: quæ , vt sunt francici regni in-
signe ac decus & velut quædam diuini-
tatis in te merentis testificatio: ita tu eam
certissimam expectes oportet . profecto
inter omneis principes christianos hanc
prærogatiuam adeptus es , vt more mo-
doque christi seruatoris, verbo & opere
sanes . nihil hic rerum tuarum bello aut
pace gestarum, epistolæ breuitas patitur
attingere : alibi eas (si deus annuerit)
persequemur , exæquatas vt minimum
eximius summorum ducû imperatorum-
que, facinoribus, & sæpe supra. quis enim
mentis cōpos præclarissima Caii cæsaris
(verbi gratiâ dixerim) hisce tuis prætu-
lerit siue arma siue ornamenta ? hoc est
vndecies centum et nonaginta duo milia
hominum in bellis ab eo occisa præter
eam multitudinem, quæ in discordiis ac
præliis ciuilibus penè innumerabilis oc-
cubuit : hic enim maximus fuit fortunæ
eius, ac gloriæ cumulus , vt ipsemet cæ-
dum author solebat interim gloriari, at

eam rem non adeo laudi dandam esse
inde licet existimare, quòd Caius Plin-
nius, vir alioqui cæsarum cultor, anxie
diligens, coactum vocet tantam huma-
ni generis iniuriam, nedum in gloria
ponat. quo magis nobis suspiciendus, po-
tentissime ò & clementissime rex, qui
vnus plura christianorum milia, tua bo-
nitate prudentiaque ingenita seruas,
quàm ille illiusque multi persimiles alii,
vnuquàm suorum perdidierint. seruas in-
quam, & vt pius patriæ parens, gre-
mio foues: dum bellum longè calamito-
sissimum festa pace cōmutas, idque pro-
cul relegatum conuertis in persas &
extremos ad garamantas: & quidquid
rege uerè christianissimo dignū habetur,
hic sanctissimè agis: tot iā annos populo
tuo quietem salutemque moliens, cū te
imperio administrando eum præstas,
quem populus natioque omnis, si saperet,
vt monarcham sequi deberet, omnibus

fortunis, ut id vnum obtineat, collatis.
sed, ut nostra (quorum tu portus es &
asylum) literarum studia contingam, quod
nam beneficium maius musis poteras
conferre? quid te dignius facere, quam
quod eas olim à barbaris regibus expul-
sas, nunc tanto postliminio reuocatas, in
tuo regno sedere permittis, ac tecum vna
regnare iubes: & quoad licet, in pristi-
num honorem restituas: & facis, ut ubi-
que gentium tui imperii, sed potissimum
lutece, doctissimi viri honestissimis abs
te donati stipendiis, linguas doceant, la-
tinam, græcam, hebræam: alii quidquid
in hisce tribus scriptum est, omne genus
doctrinæ dico, omnem naturæ historiam
interpretationēque, gallica facundia ce-
lebrent, & quasi, ut ita dicam, francita-
te donent. quibus si alios adiungas, qui in
harum ipsarum peritia linguarum, philo-
sophiā ac medicinā publicè profiteantur,

quales hic multos reperias tuæ beni-
gnitatis alumnos : qui iuventutem istius
multiplicis literaturæ rudimentis imbu-
tam, in altioribus alant disciplinis, &
tyrones generosos, velut ex ephebis exce-
dentes excipiant: quodque totius negotii
caput est, reliquum encyclopædiæ orbem
illis tradant, parique cum iam dictis
professoribus diligentia ac dexteritate,
totum philologiæ pensum absoluant. hac
tanquam coronide operiver: regio om-
nibusque eruditionis numeris absolutis-
simo addita, nihil tuæ reipublicæ utilius,
nihil deo sanctius, nihil ea, quam de te
orbis concepit, opinione dignius effece-
ris: quas enim quis athenas nobis amplius
prædicet? quos non academi saltus? quod
non lyceum, quam non stoā, aut peripatū?
quæ non gymnasia pro hoc vno trilingui
parisino quis contemnat? cui alia omnia
collata, aut omnino frigeunt, aut mul-
tum fasses, vel ipsa iudice italia, sum-

mittent. quod vt statim fiat, vel solo nutu
vt præstes quod ita possis, obnixissime
te rogant musæ omnes, charitesque om-
nes. vale princeps felicissime beatissimè
que, ex ædibus tui cum primis Reueren-
di Cardinalis Turnonii, apud sanctum
germanum à pratis. 17. Calendas
Martias.

DIONYSIVS CORRONIVS
studioſo lectori.

DE ACTVARIO, quoniam aliàs
mihi plura erunt dicēda, cū videlicet alii
eius libri in lucē dabuntur, hoc in præſen-
tia dictū velimus, huius librum de compo-
ſitione medicamentorum, Ruellio noſtro
viſum fuiſſe dignum, quem romana à ſe
donatum colonia, poſteritati relinqueret:
ipſum vero authorem identidem mihi vi-
deri, cum potiſſimum eius doctrinam con-
ſidero, qui vt, veterum nouiſſimus, ſic
recentiorum primus meritò cenſeri poſ-
ſit: quippe qui vnus omnium optimè illo-
rū placita medicinasque percallet: vnus
omnium maximè compendioſo tradit ar-
tificio, & tantulo cogit enchiridio, quid-
quid bonæ frugis magna illa Galen-
ſylua, cæterorumque in hoc genere ſi-
milium immenſa complectuntur volumi-
na: idem vnus omnium belliſſimè cuncta
recentiorum medicorum inuenta con-

cinna: & cum iis, quæ ipse per se repe-
rit, tam appositè iungit, tam decenter
vsibus accommodat, vt de omnibus me-
dium quoddam quasi temperamentum
facere videatur: adhæc autem, methodo
tradere, quam quiuis sequens, sit modo
mediocri præditus ingenio, similia iis
multa per se excogitare possit: atque vbi
vsus postulabit, morbis opponere, eosque
illis penitus profligare remediis. quæ res
vna, vt maxime iis necessaria est, qui ho-
die passim medicinam faciunt, & vt sic
dicam, praxim exercent: ita hætenus
ipsis desiderata: certe ad nunc receptas
vsu curationes tam propè accedere vi-
detur, quàm quæ potest proximè. vale.

REGIO PRIVILEGIO CA-
uetur, ne quis hunc librum ante
quinquennium in Gallia vel im-
primat vel alibi impressū vendat,

I

ACTVARI I ZA-
CHARIAE DE MEDICA-
mentorum compositione liber.

POSTQVAM editis antea qua-
tuor voluminibus, amplè mentionē
de medendi ratione fecimus: reli-
quum est, perscribere quintum to-
tius operis commentarium, qui me-
dicamentorum misturas & compo-
sitiones complectetur. in quo ta-
men vt ea decoqui, aut teri, vel quo
sane pacto in formas digeri debent,
nobis erit differendum: quippe quū
id breuius esse censeatur, q̃ vt lon-
gam orationē desideret. quin etiam,
vbi res efflagitabit, neque genus pa-
randi, tanquàm parui momenti, fa-
stidiemus: sed quemadmodū in sin-
gulis membratim digestis valetudi-
nibus, ex quibus & quot simplici-
bus medicinis construatur: & si qua
ex iis plures in vsus veniant, quibus

B

ACTVARIVS

vitiis opitulentur, proponemus. Hoc enim modo conspectis, quas fronte medicamina pollicentur, inscriptionibus, simul & seplasiarium vulgus, his ad manum ac tanquam enchiridii more, vt par erit, fruetur: simul & rei medicamentariæ prudentes, qui medendi viam ac rationem percallent, de iis iudicium ferent. quibus tutò non ea tantum vsurpare, sed eorum etiam exemplo, alia cõdere licebit: sicut deinceps formulâ quâdam in duobus ferè vel tribus medicamentis rationem ac modum ostendemus. Itaque nonnulla è medicamētario veterum penu deprompta, quædam à nobis methodico artificio in vsum edita, huic nostro inserētur commentario. Singula tamen quæ experientia probarit, ab iis tantum, qui suum adhæc impendunt studium, sunt deligēda. Porro postea quàm à summis morborum

fastigiis, ad mediocriora particula-
rioraque nostra processit narratio,
agedum in compositis medicamini-
bus eadem via ac ratione coeptu p-
sequamur institutum.

SVMENDORVM

medicamentoru formæ.

Id tamen scitu dignum occurrit, quod
medicamenta, que ingeruntur, mo-
do trita solum & in farinam leuiga-
ta, modo conuenienti humore sub-
acta prebemus: aut plana fingentes,
in circuli formam cogimus, & ea P A-
S T I L L O S appellamus: aut in exiles
globulos orbiculosve digerimus, q̄
C A T A P O T I A vocamus: Aut a-
quam decoquētes ad tertias, & colan-
tes, solo decocti iure vtpote iam me-
dicamentoso vtimur: vel cum alte-
ro quodam, vt vino, melle, sapa, vel
id genus alio coniuncta prebemus
potanda: vel quod proportionē res-
pondet, sachar appellatum, aut mel,

B.ii.

ACTVARIVS.

fi ad hoc nonnihil conferre beneficii putemus, rursus cum eodem, donec medicamentum concreuerit, coquimus: quod & SERAPIVM, aut ZVLAPIVM, barbara voce solem⁹ nominare. Cæterùm alia terentes, dum in vnitatem coëant, & cū melle subigentes, appellamus ANTIDOTA: non secùs, atque fructus aliquot fugaces, aut iam coctos, aut in salgama plana redactos, ex melle tantisper excoquimus, dum iustum crassamentum obtineant: ac in formas deinde cogimus, quæ quandam bellariorum imaginem exhibeant.

ADMOVENDORVM medicaminum formæ.

EORVM verò, quæ exteriùs admouētur, quædā formantur in VNGVENTA, quæ solùm illita, auxilium adferre dicuntur: alia inEMPLASTRA coguntur, quæ linteis expansa, vel alutis tenuibus, aut pit-

taciis inducta, superponuntur: alia nominantur E P I T H E M A T A, quæ non vernaculo lentore, sed externis vineta tæniis cohærescunt: Alia teruntur in farinam tenuem, quam P O L E N T A M, P V L V E R E M ve dicimus. non desunt, quæ velut C O L L Y R I A fingentes, quibusdam diluimus humoribus, & ad cotem terimus, profluentique latice, tanquam ocularibus medicamentis utimur. Cæterum hæc, & id genus alia, sensibus deprehenduntur. Quinetiam tibi harum rerum gnaro, & componere & fingere licebit formas, & temperaturas demutare, resolvere, & extendere medicamenta, vti laborantium conditio postulabit.

DE POTIONIBVS febricitantium.

SIMPLICISSIMUM in potionibus febricitantium, medicamen
B.ij.

ACTVARIVS

(nam ab iis negociū auspicari placet) est quod ex sachare & aqua coquentes temperamus: secundū locū tenet quod ex violarum succo & sachare factitamus: I O S A C H A R nominant. Hoc pectoris vitiis ob lentorem quem habet, auxiliatur: & q̄ maxime bilis acrimoniam obtūdit. Q V O D ex floribus Nymphææ & sachare paratur, vehementioribus febribus, multo magis subuenit, & dolores quos bilis creat, & capitis ardores sopit. Q V E M A D M O D V M qđ è solo fit aceto, O X O S A C H A R appellatum, molestias capitis à calore excitatos hebetat, & flauam bilē demolitur destruítque. Capit acetī libram vnam, sacharis libras duas.

Aliud habetur oxosachar è radicibus, valens aduersus adustos & retorridos humores: stomachū purgat: roborat iecur: calculosis renibus auxilio est. Ratio componendi hæc est:

DE MEDIC. COMPOS. 4ⁱ

Corticis radicum apii, fœniculi & fatiui intubi, tusarum, singulos sextantes, in tres aceti libras coniicito, & quousque ex hoc modo binæ supersint libræ, coquito: post quinque aut sex horas, vbi radices subegeris, & manualibus scopis infidētem deterferis spurcitiam, adiicito binas sacharis libras: rursumq; dū mediocre sibi cōcrementū adsciuerit, coquito.

Aliud oxosachar ex cotoneis, corpus refrigerat, roborat stomachū, & appetentiā inuitat: iecur & cor exhilarat in æstate. Succī cotoneorū librā vnā, aceti selibrā, sacharis libras duas, coquito, donec ad consistentiam vsq; iusto coalitu densescant.

Aliud è rosis, refrigerat stomachū & firmat: irrepentes in arcē cerebri vapores sedat: contra iocineris calorē auxilio est. Aliud è santalis, valet aduersus iocineris calorē, sitim lenit.

Aliud è malis dulcibus, & acidis;
B.iiii.

ACTVARIVS

quod stomachũ & iecur firmat, vomitiões discutit, appetētiā molitur.

Aliud ex Damascenis temperatur prunis, quod prodest ad deiiciendā aluum, ventrēmq; exonerandū: feruorēmq; bilis ac sanguinis infrenat.

Fit etiam ē ziziphis contra ardentes febres, quod sanguinem purgat: tussi & destilationi, quam calor mouerit, auxilio est.

Aliud ex acerbis vuis factitatũ, pollet aduersus flauā bilē, & iocinoris calorem: stomachũ roborat: sitim lenit, vomitionē leuat, & deiectũ firmat ventrē: opitulatur febri, quā sanguinis putrilago excitarit. Recipit succi vuae acerbæ librā vnā, sacharis libras duas. Hæc ita se habēt. verũ cū ipse reliquorũ simpliciũ vires noris, poteris p tuo arbitrio, & simplicia vniũsque modi, & varia medicamenta, hac via & ratione adiutus, cōponere. Solũ enim hæc & alia id genº

DE MEDIC. COMPOSIT. 5

medicamenta, in febribus paramus.

DE POTIONIBVS

medicamentariis, aduersus affe-

ctus qui febreis comitantur.

PORRO ex permultis simplicibus speciebus, varia fingimus medicamenta: partim, cum ad vnũ & idem medendi spectant institutum, quæ componuntur, medicamina: partim, cùm varii casus concurrentes, varia exigunt auxilia.

Compositi
onis me
dicamen-
tariæ ra-
tio.

S I Q V I D E M cum laborantem solum refrigerare (verbi gratiâ) volumus, violæ & lactucae semina, & nymphaeae florem, & talia cum saccharo commiscemus: ac tantisper coquimus, dum aliquod nanciscantur concremētum: iusq; decocti ex frigida aqua præbemus potandum.

Quòd si calidam, putremque materiam ad vrinas conuertere statuamus, iis intubi satiui vel erratici, quod cichorium appellant, radi-

ACTVARIVS.

cem, & teneros asparagorū partus,
turionésue, & cucumerum semina,
acinos solani, cæteraq; huius gene-
ris permiscemus.

Casiæ de-
scriptio.

Quemadmodum sanè, si ventrē mol-
lire fuerit in animo, cū reliqua prū-
na, tum maximè damascena adiici-
mus, & ferè quippiam nigræ casiæ.
est autē fructus fistulosus, teres ablō-
gusq;, cōcretū intus humorē ferēs:
non vna coalescens cōtinuitate, sed
ex interuallo intercedentibus ligno-
sis tenuibusq; membranis septū, se-
minalib⁹ granis figurā & specie nō
dissimilibus, iis quæ cognita nobis
filiqua profert. Hoc sufficiēti modo
datum, incandescentē torridamq;
bilem, citra molestiā expurgat: deni-
que iis, qui ob tenerā imperfectāq;
ætate aut quibus aliam occasionē, dei-
cientia aluū medicamēta respuunt,
hoc audēter & intrepidè dam⁹. Tu
verò & alia quoq; ventrē emollien

tia mediocriter, poteris supradicto
adiicere medicamento: cuiusmodi
sunt portulaca integra, atriplex, etiā
mercurialis, maluaq;: siquidē singu-
lē harū feruefactę cremorem succū-
q; reddunt, aluū emolliētem. Neq;
profecto nos latet, si nōnulla ex pri-
mū dictis cocta cū sachare pmiscue-
rimus, & aluū emolliens & refrige-
rās, par cōstructū iri medicamētū.

Quinetiā si ventrem qui immoderatus
fertur, suppressere tētemus, & aliās
corpus refrigerare: superi⁹ memora-
tis refrigerātib⁹, rosas, & myrti ba-
cas, si op⁹ sit, & rheum, quo in culi-
nis ad opsonia vtūtur, & id genus si-
milis adiūgimus. In quibus tamen
nos nō prēterit, diuturnā, serpsisse
vētris profusionē, & humorē turge-
re, astringētibus & refrigerātibus ea
miscemus, quæ vrinam cient: videli-
cet, vt ductis aliō riuulis, profluuiū
auertatur, in alios exitus euocatum.

ACTVARIVS.

Si enim hac ratione medendi, non
vtamur, irrepens defluuium, præclu-
so itinere, denegatoque egressu per
has astringentium & cohibentium
vires, quosdam ventris & pedum
tumores creabit. & hæc quidem hac
ratione curantur.

Simili modo, si frequentes bilis vomitu
tus in febribus existunt, & iā modū
excedunt, dictis iam refrigeratibus,
vuc acerbę succum, & portulacę se-
men (quæ biliosis vomitionibus, au-
xilio sunt) admiscemus. CAETER-
VM iocinori, quod intemperies
aut feruor malè habet, oxyachantę
vel succum vel baccas, iis quę refri-
gerando sunt, commiscemus. Pro-
pterea ei, quod santalum vocant,
& intubi seminibus & succo, addi-
mus quæ mediocriter astringendo,
refrigerat. siquidem, hæc omnia re-
frigerant, viresq; iocineris recreat.
QVOD si in vētrem ferè defluxio

decumbat, & interanea punctim
vellicet, vulnusq; aliquod mordi-
cū creauerit, ita vt dysenteria iam
hærere videatur, & sanguis, cruen-
taq; alui proluuiēs feratur: tum
refrigerantibus, & astrictoriis ad-
iungito, quæ sanguinem sistunt, &
alui strigmenta cohibent. qualia
sunt, hypocystidis, arnoglossi & po-
lygonii succus, & succinum, la-
pis corallius & hæmatites, lemnium
cretę sigillū, & qui draconis sanguis
adpellatur: & quod nostri medica-
men dysenteriis adsumi, hoc etiam
sanguinis reiectionibus dandum pu-
tato. CUM iam pus reicitur, &
tussis laceffit, astringentia subduce-
re conuenit: solisque sanguinem
sistentibus uti, cum mediocriter re-
frigerantibus, si homo incalēsceret:
in iis autem emollientia, & quę cō-
coquant, quæq; nonnullum sibi len-
torem vendicarunt, superhabun-

ACTVARIVS.

dare oportet. qualia sunt hæc, Vio-
læ, cucumerū semina, feminis coto-
neorum psyllique lentus cremor,
althæe malueque semē, dulcis radix,
& adiantum. hæc enim concoquūt
præstantque, vt purulenta, facilius
extusliantur. Si autē lenta glutino-
saque cōcrescāt, marrubio & hyssop-
o, lenticia digerentes & extenuan-
tes, vitio opitulamur. QVEMAD-
MODVM si per vrinaria vasa sāguis
procedat, operę precium est iis quæ re-
frigerāt & sanguinē supprimūt, eas
cōmiscere medicinas, quę mediocri-
ter vrinā pellant: nō, vt videlicet lo-
tiū cicamus, sed vt per vretica, iis,
quæ sanguinē sistūt, medicamentis
viā paremus. Alioqui enim pericu-
lū foret, ne derafa ad hūc modū pla-
ga, humor quispiam eo conflueret.

OBSTRUCTIONIS

curatio.

Postquā vtique calorem pariter, &

obstructorios quosdā infarctus, in visceribus inesse suspicamur, inibi cū modicè refrigeratoriis, aliqua cōmiscibimus, quæ humores extenuent, & infarctitios expediāt meat⁹.

Quòd si cū duritia & tumore, obstructorii viscerū adfectus adsint, simul quæ emolliāt, & concoquant, oportet adsumere. nec te clam est, in numero refrigerantium esse, violas, intubū tam satium q̃ erraticū, portulacæ semen & cōsimilia quædam: Extenuādi verò, infarctus extricandi, & humores per vrinā subducendi facultatē obtinere, fœniculi radicē & apii & anethi, & horū semina: insuper anisum & caron.

Cū verò non insignis calor adparet, simul adsumere cōuenit, petroselinī semē, acorum, capparis radicē, trifaginē, centauriū, & id genus similia. Illa enim in eorum classe censentur, quæ magis excoquant,

ACTVARIVS.

& infarctus vitia referent. at postq̃
infarct⁹ mediocriter expediueris, al
theę semē & malue, eupatorium, bu
glossum & bupthalmū, chameme
lū, melilotū, dulcemq; radicē, & id
genus similia cū sachare paramus,
pro ratione caloris, maiore aut mi
nore incendio flagrantis. Verūm,
cum frigus magis inualefcit, longe
melius, si cū melle potiones, vel ex
vino salgama concinnentur. Absti
nendum verò omnibus inibi, quæ
insigniter refrigerant, medicamētis.

si stomachus venterq; frigoris
vitio laborent, in vsu sunt piper,
zingiber & agalochum, calamus
odoratus & cinamomum, reliquaq;
odoramenta: insuper eorum semi
na, quæ flatus discutiunt, qualia fœ
niculi, anethi, cuminum, & seseli
libycticūq; & caroum & talia. Mul
toq; magis, si venter spiritu disten
tus, turgat.

VISCERIBVS humorum crudorū copiā grauatis, aut tumētib⁹, aut iam induratis, adsumenda sunt, quę potentiū obturantes infarctus leuant. Cuiusmodi sunt, trisago, chamępitys, centauriū, & amara amygdala, acorum, iris, inula, polium, calcifraga, & talia: insuper męum & hypericon, phu, stęechas atque paronium. hæc enim & id genus alia, obstructis infarctisque visceribus sufficienter auxiliari creduntur: ad hæc etiam aquę intercutē incipiētibus offusionibus, & habitui malo.

ANTIDOTORVM VSVS

& compositio varia.

Digressio.

SED NE cum remediis, in huiusmodi potionibus, largior humor cōgeratur, imbecillioraq; videantur medicamēta: excogitata sunt Antidota, ex herbis, succis, lachrymis, seminib. radicibusque, cōgestis & operosè tritis, & in vnū cum melle coactis: quibus magna ex parte ex

C

ACTVARIVS.

rerum calidarum mistura conflatis: interdum nonnulla, quæ vel mediocriter vel summè refrigerant, & stupefaciunt, cōmiscemus, ad contemperandos videlicet contrarios partiū quarundam affectus: aut ad prædolentem partis sensum sopiendum: quemadmodum fit in medicaminibus, quæ colica nominantur. Sicuti & purgantia quædam eisdem inferimus medicamenta, per quæ purgamus, quæ putemus cōuenire: non secus atque in iis, quæ serapia vocantur, facere solemus. Quæadmodum autem plerunque ex calidis medicaminibus, & melle, antidota conficimus, sic interdum & ex frigidis medicamentis in leuorē exactū redactis, & cū aliquo simplici refrigerante zulapio in vnitatē coeuntibus, frigefaciētia factitam⁹ antidota: sicuti nonnulla calefaciētia, vt dictū est, zulapia.

✶ PASTILLORVM COMPOSITIO & vsus.

DE MEDIC. COMPOSIT. IO

EODEM modo, diuersos confici-
mus pastillos: refrigerātes videlicet,
& calefacientes, aut aliū quēuis præ-
bētes effectū. Ratio parandorū hęc
est: Teruntur in farinā, q̄ ad cōposi-
tionem apta esse vidētur, simplicia
medicamina: eāque cū cōueniēti hu-
more subigūtur, & in pastillos con-
tēperatē digerūtur: qui, cū postulat
v̄sus, triti, ex aqua aut vino, aut alio
quouis succo, vt cōgruere existima-
mus, præstantur ebibendi.

DE CATAPOTIORVM COM-
ponendi ratio.

NEC dissimili ratiōe catapotia fa-
ctitātur. Verū hęc potissimū in iis
q̄ vētrē deiiciūt medicamētis exco-
gitata sūt, ad fallēdā medicamēti in-
suauitatē: simul quò iniucunditatis
copia bona ex parte deuorantes la-
teat: simul ne stomachus adscititiis
grauetur humoribus, vernaculis in-
terdum alioqui satis oneratus.

C.ii.

DE TRACTVARIIS

PVLVERES.

Ultima simplicissimaq; omniũ, q̃
assumũtur, sunt trituræ, lomema &
pulueres, qui græci dicuntur xeria:
quæ simplici modo sic offeruntur.

MEDICAMENTORVM FOR
mæ, quæ quatenus durent.

*Igitur neq; hæc diu seruare licet, quòd
facile & celeriter, euanida, fathi-
scunt: at suam vim tueri seruareq;
possunt, vasis recõdita densis, ita vt
imbecilliora fuisse reddita nos non
fugiat: iis multò meliùs, & longiore
temporis curriculo, catapotia, & pa-
stilli conseruantur: dãnantur tamen
hec velut exhausta iam longitudine
temporis, & exucto eorum vernacu-
lo humore. Plus iis durant, ad exqui-
sitam consistentiam cocta serapia
vel zulapia. appella enim hæc, vt
lubet, barbaris ita vocata nomini-
bus. Sed quæ nos, herbas quasdã de-
coquentes, adiecto mediocri melle,*

DE MEDIC. COMPOSIT. II

Chylaria, id est, succatiūculas dici-
m⁹, vix duab⁹ ferè dierū septi manis
seruari possunt, humore iam corru-
pto & perniciem sentiente. Diutissi-
mè omnium Antidota permanent,
melle sibi talē vendicante naturam,
vt sua commistione diutius inoffen-
sa ea perdurent: improbantur tamē
omnia vetustate, & tempore vires
remittunt: ac insuper procedentia,
facultatis quoque formulā exuunt.

Cæterū omnia dēsis & angusti-
oris seruata vasculis, meliūs peculia-
rem vernaculumq; tuentur condi-
tionē. Sed de iis haften⁹: haud enim
expedit in talibus diutius immora-
ri. deinceps itaq; vnde iam digressi,
rem reliqueramus, indidē exordio
resumpto, persequamur institutum.

Redit à di-
gressione
ad institu-
tum.

ITA QVÆ quib⁹ in febre medica-
mētis vtendū, p̄tereā in iis q̄ febrim
comitatur vitis, quā viā ac rationē
sequi deceat, habūdē nobis dictum.

C.iii.

ACTVARIVS.

Argumētū
operis.

est. Adiciemus autē & alia medicā
menta, vt ex pluribus, vnicuique vi
tio magis familiaria deligere, & ex
variis mistionibus, rationē ac viā tē
perandi animo possis cōprehēdere,
præcellēnsque in talibus ratiocina
tor habearis. Igitur hinc exorſi, de
particularibus discerem⁹ medicamē
tis, & quibus singula vitiis subueni
ant. Deinde subnectemus purgatiū
medicaminū, recensionem ac dele
ctū: nouissimē post hęc exponemus
q̄ exterioribus vitiis cōueniūt medi
camēta. Sic enim de compositis me
dicaminibus liber fæliciter extremo
claudetur vmbilico. Vnūquodque
igitur eorū quæ à nobis tradentur,
prius inscriptā habebit pollicitatio
nē: postea species, interdū & ratio
nem cōponendi. Tu verò rationis
ac modi non imperitus, nōnulla ex
iis sumēs, aut paria cū iis faciens, &
modicē misturam mutās, vbi vitiis
quibusdā cōuenire putaueris ob sen

iūs vel acumen vel duritiā, tempera-
mentū aut consuetudinē, aut aliā q̃-
uis laborantis conditionē, secundū
subiūctas rationes ac vias, sic facito,
facili epologo & cōiectura colligēs.
Porro quātū ad medicamina perti-
net, quædā edētur è græcis medico-
rū monumētis deprompta: quædā
à nobis ipsis cōposita: nonnulla au-
tē à vulgo audita & probata. nulli⁹
tamē authoris nomē inscribetur, ne
noīs'caussa aliquo pacto ad medica-
mēta ipsa ppēiores sim⁹: nisi in sanē
q̃ paucis, & id quidē ob necessitatē:
cētera vt mortuorū capita in polyā-
dro tacebūt, sic igitur exordiamur.

DE ZVLAPIIS ET

Serapiis.

OXOSACHAR, cōcal facta corpo-
ra, potū iuuat: lōgis iā febribus, quas
sāguis aut bilis creauit, et calori ioci-
noris'auxilio est: et lienē ab īfarctu li-
berat. Recipit corticū radicū cappa

C.iiii.

ACTVARIVS.

ris, apii, & intuborum, singulorum
drachmas viginti: spicæ, iūci odora
ti, seminis apii, singulorū drachmas
quinque: foliorū rubrarū rosarum,
& lati seminis fœniculi, singulorū
drachmas decem. Omnia in vnū re
ducta, macerantur in aceti q̄ acerri
mi libris sex: quod ad domādū aco
rē, quatuor aque libris diluatur, no
ctu diuq; simul perstent: postea mol
liusculo igni ad dimidias coquātur:
tū ius decocti subigatur, & omnis
euerratur spurcitia, zulapiūq; fiat.
Quod si tibi sit in animo, vt pul
chriorem cōtrahat colorē, croci dra
chmam adiicies: si verò moliri deie
ctionem alui cordi sit, scammonii
sextulam vnā terito, & cum effer
uescit, immittito.

*Serapium ex Absinthio, pollet, authore
deo, aduersus iocinoris & stomachi
imbecillitatē & incādescētē inflāma
tionē: Lienis crassitiē extenuat: pro-*

dest contra regiū morbū, calore pro-
creatum: & colicos spiritus, causā
caloris excitatos, obstructos infar-
ctus expedit: flatus discutit: humo-
resque per vrinam pellit. Habet se-
minis absinthii drachmas vigin-
ti: seminis cassuthæ, florum viola-
rum, & dulcis radicis, singulorum
drachmas decem: adianthi, radicis
iunci odorati, marubii, & lati semi-
nis fœniculi, anisiq̃ue, singulorū dra-
chmas quinque: spicæ indicę, folio-
rum eupatorii, corticisq̃ue casia, co-
sti indicis, seminis apii, folii indicis,
nepethę fluuiatilis, singulorum du-
ellam vnam. Omnia in vnum reda-
cta & contusa, in aquæ multū ca-
lētis, octo libris macerato. quod vbi
diē noctēq̃ue sic relictum imman-
ferit, molli coquito igni, dum ex to-
to dimidium supersit: ac tunc sordi-
bus expurgatis, iterato species: easq̃;
cum aquæ libris sex, ad lentum ignē

ACTVARIVS

tantisper coquito, dum librę duæ super sint: cūque subegeris, purgato, & priori repurgato iuri cōmisceto, & ad ignem reducens, cū tribus sacheris libris ad consistentiam coquito. Potionis ex ipso modus, vncia.

Serapium seu succamētum è decocto radicū, authore deo, & splenem & renes roborat: obturantes infarctus emendat: & excrementa extenuat: assumēs corticum radicis apii drachmas decem: corticum radicis intubi & fœniculi, singulorum drachmas sex: cassuthæ drachmas quinque, florum violarum, absinthii, dulcis radicis, adianthi, anisi, singulorū sextulas tres: seminis fœniculi, seminis apii, spicæ, eupatorii, singulorum drachmam vnam. Omnia simul confracta, coquito cum tribus aquæ libris, molliusculo igni, donec dimidium videris absumptū: & subigito, & iuri decocti, sordibus de-

DE MEDIC.COMPOS. 14

fecato, & adhuc calido, manne Per-
ficæ octo drachmas adiicito, casia
nigræ drachmas quindecim: rursúm
que subactis, & colo expurgatis, ter-
tiæ colati iuris parti adicies succi
eupatorii drachmas quatuor, item
succi absinthii siciliquû, olei amy-
gdalis expressi tantundem quod re-
liquû est, in alii duobus diebus præ-
beto potandum.

*zulapium contra tussim, suspiria, fe-
brim, ventriculi calorem, & dolo-
rem capitis: Sacharis libræ quin-
que, aquæ libræ decē, feruescāt ad cō-
sistētiam vsque. Stillaticii rosarū li-
quoris (quē rhodostagma nomināt)
libra vna cū ipso ferueat, donec eua-
nescat stillaticius rosarū liquor, & sa-
char remaneat: vbi perfriixerit, ca-
phuræ grana quinque adiice.*

*zulapium tussiculare, optimum: Dulcis
radicis drachmæ viginti: radicis fœ-
niculi, apii, adiāti, zuphæ, id est, hys*

fopi, singulorum drachmæ decem:
 feminis cydoniorum, fœniculi, &
 anisi, singulorū drachmæ quinque:
 feminis maluæ, angurii & peponis,
 tragacanthæ, lupinorum, singulorū
 drachmæ tres: zyziphi & myxi bac
 cæ, singulorum quadraginta: vuarū
 passarum exemptis vinaceis, vnciæ
 duæ: ficuum candidarum vncia. hęc
 in vnum congesta, per diem et no-
 ctem in decē aquæ libris madescāt,
 & tantisper incoquantur, dum me-
 dietas exhauriatur: & vbi recremen-
 ta fuerint colis exempta, sacharis li-
 bræ duæ adiiciantur.

zulapium contra iocinoris calorem,
 & sitim, quam flaua bilis excitauit:
 & aduersum vertiginem: viscerum
 impactiles suffarctus expedit, et sto-
 machū roborat. Recipit violæ, por-
 tulacæ, & intubi feminis, singulorū
 semiunciā: intubi erratici, quod ci-
 chorium vocant, intubi satiui, radi-

cis eupatorii, singulorum vncia: fantali rubri, rosarum, seminis capitulorum papaueris, singulorum sextula: cucumerum seminum vncia vna, sacharis libra vna.

ALIVD, antedicto frigidius, aluū emolliens: Continet florum nymphææ, semiunciam: seminis portulacæ duellā, oxyphœnici vncias tres, pruna damascena quinque & quadraginta, zyzipha quinque & quinquaginta, & bacularum myxi triginta quinque, casia nigræ interanei sextantem, mannæ quadrātem, stillaticii intuborum liquoris (intybo-stagma nominant) quincuncem: humorem, quē rosæ destillarunt, quadrantem, aceti tenuis & candidi sextantem, sacharis dupondium.

ALIVD zulapium, quod bilis in vomitionem, aut interanea impetus immoderatos cohibet: Capit rosarū semiunciam, seminis portulacæ dra-

ACTVARIVS

chmas tres, baccarum oxyacanthæ
vnciam vnam, spodii duellam: suc-
ci vuæ acerbæ, radicum syluestris
intubi, acinorum solani, singulorū
vnciam vnam, sacharis libram: ma-
lorum & punicorum succi, singulo-
rum vncias tres.

ALIVD habetur zulapium, quod
immodicas acrésque ventris promo-
tiones sistit: ī dysenteria ad iter quō
meat vrina, bilis insultus conuertit:
& exuperantem interaneorum calo-
rem infrenat, et obtundit. Habet suc-
ci oxyacanthę semiunciam, baccarū
myrti sextulas quinque, rosarū vncī-
am vnam, spodii sextulas tres: maio-
res baccas huius solani, quā physsa-
lida, id est, vesicariam vocamus, sex-
tulas quīque: apii et fœniculi radicū
et simpliciū asparagi coliculatorū (qui
cocti edendo sunt) singulorū vnciā,
feminis capitulorū papaueris sextu-
las tres, sacharis sesquilibram:

ALIUD aduersus sanguinem per
 aluum subeuntem, & dolores & te-
 nesmos, & si immodicè venter fera-
 tur. recipit arnoglossi, polygonii, hy-
 pocystidos, singulorū vnciā (quæ si
 nō adsunt, in horū vicē, succi corū,
 dimidiato pōdere sufficiūtur) semi-
 nis acuti rumicis, seminis capitulo-
 rū papaueris, singulorū semiunciā:
 sāguinis dracūculi sextulas quīque,
 croci sextulā vnā: boli armeniāci, lē-
 nii sigilli, singulorū semiunciā: rhus
 quo in culinis ad opsonia vtūtur, vn-
 ciam vnā: florum mali punicæ, ro-
 sarum ægyptiarū, singulorum sextu-
 las quīque, vinaceorum vnciā vnā,
 sacharis libras duas.

ALIUD aduersus strigmēta, quæ
 in vrinis visuntur, & contra renum
 vitia, & calculos inibi cōcretos. Cō-
 stat apii, & fœniculi radicū, sylue
 stris pastinacę, helxinę, id est, vrceo-
 laris, sideritis, singulis vnciis: ficorū

ACTVARIVS

pinguium sextante: cicerum rubeorum, & eorum, quæ arietina vocantur, quadrante: seminis althææ et paliuri, singulorum sextulis quinque, sacharis dupondio.

ALIVD, si sanguis aut pus à renibus aut vesica feratur, et tussi aut vomitione extundatur: Cucumerum seminũ vncia vna, seminis capitulorum papaueris, rosarum, singulorũ semiuncia: amyli, lemnii sigilli, armeniacci boli, singulorũ duella: radice dulcis, seminis althææ, singulorũ sextula: spodii, sextulæ tres: corallii & succini, singulorum sextulæ quatuor: seminis cotoneorum, semiuncia, sacharis libra.

ALIVD, ad tussim à tenui capitis defluxione concitatam, & ad corporis æstum: Virẽtia papaueris capitula integra, decem: dulcis radice vncia, seminis althææ & adiãthi, singulorum sextulæ decem: cotoneorum

granorum, & psyllii, singulorum
duella: vuarum passarum, detra-
ctis vinaceis, vncia: marrubii, cala-
minthæ, seminis vrticæ, singulorū
sextulæ tres: ficorum pinguium, pal-
mularum, singulorum sextans: meli-
loti, filiquarū sine interioribus gra-
nis, singulorum sextulæ quinque: se-
minis lini & fœnigræci, singulorū
sextulæ tres: erui duella, croci sextu-
la, sacharis dupondium.

ALIUD ad cordis vibrationem,
& sensuum stuporem, & inuolunta-
rios fletus, & inde tum tremores tū
terriculamenta profecta. Continet
trium santalorum singulatim sextu-
lam, violæ semiunciam: seminis basi-
lici, rosarum, singulorum duellam:
florum buglossi & buphthalmi, sin-
gulorū sextulas quinque: xyloaloæ
sextulā, ambaris sextulā, croci duell-
lā, caryophylli, moschocarydii, id
est, muschatē, nuculę, singulorū sex-

D

ACTVARIVS

tulas tres: tenuis cinamomi, sextulā:
dulcis anisi, carnabadii .i. doronici,
feminis fœniculi, singulorū sextulā:
moschi grana quinque, feminis capi-
tolorū papaueris sextulam: malorū
dulcium succi, quadrantem: stillati-
cii rosarum liquoris quadrantem: la-
ticis quem intybum stillauit, quin-
cūcem: radicum fœniculi, apii, intu-
bi erratici & satiui, singulorum vn-
ciam: sampsuchi, chamæmeli, arte-
misiæ, singulorum semiunciam: sa-
charis libras tres.

ALIVD, ad suppressos mēses, &
ea quæ inde proficiscuntur sympto-
mata. Apii & fœniculi radicum, iri-
dis, acori, singulorum vncia: sam-
psuchi, chamæmeli, arthemisiæ, sin-
gulorū sextula: pœoniæ, quatuor sex-
tulæ: thlaspi feminis, sextulæ tres:
ammi, feminis fœniculi, mæi, singu-
lorum duella: sacharis libræ duæ.
melius cedit, si cum melle cōficiā-

tur: p̄sertim, si nullus calor infestet.

ALIUD, ad infarctus & tumores
viscerum, errantes febres, quartana-
rum reditus, malos habitus, & aquā
intercutē: Radicis apii, radicis fœni-
culi, intubi erratici & satiui, fuma-
riæ, singulorum vncia: trisaginis, eu-
patorii, aiugæ, acori, iris, singulorū
sextule quinque: seminis althææ, ma-
luæ, adianthi, buglossi, radicis dul-
cis, buphthalmi, seminis petroseli-
ni, mæi, securidacæ, singulorum sex-
tulæ quatuor: radicis verbenacæ re-
tæ, santali, violæ, seminis intybi,
singulorum sextule tres: seminis fœ-
niculi, dulcis anisi, mastiches, singu-
lorum duella: spicæ, croci, cinamo-
mi, singulorum sextula: sacharis li-
bræ tres. quod si nullus inceserit ca-
lor, melius cum melle factitatur.

Hac igitur via ac ratione, & lapiorū
misturas moliri conuenit: habes eti-
am quibus auxiliantur vitiis, potes

D.ii.

ACTVARIVS

tu quoque ex iam dictis, demonstrationis formulâ, et similia tū nosse, tū ex tua edere officina: & in alienis cōpositionibus ferre iudicium, quibus valetudinibus magis opitulentur. si enim tuam impendes industriâ, medicamenta in eisdem vitiis, cū copia materiæ redundet, ex radicibus, fructibus, herbis, succis, & quæ doctorum ars cum cōsyderatione pro hominum salute prodidit, inueniuntur. Proinde illinc materias colligens, & infitas vires animo reuoluens, inibique ægritudinum genera discernens, temperaturas, consuetudines, victus rationem ægrotantium condiscens, secundum demonstratam formulam, dictis vtere medicamentis: próque tua fruge facias, variâsque Minerva.

DE PASTILLIS.

Deinceps verò, vbi documenti modo, quæ opus est, de pastillis dixerimus,

& doctrinæ viam ac rationem, quæ in iis obseruari debet, exposuerim⁹: statim modo simili, antidotorum mixturas scripto mandabimus, quæ pollicitationis breuitatem, minime auferent. Cæterùm licebit tibi, viam ac rationem singulorum medicamentorum, quam vocant Metho- dum, percallenti, quæ in aliis voluminibus sunt sparsa, diiudicare: quibus etiam opem ferāt, & si promissio, quam frōte gerunt, temperamēto respondere queat.

PASTILLVS ex indico rheo, prodest aduersus iocinoris & lienis obturantes infarctus: stomachum roborat. Recipit rosarum siccarum, ab sinthii, rhei indici, singulorum duellam: spodii, spicæ indicæ, iunci odorati, lachæ purgatæ, succi eupatorii, singulorum drachmam vnam: santali, citrini, croci, & casia, duplum, id est, siciliquum: tragacathæ,
D. iij.

ACTVARIVS

mastiches, singulorum sesquifextulam: contusa & cribrata, cum succo fœniculi subigito, & digerito in pastillos: qui dētur ebibēdi cum aqua, in qua maduerit lacha: vel ex oxosachare.

PASTILLVS ex eupatorio, icur & stomachum adiuuat: inflationes discutit, & horrores febrium, quas pituita creauit. R. Absinthii, iūci odorati, succi eupatorii, rosarum, seminis fœniculi, mastiches, singulorum semiunciam: anisi, tragacanthę albę, singulorum drachmas duas: santali, citrini, spodii, singulorum sextulam: Tusa & in cerniculo creta, cum intuborum succo subigito, & in pastillos ex aqua, in qua lacha maduerit, & oxymelite cogito.

PASTILLI è spodio, contra febrim acutam, & iocinoris excalfactionem, & aduersus sitim quę continenter excruciat. Rosarū, sextulas

quatuor: spodii, seminis portulacæ,
 succi dulcis radicis, singulorū duel-
 lā: tragacāthæ cādidæ, et amyli, sin-
 gulorū sesqui drachmā: sacharis du-
 ellam: subigito cum psyllii succo po-
 tio ex punicorum malorum latice.

PASTILLVS diarhodôn. i. è ro-
 sis, cor & iecur roborat: dolorē capi-
 tis abigit, à sāguine vel flaua bile cō-
 citatū: modus eius est sextula, cū ro-
 sarū, vel nymphææ zulapio. Rosæ,
 tria santala, spodiū, semen portula-
 cæ, intubū, violæ, singulorū sextula
 vna: Contusa, cribratāque, ex stilla-
 ticio rosarum latice fermentescunt.

PASTILLVS Diasantalôn, id
 est, è sātalis, stomachi robur firmat:
 calorē iocineris mulcet. Santali ru-
 bri, cādidi & citrini, rosarū, spodii,
 seminis portulacæ, seminis maiulii,
 seminis cucumerū, parē modū: Cō-
 tusum et cribratū, ex zulapio caphu-
 rato subiges, vt fermētescat: sed zula

D.iiii.

ACTVARIVS

piū duplū omniū aliorū pondus ha-
beat: modus, duella.

PASTILLVS ex oxyacantha, ob-
structo iocinori lienique auxiliatur:
pellit spiritus in iis, qui iam aqua ī-
ter cutem tentantur: potionis mo-
dus, sextula, cū oxysachare & aqua.
Oxyacanthę, succi dulcis radice, ro-
sarum, seminum cucumerum, singu-
lorum drachmas tres: mastiches, spi-
cę, eupatorii, singulorum drachmas
duas: rhei, croci, singulorum drach-
mam: cassuthę, seminis intuborum,
singulorum drachmas tres: spodii,
sextulam: mannę drachmas sex: tu-
sa, cribratąque, in pastillos redigito.

PASTILLVS ē mastiche, valet
aduersus ventriculi perfrictionem:
iis prodest, quos ructus torquet, &
quorum cibus in stomacho coace-
scit. Mastiches duellam: seminis
apii & petroselini, rosarum, semi-
nis basilici, dulcis radice, singulo-

singulorū sextulam: tusa hæc & cribrata, cum aqua apii subigito, dum fermentescant.

Pastillus contra calorem & siccitatem faucium & thoracis, & eius exasperationem, & flagrantem æstum pectoris & septi transversi. Habet gummis, tragacanthæ, seminis portulacæ & cotoneorum, althææ, singulorum duellam: succi dulcis radicis, sextulam: seminis cucumerum, & lactucæ, damascenorū lachrymæ, singulorum scrupulos duos. quæ tusa cribratæque, & cum sachare cocta, in eo, quem saliuarunt, lentore subigito: & coacta in orbiculos, ore, dum resoluantur, detineto.

Alius pastillus aduersus cœliacum, lenitate intestinorum vel stomacho conceptum. Rosarum, spodii, singulorum semiuncia: oxyacanthæ drachmæ sex: seminis acutirumicis, hypocystidis, Arabicæ

ACTVARIVS.

gummiſ torrefactæ, acini malorum
punicorum, myrti baccæ, coriani
ſicci (colliganda & per diem no-
ctemq̃ue in acerbo aceto maceran-
da: deinde ſiccanda & torrefacien-
da) ſingulorum duella: luti arme-
niaci drachmæ quinque: farinæ
zyziphorum molitorum, & polen-
tæ à piſtrino, ſingulorum drach-
mæ duæ ſeſquiſcrupulus: tuſa &
cribrata, cum expreſſo cotoneo-
rum ſucco, vel baccarum myrti
Zulapio, aut acidorum malorum,
ſubiguntur.

*Alius paſtillus, qui ſemel epotus, au-
xilium adfert: Mali corii, gallarum,
baccarum myrti, ſingulorum dra-
chmæ octo: rhous ſyriaci drachmæ
quatuor & viginti: Tuſa & cri-
brata, cum vino acerbo albo ſubi-
guntur.*

*Alius paſtillus, qui ſanguinem ſuppri-
mit ſupernè ruentē: cruētus excrea-*

tiones cohibet: dehiscencia vena-
 rum, quæ in pectore & pulmoni-
 bus sunt, oscilla claudit: ruptaque
 iungit: cruorem à plagis, aut vulne-
 ribus, stomacho vel intestinis illa-
 tis, manantem deorsum, tenet: san-
 guinis corruptionem fœminis sistit,
 cum suspicio est, venæ in genitali-
 bus ruptæ: prodest & iis, qui sangui-
 nem cum lotio excernunt. Luti ar-
 meniaci, gummis arabicæ, seminis
 portulacæ, singulorum semiuncia:
 spodii, seminis rumicis acuti, seminis
 rosarum rubrarum, baccarum sylvestris
 pruni, baccularum myrti, coriandri
 sicci & torrefacti, amyli tosti, singu-
 lorum drach. tres: acaciæ, succi hypo-
 cistidis, corallii cremati, cornu cer-
 ui vsti, cineris maiorum coclearum cre-
 matarum, singulorum drachmæ duæ:
 rhous syriaci, duella: tragacathæ can-
 didæ, succini, seminis althææ, & mal-
 uæ, torridorum, singulorum sesqui dra-

ACTVARIVS.

chmę: Cõtusa & cribrata, c succo ar
noglossi vel sanguinalis herbæ, vel
cuiusvis consimilis, subiguntur, &
in pastillos formantur: qui cū ali-
quo astringente zulado bibuntur.

Pastillus alius contra vitia ileosorum,
frigore contracta, efficax: Absin-
thii, seminis apii, anisi, tenuis cina-
momi, casia duplicata, singulorum
duella: myrrha rubra, spica indi-
cæ, fibrinorum testium, singulorū
sextula: piperis longi, lachrymæ pa-
paueris, croci, singulorū drachma.
tusa cribrataque, succo fœniculi aut
apii permiscetur.

Pastillus contra regium morbum effi-
cax, lienis & iocinoris infarctiles
impactus expedit. Hyeræ amaræ,
absinthii, succi eupatorii, singulorū
drachmas duas: foliorum, rosarum,
spodii, iunci odorati, asari, & indi-
ci folii, singulorum sextulam: lachæ
repurgatæ, rhei indici, singulorum

drachmā: Tūdito, cribróque creta,
cum intubi succo subigito.

*Pastillus ē capparibus, aduersus lienis
œdemata: Corticū radicum cappa-
ris, costi indici, lachæ mūdæ, spicæ,
polii, rhei, aristolochiæ rotundæ,
casia duplicatæ, iunci odorati, hye-
ræ amarę, singulorum duellam: mi-
sceto cum apiorum aqua, aut cum
aceto.*

*Pastillus ē papauere, valet aduersus
vehementissimum calorem, & vul-
nera renum, & vesicæ: Seminis pa-
paueris, seminis lini, tragacanthæ,
amyli, æquas singulorum portio-
nes, tufas & cribratas, subigito cum
mucosa, q̃ expuūt, aqua, & seminis
althææ concreticio liquore.*

*Pastillus ad plagas renum, vesicæ,
& vulnera eorundem, à flauæ bilis
fluxu orta: impetum sanguinis in-
frenat: plagas expurgat: & cicatrico-
sa resiccat loca: thoracis asperitati*

ACTVARIVS

prodest. Cucumerum & portulacæ seminum, amyli, boli armeniaci singulorum duella: tragacanthæ, & gummis, spodii, rosarum, nereï, (quam rododaphnem appellant) feminis cotoneorum & althææ, singulorum drachmæ duæ: feminis lactucæ, papaueris, & apollinaris herbæ (quam vocant hyosciamū), psillii torrefacti, singulorum sextula: tunduntur, & in cerniculo creta, cum aqua subiguntur. potio datur ex aqua, vel rosaceo, vel concretitia sanie, quam inter coquendum remiserunt.

Pastillus alius, iis salutaris, qui sanguinem cum lotio fundunt: item purulenta expuentibus, aut sentientibus exulcerationem: Seminum cucumerum, portulacæ, spodii, succi radices dulcis singulorum sextulæ quatuor: feminis lactucæ & althææ, gummis, rosarum, amyli, tragacanthæ,

DE MEDIC. COMPOSIT. 24

feminis papaueris, singulorū duella: nerii, feminis cotonei, rumicis acuti, singulorum drachmæ duæ: luti armeniaci, & acaciæ, singulorū sextula: croci semisextula, id est, scrupuli duo: Tunduntur, & cribro cernuntur, vt cum psillii succo fermentescant.

RYPHEI pastilli conficiendi ratio. Palmularum triens: ficorum pinguium, vnciæ octo: vuarum pasfarum, libra: spicæ nardi, bdellii, singulorum vncia: nucis pineæ, ladanii, pilularum cypressi celticæ, hastulæ regiæ, styracis, baccarū minoris iuniperi, nulæ, aspalathi, terebinthinæ, singulorū vnciæ duæ: vice folii, spicæ quadrans substituitur, baccarū iuniperi maioris, vnciæ octo, croci, sabinæ, bryi. i. musci arborum, iunci odorati, cyperi, cardamoni, ammoniaci, fertulæ campanæ, rosarum, singulorū quadrās:

ACTVARIVS.

costi, selibra: vini odorati, quātum
ad ea excipienda satis sit.

Pastillus contra diabetem, id est, vri-
næ profluuium: Rosarum, spodii,
gummis torrefactæ, singulorum se-
miuncia, santalorum, candidi, &
rubei, succi dulcis radicis, tragacan-
thæ, seminis portulacæ, psyllii tosti,
singulorum drachmæ duæ, & sesqui
scrupulus: acatiæ, florum syluestris
punuci, amyli torridi, seminum
cucumerum, singulorum sesqui sex
tula: caphuræ, siliquarum, seminum
rosæ, althææ, grani cotoneorum, suc-
ci hypocystidos, rhus obsonarii,
sanguinis draconis, seminis arno-
glossi & rhei indici, singulorum
drachmæ duæ: Tunduntur, & in
cerniculo cribrata, fermentescunt:
& cum succo psyllii, qui cum stilla-
ticio liquore rosarum exiit, digerun-
tur in pastillos, quorum singuli
drachmam æquent. ex his vnum

cum quopiam astringente zulapio
bibisse satis est.

*Pastillus cōtra stranguriā, id est vrinæ
stillicidium, quod ex velicę laxitate
& humiditate accidit: Glandium,
cyperi, thurisque singulorum, equæ
portiones sumuntur: quibus tritis,
& cretis paulum sacharis adiici-
tur. bibat ex eo, qui male valet, ducl
læ pondus, appetente diluculo.*

*Pastillus contra copiam vrinæ, præter
voluntatem fluentis. Rutam siccā,
tusam cribratāque, ex melle subi-
gito, & præbeto bibendam.*

*Pastillus, qui aduersum vesicæ molli-
ciem, tridui spatium bibitur. My-
robalani drachmæ viginti: dama-
sonii, & fructuum ab exoticis de-
portatorū, qui ampelilizes & em-
bezi nominantur, & capitum papa-
ueris, singulorum drachmæ decem:
folii indici, cyperi, rosarū, succi hy-
pocystidos, thuris masculi, & bde-*

E

ACTVARIVS.

lii, singulorum drachmæ quinque:
lachrymæ papaueris, drachmæ duæ
& sesquiscrupulus: Tusa & creta,
melle subiguntur. modus potionis
fit, duarum drachmarū: & sumatur
ex aqua, in qua ferrum candens fue-
rit restinctum.

PASTILLVS amarus, qui opitu-
latur stomachicis, item iocinoro-
sis, lienosis, & regio morbo laboran-
tibus. Semen apii, asarum, absinthi-
um, anisum, amygdalæ amaræ, sin-
gula vnciatim miscentur.

PASTILLVS è feminibus, qui
iis auxiliatur, quos iugis torquet de-
fluxio, & quibus destillatio ad sto-
machum decumbit: item iis, qui in
vomitiones effusi, cibum reddunt,
cœliacis, dysentericis, ex austero vi-
no vel myrite: sanguinem excre-
antibus, cū posca: datur quoque fœ-
minis, genitalium locorum deflu-
xione laborantibus, ex decocto

apii. somnum quoque conciliat, ex
luteo oui fronti illitus. Lachrymæ
papaueris, triens: anisi, libra: se-
minis apii, libra: fœniculi, deunx:
ammis, selibra: hyoscyami, id est,
apollinaris herbæ, selibra.

PASTILLVS Dia coralliôn,
id est, è coralliis, prodest sanguino-
lenta excreantibus, dysentericis,
coeliacis, cibum fastidientibus: Co-
rallii, cretæ (quæ aster cognomi-
natur) florum syluestris punice, hy-
pocystidis, succi acatiæ, myrrhæ,
rhei pontici, dauci cretensis, ompha-
cii, tragachantæ, singulorum vncia:
rhoûs syriaci, quadrans: radicis sym-
phyti, triens: dulcis radicis, lemnii
figilli, amyli, singulorû sextula vna
& semis: gummis, lachrymæ pa-
paueris, mysti, bacularum ægypticæ
spinæ, singulorum semiuncia: Ex-
cipiuntur arnoglossi succo & vi-
no austero.

E.ii.

ACTVARIVS.

ALTERA eiusdem pastilli conficiendi ratio. Lapidis corallii, vncia: anagallidis herbæ, vncia: rhei barbarici, sextans: spice nardi, sextans: myrrhæ trogloditis, sextās: pæoniæ, sextans: aristolochiæ longæ, triens: garyophilorum, quincunx.

PASTILLVS diaphysalidôn, id est, è vesicaria, pollet aduersus renum & vesicæ exulcerationes, fluūtem sanguinē, & mucosa strigmenta excernentes, & vehementi dolore conflictatos. Huius pastilli pondus drachmæ datur, feбри non obnoxiiis, ex dulci vīno vel sapa: febrientibus, cū dilutiore vīno: Lachrymæ papaueris, seminis cucumis, seminis apii, apollinaris herbæ, fœniculi, vesicariæ, singulorū quadrans: amygdalorū, triens: croci, sextans: vīni dulcis, quantum erit satis, vt hoc veluti fermento, concrecant in pastillos.

AMAZONIS pastillus valet ad
ilei dolores, stomachi subuersionē:
aduersum omnem inflationem: ad
æstuantes, cibū vomitione reiicien-
tes, ad pūctiones, morsusque stoma-
chi, cū vini protropi (id est, sponte
profluētis è lacu) cyathis tribus: cho-
lericis & cibos euomentibus, ex fri-
gida: coeliacis & dysentericis, cum
baccarum myrti decocto: lienosis,
ex tribus aceti mulsi calidi cyathis.
Seminis apii, anisi, cinamōi, singu-
lorū vncia: piperis, myrrhæ, lachry-
mę papaueris, castorii, singulorū du-
ella: absinthii sextulæ quatuor: Exci-
piūtur aqua & dēfātur in pastillos.

ASTER Aniceti dolores sopit &
somnum conciliat, & ad multa vti-
lis est: stomachi vitia mirè sanat: aci-
dos ructus, & egras coctiones dissi-
pat: minora, & vertigines, inflatio-
nēsque discutit: ad dolores capitis, tū
potus, tum ex aceto resolutus, &
E.iii.

ACTVARIVS.

apposit^o frōti, efficax est: valet cōtra
auriū dolores, adiecto perdicii her
bē succo: & aduersus dētiū dolores,
si cibo indatur, galbano exceptus,
aut ficulneo lacte: valet etiā contra
oculorū epiphoras & tonsillarū in-
flānationes, vino dulci dilutus, &
gargarizatus: aduersus omnē sangui-
nis impetū, ex myrtite vino: ad de-
stillationes, diuturnas tusses, ex mu-
steo vino Thereo, aut protropo, id
est, sua sponte ē lacu profluenti: effi-
caciter auxiliatur tabē sentientibus
& purulēta extussientib^o, marrubii
decocto dissolutus: sanguinolenta
excreantibus, dysentericis, choleri-
cis, succo sanguinarię dilutus: cōtra
omnē serpentis ictū, ex ruthæ deco-
cto potus, prēsidio est: febriū per cir-
cuitus repetentiū significationes sol-
uit, duabus horis antea potus ex vi-
no diluto: mēses foeminis subducit,
cū arthemisię decocto solutus: vesi-

icæ affectus, in mulso vino dissolutus, tollit: mulieribus similiter opitulatur, quas vteri strangulatus exanimat: articulariis doloribus & podagricis, decocto gentianæ resolutus, efficax est. Ratio cõponendi & species, sic habent: Myrrhæ, spicæ nardi, casia cui fistulæ cognomentum est, lemnii sigilli (in quibusdã & piperis & mandragoræ radicis corticum) singulorũ sextulæ quatuor: croci, lachrymæ papaueris, singulorũ vncia: dauci cretensis, styracis, anisi, fœselis, seminis apii, singulorũ sextulæ octo. Succis & lachrymæ, vino odorato macerantur: reliqua tunduntur, & in vnũ redacta, digeruntur in quot voles pastillos.

Pastillus ad vlcera vesicæ & renum:
Nucis pōticæ, seminis cucumeris, iuglãdis, sextulæ tres: seminis cãdidi papaueris, croci, seminis maluæ, lachrymæ papaueris, singulorũ vncia: semi
E.iiii.

ACTVARIVS.

nis apollinaris, candidi & nigri, singulorum duella: succo sanguinariæ, & melle despumato excipiuntur, & trium obolorum, id est, filiquarum nouem, pondere præbentur.

PASTILLVS dialectrû, id est, è succino, auxiliatur sanguinem expuentibus: & tam inueteratis quàm recentibus tussibus medetur: pthificis, humorem à pectore reiicientibus, purulenta excreantibus, coeliacis, dysentericis, inflante spiritu turgentibus, opitulatur: est & medicamentum, finiens doloribus efficax. Psyllii drachmæ quinque & quadraginta: iris, mastiches, succini, scobisloti, croci, singulorum drachmæ, triginta, lachrymæ papaueris drachmæ quindecim. psyllium in feruentem aquam coniectum, finitur macerari, dum glutinosa & viscosa euadat aqua: dein humor exprimitur, & in pastillos formatur.

PASTILLVS Neapolitæ, prodest

'cruēta & purulēta extussiētib⁹, pthi-
siccis, & iis qui defluxionum iniuriis
sunt obnoxii. Apollinaris herbę can-
didi seminis, succi mandragorę, sin-
gulorum drachmæ quinque: thuris
masculi, lachrymæ papaueris, Hys-
panæ styracis, ari, singulorum dra-
chmæ decem: mastiches, drachmæ
viginti: scobis, succini, croci, singu-
lorum drachmæ triginta: succo psyl-
li excipiuntur, & in pastillos co-
guntur.

PASTILLVS Sphragis, id est, si-
gillum cognominatus, dolores so-
pit: defluxiones, tormina & tussim
siccat. Myrrhæ drachmæ sex: papa-
ueris lachrymę, thuris, croci, singu-
lorum drachmæ quinque: mandra-
gorę corticis, apollinaris seminis,
singulorum semiuncia: vino excipi-
untur, & quibusdam fabæ magnitu-
dine, aliis obolorum duūm ponde-
re dantur.

447
sunt

ACTVARIVS.

PASTILLVS Philippi, medi-
camentum est, dysentericis, & san-
guinē excreantibus fabricatum. Flo-
rum sylvestris punicæ, acatię, hypo-
cystidis succi, lachrymæ papaueris,
rhus, thuris, myrhę, croci, gallarū,
lycii, aloes, rhei pontici, baccarum
myrti nigrę, mali corii, singulorum
semissiam: vino Italico excipe, &
febrim nō sentientibus, ex vino præ-
be: febricitantibus, ex aqua.

PASTILLVS Aster appellatus,
dolores lenit: omnē sistit defluxio-
nem: omnem intestinorum dolorē
mulcet: destillationes & vesicæ de-
fluua cohibet: strangulatus vteri &
menstruos foeminarum cursus, de-
fluxionem ad stomachum decumbē-
tem, dysenteriam, & sanguinis reie-
ctionē supprimit. Croci, terni obo-
li: seminis apollinaris herbæ, drach-
mæ sex: seminis apii, drachmæ sex:
anisi, styracis, dauci seminis, singu-

lorum drachmæ quatuor * croci, la * cnici.
 chrymæ papaueris, singulorum dra-
 chmæ tres: castorii, myrrhæ, singu-
 lorum siciliquus (sunt qui quater-
 nas succi mādregoræ drachmas adii-
 ciant, vt Xenocrates) piperis candi-
 di, drachmæ sex: ex aqua cogūtur in
 pastillos, qui trium obolorum pon-
 dus æquent, & ex aqua præbentur.

Ex iam dictis occasiones sumēs,
 ipse pro tuo potes ingenio pastillos
 componere, & eos quos alii compo-
 suerūt, discernere, cui quisque vitio
 conferat.

DE ANTIDOTIS PE- nes varios adfectus.

Antidotus theriaca.

DE THERIACE, vt quæ in
 omnibus antidotis ob multiplicem
 vsum potiores partes obtineat, pri-
 mūm differemus: deinde reliquas
 ordine prosequemur. Cæterū non
 idem omnibus modus, neque cum

iisdem liquoribus præbetur. siquidẽ
in delibutoriis, exitialibusque vene-
nis, aut ferarum, quæ virus eiaculan-
tur, ictibus, nucis ponticæ seu auel-
lanæ magnitudine datur: inuetera-
tis capitis doloribus, vertiginibus,
aurium grauitati, aut oculorum he-
betudinibus, aut sensorio gustus in-
strumento languenti, ex vino mede-
tur: comitialibus, suspiriosis & or-
thopnoicis, id est, iis qui nõ nisi ere-
cta ceruice spirant, ex aqua mulsa po-
ta auxiliatur. vtpote quæ lenticiam
humorũ incadat, & glutinosam cras-
sitiem extenuet, sic vt faciliẽ eiec-
tioni pareant: recenti quoque, & vetu-
stæ tussi, & quibus thorax aut latus
dolet, auxiliatur: si feбри careant, ex
vino mulso: febrim sentientibus, ex
aqua mulsa, vel hydromelite. sangui-
nem reiicientibus, siue à pectore, si-
ue à pulmonibus excutiatur, succur-
rit: si quidem recens fuerit excretio,

ex posca: si iam vetustatem senserit,
 ex aqua, in qua radix symphyti sit
 incocta: tam appetente diluculo, q̃
 vesperi propinetur. itidem si stoma-
 chus negocium faceffit, & venter
 ægrè concoquat, aut imbecillitate
 tentetur, si torminibus interanea ex-
 cruciētur, si stomachus flatuoso spi-
 ritu turgeat, aut si colicus dolor, aut
 ileosus iamdiu torserit, iis theriaci
 antidoti modus conuenit, qui nucis
 auellanae tuberculum æquet: & ex
 aqua calida datur cholericis, & cœ-
 liacis, & deliquium animi patienti-
 bus: consimili ratione, tinearum ge-
 nus omne mirum in modum abigit,
 ex succo menthe datum. hoc antido-
 tum, intestinos adfectus, & regium
 morbum, ingenuè persanat: sed fe-
 bri non conflictatis, ex mulso: febri-
 entibus, ex aqua mulsa præbetur. in-
 duratos absomit lienes, eorum col-
 luvie depascens, ex aceto mulso da-

ACTVARIVS

tum: calculos in renibus cōminuit,
 cum apii aut petroselini, dauci vel
 anisi aut alterius cōsimilis decocto,
 propinatum: vrinæ difficultati, &
 vesicę exulcerationibus medetur, ex
 sapa vel passo nō febricitātibus ex-
 hibitum. cūm omnibus longis febrī
 um horroribus, tū maximē quarta
 narum opitulatur, quoties eo quis
 ex arte vtitur: nimirum postquā
 transacto vigore, morbus sese remi-
 serit, et vomitiones à cēna clicuerit.
 datur etiam hydropicis, cum deco-
 cto securidacę, vel similium: iis qui-
 bus corpus inæqualiter tumoribus
 scatet (anasarca græci, quasi subter
 carnem vocant) item elephantiā la-
 borantibus, sæpe præsentī est auxi-
 lio. membrorum resolutiones iden-
 tidem potu sanat: fœminis purgatio-
 nes ciet epotū: emortuos partus ex-
 cutit, ex passo vel aqua mulsa, ī qua
 rutha vel dictamnū inferbuerit,

fabæ magnitudine assumpta: ex pedibus laborantibus, & iis quorū ruens humor articulos impleuit, adiumento est, postquàm se morbi vigor inclinavit, nō semel sed sæpe numero, drachmæ pondere, repetitum, et pro laborantis viribus, ac temperatura datum. Non corpus modo, ut dictum est, sed & ægritudines quoque animi persanat. eorū igitur quī melācholia, id est, insania quā atrabilis creauit, laborant, varias imaginationes tollit, subinde vsurpatum medicamentum: quippe quod veluti è conceptaculis, & liene bilem atram ebibēs, exhauriat: quemadmodum & ictis à serpente venenum, & lymphaticis aquæ pauorem (pessimam vitiorum labem) iugiter datū summouit: & præbilitū persæpe, cū pestifera grassatur lues, noxam prohibet. iis qui per hyemīs gelicidia iter faciunt, adsumere prodest,

ACTVARIVS

tanquam bonū visceribus indumentum, suum eis calorem impartiens, ea corroboret. dare autem oportet, cum, qui sumit, probā fecerit coctionem: qui crudus fuerit, & ciborum plenus, ebibat ieiunus. per æstatem, aut florentem ætatis iuventam, aut vigentē caloris inclementia, præbere nequaquā oportet, nisi impendens periculum vrgeat: quanuis neque tum demum copiosum, aut frequens medicamentum erit ministrandum. verū iis, qui trāfacta iam iuuenta, ad senectam spectant, aut ætate confecti sunt, & multum & sæpe, nō ex aqua modò, sed ex vino quoque ad vnam vsque drachmā sumere conuenit: pueris verò prorsus inhibendum. quippe medicamenti magnitudo, pueriles vires longè superat, corpusque facilè resoluens carpit, insitūque spiritum celeriter extinguit. Porro medicamentū hoc

Andromachus, princeps Neronis
 medicus, primùm cōdidit, eiq; de-
 clarationē, heroicis carminibus de-
 scriptam, nuncupavit. Sed Galenus
 mutatâ formâ, cōpositionē reddidit
 meliorē. Cuius medicamēti cōponē
 di talis habetur ratio. Pastilli scylli-
 ni, triens: pastilli theriaci, sextans:
 edychroi spissamenti, sextans: cina-
 momi, piperis cōmunis, lachrymæ
 papaueris, singulorum sextans: rosa-
 rum, scordii cretensis, seminis napi,
 iris iliricæ, agarici pontici, succi dul-
 cis radicis, singulorū vncia: ginzibe-
 ris, myrrhæ, croci, radicis quīque fo-
 lii, radicis rheipōtici, nepetę, marru-
 bii, petroselini, stœchadis, costi, pip-
 is candidi, piperis lōgi, dictāni, iun-
 ci odorati, styracis, seminis apii, sese-
 lis masiliensis, thlaspis, ammis, trisa-
 ginis, aiugæ, malobatri, succi hypo-
 cystidis, nardi celticæ, mēi athamāti-
 ci, gentianę, anisi, seminis fœniculi,

F

ACTVARIVS

lemnii sigilli, chalcitis, amomi, acō
ri, fructus balsami, phu pontici, hy-
perici, acatiæ succi, galbani, gum-
mis, cardamomi, singulorum duell-
la: bituminis, dau ci creten sis, saga-
peni, opoponacis, castorii, centau-
rii tenuis, aristolochiæ, singulorum
sextula: opobalsami, vncia vna: mel-
lis attici. & vini optimi, bonum spi-
rantis odorem, quantum ad succos
& lachrymas satis fit.

Compositio hedychoi.

M A R I S, asari, amaraci, asphalathi,
iunci odorati, croci, calami odora-
ti, phu pontici, casia, folii indici,
singulorum duella: xylobalsami, o-
pobalsami, cinamomi, costi, singu-
lorum sextulæ tres: myrrhæ, folio-
rum malabathri, nardi spicæ, singu-
lorum sextula: amomi duella: masti-
ches sextula: vini odorati quod satis
fit. Andromachus croci, & casie sin-
gulas vncias scripto mandauit.

Theriace parādæ ratio iuxta Galenū.

DE parādæ theriacæ ratiōe sapiē-
tissim⁹ Galenus inq̃t, dictū mihi an-
teā fuit qđ si q̃s semel effici medica-
mentū viderit, nō āplius op⁹ habitu-
rū, vt iterū aut tertio cōspiciat. Verū
vt optima ī singulis medicamēti ge-
neribus discernat: non semel, neque
iterū, neque tertio, sed perquā sēpē
cōtueri cōuenit, quæ in vnaquaque
regione nasci putētur. Itaq; nūc de
omnibus summatim & perq̃ paucis
dicā. Radices quę vsui accōmodā-
tur, intentū corticē, nō rugosum ne-
que ieiunū habere oportet (hoc bo-
næ radicis argumentū est.) Fructus
cū suis surculis et nominatis germi-
nib⁹, esse præcellētes, et multos, vnā
cū iis quæ fructibus adhærescūt: Se-
mina eligātur altilia & vegeta, quæ
perinde atque radices, ob extēsiōē
corticis cognoscuntur: succos & la-
chrymas eligere conuenit, tēpore;

F. ii.

ACTVARIVS

vel squalore non exiccatas, quæque
 nō elanguescentes et euanidas præ se
 ferant qualitatum suarum conditiones, sic
 ut gustus iudicium subeuntēs, nihil
 resipiant. Fructus itaque cum germi-
 nibus, pulpis et carnibus, floribus et
 foliis, in theriacen coniiciuntur: her-
 bæ insequentium simplicium, scor-
 dii, nepetæ seu calaminthæ, marru-
 bii, stœchados, dictamni, polii, aiugæ
 trifaginis, hyperici, centaurii: Radi-
 ces horum, zingiberis, iridis, rhei, quin-
 que folii, costi, nardi indicæ, nardi
 celticæ, gentianæ, mæi, acori, phu,
 aristolochiæ tenuis. Semina istorum
 adiiciuntur, napi, petroselini, thlas-
 pis, ammis, anisi, fœniculi, cardamo-
 mi, dauci. hæc igitur genera in ægy-
 ptiacas pilas demitti conuenit: quip-
 pe quum durissimæ, nihil sui corpo-
 ris inter tundendum remittunt, quod
 in attritu, contusis inseratur: addun-
 tur quoque hinc simul pastilli scylli-

ni, et pastilli theriaci, hedychroi spif
 famentum piper nigrum, longum,
 & album, & rosæ siccae: prætereà a-
 garicum, crocus, si fuerit siccus, iun-
 cus odoratus, lemniū sigillum, chal-
 citis assa, amomum atque cinamo-
 mum, & fistula casie, balsami liquor
 & acatia, nisi mollis fuerit, & hu-
 more imbuta: tunc etiam castorium
 & bitumen, sed vino madefacta. cro-
 cus in polentam teri debet, si tutius
 esse videatur, nō ipsum tundere hu-
 midum. omnes liquores, vino ma-
 cerentur, vt dissolutioni, & trituræ
 reddantur opportuniore: concre-
 tus sagapeni succus, & oppopanax,
 & lachryma papaueris (quod & me-
 conium, & opium nominant) & a-
 cacia, quoties humens, & contusu
 difficilis esse tibi videbitur, succ⁹ hy-
 pocystidis & radicis dulcis: thlaspi
 verò & napi semen, secundum pri-
 mas cōpositiones (vt maiores me-
 F. iij.

ACTVARIVS

os parare videbam) vnà cum pertu-
fis in pilam indebã. Deinde cõtem-
platus ob glutinosum lentorem im-
plicita coherere pilę vëtri cauo, vbi
sola seorsum antea contriuissem, pu-
taui in illam nonnihil vini infun-
dendum, quousque tota terëdo pro-
luerentur: postea iis vino madefa-
ctis, & detritis, admiscenda. Thus
priuatim leuigare in mortario per
se leniter, ne latius protendatur, me-
lius fuerit: postea si tibi fuerit in ani-
mo, comminutum habere in prom-
ptu, cū tritis in vino respergas. Gū-
mi in vino macerari potest, idem-
que per se, & cum thure leuigari.
proinde, quo dictum est, modo pa-
rentur omnia: quædam in morta-
rio, cum vino trita: quædam com-
minuta, & arida, in farinam leuiga-
ta. Verùm quo tempore in vnita-
tem omnia coire debent, cum mel-
le in duplici vase eliquescant: pri-

um resina , deinde styrax & gal-
banum prius in pila fracta , & con-
tusa pistillis , aut vectibus ferreis ,
instillato melle crudo quàm pau-
cissimo:postea solis dilatata digitis,
resinâ in melle liquefactâ , excipi-
antur , & sic operculatis rursus va-
sis resoluantur. Quippe melius, iis
contectis , non ampliùs mel agita-
re: sed vbi vasculo præsentis opercu-
lum indideris , in aqua coctionem
moliri . His verò liquefactis , arida
adiiciantur iis, quæ ex vino trita fue-
rant , & ad sufficientem vsque cras-
situdinem denuò misceantur . Sic
paulatim liquefacta , tepida trans-
fundantur : & cum aliis in morta-
rio , magno cochleari , robusto ho-
mine, vt in vnũ concrescãt corpus,
subigãtur , & postquã in vnitatẽ per
bello coierit , & iam quod ex iis con-
stat, videatur sibi aliquod adsciuisse
cõcrementum, mellis nonnihil me-

F iiii

ACTVARIVS

diocriter cocti , & despumati, nec-
non aliquam comminutorum por-
tionem , ac denuò mellis quippiam
addere conuenit: deinde liquefacta,
tepida iam , miscere , & omnia vi-
riliter in magno mortario terere grã
di cochleari, superiectis quæ redun-
dant aridis , insuper & melle : &
quando à cochleari in vnitatem fue-
rint redacta, omnia è mortario con-
iicere in pilam expedit: tum & fer-
reis vectibus diligenter repurgatis,
ne quid hæreat rubiginis, continuò
tundere illitis succo balsami vecti-
bus: siquidem theriaci medicamen-
ti lentore imbuti hærent , vt ne fa-
cilè quidem à tundentibus eruan-
tur . vt ergo haud ægrè negotium
expediatur, extremas vectis partes,
succo balsami delinire oportet , iu-
giter ad hoc ipsum opus , quicquid
erit succi huius impendentem. Cæ-
terùm in sole tundere meliùs, sic e-

nam omnia faciliùs in vnum coalescunt. & cum id obimus negocium, pilam, quæ medicamentum in se continet, subtegere oportet: & exactis quatuor aut quinque diebus, in sole tundere: nec secùs ex interual-
lis idem opus repetere, & rursum sex, aut septē diebus ad duos vsque mēses, aut quadraginta prorsus dies obire. & hæc quidem hætenus, quæ ad optimam componendi medicaminis rationem pertinent, scriptis mandata sint: vt autem nigrescat (haud enim noui qualiter id vsurpatum fuerit, vt qui colorem hunc non assequatur, risui sit) obseruandum quidem nobis est, sed noscendum, nihil virium medicamento à colore adiungi: verùm coloris huius frustratio ob chalcitim crematam accidit, quæ vel flaua, vel fulua redditur: & si minima portio eius iniiciatur, colore tamen emi-

ACTVARIVS.

net. Itaque nequis in hac re videatur hallucinari, aut errorem committere, iis mentem adhibeat, quæ mox sum dicturus: drachmas certè quatuor chalcitidis, antidotum recipit: sed hanc multò copiosiore inassare conuenit. hac ratione, Drachmas crudæ chalcitidis non pauciores quadraginta, in ollulam indito: deinde candētibz carbonibus, ollulam non operculatam impone: ac quando profusum fuerit medicamentum, vel euehi conspexeris leuius ac spumosius, cōfestim detrudere conuenit, & humi deponere, & non quemadmodum consueuimus interdum, similiter succedentibus ignem, aurā illi afflari (mirum est enim quàm fuluus color, vel flauus hinc excellat) sed ne insolari quidem oportet: verū refrigerati, quod spumosissimū super vehitur, nihil habēs in se flauī vel fului neq;

Iutheicapere deinde, experimēti gratiā, paululū ex hoc capientes, & terētes, intueri, nunquis colorū post leuigationem appareat: si verò quali fuerat adsumptum, vel porraceo, vel spumeo colore cernetur, ex eo quaternas adicere drachmas pauxillum enim hoc in tanta vsti copia cōperies. Verūm q̄ necessaria putauim⁹, ad antidoti & cōpositionē & apparatus, omnia iam nobis dicta sunt.

Scyllinos panes hac ratione factitamus: Scyllam nouellam non perquam magnam oportet oblinire, vt nōnulli luto (sordidū enim mihi & spurcum, videtur) sed subactam polline (inassatur enim facile tenerimus hic pollē) vt & in p̄rassatu non nihil virium huius participet: cum inassetur, facilē in furno vel cacabis aut clibanis, quibus panes coquuntur. Inter assandum, mentem adhibere oportet, vt æqualis assatu-

ra fiat: dein sumptas alternatim eius tenerrimas partes, diligenter terere: & adiectis crui farinæ quàm optimæ et recētissimæ portiōibus æquis, in polentam ea omnia redigere, & in pastillos mediocres cogere: qui in vmbra repositi, ad vsum asseruentur.

Theriaci pastilli hac ratione conficiuntur: viperæ pro modo & quantitate totius compositionis adsumuntur, non omni quidem tempore, verum maximè ineūte vere, venatu captæ, quoties iam relictis latebris, euocatæ foràs, postea in subdiales semitas proserpunt: hoc modo venenū non vsque adeò noxium possident. sint ferè magnopè, mobiles, subflauæ, & ceruicem maximè protendentes, oculis rutilis & trucibus, impudenti ferocitate cernentibus, capitulis latioribus, corpe toto, & ventre sinuosiore, meatu proximè sum-

mam caudam insidente, cauda non
 circumuoluta, quieto innitentes
 serptu. A masculo foemina his re-
 bus dissidet, & quod dentes cani-
 nos plures duobus exerit. Cæterum
 ubi eos opportunè ceperis, prius
 capita oportet & caudas abscinde-
 re, in tantum ut absciscionis mensu-
 ra, quatuor digitorum fuerit. Verum
 inter abscindendum partes, intueri
 decet summoperè, an statim ab am-
 putatu, exangues, immobiles &
 prorsus emortuæ feræ videantur: si
 enim tales inueniantur, ad medi-
 camenti misturam inutiles esse pu-
 tantur. quod si truncatis partibus,
 videas quendam in ipsis relictum
 adhuc motum, & sanguinis vim ser-
 uare aliquantisper potuisse, quàm
 optimas esse ut cõpositioni antido-
 ti misceantur, putabis. ad hæc totum
 exuere pellem oportet, & adipem,
 utpote inutilem: & intranea omnia

ACTVARIVS

detrahete: postremo in fistile vel le-
betē, pulchrē incēsis carbonibus in-
sidentē, ne in coctura suū exhalēt ni-
dorē, coniiciantur: & in fontana de-
coquātur aqua: sal recens, & anethi
sicci, scoparū ramuli, eādē mensurā
coniiciantur. cū autē carnes fuerint
bene cōcoctæ (modus esto coctiōis,
quando spinę à viperarum carnibus
fuerint separatæ) tum deposito ab
igni lebetes, spinas exactē secernito,
nequa te lateat carnibus inherens:
ita repurgatas tritāsque carnes, quā
purissimo pani, mundissima simi-
lagine coacto, commoderatē misce-
to, & quemadmodū pręcipit an-
dromachus, in panificia digerito:
Magnus autem Damocrates, pares
carnium & panis portiones misce-
ri voluit. sic eas cum pane detritas,
affuso iure decocti, quantum satis
est, in mediocres pastillos conglo-
merato, & pauxillum adhibens la-

chrymæ balsami in mistura, & in
vmbra reponens, ad totius medica-
menti concinnationem seruato.

Habes theriaci antidoti componē-
di rationem, exactē tibi expositam.
Porro tibi hinc exploranti, lice-
scire, vtī reliqua ē variis speciebus,
antidota formandæ sint: deinceps
de cæteris differemus antidotis, quæ
veteribus ac neotericis plerisque,
tum græcis tum barbaris condita
sunt. non tamen omnia exponemus
(quippe in immodicam longitu-
dinem liber succresceret) sed quæ
mihi celebriora videbuntur, vtilio-
ræque, & plures ad vsus accommo-
datoria, proponuntur: tum quæ in
pauciores vsus veniunt: sed meliūs,
quibus, remedia pollicentur, viciis
opitulantur. Quorum enim ma-
gnus erupit vsus, multa fronte pro-
mittunt, & vires suas ad multa im-
pertunt. ob id haud par esset, co-

ACTVARIVS.

dem modo in omnibus aduersis va-
letudinibus eas efficere.

CENTENARIVM Antidotum,
græcis, quod centenis constet spe-
ciebus, hecatontaides adpellatum:
quod Galenus, Cæsari se dicasse cō-
didissèque, aduersus omnia & pe-
culiariter letalia venena, testatur.
est alioqui vtile medicamentum, &
ad varios vsus accommodatum, ac
secundas à theriace obtinet. Abro-
tani drachmæ tres, cum dimidia:
amomi drachmæ sex, aristolochiæ
drachmæ octo, acatiæ drachmæ
quatuor, croci siciliqu⁹, asari drach-
mæ quatuor, baccarum iuniperi se-
miuncia, anisi drachmæ tres, aga-
rici drachmæ decem, fructus balsa-
mi drachmæ tres, bdelii drachmæ
tres, florum syluestris punicæ fici-
liquus, gentianæ semiuncia: succi
radicis dulcis, drachmę quatuor, se-
minis rapi, drachmæ octo: cretæ sa-

DE MEDIC. COMPOS. 41

mię drachma vna, feminis dauci semiuncia, radicis dracunculi drachmæ tres & dimidiata, feminis irionis vncia, iris siciliquus, myrrhæ drachmæ septē, zingiberis drachmę septem, eringii drachmę quatuor, feminis thlaspis vncia, conizæ tenuis drachmæ sex, cyperi drachmæ sex, bacarum cedri drachmæ sex, acori siciliquus: cicutæ corticibus castratę, drachma vna: ammis semiuncia, feminis cnici drachmæ septem, cinamomi drachmæ sex, costi drachmæ septem, centaurii semiuncia, cassiæ fistulæ drachmæ quinque, castorii drachmæ sex, calami odorati semiuncia, gummis siciliquus, cardamomi drachmæ quatuor, feminis rorismarini (quod cenchry dicitur) drachmæ tres: cyphei drachmę quatuor, galbani drachmæ sex: rorismarini semiuncia: saluię drachmæ quatuor, lonchitidis feminis

G

ACTVARIVS.

drachmæ tres , seminis lini drach-
 mæ tres , seminis foeniculi drach-
 mæ sex, thuris drachmæ sex, lachry-
 mæ papaueris drachmæ decē, lem-
 niæ rubricę drachma vna, malaba-
 thri drachmæ octo , mæi drachmæ
 sex: nardi syriacę, drachmę sex: ana-
 tum sanguinis, drachmæ sex : nardi
 celticæ vncia : ligni balsami dra-
 chmæ sex , seminis hormini dra-
 chmę octo, lachrymæ balsami (quā
 opobalsamon vocant) semiuncia,
 candidi erui vncia , radicis panacis
 drachmæ tres , lachrymæ panacis
 (quā vocant opopanacen) semiun-
 cia: securidacæ drachmæ sex, herbæ
 sanguinalis drachmæ nouem, polii
 drachmæ quinque, inulæ drachmę
 quinque: quinque folii drachmæ o-
 cto, petroselini semiūcia, lachrymæ
 peucedani vncia, piperis nigri dra-
 chmæ quinque, piperis candidi dra-
 chmę quatuor, piperis longi drach-

ma, scinci drachmæ quinq; : terebin-
 thinæ, drachmę quinque: rosarū vn-
 cia, sagapeni drachmæ sex, stœcha-
 dos drachmæ .iiii. pineæ nucis tor-
 re factæ, drachmæ sex: iunci odorati
 semiuncia, carniū vuarū passerum
 drachmæ quatuor, seselis drachmæ
 quinque, seminis pastinacæ semiū-
 cia, fellis taurini drachmę quinque,
 aiugæ drachmę quinque, psyllii dra-
 chmæ quatuor: scordii sesquidrach-
 ma: hali (quā vocant symphytū) ra-
 dicis, siciliquus: herbæ pedicularis
 (quā vocant staphida agriā) drach-
 mæ quinque: fructus trifolii, drach-
 mæ quinq; : styracis drachmæ quin-
 que, seminis tordillii siciliquus, teu-
 crii drachma vna, succi hypocytti
 dis siciliquus: alterci seu apollinaris
 herbæ, siciliquus: radicis cotylido-
 nis sesquidrachma: mellis quantum
 fuerit satis.

ESDRÆ Antidotum contra ve

G.ii.

ACTVARIVS.

nenatorum ictus, fabæ magnitudi-
ne ex vino datur : demorsusque lo-
cus eunti dormitū, delinitur, & pe-
riculo vacabit. aduersus adsumpta
venena, ante & secundum vomitio-
nem, exhibetur ponticæ nucis ma-
gnitudine', diluculo & in cubili ex
vino: præsumptum autē, noxam de-
libutorii veneni serpere nō permit-
tit. in capitis doloribus, in sapa reso-
lutum illinitur fronti, & datur ebi-
bendum sub noctē, appetente som-
no, phaseli magnitudine, dissolu-
tum exiguâ aquâ, vel sapâ: insanis,
dum somnus inicitur, fabæ tuberculo
præbetur, ex diluta sapa: eoque in sa-
pa soluto, frons & media supercilio-
rum interstitia, & nares totæ foris
perlinūtur in cubili. siquidem som-
num accersit : non secūs & in diu-
turnis oculorum defluxionibus, sa-
pa resolutū, fronti ad supercilia vsq;
sublinitur : ad erūpentes malarum

feruores, & dentiū dolores, sapa dilutum, calfactūque præbetur ore continendū: statimque dolorē leuabit. contra longā tussim, & spirandi difficultatē, pōticæ nucis crassamēto datur, insapa q̄ aquā sit diluta: si verò febris adsit, ex aqua mulsa, diebus septem, in cubili. cruēta excreantibus, interno laborātibus abscessu, & tabidis, fabæ magnitudine, cū exigua sapa, aquę frigidæ pauxillo diluta, diebus cōplurculis manē & vespere propinatur. longis stomachi doloribus cū perfriktione, magnitudine fabæ cū sapa præbetur: si febrim experiantur, ex aqua mulsa: singultui ob plenitudinē erumpenti inter frigora, fabę crassitudine exhibetur, ex condito: cōtra duritias, ex aqua mulsa: & lieni laborāti, & aceto, aut aceto mulso: sed tumēres ptes, antidoto collinantur. calculosis, cū sapa præbetur: vrinæ difficultati, cū apii vel

G.iii.

ACTVARIVS.

petroselini, aut alterius cōsimilis de-
cocto: in alui profluuiio, cœliacis af-
fectibus, dysenteris, ponticæ nucis
magnitudine, cū aqua mulsa: sed eo
sapā resolutio, vitiatę partes linūtur.
Ischiadicis, aut quibus ruens deflu-
xio, articulos impleuit, ex melle vel
aliquo vnguento, vt glaucino, vel
irino, vel sicyonio illinitur: elephā-
tia correptis, auellanæ nucis magni-
tudine, cū mulsa, bis die datur, eó-
que in vino resolutio, totum in sole
corpus nouē dies oblinitur. Quip-
pe porrigines & cuticulares squam-
ulæ decidunt, & assimulantis fa-
cultatis habitudo renouatur, fœmi-
nis, quæ partum ægrè enituntur,
imus venter sublinitur, & facilè fœ-
tā ædunt. aduersum vlcera maligna
(cacoëtha vocant) & inueterata, in
superficie ac summatim erumpen-
tia, linteis inductum imponitur, aut
auriculario clystère, aut fistulâ in-

ditur, vt sanitati reddantur. Recipit
 antidotum, mameræ vnciam, amo-
 mi sextantem, iunci odorati semiun-
 ciam, pyrethri duellā, croci vnciā,
 myrrhæ sextulas tres, styracis se-
 miunciam & scrupulos duos, pe-
 troselini sextulam, tragacanthæ vn-
 ciam, hypocystidis succi sextulas
 tres, iris semiunciam, scrupulos du-
 os: feminis foeniculi vnciam, foliū
 quadrantem: radicis ponticæ, rosa-
 rum siccarum, dulcis radicis, flo-
 rum syluestris punicæ, cinamomi,
 singulorum quadrantem: nardi cel-
 ticæ drachmam, aquæ coelestis sex-
 tulas duodecim: tūdito crassiuscu-
 le, & in duplici vase vnguentario
 postridiē coquito ad tertias, & hu-
 morem in alterum vas exprimi-
 to: expressi iuris huius, quantum ad
 diluenda ea quæ subscribentur,
 sufficere videbitur, misceto. gum-
 mis, tragacanthæ, singulorum dra-
 G.iiii.

ACTVARIVS.

chmas sex: myrrhæ, dulcis radicis,
 succi hypocyſtidis, ſingulorū ſicili-
 quum: croci, maſtiches, ſingulo-
 rum drachmam, operoſè terito, pau-
 latim expreſſi humoris nonnihil
 adiiciens. vt re cum vino ſcybelite
 aut thereo, aut premnio. eſto mo-
 dus inſtar ſextariorum viginti qua-
 tuor. & vbi paſſo commiſcueris, in
 vaſe coquito: cumque mellis habue-
 rit craſſitudinem, trita reſolutaque
 adiicito: ruſſumque dum ſibi con-
 crementum adſciuerit, coquito: &
 in vitreo vaſe recondito: cū reſ
 poſtulabit, vt antea dictum eſt,
 vtitor.

ANTIDOTVM Aſyncritum, id
 eſt, incomparabile, contra quarta-
 nas: veteres capituli dolores mitigat:
 vertiginofos adfectus & inſultus
 morbi cōmitialis mulcet: peruigilia
 ſedat: inſaniam placat: magnū ocu-
 lorum dolorem finit: defluxionem,

dentium cruciatus, spirandi difficul-
 tatem, & omnē suspirii causam di-
 scutit: tussi diurnæ, pulmonariæ,
 et laterali medetur inflammationi:
 humorem omnem ab officina pul-
 monum elidit: tenuia sputa densat,
 excretūque facilia reddit, ex hy-
 dromelite potum: si sanguis sputo
 reddatur, ex aceto mulso, vel posca,
 vel sanguinalis herbæ, vel plantagi-
 nis succo, sicilique pondere: sed pro
 laborantis viribus paululum quid,
 vel adicito vel detrahito. stomacho
 præsentis est auxilio: huius siquidem
 humidam laxitatem adstringit: cibi
 fastidia leuat: singultum tollit: non
 retētos ob impetū, vomitionum, ci-
 bos sistit: & omnē stomachi & ven-
 tris inflationē, in ructus soluit, vel-
 licantes iocineris dolores permul-
 cet: contra regium morbum efficax
 habetur: quippe quod in priorē na-
 turam vnamquamque partem reuo-

ACTVARIVS

cet. erumnosæ cogitabundæque in-
 sania quam atra bilis creauit (melan-
 choliā vocant) tumultus leuat: lie-
 nis grauitatem submouet: faciei co-
 lorem reddit: pituitā, bilēque per
 intestina deiicit: distributiōis meat⁹
 aperit: vrinas ciet, & ad renes im-
 pellit: sic vt ad vesicā arenulas & fa-
 bulosa deturbet: grumis à renibus
 & vesica coeuntibus medetur: vrinę
 difficultatem reprimit: ileosis & colī
 cis cruciatibus, potu succurrit effica-
 citer: vetus alui recrementum sub-
 ducit: inflammationem tēporis cur-
 riculo discutit: tormina mitigat, &
 distentionem conceptaculorum re-
 soluit. cū verò non potest ore su-
 mi, cum fœnigræci succo subter in
 ventrem datur, & à doloribus vin-
 dicat: maximè verò vteri calamita-
 tibus opitulatur: nā enitentiū puer-
 perarūque dolores permulcet: mo-
 lestiam peruigiliorum, elationē vul-

uæ & distentionem mollit: morbo-
sam purgationem ad recreationem
perducit. meatuum spiracula laxat:
crumpentes vtero sanguinis profu-
siones, si solum detur, supprimit:
quinetiam si ex vino calido infun-
datur, sistit easdem: delitescantibus
renum collectionibus, potu succur-
rit: in podagris quoque & articula-
riis doloribus eo vtendum: hoc, verò
laborantibus auxiliari, experiëntiâ
compertum est: maximè autem &
in morborum accessionibus, vires
huius medicamenti licet intueri ac
deprehendere: siquidem non in os
modò datum, sed et resolutis quo-
que membris illitum, efficax est: pro-
dest etiam iis, qui in alea vitæ con-
stituti periclitantur. Ratio compo-
nendi hæc est: Myrrhæ scrupuli de-
cem & septē: lachrymæ papaueris,
scrupuli octodecim: amomi, scrupu-
li sex: petroselini, scrupuli quidecim

ACTVARIVS

feminis apii, scrupuli duodecim: iunci odorati, scrupuli nouē: casiae Aegyptiae, scrupuli quatuor: piperis candidi, scrupuli quatuor: atrii piperis, scrupuli quindecim: sinapis syriacae, scrupuli duodecim: styracis, scrupuli sex: seselis, scrupuli quatuor: hedychroi magmatis, id est, spissamenti, scrupuli quinque: mellis despumati, quantum erit satis. modus est, drachma: Styracem melle diductum vsurpa: & arida resperge: lachrymam paueris maccera dulci sapa, donec mellis habuerit crassitiem.

ANTIDOTVM aureum Alexandri, cōtra defluxiones capitis frigore cōceptas, efficax: oculorum lachrymas exiccat: dentium dolores lenit: aduersus capitis cruciatum summo perē prodest, illitum fronti: Comitiales, insanos, vertiginosos, & in vniuersum omnem capitis noxam mulcet: tabidis, tussiculosis, humo-

rem à pectore reiicientibus, cardia-
 cis, sanguinem excreantibus, præsen-
 senti est auxilio, datum vt ischiadi-
 cis, coli et renum cruciatibus: aduer-
 sus iliorum noxam, difficultatem
 vrinæ, & eiusdem stillicidiū valet:
 calculos comminuit: omni ventris
 adfectu liberat: quotidianis et tertia-
 nis febribus circa accessionis initiū,
 sufferuefacto stœchadis iusculo, exi-
 miè medetur: A sari, fruct⁹ balsami,
 apollinaris herbæ, singulorum duell
 la, scrupuli duo: garyophylli, lachry
 mæ papaueris, bacularum myrti,
 cyperi, singulorū duella: balsami, ci-
 namomi, folij, zudaris, zingiberis,
 costi, corallii, ligni casie, euphorbii,
 citheris (id est tragacanthæ) thuris,
 styracis, mei, cardamomi, seselis, sa-
 xifragi, apii, nardi celticæ, anisi, sin-
 gulorum sextula: xiloaloes, rhei, ca-
 storii, nardi, galāgæ, lachrymæ pana-
 cis, anacardii, mastiches, sulphuris,

ACTVARIVS

peoniae, eringii, thymi, acori, halicabi, aristolochiae longae, gentianae, corticis maderagorae, trifaginis, phubaccarum lauri, ammis, luphae compositae (siue, qd idē est, aliptae) dauci, piperis longi, ligni balsami, seīs petroselini, seīs libyfici, ruthē, hyssopi, succini, amomi, singulorū dimidiū sextulæ, id est, scrupuli duo: auri, argēti, vnionum (quos margaritas vocant) blattii (seu onychis) ossis ceruini cordis, singulorū, duella, scrupuli duo: eboris, calami, odorati, pyrethri, singulorum drachmæ sex.

Antidotum DIACOMEROM à latinis nominatū, efficaciter prodest difficulter spirantib⁹, arteriacis, rursientibus, tabidis & omni pectoris & stomachi offensæ, aquę subtercutē fusæ, renū doloribus: voluptatē parit: corpora saginat. cinamomi garyophylli, spicæ, zingiberis, zeduaris, costi, pyrethri, rheī, nardi

celticae, singulorū vncia: anacardii,
 piperis atrī & candidi & lōgi, carda-
 momi, anisi, singulorum semiuncia:
 eboris, ossium palmularū, ossis cor-
 dis ceruini, corallii, singulorū sesqui-
 sextula: moschi, balsami, singulorū
 sextulae dimidiū: rosacei mellis (qd
 rhodomeli nominant, quantum sa-
 tis esse videbitur.

Antidotum DIACVMINON,
 arteriacis, difficultati spirādi, tussi-
 culosis, inflationibus efficaci est ad-
 iumento: noxam stomachi corrigit:
 coctionem adfert: astrictiōnū vitia
 sanat. Cumini sextule quīquaginta:
 cinamomi, spicæ, zingiberis, pipe-
 ris nigri, fructus balsami, singulorū
 sextule decem: iris, cyperi, cardamo-
 mi, ruthe, libystici, singulorū sextu-
 le quinque: mellis quātum sufficiet.

Antidotū DIACITRINON. i.
 è citrinis, contra stomachi noxam
 efficax: nauseam leuat, & coctionē
 præstat. Recipit corticū malorum

ACTVARIVS

citrorū, drachmas cētum quinquā-
quinta: stillaticii rosarum liquoris,
drachmas quadraginta: cinamomi,
garyophylli, zingiberis, piperis ni-
gri, singulorū drachmas viginti: ga-
langæ, spicæ, pyrethri, anisi, singulo-
rum drachmas decem: mellis quātū
ad ea excipienda satis est. Cortices
citrinorum, in liquore, quem stil-
lantes rosæ reddiderunt, molli igne
feruescant, dum ad tertias redigan-
tur: deinde adiecto sufficienti melle
coquantur, donec mellis crassitudi-
nem referant: depositoque ab igni
aheno, tusæ & cretæ species, in vas
demittantur. Vtēdum ante & post
prandium.

Antidotū DIALACHAN, facit
aduersum frigus stomachi: obstruē-
tes infarctus, inflationes: iocineris
& renis duricias sanat: aquæ inter-
cutem causas omnes discutit: men-
ses ciet: vētosos spiritus ab alto cor-

poris abigit. Lachæ drachmæ quindecim: cinamomi, rhei, costi, ligni casia, aristolochiæ longæ, aristolochiæ rotundæ, fructus balsami, singulorum drachmæ nouem: garyophyllorum, moschi, cari (id est nucis moscatae) carpesii, eupatorii, gentianæ, polii, anisi, singulorum drachmæ quatuor: mellis quantum satis erit. Modus potionis est, sesquidrachma, cum feruefactarum radicum iure.

Antidotum DIAMELON, id est, e malis, contra diuersas stomachi distemperaturas valet: appetentiam excitat: concoctionem efficit: nauseâ sedat: & ex longa morbi imbecillitate sese recolligentes ad pristinum robur, mirum in modum restituit, & viuudum efficit colorem. Habet malorum dulciû drachmas centum quinquaginta: liquoris rosarum stillatitii drachmas trecent-

H

ACTVARIVS.

tas, sacharis drachmas centum: san-
 tali albi & rubri, succi dulcis radi-
 cis, rosarum, singulorum drachmas
 nouem: cardamomi, galangæ, mo-
 scatæ nucis, spicæ, zudaris, singulo-
 rum drachmam: seminis basilici,
 sesquiscrupulum. Mala intus & ex-
 tra purgata tundito, & lento igni in-
 stillatio rosarū liquore ad tertias
 coquito. postea mellis despumati,
 sufficientem modum adicito: &
 tandem feruefacito, dum sibi mellis
 cōsistentiam adsciuerit: sublatoque
 ab igni ahenō, in pilam marmoreā
 mittito: & cū sachare tritas & cretas
 species subigito: & cū recte fuerint
 subactæ, in vase recondito. Modus,
 drachmę tres, manè & vesperi.

Antidotum DIARRHODON, id
 est, è rosis, pollet aduersus stomachi
 calorem, iocineris, lienis, pulmo-
 num: contra viscerum dolores, &
noxam omnem totius corporis à ca

DE MEDIC. COMPOS. 50

Iore procedentem. Santali albi & rubri, singulorum drachmæ duæ, sesquiscrupulus: tragacanthæ, gummis, spodii, singulorum siciliquus: asari, mastiches, spicæ, cardamomi, croci, agalochi, caryophyllorum, soue, id est, galliæ muscatæ, anisi, fœniculi, cinamomi, succi dulcis radicis, rhei, seminis basilici, baccarū oxyacanthæ, itubi satiui, seminis portulacæ, seminis cucumerū, singulorum drachma: vnionū, ossis ceruini cordis, singulorū sesquiscrupulus: saccharis, rosarū, singulorū fescūcia: caphure, granatria: moschi, grana quatuor: zulapii rosarū, quantum sufficiet, vt vnā fermentescant.

DIANTHON, id est, è floribus Antidotum, prodest præter rationem tribulatis, cardiacis, animi læticiam auget: eos roborat, qui à longo morbo debiles adhuc, sese recolligunt: stomachum perpulchrè cor-

H. II.

ACTVARIVS.

rigit. Florū roris marini, coronarii
(quod dēdro libanō appellāt) sing.
drachmæ quadraginta : rosarum,
violarum, dulcis radicis, singulo-
rum drachmæ sex: garyophyllorū,
spicæ, nucis vnguentariæ (quam
myristicā nominant) galangæ, ci-
namomi, zingiberis, zeduaris, xyla
loes, cardamomi, anisi, anethi semi-
nis, singulorum drachmæ quatuor:
mellis attici libræ duæ cū semisse.

DIASATYRIŌN, id est, è saty-
riis antidotum, pollet contra vesicæ
& renum imbecillitatem: iis etiam
auxilio est, qui vrinam reddere ne-
queunt: venerem mirum in modū
stimulat, eamque certa de causâ ces-
santem haud segniter restituit. Con-
stat testium satyrii viridis, dauci sa-
tiui, dauci sylvestris, nucis indicæ, pi-
statorum, nucis pineæ repurgatæ,
singulorum drachmis duodecim:
zingiberis, garyophyllorū, seminis

anisi, erucæ, singulorum drachmis quinque: cinamomi, scinci, bulbi seminis, singulorū silici quo, sesqui- scrupulo: mosci, siliquis septē: mellis sesqui libra. Radices satyrii, dauci tam satiui quā agrestis, priuatim & seorsum, tunduntur: collectæque in vnum, molliusculo igni paululum feruescunt. rursus pistacia & pineæ nuces tusæ & adiectæ rigantur, dum aliquam crassitudinem conceperint: deinde sublato ab igni vase, tusæ & cribrate species, addūtur: postremo moschus cū exiguo liquore, quem stillantes rosæ remiserunt, inseritur. Modus, cocheare est, ex vino dulci.

DIAPENIDIŌN antidotum, valet aduersus omnē pectoris noxam: tussī à frigore contractæ, vocis iacturæ, tabidis, purulenta excreantibus, diluculo & vesperi cum cremore ptisanæ calido. Penidiorū

H.iii.

ACTVARIVS

drachmæ sedecim : nucis pineæ,
amygdalorum, seminis portulacæ,
capitis papaueris albi, singulorum
drachmæ tres cum sesquiscrupulo:
cinamomi, garyophyllorum, zingi-
beris, succi dulcis radicis, tragacan-
thæ, singulorum .x. mellis quantum
sit satis.

DIAPRASSIV, id est, è mar-
rubio antidotum, prodest tussiculo-
sis & pituitosioribus noxis. Hyssopi
libra, iris, dulcis radicis, nepetę, sal-
uię, seminum cotoneorū, nucis te-
dæ, singulorū selibra: scyllæ triens,
pulegii quadrans, inulæ, marrubii,
singulorum triens: fœnigręci vncia:
ficorum passarū pinguium, libra:
mellis quantum tibi faciet satis.

DIOROBÔN. i. ex eruis antido-
tū, tussi subuēit, & pectus repurgat.
Styracis, terebinthinæ, thuris, radi-
cis dulcis, croci, anisi, iris, amygda-
lorum amarorum, crui, nucis pineæ

DE MEDIC. COMPOS. 52

hyssopi, singulorum quadrans: piperis, tragacanthæ, singulorū vncia: mellis quantum videbitur sufficere.

Illinctus compositio, Capit croci vnciam: tragacanthæ pondo quadrantem: hyssopi pondo sextantem: dulcis radice sextantem: cornorum & amygdalorum, singulorum libram: mellis quantum satis fuerit.

DIANACARDON, id est, ex anacardis antidotū: proficit vertiginosis, comitialibus, difficulter spirantibus, ileosisque: menses pellit, incipientem aquā inter cutem, aut malum corporis habitum abigit. integer modus siciliquis est, cum perquam diluto melle. Qui autem antidoto, scāmonii siliquas sex inserunt, citra molestiam flauam bilē deiciunt. si verò epythimi siliquas uiginti cōiunxeris, atram bilē

H.iiii.

ACTVARIVS.

innoxiè subducet. si verò colocyntidis pondus idem cū scammoni pondere immiscueris, pituitam purgabis. R. Anacardiorū quadrās: croci, casiae, folii, spicae nardi, mai, agarici, iunci odorati, rhei, singulorum fescuntia: aloes pondo sextans, garyophyllorum vncia: epithymi, acori, piperis, saxifragae, mastiches, iris, myrobalani, singulorum quadrans: mellis quantum erit fatis.

DIAMOSCIV, id est, è musco: antidotum, pollet contra omnem malum corporis habitum, & iocinoris affectus: prodest lienosis, stomachicis. i. quorū venter cibi nō est tenax: habitū eximiè ad alimoniam roborat: corp⁹ reddit vegeti⁹, vernalū excitās calorē. Sampfuchi, corimborū, thymi, aloae, iūci odorati, ligni balsami, sagapeni, asari, garyophyllorū, casiae, costi, radicis pōticę

(rheum vocāt) zingiberis, pulegii, cinamomi, libystici, seminis apii, petroselini, dauci, mosci, singulorum vncia vna: mellis quātum ad ea excipienda satis sit.

DIACALAMINTHES, auxiliatur iis, quos cibi fastidium vrget, appetentiam reuocans: egrè quoque spirātibus, stomacho perfrictionē sentienti, & spiritu distento confert ex vino manē: si verò respuant sicum, nucis auellanae crassamento estur cum vino. Piperis vnciae sex: calaminthæ, pulegii, petroselini, singulorū fescūcia, seminis apii vncia, libystici triens: fescelis vncia: thymi semiuncia: mel sufficiens.

DIOSPOLITICVM valet aduersum tardas concoctiones, & concepta corporis & stomachi frigora: Piperis, cumini, zingiberis, ruthæ, nitri, singulorum libra vna: mellis librę quadraginta, si perquā humi-

ACTVARIVS

dum placet esse: sin minùs , quātum
sufficit . Cuminum pridie quā
medicamentū cōdatur, acerrimo a-
ceto debet macerari: tempore verò
quo cōficitur, in fictilibus igni can-
dentibus torrescat, deinde teratur.

Antidotum EX HERMODA-
CTYLIS, conferens podagricis, ar-
ticulariis doloribus : expurgat hu-
mores crudos, qui ad profunda artu-
um decubuerunt. Hermodactyli, ga-
langæ, pyrethri, zingiberis, anisi, gē-
tianæ, aristolochiæ, sing. quadrās:
mellis modus, qui tibi satisfecerit.

ÆGYPTIVM antidotum, om-
nibus vitiis occurrit. Nam auxilia-
tur capitis doloribus, etiam qui me-
diam obsident caluariam: vertigino-
sis, comitialibus, veternosis, melan-
cholicis, sanguinem sursum reiiciē-
tibus, pulmonariis, laterum dolori-
bus, tabidis, tussientibus, sāguinem
excreantibus, orthopnoicis, cardia-

cis, stomachicis, iocinerosis, lienosis, regio morbo, renum inflammationibus, & lumbagine laborantibus, quartanis, neruorum resolutioni, ischiadicis, podagricis, articulo-
 rum doloribus: obsessos calculo, vrinæ meatus expedit: callos, qui articulos infederunt, & condylomata discutit, & omnia per vrinam excernit: consequenter & visum & reliquos sensus renouat: memoriā re-
 fricat. Cōtinet trisaginis, hyperici, singulorum dodrantem: centaurii tenuis, vncias octo: aristolochiæ lōgæ septuncem: gētianæ vncias sex: ammi quicūcē, mei triētem, petroselini quadrātem, phu sextantem: agarici vnciam (nonnulli & nardi celticæ sextantem adiiciunt) radicis pōticæ pondo drachmas tres: mellis quātū esse satis fuerit visum. modus exhibitionis est, maiori ex pte, drachma: primo tēpore, ter in mense: postea, bis assumitur, & morbo liberat.

ACTVARIVS.

Antidotum MYTRIDATIS,
ATHANASIA dictū, aduersus letifera
venena & animantium ictus, quæ
virus eiaculantur, efficax: stoma-
chicis, & quibus in ventriculo cibus
coacescit, sanguinē excreātib⁹, tussi
longa conflictatis, iocinerosis, lie-
nosis, vteri & vesicæ affectibus. Pi-
peris candidi, grana quadraginta:
mēi, asari, acori, dauci, petroselini,
nardi indicę, negyritæ calculi, sin-
gulorū semiuncia: costi, myrrhę, sin-
gulorum vncia: cinamomi, casię, sin-
gulorum drachmæ duodecim: mel-
lis quantum erit satis. in quibusdam
agaricum & scordium adduntur.

DIASCINCY, id est, è scin-
co, antidotū Mitridatis Eupatoris:
valet contra exitialia venena, & ad-
uersum omnem letiferam materiam
& ictus omniū virus eructātium: in
testinis affectib⁹ efficax: cōceptū ad-
iuuat; mēses ciet: emortuos ptus ex-

cutit: herentes secundas resoluit: fe-
bres, circuitu repetentes, discutit: me-
bris captos, tremulosque firmat: iis
quibus rigens ceruix scapulis adhæ-
ret (opisthotonicos appellat) ischia-
dicis & podagricis auxiliatur: item
vitiis omnibus, quæ ex neruorum sym-
pathia, id est, mutua affectione oriun-
tur. Ratio concinnandi ita se habet:
Scinci, sagapeni, acori, costi, hyperi-
ci, acaciæ, iris, mæi, gummis, singu-
lorum siciliquis: rosarum, gētianæ,
cardamomi, singulorum semiuincia:
seminis papaueris, oboli duo: styra-
cis, drachmæ quinque, sesqui scru-
pulus: polii, casie, fefelis, bdellii, bal-
sami, piperis candidi, singulorum
drachmæ quinque & oboli duo: hy-
pocystidis succi, lachrymæ panacis,
myrrhæ, thuris, castorii, piperis lō-
gi, cyphis, resinæ, terebinthinæ, sin-
gulorum drachmæ sex: nardi syria-
cæ, opobalsami, thlaspis, seminis dau-

ACTVARIVS

ci, singulorū drachmæ sex, & oboli
tres: croci, cinamomi, zīgiberis, sin-
gulorum drachmæ septē, oboliduo,
dulcis radicis succi, agarici drach-
mæ septem, oboli tres: mellis quā-
tum ad ea excipienda, suf-
ficiet: & vini boni, quantum ad lachrymas
reluendas satis fuerit. nos (inquit
Galenus) ad incrementū medicamē-
ti, gratiā suppressorū & hærentium
mensiū & cōcept^o caussa, vt pregnā-
tes citrà periculum ferant, adiecim^o
dictāni semiūciā: āmoniāci; seminis
ruthæ, singulorū drachmas tres: cu-
mini æthiopici, drachmas sex: trifo-
lii, seminis napi sylvestris, singulorū
semiunciā, trisaginis tantundē: radi-
cis pōticę drachmas tres: lachrymę
cyrenaicę siciliquū. iis adiunctis, vis
medicamenti ad permulta redditur
utilis. Quippe qđ quadrimestres ne
caret part^o & trimestres depelleret.

DIACARCINON. i. ē cancris
antidotum, valet contra morsus ra-

bidorum. Cineris fluuiatilium can-
 crorum crematorum, siciliquus: ra-
 dicis gentianę drachma: ea trita, bis,
 ter aut sæpius ex vino albo dantur:
 iis verò qui iam horrent aquam, fre-
 quentiùs exhibere conuenit: vt autē
 bibāt, * suppone poculo lacerū pā-
 num sub sedem, & bibent. Gentia-
 na per se instar cochlearium trium
 ex aqua efficax est, dieb⁹ quadragin-
 ta vel sexaginta: diebus septem cum
 hienæ pelle, amuleti loco gestatur.
 aut alyssi herbę cochleare ex aqua
 vel hydromelite præbeto. Alyssum
 herba marrubio similis est, asperior
 tantum, spinosioribus pilulis, flore
 cęruleo: hęc legere oportet sub fla-
 grante canis æstu, & siccam tunde-
 re, in cerniculoque cretam, ita recō-
 dere, nequid virium expiret. In vlce-
 ribus hoc vtendum. Picis brytiæ li-
 bram, opopanacis trientē, aceti sex-
 tariū sumito. Opopanacem aceto

Alyssum

ACTVARIVS

sufficienti resoluito, reliquum humorem cum pice coquito: cunq̃ue dissoluta fuerit, opopanacem addito, & seruato ne efferuescat: & cū rectē habuerit, longa & grandia formans splenia, parti demorsæ superponito; sed vlcus quadraginta dies seruari oportet, ne obducatur cicatrice.

Aduersus scorpiones & animalia, quæ morsum adigūt: Aristolochiæ, zingiberis, singulorū drachmas octo: calaminthæ, seminis syluestris ruthæ, singulorum ternos obolos: piperis obolos duos: misceto cū sanguine testudinis, & cogito in pastillos.

Antidotum ad omnem serpentis ictū efficax. hoc reuertens ex Arabia galus, Cæsari donauit: multos milites, qui sub ipso stipendium faciebant, à rabiosis canibus demorsos, necnō à scorpionibus, phalangiis, aliisque

serpentibus iſtos, incolumes ſerua-
uit: ruptis, vulſis & inflationibus
coli auxiliatur. Recipit erui moliti
drachmas quinque & viginti, radi-
cis brionia, drachmas ſedecim, ſe-
minis ruthæ ſylueſtris, drachmas
duodecim, fructus trifolii, iris, la-
chrymæ panacis, ariſtolochia lōgæ,
lachrymæ papaueris, myrrhæ, ſin-
guloꝝ drachmas octo: cumini, zin-
giberis, eryngii, lachrymæ cyrenai-
cæ, croci, ſerpilli, coſti, ſagapeni, ſin-
guloꝝ drachmas ſex: ea vino ſub-
iguntur, & in paſtillos digeruntur:
qui pro virib⁹ præbētur: integer mo-
dus triobolaris. cōtra feras, quæ ve-
nenatos morſus imprimunt, ex vi-
no diluto: in cæteris affectibus, ex
mulſo.

*Epithema, quod à vipera iſtis auxilia-
tur: Sagapeni, piperis, lachrymæ cy-
renaicæ, lachrymæ panacis, ſinguloꝝ
rū pars vna: galbani, ſulphuris ignē*

ACTVARIVS

non experti, singulorū partes duæ:
lachrymæ resoluuntur, & aridis tri-
tisque adiiciuntur, donec id in em-
plastri crassitudinē lentescat. vulne-
ri inducitur, & foris folia ficulnea
vel vrticæ superponuntur.

SOPYRIVM, antidotum aduer-
sum omnia letifera venena: prodest
iocinerosis, in flationibus alui, & in
cipientibus aquę inter cutē offusio-
nibus, & præsertim quibus spiritus
assidet. Capit zingiberis drachmas
quique, spicæ nardi drachmas quin-
que, sesqui scrupulum: croci drach-
mas quatuor, & sesqui scrupulum:
iunci odorati, siciliquū, sesquiscu-
pulum: casie drachmas quatuor: ci-
namomi, drachmas tres: piperis can-
didi, sesquidrachmam: thuris, costi,
singulorū drachmā (in quibusdā &
lachrymę papaveris drachmas qua-
tuor) mellis quantum sufficit.

Antidotum LYSIPONVM, po-
dagricis & articulariis dolorib⁹ dā-

dum: item foeminis ab vtero suffo-
 catis: itidem renū & coli cruciatib⁹,
 aquæ inter cutē fusæ, stomachicis,
 regio morbo laborātibus, in omni
 cruditate, malè habitis, maloq; hu-
 more imbutis, grauiter audientib⁹,
 caligantib⁹ oculis & hebetudine cę-
 cutientibus, dentiū & capitis dolo-
 ribus, fastidiētibus cibū, exolutis &
 ex longo morbo cibū respuentib⁹,
 lienosis, iocinerosis, spiritu distētis,
 costarū doloribus, lumbagini, dy-
 sentericis, & omni lassitudini. fiunt
 propinationes ad hūc modū: Vini
 albi libræ quadraginta octo: mellis
 libræ duæ & viginti. modus, drach-
 mæ tres ieiuno. Species antidoti hæc
 sunt: Seminis populi nigre, piperis,
 singulorū vncia: petroselini, lybisti-
 ci, mei, spice nardi, sing. semiuncia,
 eruce, pulegii, fumarie, saluiæ, folii:
 zingiberis, baccarū lauri, mastiches,
 thymi, gūmis, origani, cuniculę bu-
 bulę, cumini, sing. vncia: mellis quā

I.ii.

ACTVARIVS

tum satis esse videbitur. Datur sextula, febrim non sentientibus, ex vino albo diluto: febricitantibus, ex egelida aqua bibitur septem dierum curriculo: dein alternis, dum ad sanitatem reducantur.

HIPPOCRATIS antidotum, quo, pestilenti contagione populatim grassante athenis, usus, corona ab atheniensibus est donatus: capitis dolorem, illitum fronti ex vino, sedat: & ex oleo auricularium dolorem, fimbriae aut flocco inditum: nec secus oris noxam, eo contentum. dandum autem est, ex hydromelite, nucis avelanae magnitudine. tussientibus, licnosis, iocinerosis, sanguinem reiicientibus, calculosis, laterum inflammationibus, aegyptiae fabae tuberculo, ex oxymelite mero, cyathis tribus: ischiadicis & interancorum doloribus, lupini magnitudine in decocto paeoniae: territis & a lemuribus, occu-

patis, aut demonio obsessis, ab inter
 lunio, ad illunem vltimū diē, nucis
 ponticæ magnitudine, in lacte asini
 no: quartanis febrib' ex oxymelite,
 desinente luna. Calami odorati,
 iunci odorati, herbę sabinæ, singulo
 rum triens: viticis seminis, cardamo
 mi, cyperi, crocomagmatis, singulo
 rum quicunx: nardi cælticę selibra,
 aspalathi septunx, pilularū cupres
 si quadrans, rosarū quadrans, ladani
 libra, myrrhæ libra, thuris libra, bac
 cæ iuniperi parue quadraginta (hæc
 vna tundūtur priuatim) nardi spi
 cæ selibra, costi triens, folii bes, ca
 siæ selibra, amomi quadrans (& hæc
 seorsum teruntur) mastiches' triens
 (hoc priuatim item atteritur) sty
 racis dextans (styrax paulatim adii
 citur ꝑciosis bellariis) terebinthinæ
 libræ tres, mellis attici libræ quin
 que: vini veteris, quantū sufficiet ad
 bellaria maceranda: conficiuntur,

I.iii.

ACTVARIVS

purè & diligenter melle excepta.

Antidotum COLICVM, mirabile ileosis & quibus alui recrementum inventosum spiritũ degenerat, in maximis doloribus. Piperis candidi, alterci, singulorũ drachmæ quadragita: lachrymæ papaueris drachmæ viginti, croci drachmę decem: spice nardi, euphorbii, pyrethri, singulorum drachmæ tres: melle cocto excipiuntur: medicamentum ægyptii fabæ magnitudine præbetur.

Alterum Colicum antidotum, etiam exterius admotũ, efficacem præstat effectum. Costi, anisi, singulorum drachmæ sex: seminis apii drachmę duodecim, nardi drachmę quatuordecim, castorii drachmę tres, petroselini drachmę quatuor, piperis albi & lōgi, singulorũ drachmę quique, iunci odorati drachmę tres, cinamomi drachma vna, lachrymæ papaueris drachmę sex, croci drachmę tres excipiuntur melle cocto. modus est

auellanæ crassitudo, ex aqua calida.

*Antidotum aduersus frigidum mor-
bū:* Thymi, dulcis radicis tragacan-
thæ, pyrethri, cinamomi, singulorū
fescuncia: rhei semiuncia: myrrhæ,
styracis, garyophyllorū, piperis īdi-
cæ nardi, sing. vncia, mel sufficiens.

Antidotum cōtra difficultatē vrinæ:
dari debet etiā iis qui lotium non cō-
tinent, & iis qui ægrē vrinā reddūt,
quique ex ilibus & renibus laborāt.
Semīs apii, eruginis rasæ, melāthii,
erucæ, seminis galāgæ, sinapis, her-
bæ apollinaris, zygia sicca, anisi,
piperis albi, nardi indice * mellis
quantū satis erit. Antidotū sextulæ
pondere datur manè & vesperī.

Pastillus ANDROMACHI, cō-
tra renū & vesicæ abscess⁹, Seminis
apii, seminis papaueris candidi, tra-
gacāthæ, singulorū siciliquus: amy-
li semiuncia: excipiūtur aqua, & in
pastillos coguntur. datur drachmæ
pōdus ex calida, iis qui sanguinem

I.iiii.

cū vrina reddūt à vesica: Aluminis
seissilis: tragacanthæ, singulorum
drachma: gummis oboli duo: passo
excipiūtur. modò oboli duo, modò
totum medicamentum, præbetur.

Pastillus ad expurgationem vesicæ,
calculos rumpit: & quod est maxi-
mum, persanat, sic vt renasci prohi-
beat. Seminis dauci, seminis cucūc-
ris, anisi, apii, fœselis, petroselinimyr-
rhæ, singulorū drachma: casia, bac-
carum lauri, cinamomi, nardi celtri-
cæ, singulorum drachma: trita exci-
piuntur aqua, & in pastillos digerū-
tur. datur cotidiè ieiuno drachma,
ad triginta vsque dies.

Antidotum in vitiis renum, calculum
comminuens. Calaminthæ, pulegii,
singulorū drachmæ decem: thymi,
petroselini, singulorū drachmæ quī-
quaginta: libystici drachmæ qua-
tuor, nitri, spicæ nardi, singulorum
drachma: mellis sufficiens modus.

Nicerati antidotum, urinam ciet, regio morbo opitulatur: Cicerū siccorū vncias octo: roris marini quantum manu capi potest: fœniculi tantundem: in aquæ sextariis sex decoquito, colatūque præstato potandum, febricitantibus: iis qui febre non adficiuntur, ex vino.

Antidotum, ischiadicis, vertiginosis & habitu malo languentibus accommodatum: Anisi, castorii, singulorū vncia: euphorbii, piperis, singulorum semiuncia.

Antidotum contra omnem lienis affectū, efficax quoque ad rupta, conuulsa, inflatiōes, & muliebria vitia: Myrrhæ drachmas sex: nardi, radicis corticis capparis, peucedani radicis, dictamni, singulorū semiunciam: costi drachmas quinque: panacis semiunciam, sesquiscrupulū: polii siciliquum, sesquiscrupulum: periclymeni radicis, corticis ru-

ACTVARIVS.

biæ, ammoniaci, singulorum semi-
unciam, sesquiscrupulū: aceto mul-
fo excipito.

*Antidotum ad strumas, abscessus auri-
cularios, quos adpellant parotidas,
ad omnem quoque defluxionem.*
Capit flauæ theriacæ, castorii, syl-
uestris ruthæ, folii, zeduaris, galan-
gæ, singulorū drachmam: quæ mel-
le excipiuntur. modus est, drach-
ma, ex calida: qui adsumit, vinum
non bibat: suillis aut hircinis carni-
bus nō vescatur, néue iis quæ præfe-
ferunt acrimoniam.

DIALITHOSPERMA .i. è li-
thospermo antidotum, renū viciis,
calculosis, difficultati vrinæ auxilio
est. Lithospermi, betonicae se-
minis, calcifragæ radicis, semi-
nis petroselini, piperis albi, æquæ
portiones melle excipiuntur suf-
ficiēti.

Potio, aquæ subter cutem fusæ con-

ueniens, vt omnem aquam per vrinam subducatur: Chartæ cōbustę sextula, fimi columbacei drachma, ruthæ vrbanae siciliquus, vini tres cyathi: totum medicamentū, vna portione sumitur.

DIACORALLIV, id est, corallio antidotum, podagricis singulare. Habet rhei, pæoniæ, myrrhæ, spicę nardi, singulorum sextantem: foliorū violæ, vnciā vnam: garyophyllorū grana quindecim: anagallidis puniceum florē ferentis (quam adpellant corallion) semiunciā: aristolochiæ longę, & rotūdæ, singulorū vncias quatuor: melle excipito, & quotidie scrupulū, nō crudis sed qui probē cibū confecerint, primū dato. vsum eius ab æquinoctio autūnali auspicari cōuenit: & sequētibus quinquaginta diebus sumere, intercedēte quīdecim dierū spacio: & sic p̄seq, donec trecēti sexaginta dies,

ACTVARIVS.

quos capit annus, impleantur: sub æstu verò caniculorum, prorsus vacare, omnique malis & crassis imbuto succis edulio, abstinere: & vino nigro & largiore: descendere in balneum conuenit: & exerceri, vt pedibus insistat, vel equo aut lectica vehatur: irâ non ardere: qui sicciore sunt corporis habitu, aut quadrato, nullâ conceperunt noxiam.

PROCLI antidotum, podagricis conuenit, dolores pedum sanat: articulorum, coxendicû, capitis & stomachi oculorûmque doloribus succurrit: vrinæ medetur difficultati: callos, qui in articulis coaluerûnt, summè discutit: iocinoris, lienis & renum dolores finit: Radicis ponticæ, agarici, aristolochiæ, singulorum pondo sextans: phu quadrans: petroselini, mæi, singulorum pondo triens: hyperici quicunx: gentianæ, vnciæ sex: centaurii vnciæ

octo, trisaginis pondo dodrans (vi-
ro, scrupuli duo: scēminæ, scrupulus
vnus datur) ea trita cretāque, in vr-
nam coniiciuntur. co. medicamine,
vt dicemus, vtendum mense ianua-
rio, februario, martio: sumatur di-
ctus mod⁹ alternis. Aprili verò mē-
se, duplex alternis: Maio, triplica-
tus, diebus alternis: Iulio, Augusto,
simplex modus, alternis: Septēbri,
Octobri, Nouembri, duplex mo-
dus, alternis: Decēbri, quadruplex,
alternis: ratiōque victus in iis uer-
satur, quæ bonas pariunt succos, &
facilem capeffunt concoctionē. pe-
des verò calida lauari, & oleo per-
ungi conuenit.

Antidotum podagricis auxiliare. Aga-
rici, aristolochiæ, rhei, hyperici, sin-
gulorum sextans: rubiæ quadrans,
petroselini triens, gentianæ selibra,
aristolochiæ longæ septunx: cen-
taurii bes, trisaginis dodrans: hæc

ACTVARIVS.

tusa, & creta coquantur. hoc dari debet podagricis, chiragricis & cōtra omnem articulorum dolorem: hepaticis, lienosis. viro, sextulæ tres: mulieri, sextulæ duæ, sed duabus dieb⁹ anteq̃ sumpturus quispiã sit, cibo p̃cat: vbi ebiberit, miliaria duo equitet, vt turbatũ corpus succutiat. & iciunus, ad sex vsque horas in balneas descendat, ter in septimana: si verò incedendi facultas adēpta sit, pedes & manus sesamino oleo perungantur. abstineat porrò omnibus crasso succo præditis, & frigido edulio, omniq̃ue salsamento & acribus, venerēque.

Antidotum fœminis, quas vteri strangulatus exanimat, perquàm salubre Castorii sextulæ octo, mastiches drachma, myrrhæ sextulæ dimidium, lachrymæ papaueris sextula: tusa cretāque cū decocto cumini dantur pondo sextulæ.

Antidotum coeliacis, pleuriticis, dysentericis, iis qui torminibus cruciatur, sanguinem dimittentibus: contra conuersionem interaneorū, aut si interanea quādam sentiant erosionem. Lachrymæ papaueris, florum syluestris punice, gallarum, ammis, bdellii, singulorū semiunciā: tundo, & creta seruato. modus, robusto, sextulæ ternæ: imbccillo, sextulæ dimidium. bibitur ex frigida.

DIACHAMAEMELV, id est, è chamæmelo antidotum, aduersus omnem grauem intestinorum cruciatum, dandum est: item aduersus extuberantes tumores & succorum crassitiem: si lienis incremento laboret, si interanea aliquam sentiant inflammationem. Chamæmelis, capparis radices, styracis, isatis radices, seminis albæ spinæ, gentianæ, origani, id est, cunulæ bubulæ, radices asparagi, singu-

ACTVARIVS.

lorum drachmam : seminis erucæ,
sextulæ dimidiū: ammoniaci, epi-
thymi, agarici, singulorū semiun-
ciam : pyrethri drachmas duode-
cim: tundito & in cerniculo creta,
melle excipito. potionis modus est,
sextula : febrim non sentientibus,
ex vino odorato : febris correptis,
ex calida.

Antidotum, podagricis, articulariis-
que morbis salutare. Hermodactyli
recentis vncia: anisi, cumini, pipe-
ris communis, croci seminis inter-
ni, piperis longi, singulorum scru-
puli duo: zingiberis, scrupuli qua-
tuor: mastiches scrupuli sex, casia
scrupulus vnus, moschi filiquæ qua-
tuor: modus est, filiquarū quatuor.
sumat quis cū somnū init, ex aqua
mulsa: adiiciantur huic modo, qua-
ternæ scammonii filiquæ.

PANACIA, antidotum sic ad-
pellatum, vociferationem ante in

itum certamen & etiam post stabilit: pollet contra inueteratos faucium tumores, quos vocant antia-des: aduersum etiam inflammationes, laxatam vnam, & gingiuas humore prægnautes: item contra depascentia oris vlcera, quas nomas adpellant: labantes firmat dentes: destillationibus, & vetustę tussi subuenit, cruentę excreationi & reiectioni sanguinis efficaci est auxilio. Vtimur medicamine modo meraco, modo passo adiecto vel melle, ex aqua calida. tonsillarū inflammationibus & talibus affectionibus eximiē medetur. Est autem ratio componendi talis: Comę papaueris, centū & tredecim: hali (quod symphytum dicitur) purgati, quadrans: corticis mandragorę, quadrans: seminis dauci, sextula: seminis papaueris, vncia: spicę, tres sextulę, scrupuli duo: foliorum ru-

K

ACTVARIVS.

thæ, sextula: dulcis radicis, florum
 syluestris punicæ, singulorum se-
 miuncia: casia, fescuncia, ammis,
 sextula: costi sesqui sextula: carda-
 momi duella: lachrymæ papaueris,
 fescuncia: euphorbii, duella. piperis
 fescuncia: rosarum, sextulæ tres: la-
 chrymæ panacis, duella: mæi semi-
 uncia pastillorum è lacha, sextulæ
 quatuor: croci, lycii, singulorum
 semiuncia: garyophyllorum, semi-
 sextula: anisi, duella: ammoniaci,
 sextulæ tres: rhei, semiuncia: folio-
 rum citri, duella: satini intubi, du-
 ella: cretæ cimoleæ, sextulæ tres:
 sulphuris ignem non experti, du-
 ella: castorii, sextula: smonis, sex-
 tula: hedychroi spissamenti, sex-
 tulæ tres seminis ocymi, sextula:
 gemmæ iaspidis, duella: ventris
 mergi, duella: artemisiæ sextulæ tres:
 rhododaphnæ foliorū, sextula, cina-
 momi, sextula: seminis anethi, sex-

DE MEDIC. COMPOS. 66

tula: bdellii, sextulæ tres: rhus syriaci, fescuncia: asari, sextula: hæmatitis gemmæ, vncia: thuris, sextulæ tres: intubi erratici, sesquisextula: tegumenti seu testæ sepiæ, duella: corallii, fescuncia: baccarū iuniperi magnæ, fescuncia: baccarū iuniperi parvæ, semiuncia: sanguinis dracunculi, vncia: cinaberis, sextulæ tres: gentianæ, sextulæ tres: peucedani, fescuncia, seminis apii, fescuncia: piperis albi, sextulæ tres: piperis longi, sextās: hermodactyli, sextans: aristolochiæ longæ, vncia: libystici, vncia: nardi gallicæ, sextulæ tres: calami odorati, vncia: ligni, quod balsamū fundit, vncia: mellis modus, qui tibi faciet satis: lachrymæ vino bono & odorato macerantur.

DIAPAIONIA s. i. ē pæonia antidotorum, prodest destillationibus à capite deuolutis, tussi & purulen-

K.ii.

ACTVARIVS.

tis reiectionibus, tabidis, pulmonariis, costarum laterumue inflammatione laborantibus (pleuriticos vocant) auxilio est. nam mirum in modum pectus & thoracem a destillationum & exulcerationum periculis vindicat, etiam si sanguinem reiiciant. exhibitionis modus, siquæ tres: ieiuno, ex calida: plerunque tamen datur & cum somnus accersitur in anginis, vino mulso resolutum, prestatur assidue gargarizandum: primoque locus ex melle collinitur. datur & in coli, & renum cruciatibus: & in ea, quam infarctus creauit, urinæ difficultate, cum aliquo ex iis, quæ urinæ ciendæ sunt accommodata (ut apii, adianti, vel dauci decocto) exhibetur item in longis febribus, ut quartanis, cotidianis, duas horas ante accessionis initia, ex diluto: & eximiè proficit, coctione iam in urinis apparente. representatur quoque cō-

tra omnes pestilentiaē contagiones
& morbos, qui populatim grassan-
tur, aduersā cæli inclementiā cōcita-
tos, cū iam impendentis mali prin-
cipia sentiuntur: vt hoc tutamine,
ab istorum vindicentur iniuria: som-
num quoque conciliat. Amomi, cro-
ci, spicæ nardi, costi, lachrymæ pa-
paueris, casia, thuris, singulorū vn-
cia: radicis pæoniæ & seminis, pipe-
ris vulgaris, rhei, apollinaris herbę,
myrrhæ, pyrethri, singulorum di-
midiata sextula: piperis longi, pipe-
ris candidi, folii, euphorbii, cala-
minthæ, singulorum sextulæ tres:
castorii, petroselini, singulorum
sextans: mellis quantum videbitur
fatis esse.

DIATRION PIPEREON, id
est, è tribus piperum generibus an-
tidotum perfrictionibus stomachi,
& acido ructui, quartanis, exolutis,
iocinerosis, & inflationibus auxilia

K.iii.

ACTVARIVS.

tur, itē tussientibus: datur nucis auel
lanæ magnitudine. Piperis vulgaris
sextās, piperis longi bes, piperis can
didi bes, zingiberis sextans: thymi,
anisi, seminis lini, singulorū sextās,
mellis mensura sufficiens.

DIATHIV, id est, è sulphure anti
dotum: valet aduersus horrores, cir
cuitu repetētes, vt febres cotidianas
quartanasque: resolutos, hepaticos,
duabus horis ante accessionem cum
posca diluitore: sed oportet laboran
tem, excrementis vacuū esse, & pro
bā, in vrinis aparere coctionem.

Sulphuris ignē non experti, carda
momi, styracis, apollinaris herbæ,
ruthæ myrrhæ, singulorum sextulæ
octo: costi sextulæ decem: casie sex
rans, libystici vncia: croci, piperis,
singulorum sextulæ quatuor: mellis
quantum sufficit.

*Antidotum salubre cōtra venena exi
tialia: prodest inflātionibus costa*

rû, iocinerosis, ileosis, stomachicis,
 oculorû lippitudine vexatis, anginâ
 laborantibus: & omnis fascini amu-
 letum est: lemures & laruas auertit
 amolitûrque. Qui cotidie lentis ma-
 gnitudine, hoc antidotum sumpti-
 tant, toto vitæ curriculo, nullâ sen-
 tient ægrotationem. bibat, qui febre
 non torquetur, ex vino. febricitans,
 ex perq̃ diluto. Recipit syluestris ru-
 thæ, sextulâ vnam aut quatuor: pipe-
 ris, marrubii, singulorû sextulas qua-
 tuor, scrupulos duos: myrrhæ sextu-
 lā: croci, iunci odorati, piperis cādi-
 di, nardi spicatę, costi, cinamōi cel-
 lucę, aiugę, stœchadis, lachrymæ pa-
 naxis, gentianæ, cardamomi, gal-
 bani, euphorbii, mādragoræ, ammo-
 niaci, eringii, rosarum, elaterii, li-
 bystici, singulorum sextulas tres: sty-
 racis, fructus balsami, dauci creten-
 sis, eupatorii, fœniculi seminis, tri-
 folii seminis, polii terebinthinæ, sin-
 gulorum sextulas quatuor: alterci,

K.iiii.

ACTVARIVS.

seu apollinaris herbæ, duellam : lachrymæ papaueris, fescuntiâ: mellis qui sufficiet, modum.

PHILONIS antidotum, pollet contra colicos cruciatus, inflammationes costarum, & omnē intestinorum dolorem: somnum accersit: datur stomachicis, fabæ magnitudine, cū succo hypocyrtidis, ex vini paulillo: aquæ inter cutē, ex posca: nauisæa vexatis, vomituriētibus, & velligato mordicū stomacho, nucis auelanæ tuberculo: resolutis in quotidiana febris, ex thymo, aut pulegio: in difficultate spūs, & asthmaticis, ex aceto scyllino, nucis magnitudine: cruorē excernentibus, ex posca: tabidis, & tussiiētibus, ex ptisanæ cremore: tussi siccæ, ex aqua mulsa: si lienis malè habet manuales ramulorū caparis fasciculi, aceto iniecti, in aqua decoquūtur, & ex iure decocti bibitur: in dētiū dolore, obducitur labo

ranti dēti: sed labātes & mobiles, eo
cū vino astrīgēte detrito, delibuti fir-
mātur, stabiūturque. Croci, drach-
mæ quinque: spicatę nardi, euphor-
bii, pyrethri, apollinaris, singulorū
siciliquus: lachrymę papaueris, dra-
mæ decem, piperis candidi, drach-
mæ viginti: mellis quantum ad ea
excipienda satis erit.

DIALIBANV, id est, è thure an-
tidotū, lachrymas mirabiliter sistit:
mediæ caluariæ dolorem, & ilei, cū
vino albo; quod in thure aut saluia
ferbuerit, datum, mitigat: angine, cū
ptisanæ cremore sumptū, medetur:
similiter & destillationes sanat. Ca-
storii, lachrymæ papaueris, alterci,
singulorum drachmæ tres: casia, si-
ciliquus sesqui scrupul⁹: folii, croci,
thuris masculi, singulorū siciliquus:
rhei, amomi, myrrhę, singulorū ses-
quidrachma: spicæ, pęoniæ, pyre-
thri, styracis, piperis, singulorum

ACTVARIVS

Drachma: euphorbii, piperis candidi, sing. sexquidrach. mel sufficiens.

DIATRAGACANTHES .i.
è tragacanthæ antidotum, medetur omnibus pulmonū & pectoris causis: maximè tabidis, macie confectis, inflāmatione lateris laborantibus, & omnibus tussibus, calidis & siccis, exaspationi linguæ & gurgulionis. continet autem ægrotans in ore, vt liquefactum deuoret, quoad perfectè exugatur. Tragacanthæ cādidæ, sextans: gūmis Arabicæ vñcia, amili semiuncia, dulcis radicis drachmæ tres: seminis cucumerum siciliquus, penidiorum quadrans, caphurę drachma, zulapii dupōdi°.

DIACOSTV, id est, è costo antidotum, prodest lienosis, hydropicis leucophlegmaticis, & hyposarcardiis, qui febri non conflictantur, detur ex decocto radicis capparū, & hemtonitis herbæ: cōsimiliter auxiliatur & colicis, et renū viciis, & sto

machicis à frigore adfectis. Asari,
anethi, seminis apii, singulorū sici-
liquus, sesquiscrupulus: iunci odo-
rati, myrrhæ, piperis nigri, similiter
singulorū drachmæ duæ, sesquiscu-
pulus: croci, rhei, aristolochiæ rotū-
dæ, singulorū sesquidrachma: cina-
momi, ligni casia, singulorū drach-
mæ tres: mel, quantum ad ea capiun-
da satis fuerit.

DIAREOS, id est, ex iri anti-
dotum, tussiculosis, difficulter spirā-
tibus auxiliatur: abscissæ vocis iactu-
ram refarcit, quæ perfrictione con-
tracta sit. Iris vncia: pulegii, hyssop-
pi, dulcis radicis, sing. drachmæ sex:
tragacanthæ, amygdalorum, pinæ
nucis, cinamomi, zingiberis, pipe-
ris, singulorū drachmæ tres, sesqui-
scrupul^o: styracis drachmæ quinque
mellis mod^o qui sufficere videbitur.
datur ex vino calido.

DIACODION antidotū, auxi-
lio ē cœliacis, dysentericis, lenitati

ACTVARIVS.

intestinatorū, alui profluuiū, cū aqua
cēlesti, in qua spodium inferbuerit,
aut succinum torrefactum: vel cum
stillaticio rosarum liquore: Sumens
capita papaueris, neque perquam
viridia, neque etiam ariditate exucta
tredecim: rosarū siciliquum, sesqui-
scrupulū: croci, acatię, dulcis radicis,
singulorū drachmā armenię glebæ,
semiūciā: cinamōi, hali (id est sym-
phyti) hypocyttidis florū sylvestris
punicæ, singulorum drachmā: myr-
thi, dauci sing. vnciā, coralli cādidi
& rutili, rhus culinarii, draconis san-
guinis, florum althęæ, singulorum
siciliquum, seminis portulacæ, ses-
quiscrupulum. Capita papaueris, in
cēlesti imbre duos dies macerato:
postridiē ad tertias coquito, & de-
terfis muscario sordib⁹, capita ꝑꝑici-
to, & aquā, additis duab⁹ mellis li-
bris, iterū coquito, ad consistētiā: &
deposito ab igni vase species adiicito

DIAMARGARV, id est, ex vnio-
 nibus antidotum, omnem viriū im-
 becillitatem firmat, iis quos animus
 deficit, siue à corde, siue à stomacho
 deliquiū originē ducat: omnē noxæ
 causam vitaliū partium discutit: in
 super suspiriosis, tussientibus, tabi-
 dis auxiliatur: lōgo morbo deiectos,
 & imbecillitate languentes, recreat,
 & ad robur pristinum reducit: Cina-
 mōi, garyophyllorū, spicę, galāgæ,
 dulcis radicis, xyloaloes, pastillorū
 è rosis (diarhodōn nomināt) pastil-
 lorū è violis (diaiōn dicunt) singulo-
 rum drachma: nucis vnguentariæ
 (quam myristicen adpellāt) mace-
 ris, zaderæ, rhei, styracis, singulorū
 siciliquis: vnionū, zingiberis, ofsis
 ceruini cordis, eboris, blattii bysan-
 tis (quē prisci onychem dixere) sin-
 gulorū drachma: moschi, sesquiscru-
 pul^o: ambaris, caphuræ, sing. grana-
 sex: mellis modus, qui fecerit satis.

ACTVARIVS

DIAMBAR, id est, ex ambare
antidotū, contra omnem corporis
imbecillitatē efficax, omnem corpo-
ris perfriktionē discutit: natiuū susci-
tat calorem, & rediuiū recreat re-
sarcitque eos, qui frigido torquētur
humore, iuuat: articulis & membris
omnibus magnificē subuenit: stoma-
chum fastidientem cesas, & inap-
petentiā cibi, quique continere non
potest, summē corrigit: cor ipsū ro-
borat. datur manē & vespere, ex vi-
no. Ambaris, agalochi, sing. sextula,
* tar vnū: moschi tar vnū stumma. i.
sextula: garyophylli, nucule mosca-
tæ, maceris, galāgæ, singulorū drach-
ma: cinamomi duella: zylapii rosa-
rum quantum esse satis videbitur.

DIAMOSCHV, id est, è moscho,
antidotū, prodest contra micationē
cordis impulsūque: ei quoque, cui
tumultuosa insomnia obuersantur,
auxiliatur: item iis qui incertis timo-

ribus corripuntur: zeduaris, zarnabi, vnionum candidorum, succini, corallii, singulorum drachmę octo: setę crudę (quam vocant meaxam) hermodactyli candidi & punicei, spicę, folii cardamomi, singulorum drachmę quatuor: auri dimidiũ tar scolima elimati: castorii, piperis longi, zingiberis, singulorũ siciliquus, sesquiscrupul⁹: moschi, sesquidrachma: Ea tunduntur, cretaque, cum despumato melle fermentescunt: moschus cum stillaticio rosarum liquore supra calidos cineres soluitur, vt cũ reliquis in vnitatẽ coeat.

DIALACHAN antidotum, iocineris infarctus expedit, eiusque frigus, duritię & edemata, discutit ad refrigeratũ stomachum, & lienis dolorem & omne symptoma ab illo proueniens valet: aquę inter cutem & ventosis precordiorum spiritibus, & crassis omnibus recremētis,

ACTVARIVS

preſidio eſt. Lachæ repurgatæ, ſextu-
læ decem: coſti dulcis, ſpicæ indicę,
fructus baſami, ſurculorum baſami
caſię, aſari, tenuis cinamomi, croci,
iunci odorati, rhei indici, maſtiches
ariſtolochiæ longæ & rotundæ, ſin-
guloꝝ drachmæ quinque: myrrhę
veracis, gentianæ, ſeminis fœnicu-
li, polii, garyophyllorum, cumini la-
tioris, abſinthii, eupatorii, combebe-
(quam priſci vocant carpeſion) ſin-
guloꝝ duella: melle excipiuntur.

DIAROMATON, baſylicum,
id eſt, ex odoramentis, regium anti-
dotum, proficit contra craſſam pi-
tuitam: imbecillo ſtomacho opitula-
tur: appetentiam excitat: erumpen-
tem tumorem abigit: cōcoctionem
adiuuat: colorem corporis purgat:
mentem exacuit: fugat interaneorū
ſpirit⁹: viſcerū morbis remedio eſt.
ſumitur ante & poſt cibum. Spicæ,
caſiæ, maſtiches, garyophyllorum,

tenuis cinamomi, asari, singulorum vnciam, florū maioris roris-marini (quod cenchryon dicitur) croci, sanrali citrini & rubri & candidi, costi dulcis, maceris, cinamomi, zingiberis, seminis fœniculi, anethi, singulorū fescunciam: nucis indice, agalochi, calami odorati, singulorum semiunciam: mel ex aqua cotoneorū, aut malorum, aut puni-corum, coquito igni molliusculo: quo deinde species subigito.

Illinctus contra reiectionem humo-ris, tabidis, purulenta excreatibus, pulmonariis, costarū inflammatio-nibus, tabefacto squalore cōfectis & morbo exanimatis (id est, quos pal-lor ita decolorauit, vt ferè mortuo-rum imaginē præseferant) præsentī est auxilio. is illinctus, à latinis, in-stauratorius, est dictus. Habet dul-cis radicis, rosarū, sacharis, singulo-rū sextantē, siciliquum: tragacathæ,

L

gummis, singulorū drachmas quinque: fantali, candidi & rubri, singulorum drachmas tres, papaueris albi, vnciā, succi dulcis radicis amyli, feminis portulacæ, feminis maiuli, feminis intubi satiui, singulorū ficiliquum: spodii, garyophyllorum, singulorum drachmas septē: cinamomi semiunciam, zingiberis, styracis, singulorum drachmā: croci sequi scrupulum: penidiorū vnciam: feminis maluæ, violarum, singulorū semiunciam: caphuræ pōdo tarii vnus stimma: rhei indici, ficiliquum: zulapii libras sex.

Alter illinctus, cōtra territos & atrabile vexatos: valet itē aduersus magnā stomachi imbecillitatē, & eos, qui animo linquntur, memoriā reficit: mentem exacuit: comitialibus acumine morborū proritatis, lunaticis opitulatur: & cerebri imbecillitati est remedio: cardiacis etiānum pdest. Cinamomi, garyophyllorū,

dulcis radice, styracis, mastiches, se-
minis basilici, cardamōi, piperis lō-
gi, myrtidani, corticis citrii, figulo-
rum siciliquus & filiquę duæ: inulæ
candidæ, & rubræ (quam helenium
adpellāt græci) corallii, sing. drach-
ma & filiqua: mosci grana octo, ca-
phurę grana quinque, zulapii ses-
quilibra.

DIAMARGARITON, id est,
ex vnionib⁹ illinctus, cōcinnatur cō-
tra vehemētem cordis vibratum: fal-
sas abolet imaginatiōes, abhorrētēs-
que à ratione cogitationes animi,
quib⁹ addicti sunt insani, & atrę bi-
lis principatus, & dēmonia abigit:
Recipit intubi, linguæ bouis vtriuf-
que, maioris & minoris, fantali citri-
ni et rutili, līguę passeris, sing. drach-
mas sex: agalochi, succini, corallii cre-
mati, ambaris, garyophyllorū, vnio-
num (quos vocāt margaritas) semi-
nis citrii, seminis basilici cyperi, luti

L. ii.

ACTVARIVS

armeniaci, coriani sicci, auri, argēti,
aluminis, suc(.i. galliæ moschatae)
sete crude, scobis, cornu ceruini, spo
dii, rhei indici, singulorum semiu
ciam, thymi, florū roris marini, ma
ioris & minoris, senecionis, zudere,
croci, combebae (id est carpesii) ma
ceris, nucis indicæ, seminis intubo
rum, singu. tres drachmas, moschi,
caphuræ, singulorum sesquiscrupu
lum: Ea tusa, cretaque, cum punico
rum zulapio, vt fermentescāt, misce
to. mod^o est, siciliquus sesquiscrupu
lus, ex antedicto zulapio.

*Antidotum c omitialibus salubre Se
felis, pyrethri, stœchadis, singulorū
duella: agarici, sextulæ quinque: la
chrymæ cyrenaicæ (id est, laseris)
cumini lati, aristolochiæ rotundæ,
sing. duella, scrupuli duo, aceti mul
si scyllini, libra. Cū fuerit in ani
mo,alui deiectionē moliri, epithy
mi & scāmonii, singulorū duellam*

adiicies. Contra tabidos, purulenta
 excreantes, & ex thorace & pulmo
 num officina, sursum fæculentâ for
 didamque colluuiem excernentes,
 & eos qui in ea sunt alea, vt in tabe
 confestim prolabantur, semperuiui
 succi, marrubii succi, singulorum
 drachma, pafsi cretensis, mellis pro
 bi, singulorum cyathi duo: seminis
 vrtice, cucumerû seminis, singulorû
 semiuncia, pilularû cupressi, vncia:
 coquuntur ad tertias simul omnia:
 quib⁹ colatis, acerosa quisquilięque
 proiciuntur, & in humore picis li
 quidæ, granulum vnû demittitur,
 & ad mellis cōsistentiã coquuntur,
 deinde, nardi syriacę drachmę qua
 tuor, thuris drachmæ tres, croci si
 ciliquus, piperis siciliquus, adiciun
 tur. modus exhibēdi, fabæ magnitu
 do est. at si malum impensius vrgeat
 nucem pineam insigniter fractã, in
 aquam mittes, quã sufficienter su-

L iiii.

ACTVARIVS

perfusâ, decoques ad tertias: hóc-
que colato decocti iure, vice aquæ
vtéris.

*Antidotū, aduersus stomachi fluxio-
nes optimum: sanguinem iursum
reiicientibus, tussiculosis, & pulmo
nariis, auxiliū adfert: quippe quòd
probè humores emoliat, celeri-
terque & citra molestiam expleat,
Croci, folii, singulorum drachma:
marrubii, iris, piperis candidi, pule-
gii, hyssopi, singulorū sextans: erui
farinæ, sextarius amarorū amygda-
lorū sextarius: mellis tantundem, si
videbitur sufficere.*

*ALIUD, ad cotidianas febres
efficax: Styracis, iris, myrrhæ, la-
chrymæ papaueris, singulorum se-
miuncia: lachrymæ panacis, pi-
peris, singulorum drachma: mellis
quantum satis fore videbitur. datur
ægyptiæ fabæ magnitudine, ante
febriū significatiōes, idque decum-*

hentibus in lecto, & delibutis oleo,
& * granis decem piperis: sed pro-
pter adstent carbones. hoc somnum
accerfit, & sudores leuat: maxime
in prelongis, & iis, quæ cruditate
multa scatent, viciis.

ALIVD. Agarici, gentianæ, sin-
gulorum drachmam, ex aqua mulsa
ante significata febrium rudimenta
dato: hoc mediocriter extenuat, &
infarctos meatus expedit: per ventrē
& urinam materiam commodatē
subducit.

AETITES verò, amuleti vice
gestatus, valet cōtta rigores, qui cir-
cuitu repetunt: & præcipuè ad quo-
tidianas, quartanas, & morbos arti-
cularios: in quartanis, si quis balneo
vtatur, duas horas ante reducis fe-
bris significationem, è diluta potio-
ne præbeto: articularibus morbis
ex mulsa. conficiuntur hoc modo
Bituminis, drachmas quatuor
L.iiii.

ACTVARIVS

myrrhæ drachmas duas: foliorum menthæ, drachmam: croci, zingiberis (in aliis & lachrymæ papaueris) singulorum sequisrupulum.

ALIVD, quod pollet contra reduces febrium ambitus. Alterci feminis, lachrymæ papaueris, sty-racis, singulorum drachma: croci, myrrhæ, aloes, singulorum tres oboli: melle excipiuntur & ponticæ nucis magnitudine exhibentur, ex aqua inunctis antea cruribus & extremis partibus, utque somno indulgeant, datur facultas.

ALIVD, quod sudores ciet, & altū somnū conciliat, duabus horis ante significationes quartanæ desumptū: Pulegii, semiunciā: grana-cnidia, viginti quatuor: piperis grana viginti: myrrhæ drachmam, lachrymæ papaueris drachmam: vino subacta, in formas digerito: & trium obolorum pondus exhibeto.

confert exulceratæ arteriæ, & vociferaturis, antequàm certamen milites inëant, aut post certamina, exhibitum: doloribus oculorum, foris in madefactovellere superpositū, auxiliatur: intestiuis affectionibus, illin&u succurrit: Gummis, tragacanthæ, singulorum drachmæ sex: thuris, myrrhæ, singulorum drachma & oboli tres: croci, succi hypocyttidis, singulorum drachma: passi scybelitici antherei sextulis senis excipiuntur.

DIAPTEREOS Andromachi, id est, è filice antidotum, odoratum: cruenta expuentibus, laterum inflammatione conflictatis, tabe confectis, ictericis, lienosis & iocinerosis, adiuumento est: aduersus vteri & vesicæ adfectus efficax est. Radicum filicis crassiorum, libras decem, in denis aquæ sextariis coquimus, donec modi huius dimi

ACTVARIVS.

diū absumatur . quibus abiectis,
 earum iuri adiicimus adultos puni-
 cæ syluestris flores contusos , in-
 star drachmarum sex: nardi indi-
 cæ , rosarum siccarum , singulo-
 rum drachmas quatuor: cinamomi,
 drachmas tres , radicis dulcis dra-
 chmas sex : casia femiunciam . de-
 inde rursum igni excoquimus , &
 cum ad dimidium ventum fuerit,
 iterū defæcamus : & in talem iuris
 liquorem, mellis heminas quatuor
 addim⁹, ac rursum coquimus: cū-
 que in frigidam aquam instillatus,
 non polluit, adiicimus resinæ, tere-
 binthinæ , & galbani , singulorum
 drachmas sex. quibus liquefactis, ad
 miscemus, quæ mox subscribuntur,
 qualia sunt, crocus, apollinaris her-
 bæ succus , mandragoræ succus, pi-
 per album . hæc omnia in leuorem,
 redacta , primū cum succo filicis
 vnita, vt strigmēti referant crassitu

dinem: deinde subacta, & diligenter
contusa, in vitreum vas transferenda
sunt: mod^o potionis, instar cochlea-
ris. maxime iis opitulatur, qui vocis
abscissæ fecerunt iacturam.

Catapotium, dolori sopiendo accom-
modatum, valet aduersus inuetera-
tos affectus: destillationi, doloribus
capitis, difficultati spirandi, pulmo-
nariis, vteri & vesicæ noxis opitula-
tur: quod à quibusdam versibus de-
scribitur. Myrrhæ, piperis, lachry-
mæ papaueris, styracis, castorii, gal-
bani, pares portiones: cum passo ad-
sumuntur, & in catapotia digerun-
tur. quibus vtitor, contra defluxio-
nes, quæ ad interna decumbunt: ad-
vum, tonsillas, exulcerationem ar-
teriæ faciunt, in gargarizata: & id san-
guinis profusionem, ex aqua frigi-
da: compluribus, ex posca, nu-
cis ponticæ magnitudine: sangui-
nē meientibus, muliebri profluuiio,

ACTVARIVS

& potu & appositu succurrit. Myr-
rhę vncia, nardi indicæ drachma, ci-
namomi sesquiscrupulus, thuris vn-
cia, croci semiuncia, piperis drach-
mæ quatuor, acatiæ succi triens, co-
sti semiuncia, styracis triens, iris si-
ciliquus, rosarum siccarum sextans:
melle cocto excipiuntur.

Illinctus, difficultati spirandi auxi-
lians. Asellos seu mulipedas, qui in
vasis aquariis seruantur, instar sex-
tulæ vnus, fictili vasi iniectos, su-
pra prunas torrefacito: & vbi de-
albuerint, conterito, & melle cocto
excipito: ternarúmque ligularum
mensurâ, ante cibos præbeto de-
lingendos.

ALIVD. Scyllæ crudæ succum
exprimito, eique parem modû mel-
lis attici misceto, & supra prunas
coquito. dato ante cibos & post, in-
star trium ligularum.

DIATHEIV APYRV, id est,

è sulphure ignem non experto, antidotum, difficulter spirantibus auxilio est. Anisi, sulphuris viui, singulorum, quadrans: ammoniaci suffimenti, castorii, gith, singulorum semiuncia: ea aqua dissoluuntur, & in catapotia coguntur, quæ dantur in aceti mulsi cyathis tribus.

Aliud è sulphure ignem non experto: Sulphuris viui, seminis ruthæ syluestris, singulorum drachma: aristolochiæ, absinthii, ammoniaci suffimenti (quod adpellant thymiana) abrotani, singulorum semiuncia: ea in aceto trita, digeruntur in catapotia, quæ fabam magnitudine æquent. dantur tria manè, & serò totidem.

Aliud catapotium. Colocyntidis sesquidrachmam, iris siciliquum, lachrymæ panacis siciliquum, abrotani drachmam, redigito in fabales orbiculos, aqua excipiens. dantur

ACTVARIVS.

numero quatuor.

DIAPORÓN, id est, è fructibus antidotum, contra stomachi subuersionem efficax: coeliacis, dysentericis, opitulatur. Sorborū sextarius, baccarum myrti sextarius, rhus syriaci sextarius: palmularum, quæ sole maturuerunt (phœnicobalanos adpellant) libræ duæ: mala cotonea decem, punica mala integra decem: passi aninæi vel mellis sextarius: tusi fructus, & in aquam coniecti, operosè coquuntur: cūque fuerint dissoluti, humorem exprime, & abiecto paleaceo, rursum coque, donec tertia pars fuerit relicta: tunc mel additur, & coquitur: moueturque rudiculâ medicamentum, dum in sufficiens concretum coaluerit.

Aliud, contra subuersiones stomachi: facit etiam ad coeliacos, dysentericos: Seminis apollinaris herbæ, se-

minis apii, singulorum semiuncia:
 florum rosarum, anisi, hypocysti-
 dis succi, myrrhæ, singulorum sicili-
 quus: croci, lachrymę papaueris, sin-
 gulorum sesquidrachma.

Aliud ad stomachi subuersionem.

Acidi punici acinorum expressorū
 succi, sextarios tres: succi menthæ,
 sextarium: mellis sextarium, in vas
 coniicito, & ad mediocrē consisten-
 tiam excoquito: & ante cibatum, li-
 gulam vnam aut duas dato.

ORIGENIVM medicamen, itē
 ad subuersiones stomachi accōmo-
 datū: Florū rosarū, drachmæ octo:
 baccularū myrthi nigrę sine interio-
 ribus granis, acetabulum: apolli-
 naris herbæ seminis, acetabuli di-
 midium: paulatim teruntur, & ad-
 iecto protropo (id est, vino quod
 sponte profluit antequam calcen-
 turvæ) mensurâ sufficienti: deinde
carnes decē palmularū caleatarum

his adiiciuntur: quæ contrita, in catapotia formantur, quæ ciceris magnitudinem æquent. dantur tria vel quatuor, ex aquæ mulsæ, cochleariis duobus.

*Catapotium, ad ipsum, quod æstuant*es à siti vindicat. Cucumeris satiuuincia, seminis portulacæ drachmæ octo, tragacanthæ semiuncia: Tragacantha, candido recentium ouorum crudorum liquore diluitur: & dilutæ, reliqua adiiciuntur, & conglomerantur in catapotia: quæ ficcantur in vmbra, & sub linguâ dantur detinenda, vt manans inde liquor imbibatur.

HEPATICA Andromachi, referens imaginem cyphoidis, id est, gibbi, aduersum omnia pectoris vitia valet. Vuarum passarum, drachmæ quinque & uiginti (aliquibus centum) croci drachma, calami odorati siciliquus: bdellii, iunci

odorati, singulorum drachmæ duæ,
 sesquiscrupulus: cinamomi, casia,
 spicæ nardi, singulorum terni obo-
 li: myrrhæ, terebinthinæ, singulo-
 rum semiuncia (nonnullis drachmæ
 sedecim) aspalathi duo oboli, mel-
 lis drachmæ sedecim, vini quantum
 videbitur esse satis.

Potio conueniens hepaticis, lienosis,
 vitio renum laborantibus, stoma-
 chicis, aquâ inter cutem laboranti-
 bus, ex partu conflictatis, conuul-
 sionibus, ex imbecillitate sese recol-
 ligentibus, noxio imbutis humore,
 regio morbo, tussi, laterum inflam-
 mationi, letalibus venenis, omni
 virulentorum animalium ictui: nar-
 di indicæ, costi, singulorum sicili-
 quus: casia, croci, apii seminis, aco-
 ri, opobalsami, iris, singulorū dra-
 chma: piperis cādidi, oboli tres. Ea
 passo, vel melle excipiūtur. datur po-
 tio, ad drachmā vnam, ex vino vel

M

ACTVARIVS.

aqua mulsa, vel diluto passo, vt conuenire putabitur.

DIACODION potio: Capita papaueris centū, dulcis radicis succi libra: sapæ libræ centum. prodest iis, quibus tenui fluxione à capite deuoluta, tussis excitatur: & quibus venter acris & biliosa excernit: item calidę intemperiei, & cholera laborantibus: necnon peruigilio vexatis.

OXIMELI, id est, acetum mulsum, simplex: Capit mellis libras quadraginta, aceti libras viginti, aquæ libras sexaginta.

Alia eiusdē componendi ratio: Mellis libræ quinque & quinquaginta, aceti libræ quindecim, anisi libra vna, croci sextās, radicum apii sextans, radicum fœniculi libra vna.

DE LIQVORIBUS medicatis.

DIAMELICRATV, id est, ex aqua mulsa, potio: valet contra peruigilia: coeliacis cum febre, subuenit: congruit foeminis vterum gerentibus, & si crassus humor reiectionem, efflagitans, pulmonis officinam obsideat. Viridium papaueris capitū cū suo semine, libræ sexaginta: aquæ libræ septuaginta: mellis libræ triginta.

DIAMORON, id est, è moris, aut iis quæ in rubo nascuntur, potio, contra depascentia oris vlcera: ad dentium affectus & anginarum noxas, gargarizatu proficit. Succimorum, aut eorum, quæ rubus aut sentes proferunt, libræ quindecim: mellis libræ quinque: croci, myrrhæ, succi seu melliginis acerbarum vuarum, fescuncia: scissilis aluminis vncia, vini auster i dodrans.

M.ii.

ACTVARIVS.

RHODOMELI COION, id est, mel rosatum commune continet rosarum libras duodecim, & mel sufficiens.

VMPHACOMELI, id est, mellitum omphacium: Capit succi vuarum acerbarum libras sex & triginta, mellis despumati libras duodecim.

HYDOR ROSATVM, aqua rosea, prodest cœliacis: siti & inflammationibus oris, oriculario clystere indita. Rosarum libræ quatuor & viginti, aquæ libræ centum & viginti, mellis libræ centum & quadraginta.

ACETVM SCYLLINVM. Scyllam candidam, purgatam & in vas, quod acetum capiat, iniectam, quadraginta dies insolato: & deinde proiectâ scyllâ, acetum servato.

DIACARYÔN, id est, è nuci-

bus compositio. Habet succi corticum iuglandium, libras quadraginta: mellis libram: croci sextulam: myrrhæ sextulā: aluminis sesquiseptulā.

DIARRHŌN, id est, è punicis malis, compositio stomachica: Malorum punicorum dulcium, acidorum, & austerorum, singulorum libræ duæ: mellis libræ sex.

HYGIEINVS PERMATOS, id est, salubris seminis, compositio. Zingiberis, fœniculi, anethi, piperis, singulorum siciliquis: adduntur quibusdam, iris drachmæ centum ea tusa, & ex vino vetere odorato subacta, linteolo colligantur, & in vini suauissimi congiū coniiciuntur: in quo multos dies sinantur macerari: quo longiore tēporis curriculo maduerint, tanto fuerit
M.iii.

melius. dein exempto linteolo,
detur cotidia ante prandium hemi
na potanda.

Conditum sic conficitur. accipito ga-
ryophyllorum sextulas octo, mu-
scatæ nucis sextulas sex, cinamomi
sextulas quadraginta; zingiberis sex
tulas quatuor & viginti, galangæ
sextulas sex, piperis longi sextulas
quindecim, piperis nigri sextulas
quindecim, floris roris marini sextu-
las decem, folii indici sextulas duo-
decim, spicæ sextulas nouem, cro-
ci sextulas quatuor, baccarum lauri
sextulas quatuor: hæc trita, in vini
boni & odorati, mensuras quatu-
or conicito, & mellis mensuram
vnam addito.

Scyllinum vinum sic facies: Scyllæ in
taleolas diligenter confectæ & re-
purgatæ minas tres, demittes in
metretam italicam excellentis mu-

sti, vase sex mensibus oblito: postea excolatum elutriabis & ita recodes. vtile cruditatibus & iis quorum in ventriculo cibus corrumpitur, & stomachus in vomitiones effunditur: iis item quorum in aluum & stomachum pituitæ crassities decubuit: medetur lienosis, malè habitis corporibus, hydropicis, arquatis, vrinam ægrè reddentibus, torminosis inflationib⁹, nervorum resolutionibus, & diuturnis febriū horroribus, vertiginosis: & menses pellit: idē minime nervis aduersatur. inueterato vtilitas maior. Cauendus in febre eius vsus & in interaneorum exulcerationibus.

CYDONITES, id est, è cotoneorum succo, vinum ita fieri consuevit: mellis libræ septuaginta: piperis libræ duæ & semis: zingiberis libræ duæ, feminis spii.
M.iiii.

ACTVARIVS.

cæ, quincunx : anisi libra: petroseli-
ni, dupondium : garyophyllorum
selibra : cotoneorum libræ quin-
quaginta: vini odorati, quantum vi
debitur esse satis. hoc stomachum
firmat, & ventrem cohibet.

ALIA CONFICIENDI HV-
ius ratio: Mala cotonea exprime-
re conuenit, & expressi succi pondo
duo, cum mellis libris octo miscere,
& ita recondere. vinum hoc astring-
endi vim habet: stomacho pro-
dest, dysentericos iuuat: hepati-
cis, renum vicio, & vrinæ difficulta-
ti fert præsidium: datur intestino-
rum sentientibus exulcerationem:
& contra scabiem circa venas e-
rumpentem: item renum, & vesi-
cæ noxis, in quibus furfuracea, aut
capillacea, in vrinis sidunt recri-
mēta, opitulatur.

RHODITES, hoc est, rosaceum

vinum, sic efficitur: Rosarum arētū
tufarū mina, linteolo illigata in sex-
tarios octo musci demergitur: post
mensem tertium percolatur, trans-
fūdatur & recōditur. Stomachi dolo-
ribus, et cōcoctionibus iuuandis vti-
le, si post cibos ebibatur: item con-
tra madidas aluos & humore p̄gnan-
tes valet: & dysentericis auxilio est.

Fit quoque ē succo rosarum, & mel-
le commistis quod RHODOMELI
nomināt: arteriæ scabriciis & aspe-
ritatibus vtile.

MYRTITES, id est, vinum ex
succo baccarum myrti, & viuo, si-
militer conficitur: habundē adstrin-
git: stomachum titubantem iuuat:
eiusdem fluxiones & alui quoque,
discutit: intestinorum exulceratio-
nes & proluuiem emendat: cappil-
lum nigrat.

MYRSINITES vinum, consi-
militer fit, ex ramalib⁹ myrti [cuni

ACTVARIVS

folio & bacca per fiscū expressis] cōtra furfures & vlcera in capite manantia, & cōtra papularum eruptiones, gingiuas, tonsillas & purulētas aures efficax est, sudores reprimi.

CEDRITES vinum, ita conflatur: Cedris aquā dulci prolutis, singulas fidelias vno cyatho colluunt, ac ita vasa musto cōplent: hoc vinū excalfaciendi, temuandique facultatem obtinet: tussibus vetustis cōmodē bibitur, si absint febres, vicia pectoris, laterūq;: itē tormina, vlcera ī aluo & interaneis discutit excretionibus purulētis, aquæ inter cutem fusæ, muliebrib⁹ vuluæ causariis opitulatur: bestiarum ictibus medetur: serpentes necat: aurium dolores instillatum persanat.

PISSITES, vinum cōficitur ex pice liquida & musto: Pix ipsa lauitur antè, mari aut salugine, tātisperdum candorem cōtraxerit, & mare

purū effluat: deinde madescit aqua
dulci: & in octo cōgios musti, picis
huius sextans additur: & ita sinunt
dum inferbuerit & constiterit: dein
vasis indunt. Vis ei, calfaciendi, cō-
coquēdi, detergendi, ac purgandi in
cōmoda pectoris, alui, iocinoris, lie-
nis: & vteri vicia tollit, si sine febris
sint: antiquis defluxionibus, vlceri-
bus in profundum dehiscantibus,
succurit: tarditatem cōcoctionis ac-
celerat: tussibus, inflationi, suspiriis,
prodest: luxata meliūs ad se redire,
succido vellere cum aceto munita,
creduntur.

ABSINTHITES, vinum variē
conficitur: nonnulli enim in musti
metretam, celticæ nardi drachmas
quatuordecim, & absinthii drach-
mas quadraginta, illigatas linteo,
demittunt: & post quadraginta dies
trassundunt. Alii verò in vigin-
ti sextarios musti, libram vnam,

ACTVARIVS

absintii coniiciunt, & piceæ resinæ, sextantem; postque dies decem, vinum colo diffusum, recōdunt. proficit stomacho, urinā ciet, tardē coquentes adiuuat: iocinerosis, renum vitiis, regio morbo, opitulatur: cibū fastidientibus, stomacho laborantibus, tensioni præcordiorum diuturnæ, & inflationi succurrit: rotundas ventris tineas & suppressos menses euocat: contra epota ixiæ venena, quàm largissimū epotum, obiterque vomitionibus redditum, auxilio est.

STOECHADITES vinum, similiratione factitatur: coniicienda est in senos vini cōgios, stœchadis minima: hoc, crassitiem, inflationes, laterum dolores, & neruorū perfriktiones, discutit: comitialibus commodè datur cū sagapeno & pyrethro.

THYMITES vinū, & THYMBRITES, difficiles coctiones pro-

mouet: ciborum fastidiis, & inter-
 mortuæ appetentiæ, neruorum &
 præcordiorum noxis, confert: item
 cōtra hybernos algores & venena-
 tos ictus, quorum morsum refrige-
 ratio, aut erosio sequitur.

AROMATITES vinum, con-
 ficitur hoc pacto. Calami odorati
 drachmæ viginti: phu drachmæ se-
 ptē: costi siciliquis: nardi syreniacæ
 drachmæ sex, casia vncia, croci se-
 miuncia, amomi drachmæ quinque,
 asari drachmæ quatuor: teruntur o-
 mnia, & linteolo colligata, in mu-
 sti cadum demerguntur: & vbi cō-
 ferbuerint, vinum in cados diffun-
 ditur. Vitia pectoris & laterū pul-
 monisque corrigit: urinæ difficul-
 tatem, horrores, & mensium moras
 emendat: iter faciētibz per niuē &
 gelicidia, potum præsidio est: iis qui
 crassos subinde creant humores, vti
 liter bibitur: colorem alit: somnum

ACTVARIVS

allicit:dolores leuat:renū & vesicæ
vitiis auxiliatur. Est & aliud genus
vini factitiū, eodē noīe adpellatū;
quod valet ad destillationes, crudi-
tates, tussim, inflationes & stoma-
chi,cū humor insedit, dissolutio-
nes, Myrrhē denarios duos,piperis
cādidī denarium,iridis denarios sex
anethi denarios tres:illigata linteo-
lo,in senos vini sextarios demittunt
post tertiū diē, percolatū reponunt
in lagenis, bibitur meraca potio;
post inambulationē, instar cyathi:

ELELISPHACITES VINUM
(quod & SALMAT'VM dicitur) sic
cōficitur: Saluæ drachmas sexptua-
ginta, in musti amphorā de'mitti-
mus.in renū vesicæ, laterum mor-
bis efficax est: item contra sanguinis
reiectiones, tussim, rupta, vulsa, con-
tusa, & suppressos mēses, prodest.

MANDRAGORITES VINUM.
Corticem radicis excisum, linteo-

lo, colligatū, instar felibræ, in cadū
 musti suspendis: & post trimestre
 transfundis. Media potio, dimidiū
 heminæ. Sed antequām sumatur,
 pręgustandum est passum, portione
 dupla. Aiunt, si eius hemina in vini
 cōgium addatur, toti triclinio som-
 nū conciliari, & soporē adferre: sed
 si cū sextario vini cyathus vnus ebi-
 batur, mortē repręsentare cōmode-
 ratus vtique vsus, doloris sensum,
 illectā quietē, tollit: destillationes
 incrassat: idē efficit odoratu pceptū,
 & auriculari clystere infusum.

ACETVM mulsum, quod OXY-
 MELI vocāt, factitatur. Dioscoridi
 hoc pacto: Heminæ aceti quinque,
 dimidia salis marini mina, & mel-
 lis minę x [cum aque sextariis quin-
 que] coquantur tantisper dum de-
 cies efferbuerint: deinde refrigera-
 ta, vasis induntur. putatur autem
 crassitudines, detrahē: & morbis
coxariis, articulariis, ac comitia-

ACTVARIVS

libus mederi: contra morsum vipersæ, quam SEP A vocant, & contra hautum meconium, & epota ixiæ venena, remedio est: anginis vtiliter gargarizatur.

OXALME, id est, acida muria, & quasi acetum salsum. hanc nomas & putrescentia vlcera foueri proficiet: contra canum morsus, aculeatos ictus venenatorum, auxiliatur: sanguinis profusionem, post excisos calculos, sistit, si in vuln^o calida, statim ab excisione infundatur: proci-
duam sedem reuocat: dysentericis, nomas sentientibus, subter in aluū datur: sed superfundi lac oportet. eadem & sorbtu & gargarizatu, hirudines necat, furfures & manantia capitis vlcuscula, discutit.

THYMOXALME, qua veteres utebantur in stomachi imbecillitate, ternos quaternosue cyathos, ei^o aquā dilutos, propinantes: dabant

& articularibus morbis, & inflationem sentientib⁹: eadē pituitas crassas & attras detrahebant. Parabatur hac forma: thymi triti, acetabulum: salis tātundem: polentæ, pulegii, ruthæ, singulorū exiguum: coniiciuntur in fictile: dein aquæ sex heminæ superinfunduntur, & aceti dimidiū heminæ, postremo sub diuum, linteolo circumdatum, effertur.

SCYLLITICVM acetum, hoc modo conficitur: Scylla quæ fuerit alba, repurgata & concisa, lino sic traicitur, vt segmenta se mutuò nō contingant: & suspēditur in vmbra per dies quadraginta, donec sicceatur. ex ipsis mina in optimi aceti duodecim sextarios mergitur: & vase diligenter obturato, octo dies sub sole madet: post eum numerum dierum, scylla exprimitur: & expressa ipsa quidem, abiicitur: acetum verò defecatum, trāsfunditur, & reponi-

N

ACTVARIVS

tur. QVIDAM scyllæ pondo, in sextarios aceti quinos demittunt: ALII tunicis quidem exuunt, sed exarescere non permittunt, statimque musteas ac recentes alias pari mēsurâ cōiiciunt, in acetum: & senis mēfibus macerari patiuntur. hoc multo magis humorū lenticias incidit: gingiuas, humore pręgnātes, astringit: labantesque collutum firmat: dentes mobiles sistit: fœtentem animam, & graues stomachi halitus, commendat, fauciū callos sorbtu durat: & vocem expedit, sic vt clarior, nitidiorque sonus edatur. pdest affectis stomacho, cibos egrē coquentibus: item comitialibus, melācholicis, vertiginosis, mente captis, vuluarum strangulationibus, lienis incremento laborantibus, vitiis coxendicum, recolligendis corporibus: & imbecillitati recreādæ, & iacturę virium refarciundæ cōuenit: secundā utrique valetudinem, viuidūque co-

DE MEDIC. COMPOS. 95

lorem præstat: oculorū aciem ex-
cui: tarditatē auriū, instillatione
purgat. generatim ad oīa perquā
laudatur, nisi intestinorū sentiatur
exulceratio. datur ꝑ singulos dies, ie-
iuno sorbendū, inter initia, modicē:
processu copiosiūs: paulatim modo
crescente, ad usque cyathum. quāq̃
non desunt, qui cyathos duos & eo
amplius exhibeant.

MELLITES vinum, datur
in febre vetusta, debilibus stomacho
si quidē aluū emollit, vrinas mouet:
stomachum expurgat: ꝑdest articu-
laribus morbis, viciis renū, & quo-
rum caput imbecillitas infirmauit,
mulieribusq; vini abstemiis: vtpote
quod odoratū sit, & corpus alat. Di-
stat à mulso: quod illud ē vino vete-
ri austerōq; addito melle exiguo, tē-
peratur: mellitites verò, ē musto au-
stero, instar quīque cōgiorū, adiecto
& mellis cōgio, & salis cyatho. Cō-
uenit aut in magno vase cōficere, vt

N.ii.

feruescenti & ob hoc intumescenti locus pateat: salis mod⁹, quem diximus, donec ferueat, inspergitur: simul atque efferuescere desierit, in cados diffunditur.

MELICRATVM, id est, aqua mulsa, eâdem vim quam & mulsum possidet. crudâ vtuntur ii, quibus alui deiectionem moliri, aut vomitionem ciere libeat: quemadmodum & in iis, qui venenatum aliquid hauerunt, ex oleo eam præbem⁹. Cocta verò exhibetur, imbecillis & animo exilibus: item tussientibus, pulmonariis, & iis qui immodico sudore digeruntur. Sed iam paratum repositumque (id propriè vocât, HYDROMELI) hoc ætate media, secundarii vini ceu loræ vel potius eius quod ADYNAMON vocant, vicem implet. recreandis ab sinistra valetudine viribus (proinde inflammationem alicuius partis sentientes, inocen-

tiùs vtuntur eo quàm lora) inuete-
 rati tamen vsum, in inflammationi-
 bus, feruoribus, & astrictis febribus
 damnauere: sed ex stomacho laborā-
 tibus, aut cibū fastidientibus, aut re-
 pentino pauore percussis, aut suda-
 torib⁹, accommodatū est. Fit hoc
 modo: Duab⁹ aquæ celestis inuetera-
 tæ partibus, ad vnā partem mellis,
 additis, & insolatis. A L I I fontanā
 miscent aquam, & ad ternas deco-
 quunt, & ita conditum adseruant.
 N E C desunt, q̄ inter hydromelitis
 genera enumerēt, qđ à melle elutis
 aqua fauis cōfici soleat, & APOMELI
 nominent: hoc tamen meraciùs fie-
 ri cōuenit: Aliqui etiam decoquunt,
 quod in ægrotantibus improbatur,
 propter ceram, quam plurimam
 obtinet.

THALASSOMELI, purgat
 efficaciter. Conficitur, æquis portio-
 nibus mellis, imbris, & maris: quæ
 N.iii.

percolata, vase picato recōduntur: flagrans canis sydere iugiter insolatur. QV I D A M cum maris decocti partibus duabus, vnam mellis miscent, & fictilibus condunt.

Hactenus de vsu liquorum, quibus diuersa medicamina cōmiscētur, quę ob id diuersas sibi vires vendicant.

DE PURGANTI-

bus medicamentis.

De medicamentis repurgantibus, iam nobis est differendum: quādoquidem, horum quędam, ad flauam bilem: nonnulla, ad atram vacuandam: alia, ad pituitā, vel aquam subducēdam nata sunt: FLAVAM bilem euacuantibus vtimur, in quib⁹ ad os ventriculi bilis insedissee suspicamur, & in quibus ea genere venoso concepta spargitur: & in tertianis febrib⁹, & perpetuis iam suo incremento sæuientibus: aut arquato morbo: & vt summatim dicam, in quibus flauę bilis copiam redunda

re putamus, iuxta prius à nobis editas ad hoc discretionēs.

A T R A M bilem ducentia, vsurpamus, in melācholicis, furore percitis, ira deflagrantibus, in iis quoque qui hominū consuetudinē auersantur (μισανθρώπωνσ græci vocāt) in habitu corporis p̄sicco, & sanguinis inopia pallescentibus, solitariis, quartanis febribus, insanis, & furiosis. P I T U I T A M ducentibus vtimur in algoso corporis habitu & ætate, in frigidioribus morbis, vt in iis qui mēbris sunt capti (paretos nomināt) attonitis, & iis qui fungosis extuberant tumoribus: in coxendicum cruciatib⁹, & quibus totum corpus obortis inæqualiter tumoribus scatet (anasarcaldion vocant) quasi vitium subter carnem fusum dixeris, & vt in pauca verba conferam, in quibus pituitam negocium facessere putamus.

N.iiii.

ACTVARIVS

QVEMADMODVM aquam
deiciētib⁹ medicamētis est vtendū,
in eo aquæ subter cutē genere, quod
Ascitem vocant: item fœminis, quæ
diuturno candidorum mensiū pro-
fluuiū torquentur: & in iis quibus
enata vlcera, defluxionibus vligino-
sis scatent: sed de iis hætenus.

DE SIMPLICIBVS

medicamentis purgantibus.

*Iam de simplicibus medicamētis me-
bratim dicem⁹, quæ purgādi naturā
fortiantur, & quem singula deiciant
humorem: postea de compositis ex-
ponemus: ne quicquam promissio-
nis nostræ desideretur.*

A LOE I G I T V R non corpus
rotum inanit: sed insidentem sto-
macho, ventri, & interaneis, bilem
citra noxam, cū inhærentibus ini-
bi recrementis, per aluum exigit.
Danda est igitur iis, qui capitis adfi-
ciuntur molestia, propter iuges ha-

litus, quos ad ipsum stomachus eru-
 at. nam inutilium vaporum sup-
 peditationem rescindit. præbenda
 quoq; iis, qui ob eandẽ causam, ocu-
 lorũ lippitudinibus laborant, nec nõ
 iis, qui per adsciticiũ succũ, siti cru-
 ciãtur: & quibus lingua & os facile
 resiccantur: tũ iis, qui re insuavi, aut
 retorrido nidore stomachũ in vom-
 itione effundente, corripitiũtur: & iis
 quos præter rationem pallor decolo-
 rat: aut quib⁹ alui recremẽta, subdu-
 ctionẽ desiderant. clysteres tamẽ ex
 ipsa subter indi nõ posse, certò cau-
 santur. Datur siciliqu⁹, ex aqua mul-
 sa: trita verò, succòque corticis citri
 excepta, aut si is non adsit brassicæ
 aut absintii succo: cogitur in catapo-
 tia, q̃ ciceris magnitudinẽ impleãt.

*Alii cum terebinthina, vel decocto
 melle, vel alio quouis simili dige-
 runt in orbiculos: tu verò, vt re-
 rum copia facultásue suppetet, vel*

ACTVARIVS

vt potius dicam) quod commodius
vtiliusque laboranti fore putabitur,
cum aliis conuenientibus permisce
to, & malè valentibus præbeto.

SCAMMONIVM, flauam eua-
cuat bilem: sed cordis dolorem mo-
uet. est autē odore graui, gustu inui-
cundo, siticulosum. siquidem cum
omnia, quæ aluum deiiciunt, medi-
camenta (aloen excipio) stomacho
negociū exhibeāt: scāmoniū stoma-
cho longè plus cæteris aduersari cō-
stat: proinde cauendum iis, qui sto-
machi sentiunt imbecillitatem, &
iis qui febrim experiuntur. quip-
pe suapte naturā leuissimum, in
corpus facilè rapiatur, residēque
spurcitiam omnem in eo, collu-
uēque commouet. porrò ab am-
biente caloris externi cinctu, recre-
menta ad excretionum exitus pro-
ducere prohibetur. datur iis qui fe-
bri vacant, & stomacho valent: iis

quoque, quibus ægrè vomitus eliciuntur, nec faciliè relinquuntur animo. Modus, scrupuli duo: paululum quid adici, aut detrahi, pro virium ratione, potest. permiscendus & sal, aut thymus, aut pulegium, aut quippiam ex iis quæ gratum spirant odorẽ, & stomachum roborant. iis, qui scammonium sustinēt, alloẽn miscere melius est. datur per se ex melle vel ptisanæ cremore, quibus clam volumus hanc potionem præbere.

PEPLIVM: huius semen aliquicū ramularibus furculis, siccatum cribróque succussū, quaternū scrupulorū pondusculo dant, in aqua mulsa, pauxillum aceti aspergentes. Post bilem flauam, atram quoque, & pituitam detrahit: flatus discutit. quapropter turgentibus spiritu viciis, præcipuè auxiliatur: iis quæ melancholiæ

ACTVARIVS.

iaciunt fundamenta, diuturnis inflationibus lienis, vuluę & coli subuenit: fungosis in imo ventre tumoribus subsidio est.

VERATRVM nigrum, atram bilem flauamque, è toto trahens corpore, deorsum, nec tamen citra ullam difficultatem, pellit: ideo febribus circuitu repetentibus & longis, obiiicimus. datur quoq; insanientibus: altera caluarię parte & subter caput diutinè cruciatis commodissimum: præsertim visceribus, utero, & vesicę, deiectorium medicamen postulantibus: maxima autem eius vis est, peculiariter educere, quicquid sanguini cūmixtum, eum corrumpit: ideo veterascentibus, arquatis morbis, vtile: & quibus in superficie summatim asperitudines emerferunt: velut lepris, impetiginibus, & horum similibus: elephanta quoque laborantibus, accommo-

datum est. Datur, scrupulorum ternum pondere, aut paulo plus minusue. Fit è siccis radicū fibris, aquā paulum maceratis: postea cortice detracto, & in vmbra siccato: proiectaq; tenui, quę in ipsa subest, medullā. exhibetur autē ex passo & aceto mulso: verū suauitatis gratiā, quædam ex odoratis seminibus inferenda: si verò efficaciorē alui deiectionē moliri sit in animo, scammonii pauxillum adiicito.

EPITHYMVM, atram bilem excernit: datur adultis, tusum & cribro excussum, scrupulorum quinque pondusculo, cum passo vel aceto mulso & salis pauxillo. vitiis flatu turgentibus, & præcordiorū noxis, opitulatur: & quibus iecur aggrauatur, & qui spirandi vexantur difficultate. Quod verò in stœbe nascitur, aut in satureia profilit,

EPITHYMBRVM inde nomi-

ACTVARIVS

natum, thymi modo aluum resoluit: sed vtrumque facultate censetur infirmius.

POLYPODIUM, id est, filicula, bilem & praesertim atram, & pituitam extrahit: datur purgatae radice seni scrupuli ad fusam aquam mulsam: medicriter vero aluum ciet, & citra molestiam, tum in gallinaceo iure, tum in cremore ptisanæ, cocta radix.

PVLEGIUM, atram bilem detrahit, instar acetabuli potum, ex aqua mulsam. TRAGORIGANUM, & PARTHENIVM (quod & LEVCANTHEMON vocatur) simili ratione, citra noxam purgant: singula senum scrupulorum pondere data: sed praebere melius est, ex aceto & exiguo sale & aqua. licet sicca trita, potioni adspargere.

ARMENIVM, quo pictores utuntur, atram bilem, & omnem lentum crassumque humorem sanguine com-

mixtum, educit. quare melancholicis, elephanticis, & similibus dari solet. Item in renum vitiis & spirandi difficultate. Modus, sextula est, aut paulo plus minúsque, pro sumētis viribus.

CENTAVRIUM minus, crassam bilē & mucosam deticit: ideo commodē datur lienosis, ischiadicisque: bibitur & huius decoctum aquā feruefactum. sit autem centaurii pondus, sex scrupuli: & aquæ modus, hemina: quæ ad dimidias coquantur.

COLOCYNTIS pituitam, bilē, humorēque mucosum purgat: vnde nervosa corpora peculiariter purgat. datur itaque conuenienter in omnibus, quæ caput obsidēt, incommodis, & orthopnoicis & cōsimilibus. item coxendicū cruciatibus, morbis articularibus, longis renum & vesicæ valetudinibus.

ACTVARIVS.

insuper iis qui renitentes & præduros conceperunt adfectus, sic ut non nisi ægrè possint excuti. Datur ex ea scrupulus. Deligenda est candida eius & recens medulla, aridior enim & nigricans, ut vitiosa damnatur. tundatur verò & teratur diligenter, & persæpè cribo cernatur. cum verò uti voles, terito cum aqua mulsâ: idque operosè: siquidem tale quippiam pati consuevit, ut tusa priusquàm maceretur, tenuissima maneat: coniecta verò in aquam mulsam, intumescat: ita ut in cerniculo non credatur cribrata: igitur nōnullæ, ex iis, que intumuerunt, particulis, interdum aut ventri aut stomacho fixè coherent: maximè in sinuosis interaneorū anfractibus, ob molliciem: insidentésque, sua perquàm acri natura, vellcant, & mordent: intestina exulcerant: & per consensum, nervosum

genus, noxa adficiunt: tormina & contractiones adferunt. quare diligenter est attēdendum, vt in aqua mulsa in maximum leuorem redigatur: si mitioremalui deiectionem moliri velimus, prægrandem colocyntida capere conuenit: & aperto sursum calice, totum semen eximere: dein lomentum omne in suum inuolucrū sine semine relegare, & sapa aut vetere passo ventrem eius infarcire, & quinque aut sex horas macerare: deinde vinum lintheo colatū, calfactum detur potandū. optimè expurgat regiū morbum, & flauę bilis liuores, summam cutis superficiem vel suggillatus.

TITHYMALVS, pituitam & bile elicet. virētes eius ramulos fictili quodā paulatim torrent: tritōsque cū polenta scrupulorū ternū pondere miscent in aqua: & potandum præbēt. Quippe quod exiccati sur-

O

ACTVARIVS

culi impotentiores habeantur.

Characitæ tithymali, erutam radicem
in vmbra siccato: postea cū ad vsū
prometur, detractum corticem tu-
sūque cribrato; & in vinum dulce
vetus, sextulam iniicito: diem & no-
ctem finito macerari, percolānsque
linteo, & paulum excalfaciens vi-
num, præbeto potandū. quā opti-
mè purgat, ita vt quidam eo in om-
nibus vtantur vitiis.

Lac tithymali huius qui iuxta aquas,
& in riguis locis enascitur, sale &
acido pane exceptum, ad eadem va-
let: vehementiùs tamen aluum ciet.

ELATERIVM, pituitam & bi-
lem detrahit. dantur oboli terni, cū
lactis nuper emulsi, instar heminae.

GRANVM cnidium, serosum ma-
gis & aquosum extrahit: pituitam
verò & bilē modicè purgat. estuan-
tem, & acerrimū. datur triginta gra-
norū modo. si verò mitiùs, alui de-

iectionē placeat moliri, dato vigin-
ti grana. Interna grani pars trita, &
in polētā subacta, præbetur potāda:
sed secundum potionē, rosaceū aut
melinum oleum debet sorberi, ne fa-
mes adurat. cæterum melius ceder,
si trita & cocto melle excepta, di-
gerantur in catapotia.

AGARICVM, pituitam & bilē,
sed non celeriter, pellit: dantur binę
drachmæ, cū aqua mulsa, vel aceto
mulso. aduersatur stomacho, quod
sua lenitate emergens, enatet.

CNICISEMEN, pituitam
expurgat, sed non sine molestia. Se-
minis triti drachmas tres in galli-
nacei decocti ius vel ptisanæ cre-
morem indito, colatūque præsta-
to bibendum. sunt qui seminis pul-
pam drachmæ pondere cū amygdā-
lis, aniso, & melle cocto misceāt: &
in catapotia cogāt, & arquatis com-
modē pbeāt. id qđ habetur mitius.

O.ii.

ACTVARIVS.

LATHYRIS, vehementiùs pituitā purgat: dantur grana eius maiora, quindecim: minora verò, viginti: iis qui efficacitùs purgari cupiunt, mandenda præcipito: iis verò, qui deiectionem non desiderant copiosam, iubendum est, vt integra deuorent præsertim, si qui sumit, malo fuerit stomacho.

ARISTOLOCHIAE clematidis, aridus fructus, si tritus ebibatur, pituitam & bilem expellit. est autē stomacho gratus.

MERCVRIALIS herba, si cum recētibus tenerisq̃ue foliis estur, stercus excernit: si verò decoctū eius, vino permistum ebibatur, mediocriter alui recrementum mouet.

CUCUMERIS syluestris radicis cortex, ex aqua mulsā potus, habundē & citra noxam trahit pituitam, neque stomachum vlla laceffit iniuria.

STYRAX pinguis & flauus, sesquidrachmæ pondusculo cum rebinthina, pituitam sufficientem sine molestia subducit.

THYMI siciliquus, aut ternę quaternęue drachmæ, cum posca & pauco sale, innoxie satisque, pituitam & bilem educit.

CICLAMINIS radices, in tenuissimum, leuorē redactæ tres vel quatuor drachmę pro corporis purgandi viribus, ex aqua mulsa potæ, pituitā & bilem expurgant: sed præcipue sudorem cient. quare bibentē oportet motibus agitari, & regumēto corpus munire, & sudoris excretioni se committere.

ALLII spicarū, exquisitè tritarum, drachmæ vel duæ vel tres, cū hydromelite potæ, pituitā exigunt.

Aiuga (gręcis CHAMAEPITYS noīata) si pondo siciliqui, in farinā redacta, bibatur cum ficis, aut cocto

O.iii.

ACTVARIVS

melle pituitam & bilem ducit.

S Q V A M M A æris, aquā aluo elicit. datur ex aqua mulsa. verūm nō aquā modō, sed & pituitā purgat.

E V P H O R B I V M, pituitā subducit: sed potiūs aquam. est autē celerimū & maximē ignea vi flagrans: vnde colicis, & aluū frigidiorē habentibus datur: cæteros vehementer cōturbat: sitim maximē ciet. nonnihil ex odoratis seminibus ei est commiscendum. Modus triobolaris, ex aqua mulsa. præstat autē cum melle cocto in catapotia digerere.

C H A M A E L E A, in aqua mulsa decocta & pota, aquosa magis extrahit: pituitam quoque, & bilem euacuat. iniici debet denarii pondo in binas aquæ heminas, & coqui dum modi huius dimidiū fuerit absumptum: in coctionis fine, moderatum mel adiiciendū: & rursū vbi paulum inferbuerit, colo transfusum,

præstatur potandum.

Sunt qui ad tusæ tritæque chameleæ drachmam vnam, duplum absinthii modum adiiciant: & melle excipientes cocto, & in catapotia cogentes, præbeant.

SANGVINEM tradunt purgari porrorum capitatorum succo: itē mercuriali, viola candida, syluestri malua, saluia: cum iis veratrū albū sanguinem & bilem expiat.

DE PURGANTIBVS MEDICAMENTIS compositis.

Verū quādoquidē nōnulli hæc & cætera inconsideranter vsurpant medicamina, à quibus deiectio petēda est (interdū dolores, aut conuulsiones, aut superuacuas alui purgatiōes, aut quāpiam non dissimilem offensam moliuntur, subindēque noxam iuua menti loco inferunt) non hæc ignorare de iis oportet, quòd non oēs, amice, eadē medicamenta consimili

O.iiii.

ACTVARIVS.

sensu percipiunt: sed alii quidem ob
eam quã induit corpus sensuum du
ritiã, præpotentiora vix sentiunt
medicamenta: alii rursus vel quæuis
sensu precipiunt. quemadmodũ alii
propter fluxã lubricãque meatuũ
natiuam inanitatẽ, aut cedentis ma
teriæ promptitudinẽ, & instrumen
torum molliciẽ, mediocribus purga
toriis parẽt. qui verò non sunt talẽ
conditionem nacti, vehementiori
purgatione vix tandẽ sollicitantur:
illis quidem prioribus, hæc euenire
solẽt incõmoda, immodicæ ventris
deiectiones, conuulsiones, cõtractio
nes, perfrictiones: cæterũ animi deli
quia, dolores, tormina, vertigines,
exanimationes, quæ ferè mortẽ re
prẽsentent, hos secundos sequuntur:
proportionẽ autem patiuntur, qui
moderatẽ repurgantur. Denique
non à potentioribus, sed à mitiori
bus in omnibus, quæ adsumuntur,

medicamentis vsum decet auspica-
 ri: simul, vt laborantis sensus explore
 tur, simul, vt vehemētiora tolerare,
 exercitante vfu, condiscat: & si quā
 do validioribus oporteat vti, ne vi-
 res labefactent intolerabilium me-
 dicamentorum transitus. P A V C I S
 igitur super hæc traditis via ac ra-
 tione doctrinæ, de purgationibus
 deinceps disseremus.

De flaua bile repurganda.

V B I itaque, flaua bilis deiicien-
 da nobis proponitur, si incandescat
 ipsa, & hominem exurat, & calefa-
 cientia respuat medicamina, tale
 quid facere solemus: zulapium ante
 purgationem præbetur diliculo ieiū-
 nis, donec in vrinis decens adparue-
 rit concoctio. Seminis cucumerum
 quadrās: seminū portulacæ, seminis
 intubi, radicum intubi, & cichorii
 singulorum vncia: rosarum viola-
 rum, nymphææ, ænanthæ, singulo-

rum semiuncia: feminis papaueris,
 feminis lactuce, singulorū duella: da
 mascena pruna quinque et triginta:
 zizipha, myxa, singula quīq; & qua
 draginta: santali sextula, sacharis pō
 do duo. hoc bilis feruorem restin
 guit: emollit interanea, & infarctos
 expedit transitus: adiecto verō scā
 monio, sine molestia bilem educit.
 Si verō nō ita incandescat bilis, ex
 iis zulapium cōstruitur: Radicū apii
 & maratri, cichorii, fumarix, radicū
 itubi syluestris, singulorū vncia: lin
 guæ bubulæ, eupatorii, bubuli oculi,
 quem vocāt bubphthalmon, dulcis
 radicis, feminis althææ, singulorum
 sextulæ quinque: violarū, seminum
 portulacæ, & intubi, singulorum
 semiuncia: santali rubri, & citrini,
 singulorum duella, rosarum, nym
 phæ, & croci, singulorum sextula,
 sacharis libræ duæ.

De pituitæ purgatione.

CUM pituitam vacuare voluerimus, si homo florente ætate sit, & ferè calida peditus tēperatura, atq; ideò ob erroneam victus rationem, & frigidorū abusum, pituitam colle greit, hoc facimus medicamentū: & quidē maximè, nisi stomachus humore scateat, radicibus, quæ mouēdæ vrinæ sunt, acceptis, sic cōponētes: Radicum apii & fœniculi, radicis condimētarię, quæ ex agris ad salgama petitur (condimentorhizam græcolatinè vocant) radicis anethi, trisaginis, aiugæ, centaurii, althææ seminis & maluæ, securidacæ, singulorum vnciā: mastiches, asari, spicę, singulorū semiunciā: carnabadii, seminis fœniculi, seminis apii, dulcis anisi, singulorū sextulas quatuor mellis dupondiū. longè melius fuerit, ea melle condire: vt calorē sufficienter affecuti, crassitiem magis extenuemus, & ab infarctus vicio implicitos asseramus transitus.

ACTVARIVS

si frigida fuerit omnino laborantis habitudo, corpusque totum humidis ac frigidis scateat succis, melius vti sicco DIOSPOLITICO vel quopiam consimili medicamine quod satis calfaciat, et humoris vim ac copiam resiccet.

Deiectione atræ bilis.

CUM deiectionem atræ bibis à medicamento petimus, presertim si persicca videatur laborantis natura accipimus, Radicum apii, radicum erratici fœniculi, fumarie, stœchadis, linguae bubulæ, buphthalmi seu bubuli oculi, singulorum vnciâ, seminis dauci vel ammæi, dulcis anisi, seminis fœniculi, singulorū sextulas tres: ficorum pinguium, radicis dulcis, singulorum sextulas quinque: seminis basilici duellam: croci sextulam, asplenii, trifaginis, radicis capparidis, seminis apii, singulorum sextulas quinque: mellis dupondii,

aceti quadrantem. PORRO si qua
 bilis flaua putetur atrę commisceri,
 sic erit faciundum. Spicę, rosarum,
 singulorũ vnciam : croci drachmā,
 corticis radicis apii & fœniculi, sin-
 gulorum vnciam, cum eorum semi-
 nib⁹ in aqua, donec sufficiat, ferue-
 facito: mellis selibram, aceti quadrā-
 tem addito, & dum concrementum
 adsciuerint, coquito.

DE CONIUNCTIS
 humoribus purgandis
 præcepta.

Posteaquã de simplicibus humori-
 bus, habundẽ diximus: tibi licebit,
 huic occasione ducendi, in compli-
 citis & ea componere. exuperantię
 verò commistorum humorũ, te do-
 cebunt, qualia conueniat redunda-
 re medicamenta. Proinde superesset
 iam de purgantibus disserere, quę
 maiores nostri cõposuerunt, à qui-
 bus & tu & alius quiuis exortus,

ACTVARIVS

cognitis simplicium viribus, medicamenta tuo pte ingenio cōponas.

COMMISCENTVR verò purgantibus medicamentis, ALIA, vt iniucunditatem retundant: QV EDDAM, vt calorē vel reliquam quandam qualitē aboleāt: NON NVLLA quoque, vt stomachū firment, quod pleraque omnia, quæ repurgāt medicamēta, stomacho aduersantur & eidem negotium facessunt, ALIA adiciuntur, vt viam faciant et transitum prēbeant, item vt humorum crassitudinem incīdant. ea tamē ipse tuo fret⁹ ingenio, discēs ex particulari specierū facultate, quæ in virib⁹ medicamentorū simplicium traduntur. Cēterū nos purgātia veterū medicamina, hinc depromem⁹, exponētes quónam pacto cōponantur, & quos eliciant humores: tu verò hinc sumens occasionem, & fac & componito, quibus opus erit, ad hāc ra-

DE MEDIC. COMPOS. IC4

tionem, medicamenta. DIGNVM
tamen & scitu illud est, quedam in
GRANA cogi, q̄ ciceris magnitudi-
ne impleant: qua forma ideo præ-
bemus, vt medicamentorū in suauitatem
fallam⁹: & ne, cum sumūtur,
humorem stomacho adiiciam⁹, qui
inmō iam imbutus est humore:
QVÆDAM redigi ī triturā, nō ad
cālandā iniucūditatem, sed vt hu-
morē vitem⁹: ALIA in placentarum
formas digerim⁹: velut & ALIA, vt
zulapia præbem⁹: non desunt, quæ
tāq̄ ILLITVS vel EMPLASTRA
singantur & vmbilico inducantur,
quæ græci epomphalia vocāt, nos
vmbilicaria possumus adpellare:
INTERDV̄M pedes quoq; illi ni-
mus & sufficiens elicitur purgatio.

Iam de singulis nobis erit differendū,
vt ex omnibus libro maior adsci-
scatur perfectio. COMPOSITIO
orbiculorum ex euphorbio, quos

ACTVARIVS

ipſi COCCIA, quaſi granula vo-
cāt, ad emittendam hydropicorum
flauam aquam, & materiam tumo-
ris diſcutiendam valent: opem ad-
ferunt quoque lumborum dolorib⁹
& podagræ humida cauſſa concita-
tæ. Recipit miſtura, euphorbii ſici-
liquum, ſurculorū tithymali drach-
mam: ammoniaci, ſagapeni, lachry-
mæ panacis, bdellii, ſemīs apii mon-
tani, & hortenſis, ammæi, ſpicæ, ſin-
gulorum drachmam: tuſa cribratā-
que, cum amygdalino oleo cogito,
& cum ſœniculi ſucco ſubacta, ſic-
cato in vmbra. Modus exhibitionis
eſt drachma: perfectus ſextula, cum
calida aqua.

ALIUD, quod flauam aquam
deicit, tumorem reprimiſ, iecur ro-
borat: Capit abſintii, turpeti (quod
pityuſa nominatur) ſagapeni, ſingu-
lorum drachmas quinque: ſeminis
apii hortenſis & montani, ſeminis

fœniculi, anisi singulorū siciliquū:
 scammoni, & surculorum lactuæ
 marinæ (quā nomināt tithymalū)
 mastiches, casie, tenuis cinamōi, sin-
 gulorum drachmā: tundito, cribra-
 to & formato in granales orbiculos
 (coccia nomināt) potionis modus,
 duella, cum aqua egelida.

ALIUD, quod flauam bilem &
 atram humoresque crudos deicit,
 sanguinē extenuat: & quot dies vē-
 trem subegerit, totidem feriari decet
 rursūq; medicamē repetere, dum
 integra sequatur deiectio. Accipit
 myrobalani flauī & indici, nigri da-
 masonii, & aureæ glandis, quam vo-
 cant chrysobalanū, pityusæ, singu-
 lorum sesquiscrupulū: epithymi cre-
 tensis, filiculæ, violarum, singulo-
 rum drachmas tres: rosarum, semi-
 nis fœniculi, anisi, absinthii semi-
 nis, iunci odorati, cinamomi, spicæ,
 mastiches, cardamomi, ammoniaci,

P

ACTVARIVS

singulorū drachmā, sesquiserupulū:
sacharis sescunciam: tūdito, cribro-
que creta, in vase cōtineto. potionis
modus, drachmæ tres, aut quatuor.
datur ambulanti, ex aqua egelida.

OXOSAGHAR, calefacta corpo-
ra potu refrigerat: acutis auxiliatur
febrib⁹, sanguinis feruore cōcitatis:
excalfactioni iocineris medetur, &
lienis infarct⁹ vicia extricat. Recipie
corticis radicis capparis, intubi, apii
singulorū drachmas viginti: foliorū
rosæ, seminis foeniculi, sing. drach-
mas decē: spice, iunci odorati, semis
apii, singulorū drachmas quinque:
hec in aceti quā acerrimi quaternis
libris macerato noctu diuque: post-
eā molliusculo igni cōquito, donec
dimidiū absumat: dein crocum &
sachar adiiciens, zulapium effcito:
inter coquendū, scāmonii sextulam
terito, & in linteo ligatum indito,
dum feruore restinguatur. datur sex-
tans, cū obseruatione καὶ ἰγνέμας.

ALIVD, ex fumaría, quod valet
aduersum flauę bilis incendiũ: itē cō
tra scabiem, & vulnera: obturantes
iocineris infarētus explicat: arquato
morbo, corpus repurgans, auxilio
est. Cōtinet corticũ myrobalani fla-
ui et cebulei & indici damasonii, bel-
lizi, & emblezis, florũ violarũ, fili-
culæ, & absintii, epithymi, singulo-
rum sextantem: ea cōfringantur, &
aquã fumarie, noctu diuque mades-
cant: & tātisper coquantur, dũ me-
dietas relinquatur. Deinde ius deco-
cti percoletur, & rursus cū sachare,
quousque concreuerit, coquatur.
potionis modus, sextās, cum scāmō-
nii granulis quatuor.

ALIVD ē fumaría, melancho-
licis valetudinibus auxiliatur: sca-
biem et vulnera abolet et corpus il-
lustrat. Caput violarũ, seminis absin-
tii, polii, sing. sextantem semiun-
ciā: aquę calidæ libras octo cōtusa,

P. II.

ACTVARIVS

et noctu diuque macerata, ad tertias coquito. huius decocti & aquæ fumarie cōsidentis, septenis portionibus, sacharis parem modum indito, & coquito, dum sibi concrementū adsciscat. potionis modus, sextans, cum scammonio & aqua calida.

ALIA compositio decocti ventrem resoluentis, iocineris dolori auxilio est: flauam bilem atrāque, itē pituitā extrahit: caput repurgat autumno & vere propinata. Sumit damascena, zyzypa, myxaria, singula triginta: adianti, florum lingue bubulæ, singulorum manus plenæ fasciculum: violarum vnciam, rosarum siciliquum: dulcis radicis, filiculæ, epithymi, singulorū drachmas tres: corticum radicis apii, fœniculi & intubi, singulorū vnciam: in vna aque libra ad tertias coquito: deinde farinæ myrobalani flauī vnciam imposito, myrobalani cebulei drach-

mas quinque: noctem diemque ma-
cerato: & diluculo ius decocti, cal-
factum, sacculis transfundito. in quo
mannæ harundinis indicæ drach-
mas octo, oxyphœnici sescunciam,
mannæ simplicis drachmas sex, ma-
ceres: rursumque his per sacculos
transfundis, adiccito vnguenti nar-
di vnciâ, & tepefaciens exhibeto.

ALTERA mistura, vere & an-
tumno datur contra febres acutas:
Continet zyzzypha rubra, damasce-
na, passas vuas ab iconio numero
singulorum viginti violarû sescun-
ciam, adianti, fumaræ, florum lin-
guæ bubulæ, intubi satiui, singu-
lorum fasciculum, quantus manu
prendi possit: passarû vuarum, de-
tractis vinaceis, vnciam: ea feruefa-
cito in aquæ sesquilibra, donec ex
hoc modo, dimidiû supersit: postea
subigito, & sacculis aut fiscis trans-
fundito: cui liquori. deinde palmula
P.iii.

ACTVARIVS

rum acidarū, quas vocant oxyphœ-
nicas, fescūciam: harūdinis indicæ,
aut silique indicæ repurgatę, vnciā:
mānæ drachmas sex: rursūmq; sub-
acta, percolato, & excalfaciens mo-
dicę, adijcito zulapii violarū sextan-
tem: & diliculo bibendum prębeto.

ORBICVLI (qui quod cocci-
neum granum magnitudine æquēt,
coccia nominātur) ē sagapēo, valēt
aduersus morbos articularū & cox-
endicum: turgentibus spiritu neruis
auxiliantur, omnēque valetudinē
aduersam, à recrementis frigidis,
crassisque concitatā abigunt: Ca-
piūt sagapeni, myrobalani cepulei,
pityusę, hermodactylorum, singul.
drachmas quinque: scāmonii, casto-
rii, caplici, sing. sesquiscrupulū: bal-
sami, calaminthę, (quod sisymbriū
dicitur) solani manici seminis, sin-
gularū vnciā: tusa, cretaque, cū aqua
apii subigito. modus est, sextula ex

āqua, in qua apiū, mastiche, anisum
& stœchas incocta sint.

C O C C I, pedū doloribus omni
tēpore perquā m vtiles: Recipiūt a-
loæ cōcrementū iocineris referētis,
penidiorum, singulorum drachmas
decem: sagapeni, myrobalani flauī,
& damasonii, hermodactyli, singu-
lorum drachmas quinque: piperis
cōmunis, piperis longi, singulorum
siciliquū, sesquiscrupulū: lachrymę
cyranaice, opopanacis, singulorum
drachmā: nasturtii cādidi & capsici
indici, singulorū drachmam: ea tusa
cretaq; , succo porrorū vt fermentes-
cant, excipito: & in orbicularesco-
cos digerito. modus dādi siciliquus.

A L I V D ad pedū dolores regium;
Cōtinet myrobalani flauī, damaso-
nii, emblizis, zingiberis, singulorū
sextulas quatuor: origani sextulas
septē, capsici duellā, hermodactyli
cādidi sextulas viginti, penidiorum
P. iiii.

ACTVARIVS

duellā: bdellii sextulas quindecim: tusa cribrataque cum solani succo subigito, vt fermentescāt: & in coccos orbiculares, digerito: et simulatque ægrotans dolorem perſentiscit, ante vel post eſum, adſumit duellā ex aqua calida vel vino.

Zulapium, flauam bilem & atram deiiciens, habet damascena, myxa, zyzypa, ſingula numero ſexaginta: palmularum pulparum drachmas quadraginta: violarum è myſia drachmas quindecim: roſarum, florum linguæ bubulæ, ſingulorum drachmas quinque: ea coquuntur in aquæ libris octo, dum ex hoc modo dimidiū ſuperſit: ſubactaque, fiſco tranſfunduntur: deinde fumarix iuſculi dupondius, punicorū acidorum iuris libræ duę, ſcammomi feſquiſextula, ſcharis libræ tres, diu ad conſiſtētiam coquuntur. ſcamoniū in decoctionis fine coniicitur.

Aliud, quod flauam bilem à stoma-
cho detrahit: Tortiui punicorum
& acidorum malorū iuris, singulo-
rum dupondium: aquæ libram, flo-
res violarum quadraginta: ad dimi-
dias coquito, postea sacharis ses-
quilibram, scāmonii siciliquum ad-
dito, & zulapium facito. modus, vi-
cia aut sextans.

PARVA TRIPHERA, dicta,
prodest interaneorū doloribus ac
stomachi, imbecillitatique eiusdem
ab humore cōtractæ: sanitatem tue-
tur: estque ad multa alia perquā
utilis: Corticum myrobalanorum,
cebulei, & huius vice, si velis, indici
& bellelisis & embelezis, singulo-
rum partē vnam: tusa & cribrata,
misceto cū rosaceo oleo & cū mel-
le despumato: conditum seruato.
potionis modus, duella ad tres vs-
que sextulas, ex egelida aqua. QVI
voluerit perfectè interaneorū utili-

ACTVARIVS

tati consulere, vtea à noxis deiectionum asserat, & ab iniuriis earundem vindicet, bdellii cæsi portionem addat: s i sanguine vacuando, auxiliū adferre placet, gummi torrefactæ partem adicias. Cæterum ad commoditatem imbecilli stomachi, & infernarū partium correctionē, rosarū & mastiches portionem vnā: anisi & garyophyllorum dimidiatas portiones adiunges: contra cordis micationses, & vibratus, xylaloen admiscebis. aduersus sinistram valetudinē, quam atrabilis creauit, pars epithymi adponitur: s i pituitæ deiectionē moliri instituis, alipum, id est, album turpetum adhibeas: aduersus flatuū turgentium molem, cruditatēque, vt incant consortiū, adhibeto zingiberis & galangæ singulas portiones: item sitezium indicum, capsicū, piper longū, tenue cinamomum, sing

DE MEDIC.COMPOS. IIO

gula instar dimidiæ portionis, & cōmodum reddetur. non desunt medici, qui, vt venustiorē exhibeant colorem, crocum adiiciant.

HIERAPICRA galeni, quæ ex aloë fieri consuevit, cōtrailiosos, putres, marcidósque humores, qui os ventriculi infederunt, remedio est: item iis quorum faciē pallor decolorauit: iis quoq; quorū oculis, obiectæ culicū aut pilorum imagines obuersantur: alui recrementa mediocriter mouet, ad iecur vsque progrediens: lædit hos, quibus iecur calidius exhibet negocium, & stomachum iuuat. Dandi modus, à drachma ad siciliquum. Species, quæ hanc cōstituunt, sunt hæ: Croci, spiçæ, ligni balsami, mastiches, ligni cassiæ, cinamomi, singulorum sextula: aloæ sextulæ octodecim: ea teruntur, & in brassicæ vel absintii succo vel vino, vt fermentescant, subi-

ACTVARIVS

guntur. H V I C scammoniũ commi-
scentes, vt in vnitate coẽant, bilẽ
flauam aluo deiicimus: s i verò aga-
ricum & medullam, pituitam sub-
ducimus: N O N secùs atq; si addide-
rimus epithymum, atrã bilem de-
purgamus. sunt qui vt stomacho,
medicamentũ ex aloe reddant ac-
commodatius, & minus aluũ ciat,
aloẽn dupla ad species omniũ pro-
portione coniiciant: tritãmque,
priùs eluant, & in aquã mittentes,
subsistere sinant: dein emergentem
summatim aquam cũ ea quæ super-
natat, spurcitia vel sorde, quæ exi-
stit, humori, effundunt: hoc idem
opus iterũ atque iterũ obeunt. vbi
sufficienter lauerint, confidunt sto-
macho paratum iri medicamen-
tum: nec interanea vellicare, inter
eos conuenit: dein reliquas, quas di-
ximus, admiscent species: sic vtile
reddi imbecillis stomachis medica-

men, author est Galenus.

DIOCLIS medicamentū, quod ventrē subducit, in pituitosiore corporis habitu: Ficos pingues triginta, spumæ nitri drachmas quatuor & quadraginta: seminis cnici drachmas quindecim: diligenter trita, & in vnitatem cū melle despumato coacta, digeres in frustra triginta. sumes quotidie ante cibatum, frustum vnum.

Catapotia DIACOLOCYNTIDOS, id est, ē colocyntide, recipiūt aloes vnciā, medullæ colocyntidis vnciā, gummis vnciam, nitri semiunciā: semper eo vtitor medicine, quoties purgare bilem atram animus fuerit: aut cū pituitam per aluum elicere placet. quippe nihil æquē potest humores, qui intus coierunt, transferre, & nervos & caput ægrotantis repurgare, sicut horum catapotiorū mistura. ab vno ad

ACTVARIVS

sex vsque, pro laborantis viribus sum-
plisse satis est. ad perfectũ dandi mo-
dum progredi non oportet: sed à
duobus aut tribus sumptionẽ auspi-
cari & sic procedere.

RHODOMELI purgans: succi
rosarũ libræ tres, vel quinque: scam-
monii sextãs, semiũcia aut quadrãs:
agarici sextans: mellis libræ sex, mi-
scetur. hæc mixtura flauã bilem tra-
hit: stomachum bene habet. Quin
& pituitam mediocriter pellit.

Feruefactum ius (MAGNUM VO-
cant APOZEMA) aduersum atræ-
bilis, mētis arcẽ obsidentis iniurias.
Capit hyssopi, epithymi, singulorũ
sextantẽ: myrobalana flaua septem,
nucis vnguentarię (quã myristicam
adpellant) duellã: veratri, pæoniæ,
scammonii, trisaginis, polii, singulo-
rum quadrantem: ammis, nardi cel-
ticæ, asari, castorii, agarici, seminis
foeniculi, hyperici, cētaurii, pulegii,

Serpilli, cunilæ gallinacæ (quæ nominantur origanum) singulorum sextantē: libyſtici vnciā: calami odorati sextu-
las quatuor: filiculæ, alipi, nepetæ
(quæ calamintum nominant) sin-
gulorum trientem: medullæ ſelibrā:
peplii tantundem.

Antidotum ſINGELI, doloribus, ca-
pitis, item hebetudini oculorum auxi-
liatur, fronti illitum: ſtomachicis, ioci-
nerosis, lienosis, cruciatibus colicis,
opitulatur: articularibus morbis, &
pedum doloribus, remedio eſt: appe-
tentiā inuitat: exanimes & decolora-
tos recreat: vernaculā venuſtatē mē-
bris reddit, meraco aut ſyncero mel-
le dilutū. Dandi modus, auellanae nu-
cis eſt magnitudo: iis quorum alui de-
iectionem volumus moliri, drachmā
vnā aut quantum vires poſtulabunt,
dediſſe ſatis eſt: muliebribus viciis,
in omni tempore, & ante cibatus
& ſecundum eſum, propinatur:
Coſtat iis ſpeciebus: Piperis longi,

ACTVARIVS

piperis albi, piperis cōmunis, cina-
momi, xylocinamōi, filiculæ, nucū
odoratarum, garyophyllorū, singu-
lorū sextāte: zingiberis triente: spi-
cæ, mastiches, floris roris marini, se-
minis alypiæ, scammonii, singulo-
rum vncia: sacharis dextante, &
mellis modo quantus facere satis
videbitur.

Aceti mulsi purgantis mistura;

OXOMELI nominant, contra me-
lācholicos: Hyssopi, thymi, epithy-
mi, agarici, filiculæ, cunilę gallina-
cæ, pulegii, cumini, anisi, radicū
apii, singulorum fasciculi, qui ma-
nu prendi possint: interdiu noctū-
que in aceto madent, & perbellè co-
quuntur: dein eiectis herbis, acetū
cum pari melle iunctum concoqui-
tur, dum in vnum coëat, corpus: de-
mum scāmonii pondo sextans im-
mittitur. Modus potionis, duella,
aut pro viribus.

HIERA Galeni aduersus maxima & deterrima vitia auxiliū adfert: humores, qui alitiū impacti, ægrè reuelluntur, extrahit: natiuas & vernaculas vires recolligit & reuocat: omnes expurgat humores. Quod si quid aliorum placeat purgare, admiscebimus ipsi potus modo, deiiciens simplex medicamen aliquod moderatum, & eliciemus eum, quem desideramus, humorē. Melancholicis, comitialibus, auxilio est: sed infarctos antea meatus aperire diligenter conuenit, & concoctionem humorū moliri. Recipit autem colocyntidis trientē, scyllæ assæ sextantem, spicæ sextulas quatuor, iunci odorati sextulas quatuor, polii sextulas quatuor vel nouē, pulegii sextulas quatuor, aiugæ sextulas quatuor aut nouē, euphorbii sextulas tres aut decem, gentianæ sextulas octo vel tres, agarici sex-

Q.

ACTVARIVS

tantem aut quadrantē, ammoniaci
vnciam aut quadrantem, veratri ni-
gri sextantē aut quadrantem, spicæ
vnciā aut quadrantem, scammonii
quadrantem, hyperici vnciam vel
quadrantē, epithymi vncias duas
semissem aut sextantē, filiculæ vn-
cias duas semissem vel sextantem,
bdellii fescunciam, aloæ fescunciā,
trisaginis vnciam vnā vel quadran-
tem, myrrhæ sextulas tres, casia se-
scunciam, porri sextantem semiun-
ciam, trium piperū singulorum sex-
tulas duas aut quatuor, sagapeni sex-
tulas tres aut quatuor, croci sextu-
las duas aut tres, aristolochiæ longæ
& rotundæ singulorum sextulas tres
aut quatuor, cinamomi sextulas tres
aut quatuor, lachrymæ panacis sex-
tulas tres aut quatuor, castorii sex-
tulas quatuor aut tres, petroselini
sextulas tres aut quatuor, zingibe-
ris triētem, mellis despumati quan-

DE MEDIC. COMPOS. 114

tum esse satis videbitur, passi vel vini dulcis, quantum ad macerandas lachrymas & succos sufficiet.

R V F F I E P H E S I I hiera, pituitosos & crassos humores expurgans: Habet trisaginis dextantem: colocyntidis, sagapeni, casiae, filiculae, singulorum bessem: petroselinum, piperis albi, singulorum selibram aut dodrantem: aristolochiae quincuncem: cinamomi, croci, agarici, polii, nardi spicae, myrrhae, singulorum trientem: lachrymae panacis quadrantem semiunciam: mellis despumati, quantum esse satis visum fuerit.

L E G A D I I hiera, plus caeteris atram expellit bilem: Myrrhae, spicae, scyllae torrefactae, euphorbii, ammoniaci, bdellii, zingiberis, aloae, stoechadis, hyperici, trisaginis, singulorum uncia: epithymi sextans, cinamomi quadrans, veratri nigri semiscuncia, petroselini sextulae quatuor

Q. ii.

ACTVARIVS.

scrupuli duo: amomi, folii indici, ca-
sia, piperis vulgaris, piperis albi, pi-
peris longi, castorii, lachrymæ pa-
nacis, medullæ, sagapeni, singulorū
semissuncia: aristolochiæ sextula:
mellis modus, qui tibi videbitur
sufficere.

ΕΜΡΗΥΤΙ hiera, caput, aures &
oculos perpurgat: abscessus stoma-
chi discutit: auxiliatur comitialibus,
qui subito concidunt, & ore spumā
mouent, & linguā mandunt: ita vt
quispiam sic adfectos à demone oc-
cupari arbitretur: cholericis, elephā-
tiā laborātibus, cū principia mor-
bi sentiuntur, data subuenit: feris
impetiginibus, siue lichenibus, qui
corpus depascunt, lethargicis, & iis
qui inuiti vel vrinam, vel alui recre-
mēta emittūt: succurrit, iis qui medi-
camentū exitiale hauserunt, auxilia-
tur: prodest hepaticis, lienosis, late-
rum vitio conflictatis, & cardiacis:

DE MEDIC. COMPOS. II5

mēses fœminis subducit: ischiadicis
et lûbagini auxiliũ præstat: oĩbus de
nique aduersis valetudinibus lōgis
medetur: Datur bis mense vel ter.
sumitur ex aqua mulsa, ciceris ma-
gnitudine. Cæterũ cũ ipse alicu-
ius humoris deiectione, aluũ solici-
tare voles, hoc familiare, & verna-
culũ medicamen, potius quàm reli-
qua sumito. perfectus modus potio-
nis antidoti, siciliquº, aut ternę dra-
chmæ. Species, quibus mixtura con-
stat, sic habent: Agarici, folii indici,
ammoniacy, veratri nigri, scyllę to-
stæ, scāmonii, piperis atrii, sing. gra-
na quinque: thymi, aloæ, polii, ca-
siæ, trisaginis, hyperici, bdellii, mar-
rubii, epithymi, euphorbii, filiculę,
singulorum grana quatuor: piperis
albi, castorii, aristolochiæ longę, ci-
namomi, zingiberis, petroselini, sin-
gulorũ grana duo: piperis longi, sa-
gapeni, croci, singulorũ grana duo

Q.iii.

ACTVARIVS

cum dimidio: medullæ grana decē:
mellis, quantum fuerit satis.

COMPOSITIO ē damascenis
prunis, pituitā & bilem aluo detra-
hens: Carnium damascenorum, du-
pōdius: mellis despumati librę duę,
tithymalli quadrās, scāmōniivncia.

ORBICVLI stomachici: dolorē
mitigant, viscera roborant, stoma-
chum firmanant, caluariā repurgant:
& si defluxio ad oculos decubuit,
auxiliatur: dātur, & hemicranicis,
qui medię caluarię doloribus vrgen-
tur: item vertiginosis & quibus au-
res insonant. Mirum in modū com-
mendantur omni tēpore sumpti an-
tequā cibo indulgeatur, septē glo-
buli: & pransis & cœnatis, quinque.
Accipe ex æquo, nucis odoratæ, spi-
cē, croci xylaloę, galāgę, caculę, amo-
mi, cinamōi, zingiberis, garyophyl-
lorū, zeduaris, carpesii (cubebe bar-
bari vocant) maceris, singulorum

ſesquidrachmam : radicis ponricæ
(quã rheon vocant ponticum) pon-
dus par omniũ ſpecierum : aloẽ pon-
dus omnium æquale : Ea trita, cum
vino albo ſubiguntur, & in globu-
los digeruntur.

CATAPOTIA ex armeniaco la-
pide: Hieræ amaræ ſemiuncia, epi-
thymi ſemiuncia, agarici drachmæ
quatuor, armeniaci lapidis ſemiun-
cia, ſcãmonii vncia, garyophyllorũ
grana octo: Trita, excipiũtur citrio-
rũ ſucco, aut roſaceo melle, vel rho-
domelle. modus eſt ſiciliquus. ea ca-
tapotia ſtomachum roborant: & cũ
varios extrahant humores, tũ maxi-
mè terreſtrẽ ac atra refertũ bile. Cæ-
terũ lapis is armenius, vti ſuprà di-
ximus, & potus, & catapotio deuo-
ratus, citra moleſtiã deiectionẽ alui
mouet, neq; vllius ſtrãgulationis ti-
mor ſubeſt: neque deliquiũ animi ſe-
quetur, quæ ferè in purgationibus,

Q. iiii.

ACTVARIVS

ex albo veratro accidere consue-
rūt: reliqua victus ratio omnis boni
succi cibis & qui facilè coquantur,
& vires recreent, constare debet. sic
enim huius deiectionis munere fre-
ti, & hanc viuendi legē secuti, quæ
facilis materiæ cibos ministret, sese
recolligēt, & viribus firmatis, pote-
runt furiosum insanix morbum tri-
stemque depellere: quod si quid reli-
qui fuerit, & adhuc mens labet, nec
ad se plane laborans redierit, dan-
da erunt per libera furiosorum in-
terualla, remedia, quæ morbi reli-
quias digerant, donec apud se fue-
rint.

Vini purgatorii mistura. Scammonii,
castiæ, singulorū vncia: vini sextarii
quinque: Species tritæ in linteolum
demittatur, & districtus exactè pan-
nus, in vino pendeat: & quinq; die-
bus macerari sinatur: dein ex vino,
anteq̃ capiatur cibus, cū aqua calida

propinato, hoc bilem deicere creditum est. si pituitę deiectionē libeat moliri, scammonii vice purgarum lathyridis pilularum vnciā coniicies, & spicarum nardi drachmas tres: si atros succos exigere per aluum velis, inseres filiculę (quā vocant polypodium) vnciam.

O Enomeli alui recrementa excernens: Vini sextarii quinque, mellis sextarius vnus, mastiches quadrans: mastiche trita, & linteolo deligata, appēditur, & in mulso septem dies finitur macerari. Datur & ante cibos nonnihil lupini, in farinam moliti, vpotē quod alui recrementa moueat, stomachum firmet, & pituitā exinaniat. *B I L E M* si placet elicere, scammonii vnciā, spicę nardi drachmam: si pituitā, feminis cnici corticibus suis castrati, trientem: casiaę nigrę vel filiculę quadrantem immittis.

ACTVARIVS

Absintitis vini mistura, flatus discuti-
tit, excrementa ventris exinanit:
Libyftici, absintii, fescuncia, cumini
drachma, nardi spicæ siciliquus, iū-
ci odorati floris drachmæ sex: vini
sextarii quinque, mellis sextarius v-
nus: Ea tunduntur, teruntur, cernū-
tur, & cum melle subacta vino exci-
piūtur: post dies quinque, eo vtitor
ante prandium. Cæterum, vt hoc
flauam bilem subducat, sic cōstrues:
Costi, mastiches, singulorū drach-
mas quatuor, rosarū aridarū, drach-
mas duas: nardi spicatae, drach-
mas duas: florū iunci odorati, pilu-
larum lathyridis, singulorum drach-
mam: aloæ vnciam: scammonii vn-
ciam, mellis sextarium, vini sexta-
rios quinque, misceto. P O R R ò pi-
tuitosis, mastiches, costi, singulorū
femiūciā: florū spicatę nardi drach-
mam vnā aut vnciam, florum iunci
odorati, pilularum lathyridis, sin-

gulorum vnciā: vini sextarios quinque, mellis sextarium inferito.

A T R A bile redundantibus, mastiches, costi, singulorum semunciam, foliorum spicatę nardi, cassiæ, singulorum drachmam: mellis sextarium, vini sextarios quinque.

Rosatū vinū flauū bilis eductorium foliorum rosarū exunguiculatarū recentiūque libra, vini sextarii sex, mellis sextarius vn⁹: Rosæ pridie marcescentes, in vinū demittuntur, & diē macerantur: deinde vinū colis trāsfusum, melli cū scāmonio protrito adiicitur: & sic cū melle teritur, vna diligēter operculata, in frigido aquę lacu septē aut octo dies appenditur: & deinde extractum, triginta dies quiescere patiaris: & sic pręlibatu vtendum. S I quis in vicem scammonii, cocci gnidii, vnciā sufficeret, serosum humorē & pituitā egereret.

S I verò sine scammonio, lathyri

ACTVARIVS

dem solam indas, pituitam abiges.
S i epithymum, atrā bilem exiges.

Fusca ventrem emolliens. Continet
cumini quadrantē, hyssopi, ammei,
pulegii, singulorum, fescūtiam apii,
corymborum thymi, singulorum
drachmas quatuor: zingiberis, semi
nis cnici, singulorum vnciam: pipe
ris, epithymi, singulorū semiunciā:
salis cappadocici dodrantem: Ea cō
russa, cribrato, & farinam recondi
to: & cūm ad vsus ventum erit, li
gulam vnam ex posca mistam prę
beto.

Ius aluum astrictam emolliens: Aquę
sextarius, olei hemina, gari paulūm,
mediocris salis modus, aneti pauxil
lum: confunduntur, dum in vnum
omnia redigantur succum: deinde
cnici granorum quinquaginta pul
pam interiorem addito, vt pituitam
educas. s i autem filiculę tritę, &
in cerniculo cretę semiunciā, ius

culo perdicis, gallinæ, aut phasiani
insparseris, atram subduces bilem.
Scammonium verò non censeo iu-
ribus inferendum: quòd experienciâ
compertum est, id cum ipsis conci-
liari non posse.

OLEAE purgatrices: Piperis
drachma, epithymi siciliquus, las-
eris drachma, menthe viridis drach-
ma, pulegii drachma, cumini drach-
ma, ruthe drachma, scammonii drach-
ma, pinguis palmulæ vncia, mellis
sextarius, aceti hemina: oliuæ à mu-
ria extractæ, centum & viginti, om-
nia hæc sigilatim, minutissimè le-
uigantur: & cū aceto mulso, vt in vni-
tatem coëant, subiguntur: postea co-
tidie tres oliuæ in hanc misturâ de-
mittuntur, paucisque merguntur die-
bus: cum ventum erit ad vsus, tres
in cibo præbentur: & iuris huius he-
minâ vnâ aut alterâ vti per vices
licebit.

ACTVARIVS

Medicamento è COTONEIS, quod coquendi facultatē obtinet, instar heminæ, drachmę duæ scammonii implicitæ, citra molestiā bilē flauam exigunt. s i pilulas lathyridis ei medicamēto indideris, pituitam pelles; s i filiculæ semiunciam aut epithymi in pollinē detriti inieceris, atram bilē trahes: cōsimiliter diospolitico medicamine vtor, i iis præsertim, ad quorum pectus pituita decubuit.

S i medicamēto DIACALAMINTHES, quod naturā sortitur coquēdi, hoc idem addideris omnē, quę in summam corporis faciē erūpit humorū colluuiem repurgans, abolebis scabiem lichenasque, necnon similia cutis vitia.

Purgās medicamentū è MALIS cotoneis constructum. Carnis repurgatæ prægrandium cotoneorū, fermento oblitorum & torrefacto-

rum, triens: mellis despumati quincunx: piperis, zingiberis, singulorum siciliquus: scammonii drachmæ sex.

E C I T R I N I S medicamentum purgans, capitis pituita elicit. auxiliatur item stomachicis, coeliacis, & iis quoque qui nequeunt validius medicamentum purgans ferre, ob stomachi incontinentiam (quam *ἄτολμα* vocant) unde & pueris innoxie datur, siquidem stomacho confert. Carniscorticis citrii mali librâ, aquæ sesquiseptarium, mellis hemina: piperis, scammonii, singulorum vnciam. Citrium in tenues taleolas dissectum, in aqua coquito: dein percolato iuri decocti, mel adiecito: donec sibi concrementum adsciuerit. postea terens, aquam mulsam coctam inserito, & in unitatem redactis utitor, dans heminam.

D I A M A R A T R V. i. è foeniculo

ACTVARIVS

medicamentum purgans, perquam
efficax: Recipit epithymi, zingibe-
ris, piperis, scammonii, singulorum
vnciam: fœniculi viridis, ruthæ vi-
rentis, apii viridis radicum, singulo-
rum quadrantem: aquæ libras tres.
in quo ad tertias decocto, mel pari
mensurâ coquito, dum mediocrem
coalitum contraxerit: dein sicca cõ-
spergito. dato semel totum.

Pastillus bilem subducens. Piperis,
mastiches, nucis pineæ, vuarum pas-
sarum, detractis vinaceis, singulorũ
grana decem: cumini grana quindecim,
scammonii drachmæ duæ, mel-
lis paululum: terũtur in pastillos. to-
tum vnâ datur.

SAL purgatorius: eam, quæ in-
sedit aluo, aut in interaneis coit,
pituitam ciet, & reliquos deiicit hu-
mores: modicè bilem quoque trahit
commodissimus articulariis, stoma-
chicis, si quis stomachi malè adfecti

consensu, comitali vitio correptus, iugiter concidat: eoque utatur, non paruas mihi gratias referet. à morbis vindicat omnes, qui ipso familiariter utuntur, Petroselini drachmæ tres, mastiches, zingiberis, singulorum totidem: piperis, euphorbii, singulorum drachmæ sex, salis ammoniaci drachmæ quindecim: scāmonii drachmæ sex. exhibitiois modus est, hemina dimidiū: prandenti in embamatis siue liquaminibus, cū pisce vel gallina, pondus esto semiuncia. verū si ventrem efficacius voles subducere, dato ieiunis ex cremore ptisanæ vel aqua mulsa, drachmas sex: iis verò, qui robustiore sunt corporis habitu, drachmas septem: infirmiori, semiunciam sumpsisse satis est.

ALIVD citra molestiam aluum resoluēs, stomachum non subuertit ut in vomitiones effundatur: in om

R

ACTVARIVS

ni tempore & ætate: figuratam al-
ui proluuiem, marcidam putrēque
materiā à capite, ad vsque vngues
excernit: furfuribus, reliquisque quę
in capite nascuntur, pustulis mede-
tur: vertiginosis & oculorum lippi-
tudine laborātibus opitulatur: me-
detur omnibus, quę in summa cor-
poris facie prodeūt, papulis: tertia-
nis febrib⁹, cotidianis & quartanis,
datum in earum liberis interual-
lis, videlicet si coctionis indicium
vrina præmōstrarit, liberat: sed præ
aliis humorib⁹ eximiē bilem educit.
zingiberis, petroselini, epithymi, la-
seris, amēi, seminis apii, cumini, li-
bystici, piperis, singulorum semiun-
cia: scammonii semiuncia, salis am-
moniaci fricti septunx. frictus sal cū
cæteris tunditur: tritumque scāmo-
nium cernitur: & in pila ad vnitatē
rediguntur. dantur drachmæ nouē,

cum cremore ptisanæ, vel aqua
mulsa.

HYDRAGOGON. i. aquam du-
cens medicamentum, pituitæ ex-
haurit scaturiginem, & aquam edu-
cit: Piperis, seminis ruthæ, scobis
eburnæ, euphorbii, pares singulo-
rum portiones. dandi modus, drach-
mæ tres cum liquido melle vel cor-
dito. Colicis & aquæ subter cutem
fusæ, remedio est:

ALIVD citra molestiam pur-
gans, ischiadicis efficax: & iis qui
diuturnis morbis circuitu repeten-
tibus, affliguntur. Colocyntidis me-
dullæ quadrans, nitri sextans: per-
bellè rufa, robustis, drachma ex hy-
dromelite datur: imbecillioribus,
siliquæ novem.

Verum purgantium medicamen-
torum ratio ita se, habet, satisque

R.ii.

de iis sermo factus est: tibi verò & alteri cuius purgandi rationum studio, licebit hinc occasionem sumere, & iuxta prius editas condendorum medicaminū leges, alia moliri, iudicare & fingere, ducto ab iis rudimento.

MEDICAMENTA QUAE
vel appositu vel iniectione purgāt.

Verum enimvero quoniam plerique omnes vmbilicariis medicaminibus vnguentis, & iis quæ subter in aluū dantur (enemata nominant) noxios humores eiicere tentant: de iis non-nihil mēoriæ p̄demus, ne quippiā in opere toto desyderari putetur.

VMBILICARE medicamentum, quod aluum mouet, & vomitus elicit, ventri appositū (epomphalion appellant) menses quoque ciet, vasorū exolutione, remoratos partus euocat, ventri aut lūbis admotum. Capit absintii, succi radiceis

cyclamini, medullæ colocyntidis,
singulorum drachmas decem, radi-
dicis syluestris cucumeris, radicis
artemisiæ, siccarum, elaterii, singu-
lorum drachmas sex: farinæ lupino-
rū, chelidonii, seminis violæ candi-
dæ, singu. drachmas sex: lachrymæ
panacis, siciliquum: cerę drachmas
cētū: terebinthinę vnciā: citri drach-
mas centum vel quantum fore sa-
tis videbitur. ad motum medicamē,
vbi aluum e motam dederit, sum-
mouere oportet.

Emplastrum purgans, quod CHE-
ZANACVM nominatur, imposi-
tum vmbilico, mouet aluum, su-
pra pectus aut stomachū a ppositū
vomitionem ciet, donec agglutina-
tum splenium abstuleris: foeminarū
menses pellit, partus necat, pubi,
lumbis aut imo ventri admotum.
Ratio misturæ ita se habet: Cocci-
gnidii drachmę tres, asii lapidis si-
R.iii.

ACTVARIVS

ſiliquus, veratri candidi ſemiuncia,
caprini adipis drachmæ quinque,
elaterii ſemiuncia, lactis tithymali
drachmæ quatuor, muricæ ſicili-
quus, fellis taurini ſextans, ſpumæ
nitri drachmæ quinque, amarorum
lupinorum farinæ ſextans, coma-
rum abſintii ſiciliquus: cætera tun-
duntur & cribro cernuntur: deinde
fel tritum & amurca coiciuntur: li-
quefactus adeps infunditur. cùm
in vnitatem coierint, ad vſum re-
condantur.

*Aliud epithema, ſanguinem per na-
res eliciens, fronti impoſitum, vt
eius author pollicetur. At cum pro-
fluentem ſiſtere volueris, vt idem re-
fert, extracto eo medicamento, lo-
cum diligenter ſpongiâ poſca aut
frigida aqua imbutâ foueto. imo
ventri aut pubi ſuffixum pittatio
vel ſplenio quadrangulâ ducto,
longitudine dodrantali, menſes ciet*

& partus necat: adhibetur quoque renibus vitio laborantibus, in accessionis impetu. Ceræ, galbani, euphorbii, radiculæ (quæ græcis struthion) singulorum triēs: arida tunduntur, & trita cernuntur: & rursus subiguntur cum felle vitulino, dum strigmenti crassitudinem referāt: liquefacta superfunduntur: & cum ad unionem fuerint redacta, veniat medicamentum ad vsus, ut (inquit idem author) demonstrabo.

Vnguenti aluum resoluentis compositio.

FELLIS taurini, sextans: elaterii vncia, cocci gnidii triens, succi lupini sextans, euphorbii vncia, adipis viperini fescuncia, medullæ colocyntidis vncia, muscerdarum drachma, adipis vulpini recentis sextans, succi pēoniæ semiuncia, castorii drachmæ quatuor, olei cyprini selibra, olei communis libra:

R.iiii.

ACTVARIVS

Sicca tunduntur & in cribro secernuntur: adipēs verò in pila vehementer subiguntur (maximè vulpina, quippe quæ fibris scateat pluribus) dein prunis cum oleo eliquescent: reliquaque consperguntur omnia, & subditis similiter carbonibus, statim coquantur: vnguentum vase stanneo, tuto operto, ne suavim expuret reconditur: verum die vno reponatur in domicilio, nullam asperginem redolente: post cum ad usus ventum erit, in omni usurpandum est adfectu utpote, quod citra noxam alium moueat. Insuper autem cum reliquis omnibus, laborantem firmat mentem, & amentiam reprimat. Modus exhibitionis est, ut plurimum, heminae duae: in quibusdam verò vnam solum sumpsisse satis est. illi inens itaque umbilicum, perfectam praestiti deiectionem si verò preter modum feratur aluus, & eam velis inhibere, in egelido

vino spōgia intingitur, expressāque adfigitur, & profluuium sistit.

Aliud epithema, quod admotum vmbilico, lienem purgat. habet veratri nigri pondo quadrantem, veratri candidi pondo trientem: ammoniaci, nitri, singulorum vncias tres: scammonii pondo sextantem, piperis heminas quatuor: ea tusa cribratāque, terebinthinā excipiuntur, vt malagmatis lentorem contrahant. locum detergis & antea foues: deinde splenium quincunciale quadratum imponis. partus pubi admotum, necat.

HÆMAGOGOM epithema, remoratas hærentesque sanguinis per ora venarum profusiones elicit, & menses foeminis subducit: Elaterii, myrrhæ, galbani, hordeaceę farinae, singulorum semiuncia: foliorum ruthæ viridis siciliquis, fellis taurini quantū esse satis videbitur: in sum-

ACTVARIVS

num leuorem singula rediguntur: postea fellis modus, qui ad excipienda ea sufficiet, infunditur: quod ad usum pertinet, illinitur sub umbilico locus, inguinum ferè tenus: & interdum lumbi. menses pellit, & venas sanguinem certis interuallis profundentes, aperit.

Alter illitus, qui plantis pedum subditus, crudam excutit pituitam. Capit medullæ sextulas quinquaginta: euphorbii sextulas triginta, lactis lactucæ marinæ (quæ græcis tithymalus dicitur) sextulas viginti. medulla bene confringitur: supra quâ tres aquæ libræ funduntur: sicque triduum permanent: quarto die coquantur ad tertias: iurique colato, tres olei libræ adiiciuntur: & cum tritici farina tantisper coquantur, dum tertia pars relicta fuerit: cui quadrans ceræ immergitur: cumque

cera resoluta fuerit, euphorbium & tithymali lac induntur, & perbellè coquuntur: & picato vase, medicamen reponitur.

C V M Q V E tibi voluntas incesserit remedium præbere ei, qui crudis humoribus in media renum situ torquetur, atque etiam spiritibus in media dorsi spina residentibus laboranti, sagapeni sextulam præstato potandam, cum somno indulgendum est: postridiè diluculo, alteram ex aqua egelida sextulam: deinde dicto illitu subter pedum plantas & media genua perungito. siquidem mirum in modum, humorem crudum excutit. nihilominus tamen citra sagapeni præsumptionẽ perpurgat.

DE BALANIS SEV

GLANDIBVS ET
clysteribus.

ACTVARIVS

De glādibus subiiciendis, & iis quæ subter in aluum induntur clysteribus, consequenter nobis est differendum. quandoquidem in valetudinibus nonnulli ob necessitatē vel vsum, ab iis alui deiectionē petunt: ideo nobis vnam aut alteram compositionem adduxisse satis est: vt ab iis exorsus, talia condere medicamenta possis.

Balani seu glandis compositio, quæ muccosum humorē, acetabulo e coxendicum ossibus inibi pixidatim coeuntibus conflato, & dorsi spinâ extrahit. prodest quoq; colicis, quos frigoris vis infirmarit. Recipit saga peni siciliquum: bdellii, sarcocollę, colocyntidis, scammonii, nitri, myrrhæ, fellis bubuli, singulorum drachmā: Ea tunduntur, secernuntur, subigunturque, vt coeant: mel concretum pro pondere specierum adijcitur: & illitis sesamino oleo mani-

bus, digeruntur in glandes.

Oxymeli, id est, acetum mulsum,
quod colicis subter in aluum datur.
Centaurei vncia, alypiæ recentis
sextans, viridis ruthæ colliculorum
sextans: porrorum, agarici, casia,
iridis, hyssopi, pulegii, singulorum
femiuncia: scyllæ vncia, aceti sex-
tarii tres. toto præmacerata aceto
coquuntur ad tertias, & colo dif-
funduntur: additôque melle, di-
scoquuntur, dum in crassitudinem
liquidioris mellis coëant: postea
scammonium, leuissimè detritum,
instar vnciæ: spicatae nardi vncia
& misturæ è fœniculo purgatricis,
vncia: demerguntur & asseruantur,
cùm ad vsus ventum erit, antea co-
actum alui recrementum, inditô cly-
stere detrahatur: deinde aceti mulsi
hemina, cum cremore ptisanæ reso-
luitur. nec secùs vtitur in viciis re-
nū, quæ coiens inibi pituita crearet

ACTVARIVS

Quippe quod pituitam sine molestia pellat & persanet.

DE ERRHINIS ET

GARGARIZATV.

Posteaquàm ea quæ naribus rapiuntur, & gargarizatu sumuntur, non nihil à corpore eliciunt, cōmuni-que purgationum sermone comprehenduntur: de iis modica quædam narrantes, quod reliquum pertinet ad hanc partem absoluendam, proponemus.

Errhinum purgans medicamentum, quod naribus insertum, pituitā deuocat: vetustę lippitudini medetur: comitialibus copiosum elicit humorem. Gith drachmæ octo, salis ammoniaci drachma, elaterii drachma: tusa & in pollinem redacta, sicyonio oleo aut vnguento irino, aut cypri-
no excipiatur, vt ceraginis liquidæ crassitudinem referant: & cornea pixide medicamen recõditur: quod

naribus tum illinitur tū inspiratur.

Aliud citra dolorem & noxam purgans. Cyclamini siccae vncia, iridis siciliquus, nitri rubri drachma (ipse quoque sum vsus elaterio) trita diligenter, harundine aut calamo naribus inspirantur. sed admonendi qui sumunt, vt sursum raptant: deindeorsum caput flectant, vt collectus humor defluat.

Aliud, quod raptum naribus, sternutamentum mouet & caput purgat, ad Tarentinum Heraclidem refertur. Cumini ethyopici, piperis albi, radiculae, castorii, pares tunduntur portiones: cretaeque aenea pixide reponuntur. cū vsus efflagitabit, cōcutiēs pixidē, narib⁹ admoueto aut digitis indito, aut calamo inspirato.

ALIUD: zingiberis, radiculæ, singulorum siciliquus: piperis, casiae, singulorum drachma: miscentur, & modo dicto inferuntur.

ACTVARIVS

Aliud diuturnis capitis doloribus
 efficax, vertiginosis, comitiali-
 bus, auxiliatur. Veratri candidi se-
 miuncia: radicis cucumeris sylue-
 stris, radiculæ lanariæ (quæ stru-
 thium græcis dicitur) nitri, piperis
 albi, singulorū drachma: castorii si-
 ciliquus: vt dictum est, induntur.

ALIVD. Veratri cādidi, radicis
 syluestris cucumeris, radiculæ lana-
 riæ, singulorum siciliquus: castorii
 acori, nitri rubri, radiculæ, cumini
 ethiopici, singulorum drachma:
 euphorbii drachma. tritis vtitor,
 vt diximus.

ALIVD. foliorum syluestris cu-
 cumis succus, naribus infunditur
 aut per se aut cū betę succo, vt pitui-
 tā euocet: aut myrrha cū melle co-
 cta, naribus hauritur.

ALIVD. Aloæ, nitri gith, æquæ
 portiones, ex oleo mistæ, vt strig-
 menti crassitudinem referant, na-

ribus, ad eliciendos capitis humores, rapiuntur.

Aliud, quod naribus & ore salivam excernit. non alienū quidem, si ex-
calfactionē sentiat aut exasperetur
palatum. namque pituitam inibi
coēntem excernit. Vuæ tamineæ
(quæ græcis staphis agria dicitur)
gith, singulorum drachma: teritur
ex aceto, vt strigmēto liquidi⁹ eua-
dat: diligenter naribus infunditur,
donec humorem extrahat.

EFFICACI quoque re-
medio feruntur alternis diebus in-
dita decem hederæ folia, cum oleo,
quoad strigmenti crassitudo fiat: &
consimili ratione naribus instilla-
tur. Inter ea ELATERIVM, in
nares inspiratum, præsentī est auxi-
lio. Verū qui hoc innoxie volue-
rit tentare, descendat in calidæ bal-
neum, & elaterium indat. siquidem
largam ē naribus bilem detrahit.

S

ACTVARIVS

CAPRIOLVS erui, humano la-
cte, cum elaterio subactus, naribus
infunditur: & vbi purgationem ci-
uerit, in labellum aut peluim demis-
sæ nares, proluuntur.

Aliud errhinum, pituitam eliciens reci-
pit saponis se libram, caprini adipis
libram, ceræ trepondo, picis aridæ
trientem, nitri tantundem, stillaticii
lixiii acris cyathos duos: aquâ di-
luens, instillato. sed antequam nari-
bus rapiatur, caput errhino perfudi
iubeto. Post vsum aquæ mulsæ con-
chulas ingerito: Euphorbii drach-
mæ sex, lycii indici semiuncia: betæ
succo excipiuntur, & melle & aquâ &
lacte diluuntur: tum succi cyclamini
duo cyathi, succi corymborū hede-
ræ cyathus vnus, lachrymę peucedani
& elaterii, singulorum obolus. co-
cum muliebri lacte, cum ad balneas
ventum est, vtendum.

APOPHLEGMATISMI.

Apophlegmatismi, medicine quæ per emillaria palati pituitam eliciunt, fiunt ex sinapi vel hyssopo, cum passo coctis: aut vuâ passâ cum pipere detritâ, aut melle commisto oleo, aut vuâ tamineâ priuatim & ex melle tritâ.

ALIUS apophlegmatismus, qui mansus, capitis pituitam accersit, & largum euocat humorem: Piperis candidi, origani, vuæ tamineæ, singulorum siciliquis: excipitur uuis passis, detractis vinaceis, aut pinguium fidorû carne, & mandendus datur: sed oportet manducantē, deorsum nuere, & ex interuallis, quod cōgestus humor, effluat, hiare: postea aquâ calidâ ore cōtinere: & cū morsus & vellicatio fuerit excitata, effundere. ALIUS, Vuæ tamineæ, pyrethri, piperis albi, hyssopi, nasturcii, pares singulorum portiones, dupla polenta excipiuntur, &
S. it.

A C T V A R I V S

cum aqua subacta, tenentur, vt dictum est, ore mandenda.

A L I V D manducatile : Continet nitri sex drachmas, anisi semiunciã, vuæ tamineę drachmas tres, virentium lauri foliorum, vuæ passæ domesticæ, detractis vnaceis, pares vtriusque portiones, accipito, & in mansiles pastillos, qui tres pendant drachmas, cogito : & cùm postulabit vsus, vnum præbeto mandendum.

A L I V D : Sunt qui origani hyssopi, vuæ tamineæ, singulorum semiunciam: spumæ nitri, sinapis, singulorum siciliquū: pyrethri tres drachmas, terant & ita vtantur.

A L I I, hyssopo, thymo, origano & seorsum & simul vtuntur.

N O N desunt alii, qui præcipiant, partem colocyntidis internã, ex aceto coquendam, & diu ore continendam, aut vino longo tēpore made-

factam: ita præfenti eſſe remedio experiantur.

ALIVD: Allii cum ſeminis iure, nitri & vuæ tamineæ, ſingulorū drachmas ſeptem: pyrethri ſemiunciā, hyſſopi drachmam, cōtundito & in paſtillos cogito, qui drachmā pondere æquent, & mādendos præſtato.

ALIVD manducatile: Pyrethri, piperis, nitri, hyſſopi, vuæ tamineæ, æquæ portiones in paſtillos cōguntur, ponderis vnius drachmæ: & mandendi præbentur.

ALIVD: Saponem ſucco betę diluis, & palatū & oris vuam eo linis. hoc idem & naribus ingeritur.

Hactenus, quæ ad apophlegmatifmos & errhina, id eſt, manducatiles paſtillos & naribus indendos liquores, pertineant, ſufficienter expoſuimus.

DE ELICIEN-

DO VOMITV.

S.iii.

ACTVARIVS

SE'D iam quæ vomitus eliciant, aut gargarizatu saliuarem pituitam appellent, in pauca conferemus verba. quandoquidem nomine purgantium medicaminum non abs re censentur.

Medicamentum Asclepiadis, vomitione varios humores excutiens, ieiunis datur per se & ex sesamoide & rapsiæ succo halicâ, & aqua mulsa vel pultevel lentis cremore, aut alia quauis sorbitiuncula. QUIDAM exili cibo præsumpto, veratrum obiter subministrant in quibus præsertim strangulatus imminet suspicio, aut imbecillitas subest: sic enim vomitio nihil periculi minatur, munitis alio cibo corporibus: quod non intempestiuû, importunûque veratrum accedat. CAETERVM & balani ex eo subditi sedi, vomitus excitant.

SESAMOIDES maius, sursum

p̄tuitam & bilem excutit, quantũ
tres digiti pr̄henderunt, tritum, cũ
veratri albi seſquiobolo, & mulſa.

SATIVI cucumeris radix trita,
& ex hydromelite drachmæ pondu
ſculo pota, vomitus ciet: ei autẽ qui
poſt cænã moderatẽ vomere cupit,
obolos binos ſumpſiſſe ſatis eſt.

VVA taminea. huius acinos qui
nos aut denos ſi quis tritos in aqua
mulſa bibat, craſſos humores vom
itionibus extrahet: ita vt qui ſumpſe
rit, poſteà inambulet. Preſto autẽ eſſe
oportet aquã mulſam, propter ſtran
gulatus periculũ, & propter nimiã
ardoris vim, quæ fauces vellicat.

TAPſIA. huius radicis tam ſuc
cus quàm lactea lachryma & cortex
purgandi naturã ſibi vendicarunt,
ex aqua mulſa pota, vtrinq; bilẽ ex
trahunt: radix, quatuor obolis, cum
anethi ſeminis tribus drachmis:
ſuccus, obolis tribus: lac, ſingulis
S.iii.

ACTVARIVS

obolis datur. si largior modus adsumatur, periculo locus est: purgatio hæc priuatim suspiriosis, vetustis laterum doloribus [pituitisque gulæ coherentibus] conuenit. datur in cibis aut obsonio, quibus vomitio difficulter elicitur.

SPARTIVM: Huius flores, siliquæ & semina, tusa in aqua mulsæ, pondere obolorum quinque, egregiè citra periculum, ellebori modo, per superna purgant: semine inanit aluum, deiectionem ciens.

BVLBVS VOMITORIVS, folia fert lentiora multoque longiora, quàm esculentus: radicem bulbo similem, quam cortex niger integit. ea si per se estur, aut eius decoctum bibitur, vomitiones repræsentat.

HYPOPHÆSTVM, in maritimis sabulosisque nascitur, speciem exhibens fulloniæ spinæ, & inter-

pollandis vestibis utilis: serpit humi, foliis minutis & spinosis, inanibus tantum capitulis, sine flore, sine cauliculis, radice crassa mollique. ex huius radice, folio, capite, succus exprimitur, q̄ siccat, tribus obolis cū aqua mulsa præbetur, quibus voles aquam pituitasque detrahare: priuatim verò, comitialibus morbis: cōtra orthopnœas, & neruorum valetudines conuenit.

SABVCVS & EBVLVS, refrigerant: aquas trahunt, stomacho aduersatur. horum folia olerum more igni decocta, eduntur ad pituitam bilemque detrahendam. Radicis in vino decoctæ vsus, hydropicis confert.

ALYPVM, surculosa est herba, subrubens, exilibus festucis, tenuibus foliis, flore molli, quàm leuissimo, radice betę non dissimili, referta acri lacte, semine epithymi: gi-

ACTVARIVS

gnitur in maritimis: huius semen,
bilem atram per inferiora subdu-
cit.

CLEMATIS, ramulis exit ru-
bentibus, viticosis & lentis: folium
emittit gustu perquam acre, & ex-
ulcerans. ambit hæc clauiculis suis
arbores, repensque, vt smilax, circū-
uoluitur. tritum huius semen, ex a-
qua & ex hydromelite potum, bilē
& pituitam per aluum exigit.

DE MYROBALANO- rum generibus.

Perquam mediocriter aluum ciēt
fructus nobiles, qui ad nos ex æ-
gypto, Syriæque deportantur, callo
corporis cōpactili, osse intus ligno-
so: quorum nonnullos vocamus fla-
uos, alios cepulos (quidam magnos
appellant, alii nigros) communi
verò vocabulo hæc omnia genera
[MYROBALANA] dicuntur, tri-

ta, duabus aut tribus drachmis repurgant: peculiariter superuacuum capitis humorem exhauriunt: Flaua, bilem flauam: atram, nigra detrahunt: quemadmodum pituitam, cepula: Stomachum autem & interanea, sua infidēte astrictione firmāc sed vsta multo magis & elota. quade causa magnam purgantis facultatis iacturam faciūt, quod tenuioribus & siccioribus cōstant partiumculis: in quibus itaque decumbens fluxio partem aliquam fatigat, aut intestina exulcerat, hęc vsta & elota representamus, et mediocriter intestina subducunt.

Eādem vim à crassitudine, quod EMPELILICVM & EMBLICVM, barbara voce nominant, sortiuntur. vnde hęc omnia miscentes genera, sapientes barbarorū medici PARVAM TRIPHALON adpellatam, ex ipsis componunt: de qua

ACTVARIVS

paulò pòst dicemus , cùm misturas
medicamentorum, ventrem resoluē
tium, recensēbimus.

SEME à barbaris appellatum,
siliquosus ille fructus est , qui citra
noxam , drachmæ pondusculo sum
ptus, pituitam & bilem trahit.

Quæ his deinceps succedūt, per-
quàm moderatè purgant : nimirum
CASIA nigra & MANNA : Casia
quidem, tribus aut quatuor drach
mis sumpta, vix moueret aluū: man
na verò, etiam maiore modo quàm
casia sumenda est: & flauam bilem
simplici ratione pellit: Casia verò
ipsa, flauā bilē, sed magis retorridā,
& quæ iā in atrā degenerauit, extra
hit. quinetiā pituitā educit medio
crē. Cæterū prēbemus vtrāque qui
bus potētius medicamē aliud dari
non potest: nimirū pueris & fœmi
nis vtero ferentibus, commoditate
quadam & necessitate vrgente, re-

præsentamus, & iis quibus exu-
rans febris reliquorum medicami-
num vsus respuit.

OXYPHÆNICON (nos aci-
dam palmulam bonâ græcorum pa-
ce dixerimus) refrigerat: flauam bi-
lem nihil æquè domat præter indi-
cum rheum: arquat: auxiliatur: si-
tim restinguit: doloribus capitis re-
medio est: noxios humores, qui su-
periore vêtre coiërant, deiicit: appe-
tentiam inuitat.

TVRPETVM, quod radix est
pityusæ, & ALBUM ALYPIAE,
glutinosam detrahit pituitam: lon-
gis valetudinibus medetur, quas fri-
gus, vel atra bilis attulerit: item atto-
nitis, comitialibus, infantiæ & fu-
rori. sunt qui tradant, hoc aluum fa-
cile subducere: sed non cæterorum
more purgantiû extenuare corpus,
imo roborare: addunt, pituitosos hu-
mores renibus insidentes excutere,

ACTVARIVS

pituitam atramque bilem emittere,
marcidos excernere humores.

RATIO MISCENDO- rum medicamen- torum.

Porro quia medicaminū purgātū quæ-
dam ad celeriter purgandum nata
sunt: quædam modiocriter aluum ro-
soluunt: alia hunc humorem, alia
illum pellunt: hanc animaduersio-
nem desyderant, vt eis miscendis &
cōponendis, euincētes in laboranti-
bus humores sequamur: quò minus
aliorū vice, alios expellamus. Quip-
pe quum malè valētem simpliciter
exinanire nihil proficit, sed humo-
rem qui noxam infert, abigere per-
quàm fuerit vtile: ea tum sunt deli-
genda, quæ & facilè & citra mole-
stiam ferantur: longè quoque fue-
rit melius, nisi turgeat humor et se-
niens grassetur, hunc concoquere,

& meatus laxare, clysterēque prius
 subter in ventrē indere: vel medio-
 cri purgatorio pri^o, si opus sit, aluū
 vacuare: vt & medicamenta facilius
 permeent, & efficaciorē pręstent
 effectum: Postremò, zulapia ē radi-
 cibus, quę lotio mouendo sunt (cu-
 iusmodi sunt radices fœniculi, apii,
 anethi & erratici intubi (quod ci-
 chorium nominant) aut cōsimiles,
 obiiicimus, aut quodpiam ex con-
 coquentibus & emollientibus re-
 pręsentamus, qualia sunt maluę se-
 mina aut althęę, lingua bubula aut
 bubulus oculus (quem vocant bu-
 phthalmon) & dulcis radix, adian-
 tum: & ex fructibus, pruna damas-
 cena, & zyzyp̃ha, vuę passę de-
 tractis acinis: item insuper quę no-
 xios infarctus iocinoris, aut lienis
 expediūt, & proritētē laceissentē-
 que humorē reprimūt: cuius generis
 est, eupatoriū, securidaca, edissarū,

ACTVARIVS

& centaurium, trisago, aiuga, stœ-
chasque, & quæ in recta ratione me-
dendi sternunt viam medicamentis
purgantibus, & velut præambula fe-
runtur: qualia sunt cucumerum se-
mina & portulacæ, oxosachar, & cō-
similem his naçta cōditionem: præ-
fertim, in calidiorib⁹ temperaturis,
aut affectibus vitiosis, quemadmo-
dum deinceps de oībus disseremus.

Vt igitur tibi facilè fuerit præuia
purgationibus construere medica-
menta, quæ cōcoquant humores &
impeditos meatus explicent (quàn-
do eādē facultatē sunt prædita) aiu-
gæ, hali (quod symphytū nomināt)
chameleonis marrubii, helenii (quā
& inulam vocamus) aristolochiæ,
singulorum semiunciam: poli, cen-
taurii tenuis (aliquibus & marrubii)
sing. drachmas sex: thuris drach-
mas duas, semissem: myrrhæ drach-
mas tres, aloë drachmas sex, galbani

drachmas sex, obolum vnum, olei
drachmas duas, mellis drachmas
quatuor, propolis drachmas duode-
cim: scissilis aluminis drachmas sex,
obolum vnum: bituminis drachmas
quingenta: cretæ ampelitis
drachmas octo: spumæ argenti drach-
mas quingenta, gallarum drach-
mas tres, iridis drachmas tres: pridie
herbas, & radices tufas, demittere
in oleum oportet, & totam manere
noctem: postridie diluculo, iniicere
spumam argenti, cretam ampeliti-
dem, bitumenque: & igni decoque-
re. præsto sint in alio vase, mel & re-
sina, & galbanum, & propolis (quæ
cera virginea dicitur) liquefacta:
quibus paulatim in ollâ infusis, sic-
ca addenda sunt: & cum iis coquen-
da, vt nō coinquinetur medicamen-
tum: cui rursus ab igne sublato, tri-
tam myrrham & thus inspergere
conuenit: sed attendere, ne supra

T

ACTVARIVS

modum efferneat, oportet. siquidē magna difficultate potest restingui, si quempiam attigerit.

DE EMPLASTRIS

ET LINIMENTIS.

E duabus aristolochiis MELENA, id est, medicamentum nigrum, ad solutos artus efficax, & defluxionibus obnoxios, si ruens humor articulos impleuit: vetustis auxiliatur vlceribus, & callofis, & quae pascunt vorantque & aegre cicatricem trahunt: cruentis vulneribus immittitur: capiti prodest: luxata reducit ossa, & fracta ferruminat: vlcera repurgat, explet, & ad sanitatem perducit. Continet picis, cerae, bituminis, terebinthinae, singulorum pondo: manae thuris semissem: eruginis rasae, cerussae, singulorum selibram: atramenti sutorii, aristolochiae longae, rubricae, acanthi, aristolochiae rotundae, singulorum trientem: malicorii, gallae

rum, omphacitæ, æris ambusti, singulorum sextātem: aceti heminam: cicini olei, aut irini veteris, heminam, cyathos duos. quæ in liquorem resolui possunt, simul eliquantur, postea cerussa, & erugo cū oleo trita, instillantur: dein igni superponuntur, dum in vnitatem coierint: demum sicca resperguntur.

DYSRACHITES, mirum in modum sinibus opitulatur, quorū oræ occalluerunt, & dehiscuntibus fistulis, indita: quòd si tantum os patuerit, ut turundæ sit capax, linteolum hōc illitū medicamine, indes, et præsenti eris auxilio. huius vim usurpato in partibus irriguis & fluxioni obnoxiiis, & longis valetudinibus aduersis. eas corriges, magno ex parte comminuēs: podagricis per accessionis principia præsenteo est auxilio, perlita & * per latum imposita: sed solitis se credant exer-

T.ii.

ACTVARIVS

citationibus, & reliquos vitæ vsus
obeant: modò ne descendant in bal-
nea. in quo viuendi genere à triduo
ad aliquot vsque dies persistant: si-
quidem transitum materiæ denega-
bunt, quæ vitiũ parit. Porro & om-
ni prodest vlceri, sex partibus cerati
permista. huic cum vetustatem iam
sensit, efficacior vis inest. Habet alu-
minis rotundi vnciã, squammæ eris
drachmas duodecim, eris vsti semi-
unciam, aristolochiæ drachmas no-
uem, styracis drachmas quindecim,
mysis drach. tres, chalcitidis drach-
mas tres, scyllæ drachmas vndeui-
ginti (aliquibus octo) picis liquidæ
semiunciam, iridis drachmas nouẽ
(quibusdam quatuor) terebinthinę
drachmas decẽ (aliquib⁹ septẽ) resi-
nę pineę drachmas. x. (nõnullis sex)
crocidrachmas septuagita quinque,
olei sesquipõdiũ. sunt q̄ adiiciãt cer-
uinæ medullæ drachmã. squãmam

et es atque mysi, chalsitim, scyllám-
 que prius leuissimè deteris, ex aceto
 quàm acerrimo, sub sole: cùm in fa-
 rinā pertrita fuerint, aristolochiam
 irimque prius tufas, & in cerniculo
 cretas, immittis: & affuso rursus a-
 ceto, reteris in leuorē. hoc tantisper
 facis, dum nulla supersit asperitudo,
 non parcens aceti dissolutioni. His
 in leuorē redactis, alumen adiicis: et
 eadem repetens prosequeris, dum et
 hoc in leuorem redactū sit: tum myr-
 rham, post thus, dein ammoniacū,
 & secundū hæc styracem, postremo
 picem adiicis. insolātur hæc in æstu
 calido, vt styrax elaboretur. iis quo-
 que in leuorem redactis, sic vt strig-
 menti crassitudinē p̄ferant, cerā,
 resinam & oleum, colliquata, pau-
 lumque, cū feruescunt, galbani de-
 fundes. quæ in vnitatem redacta, in
 mortario teres: & vbi refrixerūt, sen-
 sim liquefacta impones: tum demū

T.iii.

ACTVARIVS

galbanum indes: et vbi resolueris, in
fistile percolabis: & rudiculâ dera-
dens, cæteris quæ pilæ mandata fue-
rant, immiscebis.

E CALCITIDE colletice .i.
agglutinatoriū medicamentum: in-
flāmatiōnū iniurias arcet: efficaciter
vsurpatur aduersus facta ruptorū di-
uortia. sinus agglutinās, cōmittit, et
resiccat: abscessus prohibet erumpe-
re: cariōsa corrigit ossa, & quæ pu-
trilaginē sentiunt, luxata in suam
sedem reponit: extremarū partium
presens est auxiliū: & ad omnia (vt
summatim dicam) efficaciter pollet.
Spumæ argēti, squāmæ æris, resinæ
pin⁹, ceræ, sing. drach. centū, ammo-
niaci thymiamatis galbani, sing. dra-
chmæ sedecim: diphrygis drachmæ
duodecim, aristolochiæ vncia, olei
veteris sextarii tres. Spuma argēti,
squammæque, coquuntur in oleo: &
vbi colorem demutarint, diphryges
immittitur: deinde resina pinus, aut

picea ceraque. postquàm verò eliquata sūt, detracto ab igne vasi iniicitur ammoniacum, in latū extēsum: quod vbi liquefactū videris, aristolochiam insperge, & cōtinentē agita. *Acimionis vel Nichomachi* CHLORA .i. medicamētum viride, prodest aduersus fistulas, liuores et sugillata, aut vlcera, quæ depascunt vorantque, nomas adpellāt: ossa fracta fer ruminat, & luxata iungit, strumāsque discutit. Recipit galbani drachmas sedecim, æris cremativnciā, ceræ tantundē: adipis caprilli & vitulini drachmas triginta: thuris, resinæ, ammoniaci, terebinthinæ, nistri, aristolochiæ, singulorum drachmas quinque & viginti: bryoniæ, testiculi herbæ, quæ orchis græcè dicitur, aloæ, singu. drachmas duodecim: iridis semiunciā, scissilis aluminis, glutinis taurini, sing. vnciā: aceti heminā, olei tantundē * quando rosaceo coinquinatur, vtere.

T.iiii.

ACTVARIVS

DIABOTANON .i. ex herbis em
 plastrū: pollet aduers^o carcinomata
 putrescentes abscess^o: strumas ad ma-
 turitatē perducit: lepras placat: fu-
 runculos discutit: podagricis opitu-
 latur: spiracula corporis aperit: ca-
 pitis citra vulnerationē incōmodis
 subuenit: è facie maculas extergit:
 ossa luxata in suā sedē reducit: emo-
 tos suo situ pedū articulos in suū po-
 situm admotu restituit: vulnera re-
 cēter illata, nomasque, linimēto, ta-
 rundēue inditum, expurgat: cum ro-
 faceo cerato, vlcera replet: sic tēpe-
 ratis, vt vna medicamēti huius por-
 tio, cū duabus cerati subigatur. inter-
 dum tribus aut quatuor partibus cū
 myrtacei cerati duab^o tribúsue, vlce-
 ra ad cicatricem reducit. Herbarū è
 maritimis tractib^o nulla vligine aut
 aqua madentibus, erutarū, anagalli-
 dis cæruleū ferentis florē, & alterci
 seu apollinaris recētium foliorum,

marrubii, papaueris corniculati, singulorū drachmas sex : tundito tantisper, dū solūm resoluantur, nec tamen absūmatur succus.

ALIA: quæ habet squammæ rubri æris, drachmas viginti quinque: mannæ thuris drachmas viginti, resinę pinus aridæ & aloæ, singulorum drachmas sedecim : aluminis scissilis & rotundi, singulorum drachmas quatuor & viginti. Ea cum aceto teruntur in sole, sic vt strigmentī crassitudinē referant : dein commistæ herbæ reteruntur, dū omnia in vnitatem coëant: postremò additis ceræ drachmis centum, & veteris olei quatuor drachmis, coguntur in ceratum.

CHLORA siue viridis ē SCYLLA, qua vtitur in capitis fracturis, in fistulis & depascētibus vlceribus. quod si velis, vlcera carne impleat, & carnem creet, & cicatricem ob-

ACTVARIVS

ducatur, vni medicamenti parti, duodecim partes cerati rosacei addito: in ambustis igni, portionē portioni adiungito. Ratio cōponendi ita se habet: Aristolochiæ rotundæ, iridis, resinæ pinus aridæ, singulorum drachmæ triginta aut quindecim: ammoniaci, styracis, squammæ rubri æris, singulorum drachmæ quindecim: scyllæ torrefactæ drachmæ centum & vna: in aceto quā acerrimo dies octo sub æstu teruntur: primū squāma & styrax, sensim sumpto ex vtroque modo: deinde ammoniacum & scylla adduntur, vt elaborentur: postea resina paulatim instillatur: subinde myrrha: demum his, cum trita fuerint reliqua arida (completis verò diebus) vt in ceratum cogantur, adiiciuntur ceræ libræ quinque (quibusdam drachmæ centum & decem) terebinthinæ libra (aliquibus semiun-

cia) olei sesquiseptarius (aliquibus hemina sex) galbani, picis liquidæ, singulorum drachmæ triginta, galbanum præsto addit: quod ubi refrigeratum fuerit, medicamentum diligenter adseruetur.

ELESPONTIA, cutis spiracula laxat, quò facilius excrementitios humores corpus expiret: ab inflammationum iniuriis vindicat: strumis, phygethliis, parotidibus, auxiliatur: inductum ex ea splenium, attrahit, & puri mouendo est: rupta glutinat: & in vniuersum, ambustis igni subuenit: podagricorum dolores mulcet: Vetus oleum drachmis centum, pix arida drachmis quinquaginta, ladanum drachmis quinque & viginti, spuma argenti drachmis centum, erugo rasilis drachmis tribus sesquiscrupulo, galbanum semiuncia. spuma argenti cum oleo

ACTVARIVS

trita, coquitur: cū collecta fuerit,
pix & crugo coniiciuntur: deinde
ladanum & galbanum: & ita mor-
tario creditis, ac tedaceo rude sub-
actis, vtere.

Medicamentum SARCOPHA-
GON .i. carniuorū, valet aduersum
fistulas, vlcera cacoëthica, ad tere-
dines & strumas: Capit resinæ, te-
rebinthinæ, thuris, ceræ, squammæ
æris rubri, singulorū trientē: spume
argenti vnciam (sunt qui tātundem
auripigmenti, spumæ argenti loco
substituunt) eruginis rasæ vncias o-
cto, salis ammoniaci semissem, aceti
heminā. ego insuper vini & olei, sin-
gulorum heminā addo: & scyllini
aceti parem modum.

ALIVD habetur, quod turgentia
guttura discutit, & duritias dissipat:
Capit argenti spumæ drachmas
quingaginta: resinæ pinus dra-
chmas quadraginta, olei veteris vn

cias decem, galbani trientem, æris
exusti drachmas viginti, ammoniaci
drachmas quadraginta, aluminis
scissilis drachmas quatuor: mannæ,
thuris, singulorū drachmas quatuor:
ceræ drachmas quinque. vltimò
mannam galbanūque demittito.

CEPHISIPHONTIS medicamentum, quædam discutit, alia cogit: Resinæ, nitri spumæ, singulorum libra.

ALIVD extractoriā vim habēs:
Terebinthinæ, ceræ, nitri, singulas
minas: minii, bdellii, ammoniaci
thymiamatis, singulorū drachmas
duas & triginta: olei heminas duas:
aquæ marinę aut muriæ tantundem
misceto.

ALIVD . sulphuris ignem experti, baccarum lauri, calcis viucę, pumicis, ammoniaci thymiamatis, pares singulorum portiones.

MINVTIANVS aduersus stru-

ACTVARIVS

mas miscebat singulorū selibrā: & li-
quefactis inspergebat, fecis crematæ
sextantē, spumæ nitri selibrā: dein-
de subditis carbonibus, adiiciebat
olei tres heminas, radicis ebisci vn-
ciam: quibus sublatis, inserebat ra-
dicem cucumis sylvestris, & gladio
li (quem græci xiphion adpellant)
singulorum vnciam: asii lapidis
trientem.

Emplastrum è visco, discutit, ex-
trahit, mammis prodest: Spumæ ar-
genti, olei, singulorum dupon-
dius: visci querni triens, gallarum
triens.

Emplastrum è viva calce Da-
mocratis, discutiens, strumas dissi-
pat, omnem cohibet tumorem io-
cineris & lienis: aquæ inter cutem
suffusionibus medetur: vrinas pellit:
largas ciet excretiones: longos co-
xendicum cruciatus finit: Habet

ponticæ ceræ libram, resinæ pinus aridæ dupondium, calcis viuæ recentis vnciam, aluminis scissilis vnciam, auripigmenti pontici vnciam: quibus affunditur aceti odorati pauxillum: habundè maiori pilâ hæc tunduntur. ceræ & resinæ, igni liquefactis, oleû affunditur & commiscetur: & vbi malagmatis impolluti crassitiem adsciuerit [medicamentum, ad vsum reconditur.

OPTIMVS damocrates huiusce medicaminis parens, dicere solebat, frugi longorum morborum liberatorem esse, in quo diuturna visceris alicuius, vel extorum inflammatio præcordia durauisset: quod quidem supra modum adiumento est. quippe cùm sudores adferat, & præcordiorum duritias, discutiat, suppressos trahat

ACTVARIVS

menes, crebris diebus impositum: ego calcem eximens, duplum alumen in eius locum sufficebam, & medicamen reddebam melius: noui sic non excitare psydracia, id est, pustulas subalbias, à quibus destillās humor exprimitur.

DIASMYRNES, id est, è myrrha medicamen APOLOPHANNII: quod apponi præcipiebat cōtra præcordiorum noxas: omnem discutit duritiā: efficaciter prodest, iocinerosis, lienosis, renum vitio laborantibus: item neruorum incommodis, alterius particulæ consortio consensūue conceptis: auxiliatur articulorum doloribus, & captis eorundem officiis: Tenet ceræ, terebinthinæ, ammoniaci thymiatis, bdellii, myrrhæ, propolis, iridis, styracis, singulorum vncias sedecim: sedimenti irini vnguenti, quantum esse videbitur satis: & vini

odorati, modum, qui ea poterit excipere.

PHILONIDIS ē feminibus emplastrum: fœnigræci seminis, anisi, styracis, bdellii, mannæ, thuris, cardamomi, ligustri, panacis, radicis iridis, spumæ nitri, singulorum drachmę quinque & viginti: ammoniaci, terebinthinæ, singulorū drachmæ quinquaginta.

DIAPEGANÔV, id est, ex rutha medicamentum, ischiadicis confert: Capit, seminis ruthę sylvestris, lasaris, baccarū lauri, spumæ nitri, abrothani, colocyntidis, cardamomi, amæi, singulorum semiunciam: ruthæ viridis, picis, terebinthinæ, ammoniaci thymiamatis, adipis magni suis aut felis in domibus oberrantis, (quem nominant elurum) singulorum drachmas quadraginta: galbani drachmas sex: opopanacis & sulphuris, singulorum

V

ACTVARIVS

femiunciam.

DIACAPPAEUS, id est, medicamentum è capparibus : lienosis auxilio est. ceræ, resinæ, singulorum mina : ammoniaci suffimenti selibra : aluminis liquidi drachmæ quinquaginta : strigmenti balneorum, hemina : radicis capparidis drachmæ quinquaginta : radicis cyclamini, tantundem, myrobalanorum misturæ, drachmæ quinquaginta : aceti quantum ad excipienda arida : & olei, quantum ad liquefacta satis est.

Malagma contra stomachi & intestinorum defluxiones : habet ænanthæ sextantem : omphacii trientem : carnium phœnicobalani (id est, palmarum quæ solibus illustratæ, maturuerunt) sextantem, rosarum vnciam : aloæ, gallarum, picis, aluminis rotundi, singulorum trientem : ceræ quadrantem : aliqui thuris & myrti, singulos quadrantes adii-

ciunt: vinum, quantum ad arida capeffenda fuerit fatis. ad expugnandam aquam inter cutem & inflationes, addiderunt, picis, ceræ, singulas libras: nitri, sulphuris ignē non experti, aluminis scissilis, singulos semisses.

Emplastrum ē melle, lassitudinum tœdia reficit: neruorum contractionibus efficax est. hinc quoque, morbo, qui quodam rigore neruorum caput scapulis annectit, & oris distentioni, cū rictus motu quodā peruertitur (illū, opisthotonon: hunc, cynicon spasmon nominant). auxilio est dicitur quoque

TETRAMYRON, quod quatuor constet vnguentis, irino, rosaceo, cyprino, gleucino: insuper melle, terebinthina, & cera, singulis quadrantibus. mel seorsum coquitur: & quæ liquari possunt,

V.ii.

ACTVARIVS

eliquescent : omnia in pilam conii-
ciuntur , & tunduntur , & in vsum
reconduntur.

MYRACOPVM , id est , discu-
tiendis lassitudinibus dicatum me-
dicamentum : pollet contra mem-
bris captos, tremulos, aduersus no-
xas neruorum quodam consensu &
iure consortii contractas, sympa-
thias dicunt : auxiliatur podagricis,
articulariis morbis, ischiadicis : sic
vt prorsus omni vitio liberet, vsus
eius per ipsas molestiarum interca-
pedines. in accessionibus, remisso
vtimur medicamento . Concipit
sampsuchi sextarios duos , fœni-
græci sertarium , rorismarini ses-
quiseptariū , sextulæ campanæ sex-
tarium : iridis, ligustri, floris roris-
marini (qui græcis canchry dici-
tur) herbæ sabinæ, singulorum as-
sifpondium: cardamomi, iunci odo-
rati, casia, abrothani, baccarū lauri,

baccularum myrti, singulorum sexlibram. omnia confracta, duplici vnguentario vasi credito: vini sextarios duodeviginti affundito: & triduum macerari finito: prætereà, olei sabini libras sedecim: irini, lenti scini, styracini, myrtini, gleucini, laurini, singulorum pondo, subdito igni coquito: mox liquorem coctorum expressum, in alterum vas ingerto, ac rursus sine decoctis recoquito: adiectis septem ceræ libris, resinæ laricis, myrrhæ stillaticiae, singulis libris. quibus vnà liquefactis, uti antea dictum est, vtitor.

ALIUD aduersus vehementes lassitudinum affectus, & neruorum contractiones: constat ceræ drachmis quinquaginta terebinthinæ drachmis quinque & viginti: spumæ nitri, hyssopi, mellis cocti, medullæ ceruinæ, galbani, adipis taurini, ammoniaci suffimēti, baccarum lau
V.iii.

ACTVARIVS

ri siccarum, singulorū drachmis
sedecim: veteris olei hemina: vini
marini pari modo vtitor.

BASSI medicamentum, quo ip-
se vtens, neruorum prius resolutio-
ne correptus, euasit incolumis: ha-
bet olei myrtacei, cyprini, singulo-
rum trientem: olei veteris, atramen-
ti futorii, singulorum sesquilibram:
galbani quadrantem, mannæ thu-
ris vncias triginta: ceræ pondo, te-
rebinthinæ sesquilibram, lachry-
mæ panacis sextantem: radices
bryoniæ, violæ, spumæ nitri, pro-
polis (id est ceræ virgineæ) pire-
thri, euphorbii, singulorum trien-
tem: adipis hœdi semissem: aceti
modum sufficientem. bryoniam,
pyrethrūmq; ex aceto coquis: mox
liquorem exprimis, & aridis cum
miscens, & exactè conterens lique-
factorum excipis iure. vsus, vti an-
teà dictum.

DE MEDIC. COMPOS. 148

DIACASTORIOV, id est, è
castorio medicamentum : iis qui
membris sunt capti (paretos vo-
cant, quasi resolutos) auxiliatur :
inueteratos adfectus emendat. Ha-
bet hyssopi, terebinthinæ, singu-
lorum uncias tres : medullæ cer-
uinæ trientem : ammoniaci thy-
miamatis, galbani, castorii, pipe-
ris albi, euphorbii, adarcæ, ni-
tri, opopanacis, singulorum un-
ciam. inspicito exactè crassitudinem
emplastri.

Linimentum è sale, podagricis &
articularibus morbis conuenit : vi-
tium emollit omne : cotidianus c-
ius erumpit vsus . Sordidi salis,
hoc est, fossilis seu terre, libræ duæ :
scissi aluminis libra : fecis vini
sextarius, floris asiani lapidis tri-
ens, teruntur arida diligenter, &
adiecta fece, exactè leuigantur :

V.iii.

ACTVARIVS

In aliis quibus contritis, olei veteris sextarius infunditur, & contunduntur, & ubi extraxeris, vsibus ministrato.

exemplarib⁹
scriptū est,
melle excipi.

ACOPVM DIAPHRYNON, id est, è ranis rubetis medicamentum lassitudinē discutiens: Recipit olei sabini veteris, libras tres: sylvestris cucumis raidcis, cerę, picis nauibus de rasæ, suilli adipis vetusti, singulorum drachmas tres: ranas quæ nominantur rubetæ tres: si eæ defint, è minoribus quinque, medullæ ceruinę, spumæ nitri, sulphuris viui, olei laurini, olei irini, singulorū quadrantem: vnguenti malabathrini libram: sampsuchi tantundē. radices cū sampsucho trite, in oleo merguntur: & subditis carbonibus, coquantur: quum resiccatae fuerint radices, humor, quē ebiberant, exprimitur, & ipsæ abiiciuntur: mox iniectis in sportulam ranis, os eius consue,

& in iam dicto humore tātisper co-
quito, dum ranæ colliquescant: tum
sportulam cū inditis ranis expres-
sam, abiice. Deinde in huiusmodi
oleum, liquida iniice, subagitans
tantisper dum dissoluta fuerint: no-
uissimè vnguētum & galbanum in-
fundūtur: dein deposito ab igni va-
se, sicca asperguntur, & in pila, ad-
iectâ malabathrini librâ, tundūtur:
& plumbeo vase reconduntur: sed
muniri debet & seruari, quò minus
per vasis spiracula, vis eius euanes-
cat, & vernaculam auram exhalet.
vtendum eo est interim perinde at-
que malagmate, cum senescēs vigo-
rem exuerit: interim verò illitu tan-
quam cerato, quod aliquo vnguen-
to sit delibutum.

ACOPVM NEAPOLITAE
medicamentum, podagricis, & arti-
cularibus morbis coxariisque præ-
senti est remedio, quando oī noxa

ACTVARIVS

liberat. Continet thuris, piperis albi, ammoniaci suffimēti (quod thymiana nomināt) myrrhē, nitri, floris lapidis asii, alūinis scissilis, succi cētaurii, singulorum pondo sextantem: fecis vini sextarium: olei cypri-
ni, laurini, myrtini, styracini, ceræ, singulorū libram: terebinthinæ pondo semissem: galbani, pondo vnciā: lachrymæ panacis, pondo semiunciam: liquefacta tritis inseruntur.

Medicamentū quod PISCATORIS inscribitur, in signe: Piscator cū aduersis exercitationibus vsus, adeo morbo adfligeretur, vt corpore pictam representaret imaginem, beneficio huius medicamēti ab omni noxa sospes euasit & sanus. Recipiūtur olei sabini libræ tres, surculorū populi nigræ libra (si teneros huiusce arboris partus tēpus deneget, vtē dū erit sampsucho, ea cōditione, vt in alterius vicem, duplo pōdere suf-

ficiatur) vnguēti crocini, irini, cypri-
 ni, sing. libra: mastiches vncia, myr-
 rhę stillaticię selibra, picis nauibus
 derafæ (apochyma græci nomināt)
 trepondo: pinguedinis suillæ libræ
 sex: sulphuris ignē non experti, spu-
 mæ nitri, galbani, singulorum qua-
 drans: medullę cerui triēs: decem te-
 studinū terrestrium sanguis conii-
 ciēdus est, trito iam et parato medi-
 camini. Construitur autē, vt antea
 dictum est. cum ad vsum accersitur,
 primum hoc pingue summouetur,
 & suauitatis gratiā infunditur opo-
 balsami et vnguēti malobathrini vn-
 cia. ita iucundū efflabit odorem.

A C O P V M aliud, aduersus diu-
 turnos coxendicū cruciat⁹, & cubi-
 torū et resolutiones neruorū impri-
 mis efficax: Cōstat olei veteris dua-
 bus libris: castorii, āmoniaci thymia-
 matis, piperis, opopanacis, galbani,
 singu. sextatib⁹: medullę cerui triēte

ACTVARIVS

liquefactis sicca comprehenduntur:
& in vnitatē redacta, ad vsum pro-
muntur.

CHLORACOPVM, id est, viri
de acopum, presentaneum leuandis
lassitudinibus remedium: sed in-
ter initia laboris non cōfert, nisi fri-
gus vehemens inceserit, & perfri-
ctio violenter aliquem occupauerit:
lassitudine diutina fatigante, effica-
ciores exhibet effectum: podagri-
cis, & articulariis valetudinib⁹ opi-
tatur, si antequam descendatur
ad balneas, pedes & nerui affecti eo
medicamine perfricentur: ita non-
nullos noui è morbo sese recollegis-
se, & pristinam sanitatem recupera-
se. Capiuntur ammoniaci suffimēti
libræ duæ: thuris, spumæ nitri, eru-
ginis, hyssopi, singulorum pondo:
myrrhæ, galbani, lachrymę panacis
singulorum vnciæ octo: euphorbii,
adarcis, singulorum triēs: ceræ du-

DE MEDIC.COMPOS. 151

pondius, terebinthinæ librę duæ semis: olei laurini, cyprini, gleucini, singulorum libra: irini, lentiscini, singulorum libræ duæ: cū aceto subigūtur & coguntur in acopum.

Emplastrum aureum, & quod *POLYARGYON* dicitur, contra frigidiores succos, qui in stomacho coierunt & quartanas febres auxiliatur, impositum præcordiis, post coctiones: hepaticis, stomachicis, lienosis, iis qui frigidā valetudine laborant, item laterum inflammationibus prodest: in calida verò distemperatura, incommoditatem parit: & vt in vniuersum pronūcietur, vitia infarctionis expedit.

COPTON., iocinerosis, stomachicis, & omni duricię succurrit: mastiches, styracis, ladani, ammoniaci, propolis, singulorum libra: thuris, galbani, singulorum selibra: terebinthinę quadrās: nardini & vini, quā-

ACTVARIVS

tum ad ea excipienda satisfecerit.

E V O D E S. i. odoratum medica-
mentū: in quo habentur croci, aloæ,
absintii, gummis, calami, rosarū ari-
darum, cyperi, fertulæ campanæ,
casię, iūci odorati, folii, amomi, ga-
riophylli, singulorū quadrans: spi-
cæ celticæ nardi, micarū, lentiscini
olei, nardi, singulorū triens: masti-
ches, carnium palmularū, & coto-
neorum, ammoniaci, bdellii, singu-
sedecim: terebinthinę vncię octo: sty-
racis, propolis sing. libra: ladani, cę-
ræ colephoniacæ, singulorū pondo
duo: palmulæ micęque cum cenan-
the macerantur, & teruntur, vt in
vnitatem coēant, vt dictū est.

Malagma LENTII INTERPRE-
TIS: valet ad recenti cicatrice cō-
tractos articulos, & abscessus qui in
altum decubuerunt: ad neruorum
collectiones, & articulorum com-
prensiones, quas antylas græci vo-

cant, id est, incuruas contractiones: opitulatur iis, quorum ceruix quodam neruorum rigore, scapulis annectitur (opisthotonicos adpellât) & omnibus neruorum lege consortii affectorum causariis: lassitudines, acopi modo, discutit, irino vel cyprino, aut nardino resolutum: ad inueteratas & ferè deploratas duritias, quæ medicamentis non cedunt, efficacem effectum præstat. Adipis vitulini, bdellii, ammoniaci thymiamatis, iridis, singulorum drach. sedecim: opopanacis, styra-cis, piperis, thuris, singulorum vncia: ceræ, terebinthinæ, singulorum selibra: irini & odorati vini, quantum ad ea capiunda sit satis.

LAVREVM MAGNUM, aduersus stomachicos, aquâ inter cutē distētos, ischiadicos, lienosos: habet ceræ, resinę pin^o, nitri lauri baccarū, colophoniacę picis, singulo. libras

ACTVARIVS

quatuor: ammoniaci libram, sinapis
floris roris marini, pyrethri, galan-
gæ, euphorbii, sampsuchi, cardamo-
mi, iridis, adipis suilli, pinguis tauri
ni, singulorū trientem cyprini olei
decimam sextam partē: non desunt,
qui quartam adiecerint.

LAVREVM PARVVM, extra-
storiam vim possidet. Capit ceræ,
ammoniaci thymiamatis, nitri, re-
sinæ pinus, baccharum lauri, seu vitu-
lini, olei, pares omnium portiones:
olei cyprini, decimam partem: sunt
qui sextam addant.

E SEMINIBVS medicamen-
tum, omnem discutit inflationem:
duritiam emollit: Asumuntur, semi-
num lini & fœnigræci, anisi, bacca-
rum lauri, petroselini, sampsuchi,
myrrhæ celticæ, cardamomi, sertæ
cāpanicæ, iridis, casia, herbæ sabine
thuris, croci, radicis panacis, nitri,
styracis, seminis apii, cyprini, sin-

gulorū sextās: pinguis taurini libra:
ammoniaci dupōdi⁹: terebinthinæ
sesquilibra: ceræ, colophoniacæ, sin-
gulorum pondo quatuor: mellis se-
libra, vini mod⁹, qui tibi faciet satis.

EX CENANTHE medicamen-
tum, pollet aduersum iocineris im-
becillitatem: auxiliatur stomachicis,
coeliacis, dysentericis: Capiūtur œ-
nanthæ herbæ, acatiæ, rosarū, cro-
ci, gallarū, rhūs syriaci, thuris, aloë,
omphacii, florum syluestris punice,
singulorū quadrans, palmulæ quin-
decim, absintii selibra, ammoniaci li-
bra, colophoniacæ dupondius: ceræ
libræ quatuor & semis: lentiscini &
melini, quantum ad ea excipienda
satis sit.

AMITHAONIS malagma, va-
let cōtra pēcordiorum adfect⁹: om-
nes duritias discutit: facit ad articu-
los, qui ægrè mouētur: Ceræ, ammo-
niaci, singu. trepondo: terebinthinæ

X

ACTVARIVS

vncie octo: cyprini hemine quatuor

PANALETHOS vel BARBARVS galeni, vulnera maxima glutinat: habet picis libras octo, ceræ pondo sex & vncias octo, resinæ pinus libras quinque, trientem: bituminis pondo quatuor (aliqui sesquilibram imponūt) olei sesquilibram: spumæ argenti, cerussæ, eruginis, singulorum quadrantem, thuris semissem, aluminis liquidi sextatē, aluminis scissi trientem: lachrymæ panacis, squammæ æris, galbani, singulorum sescunciam: lachrymæ papaueris, myrrhæ, sing. semiunciam, terebinthinę quadrantē: mandragorę succi sextulas quinque, aceti heminas sex. quæ sunt librę quatuor semis: siquidem vncias nouem capit hemina.

ALIQVIBVS simplicior est barbara cōmistiō: picis, ceræ, resinæ pinus aridæ, bituminis, singulo. libra: spumæ argēti drachmæ decem,

eruginis drachmæ quinque, cerussæ
drachmæ quique, opopanacis drach
mæ tres per hyemem olei dodrans,
per æstatē selibra. Liquida cū aridis
subiguntur. si verò dolores sopire
vehementius volueris, apollinaris
herbæ succi sesquidrac. lacrymæ pa
paueris drachmā permiscebis. hoc
medicamentum priore moderatius
agglutinare, Galenus est author.

PEGANEA .i. rutacea, ischiadi
cis opitulatur iis qui lumbagine tor
quentur & humeris dolent, iis etiā
qui destillationibus sunt obnoxii, &
pectoris defluxiōib⁹ opportuni sūt,
subuenit: Cerae libræ quinque, co
lophoniacæ trepondo: ammoniaci,
sulphuris ignem nō experti, singu
lorum sesquilibra: foliorum ruthæ,
suilli adipis, spumę nitri, singulorū
pondo, adipis taurini trepōdo, bu
tyri sextans, olei veteris quantum
esse satis visum fuerit.

X. ii.

ACTVARIVS

Vnguentum E BUTYRO, POL-
let cōtra dolores & perfrictiones pe-
ctoris, & concitatas inde tussicu-
las: Ceræ librę quinque, butyri seli-
bra, terebinthinæ sesquilibra.

ANETHINVM, ad eadē effi-
cax est: Adipis suilli dupondius: olei
anethini & chamęmelini, quantum
videbitur sufficere.

ISIS aliquibus EPIGONOS appel-
lata: facit ad omne vulnus, & præ-
sertim capitis, si cum intercisione
ossium hiet, sine iactura persanat:
efficax habetur aduersus illatos pū-
ctus: impactos corpori refigit acu-
leos: hominū canumque morsibus
medetur: viperarum vir⁹ & scorpio-
num, draconis marini, & pastinacæ
venena, tractim elicit. vulnerariis
mēbratim fragminib⁹ remedio est:
siquidē tutius & celerius fracta fer-
ruminat: pollet aduersus recētes fi-
stulas: veteres corporis cuniculos,

& dehiscentes sinus, tubercula, parotidas, item aurium & alarum abscessus discutit, & nasci prohibet: quod si iam eruperint, iis emissariū facit, vt vomice ventriculo purulenta sordes emanet: strumas cū cingentibus tunicis celerrimè tollit: puri mouendo efficax: fluxiones ad oculos decumbentes sistit, imposita frōti, liuores & insignita delet: gāgrenas circumscribens, serpere non patitur: vlcera putrilaginem olētia repurgat: & vt in vniuersum pronuncietur, ad omnia prosper erumpit vsus. ratio cōponendi ita se habet: Ammoniāci thymiamatis, eruginis rasæ, salis ammoniaci, æris squāmæ, & æris combusti, aristolochiæ, thuris, singulorum sextans: myrrhæ quadrās, aluminis sextulæ nouē: aloes, galbani, singulorum quadrans radicis dracunculi sextans, cere dupondius, resinæ colophoniacæ pon

X.iii.

ACTVARIVS

do quatuor (sunt qui parem modum terebinthiæ inserant) veteris olei sesquilibra, aceti tantundem.

A N E T E, mulcet inflammatio-
nes: Cære pōdo quinque, emplastri
de succis (diachylōn nominant) li-
bræ octo: excipiuntur oleo chamæ-
melino & sufficienti vino.

D I A M E L I T O s. i. è melle mala-
gma, aduersum ictus efficax: vlcera
deterget: Cæræ, colophonix, adipis
suilli, spumæ argenti, boici, olei ve-
teris, & mellis, singulorum pondo
quinque: terebinthinę dodrans.

E M I C I S malagma, vim
emolliendi & discutiendi sortitur.
Habet radicis althęę, palmularum,
cæræ, terebinthinæ, singulorū librā:
fœnigręci, seminis lini, singulorū li-
bram: chamęmeli, sertulæ campani-
cæ, singulorū semissem, vini metre-
tas duodecim: cerussæ, spumę argē-
ti, colophoniacæ, olei veteris, singu-
lorum libras quinque. Sertula cam-

pana, fœnūgræcum, semen lini, radices althææ, in vino maceratæ feruescant: & fiscis aut sacculis colatæ, proiciantur: carnes palmularū benè cum floribus chamemeli molitæ, cū reliquis subigantur.

MASTICHERA .i. è mastiche emplastrum: valet cōtra ictus articularū & renū vitia. Ceræ librę duę, colophoniacę libræ quatuor, mastiches vncię octo, terebinthinæ triēs, galbani vncię octo, āmoniāci libra.

FLAVVM vnguentum, sanandi vim habet & extrahendi. Ceræ, resinę piceæ, singulorū librę quatuor: axungię suillę libræ quinque: thuris, mastiches, galbani, terebinthinę singulorū selibra: adipis gallinæ & anseris, singulorum sextans: medullæ ceruinę quadrans.

TETRAPHARMACVM, molit, carne explet, cōcoquit: Constat ceræ, picis, colophoniacæ, seui bubuli, singulorum septenis libris.

X.iiii.

ACTVARIVS

CERVSSATVM, quod è cerussa fit, vnguentum cicatrices cõplet: Capit spumæ argenti sesquilibram, cerussæ pondo quatuor, cerę candidæ libras septem, olei quātum sufficere videbitur. Oleum & spumam argenti tantisper coquito, dū ✕ syncera & nulla sorde polluta conspiciantur: postea reliqua coniicito.

PORRACEVM quod **PRASINVM** nominant, excreſcentia carnis reprimi: vulnera sanat, & cicatricosam cutem illustrat: Concipit ceræ libras quaternas, colophonix libras quinas, eruginis rasæ libram vnam aut alteram, olei & aceti modum sufficientem.

ÆGYPTIA Achromachi, cruentis vulneribus inditur, vulneraria vi subueniens: auxiliatur efficaciter neruorum intercisioni, musculorum punctiõni, fracturis, luxationibus viminum, vinculorumque

vellicatui: contra abscessus pollet
& offensas, quibus pedes obnoxii
sunt. glutinat vulnera: capitis dolo-
ribus subuenit: & compluribus no-
xis est accommoda. multo redde-
tur vtilior, si squammam acie aut
mucronibus decussam (quam appel-
lāt stomoma) pari pōdere sibi adsci-
scat: sed eo deterior vulneratis nervis
si sola punctio neruum malè habet,
squāma aeris est superuacua: namque
nullum metallicū, nisi prius in ace-
ro leuissimè teratur, huic puncturæ
superpositū remedio est: in nervis
tamen denudatis, & nutantibus, bo-
num: si verò inflammationem ex-
periātur, hac liquefacta cū rosaceo,
linimentum imbuitur quo erit vten-
dum. Quæ inseruntur, ea sunt: Ari-
stolochiæ rotundæ, thuris, squam-
mæ eris, squammæ acie aut mucro-
nibus decussæ (quam nominant sto-
moma) singulorum fescuncia: ceræ,

ACTVARIVS

spumæ argenti, singulorum libræ
duæ: ammoniaci libra, terebinthinę
se libra vellerū succidorū crematorū
se libra, olei veteris libræ quatuor.

MYRSINATVM, habet ceræ
libram, plumbi combusti libras qua-
tuor, spumę argēti libras octo, serici
libras quinque, cerussę vncias octo,
olei myrtini libras sedecim.

DIOSTERON, id est, ostreatū;
habet ceræ candidæ libras quatuor,
cadmiæ crematæ & elotæ libram:
ostreorū combustorū eloti cineris
librā, cerussæ libram vnā aut duas,
spumæ argenti elotæ librā, olei myr-
tacei quantum erit satis.

ESANDYCE; Ceræ libræ duo-
decim vel sex, sandycis libræ sex aut
duæ, rosacei modus sufficiens.

EXANCHVSA: ceræ librę qua-
tuor aut septem, anchusæ libræ tres
aut duæ, olei rosacei portio quę tibi
satisfacere videbitur.

SULPHURATVM, DIATHIV
 nominant: Olei, resinæ piceæ, singulorum libræ quatuor: ceræ, mastiches, singulorū libra. centaurii triēs: olei optati vel alterius cuiusvis * ea liquantur & manuali centaurii muscario aut fassē mouentur vel viridi vel sicco.

NEUROCHALASTICON, id est, medicamentū nervos emolliēs: Ceræ libræ octo, colophonix libræ tres: myrrhæ, bdellii, galbani, ammoniaci, aloes, opopanacis, mastiches, butyri, cyprini olei, gleucini, nardi, olei rhutacei, bituminis, sing. pondo: terebinthinæ, adipis vrsini, sing. dupondius: seui taurini & suilli singulorum trepondo: medullæ ceruinæ, olei tedacei (dadelæon nominant) olei laurini, sing. trepondo & triens: euphorbii, cœnanthæ, sing. vnciæ octo: olei cōis, libræ octo.

TYRIA DAMOCRATIS

ACTVARIVS

ANEPIDETOS, facit ad non magna partium diuortia, & quadrupedum morsus in summa cutis superficie impressos: recentes furunculos discutit: eosque adaperit, in quorum ventriculo iam pus coit, si gestetur imposita, & eorum crustas quā celerrimè rapit: imposita fronti, fluxionem ad lippientes oculos decumbentē, suspendit & cohibet. Nomen tyriæ ex eo vendicauit, quòd inter coquendum tyriæ purpuræ sibi colorem adsciscit: Habet spumæ argenti libras quinque, ceræ libras duas, resinæ pinus libras tres: eruginis, squammæ æris, galbani, singulorum trientem: olei libras senas.

PENTATHETOS, quod quinque simplicia concipiat, adpellatur: pollet contra diuturna pedum & capitis tubercula: Ceræ, colophonix, adipis bubuli, calcis, picis, sin-

gulorum libras septem.

LEVCE RHODINE, id est, alba rosacea, vlcera carne implet & ad cicatricem perducit, atque refrigerat. Ceræ sesquilibra, aluminis septunx, thuris semis, terebinthinæ tantundem, cerussæ libræ sex, spumæ argenti libræ quatuor, rosacei quantum satis fore videbitur.

EX ALTHAEA medicamentū, vim emolliendi possidet: Ceræ, colophonix, singulorum libra: olei, succi althææ, singulorum libræ duæ.

Vnguentum è STYRACE, ischia dicis auxilium ad fert: Mastiches, lachrymæ panacis, ammoniaci, euphorbii, portulacæ, castorii, œsypi humentis, medullæ cerui, singulorum vnciam: galbani, terebinthinæ, tiberiadis succi, singulorum sextantem: cumini trientem, fina-

pis quincuncem, styracis semissem:
 chamæleonis, fœnigræci, singulorū
 vncias octo: colophonix, resinę pi-
 nus, ceræ, singulorū libras duas: pi-
 cis libras quatuor, cyprini quantum
 erit satis.

MACHAERIONIS vnguen-
 tum, recentia omnia glutinat vulne-
 ra, & ab inflammatione vindicat,
 sed maximè impulsu concepta: mor-
 sibus efferatorum in rabiem, eximię
 subuenit, impositum variis formu-
 lis ac modis, & continenter muta-
 tum, & catapotio fabæ tuberculo
 deuoratum diebus triginta: proficit
 aduersum nomas omnes & phagæ-
 denas: item contra aurium & geni-
 talium vlcera: nudis ossibus carnis
 iacturam refarcit, statim ad incre-
 mentum perducens. resoluitur oleo
 omphacino aut rosaceo: Recipit
 aristolochiæ rotundæ, galbani, la-
 chrymæ panacis, eruginis, iridis,

ammoniacy, myrrhæ, singulorum
vnciam: terebinthinæ, olei; quod
acerbæ remiserunt oleæ (ompha-
cinum nominant) singulorum vn-
cias sexaginta & semiunciam: olei
dimidium modum, cum erugine te-
rito operosè, & dimidiatam portio-
nem cum cera & terebinthina co-
quito: dein, cum ad vnitatem colle-
geris, vtitor.

PRIMIONIS emplastrum mi-
rabile, vlcera cicatricibus obducit
etiã deplorata: ad quæ sananda per-
multi magnũ impenderunt studiũ,
suam tamẽ planè luserunt operam.
Tenet malicorii, calcis viuæ, alu-
minis, singulorum sextantem: thu-
ris, gallarum, singulorum trientem:
sorys semissem, adipis vitulini vn-
cias septem & semiunciam, vel li-
bram vnã & semissem. veteris olei
dodrantem.

DIACHAMAELEONTOS, id

ACTVARIVS

est, è chamæleone emplastrū : hoc tyriæ proximum : maximè verò perducit ad cicatricem vlcera, quæ medicamenta respuunt, aut difficulter curationi cedunt, & quorum oræ occalluerunt, & in vetustatem inciderunt : rimis sedis, condylomatis, & duritiis medetur. Continet argenti spumæ vncias octo, ceræ trientem, chamæleonis semissem : eruginis, olei veteris, singulorum sextantem.

EX EUPHORBIO emplastrū pollet aduersus neruorum vulnera: Ceræ, colophonix, resinæ, olei veteris, singulorum libra : euphorbii sextans. Quod fit contra carbunculos, habet spumæ argenti libras duas, olei veteris libras tres, auripigmenti sextantem. coquito oleum & spumam argenti, donec ne amplius quidē inquinantes polluant: deinde auripigmentum detritum

adiicito cum oleo.

AZENETI vnguentum, effi-
cax est aduersus omnia maligna vl-
cera (cacoëtha nominant) item con-
tra gangrenas, fistulas, recentia vul-
nera, ambusta igni, perfrictiones,
acopi modo emollit, in pefso sub-
ditum: vlceribus vteri, tuberculis,
& parotidibus opitulatur: cum vl-
cera caua extiterint, copioso vtitor
medicamento: vt verò trahant ci-
atricem, minor creditur medica-
menti proprietas: sordidum, quod
rhyodes nominant, imponendum
præcipimus. oculis lippitudine la-
borantibus succurrit, genis illitum.
ab hoc medicamento oleum diffi-
det: ideo quando conficitur abdica-
tur: pix, verò cera & adeps adiiciun-
tur: maximè suum impertitur effe-
ctum, cum vulnus circa neruos ma-
lignum est: Habet ceræ libras tres,
resinæ piceæ libras quinque, æsyp

Y

ACTVARIVS

libras tres, adipis taurini trepon-
do, colophonix libram, adipis suilli
libras sex.

PSORALIMA, id est, scabiei di-
catum linimentum: Habet chame-
leonis, lupinuli, cretæ, vuarū passa-
rum, sulphuris ignem non experti,
sing. libram: spumæ argenti, dupon-
dium: gith, styracis, spondylii, cad-
miæ floris, cretæ figularis, alcyonii,
singulorum selibram: lysomodi, ra-
dicis rumicis, singulorum uncias
octo: spumæ nitri, quadrantem: olei
& aceti, quantum ad ea excipienda
postulabitur.

MASVPHAE confectio: Ad no-
stram misturam addere oportet odo-
rati garyophylli, binas sextulas, co-
sti tantundē, folii indici octonas sex-
tulas scrupulos duos, spicæ nardi tā-
tundē, rosarum tantundem, amomi
sextulas duas, styracis tantundem,
gummis sextulas quatuor.

DIAMBAR, id est, ex ambare
medicamentū, pollet aduersus per-
frictiones, imbecillitatē stomachi,
& vibrat⁹, & exortos inde pauores,
item ad insanos atræ bilis insultus:
Recipit mastiches sextulas decē, la-
dani dextantē: ceræ, terebinthinæ,
styracis, sing. sextantem: piperis, spi-
cæ, cinamomi, singulorū sextulam:
xylaloes, ambaris, singulorū sextu-
las tres: balsamini olei (quod vocāt
balsamelæon) sextulam.

DIACHARTON, id est, è char-
tis vnguentum, valet contra no-
mas: squammæ æris, chartæ cre-
mata, singulorum drachmæ vigin-
ti' quatuor: auripigmenti, sulphu-
ris ignem non experti, singulorum
drachmæ duodecim: plumbi com-
busti drachmæ sex.

*Puluis ad externas sanguinis eruptio-
nes: Thuris, aloæ, aluminis, sar-
cocollæ, gummis, argenti spumæ,*

Y.ii.

ACTVARIVS

cerussæ, succi acacię, stercoris aut recrementi ferri quā vocant scoriam, ni, modus.

DIACORALLIV TROCHISCVS, id est, è corallio pastillus: Repurgatæ lachæ, lemnii sigilli, cretæ famiæ, asteris atici cognomento, armeniacæ glebæ, putaminis oui cremati, alcyonii combusti, gypsi cremati cineris, hæmatitis gemmæ, ammoniaci, therapidii, gallarum ægyptiarum, rosarum, draconii sanguinis, rhûs syriaci, malicorii, amyli, atramenti sutorii, succi hypocystidos, cadmiæ, pinus, violæ, cucurbitæ, cyclamini crematæ, singulorum sextulas tres: hæc tundito & cribro creta, ita recõdito, vt suā facultatem non exhalent. erumpentes exteriùs sanguinis profusiones, medicamentum cohibet.

Linimenti genera, quibus in balneis illinuntur, qui pforâ, scabiæ, le-

prâ & diuturno pruritu laceffuntur, sunt hæc: Auripigmenti duella, piperis longi sextula, staphidis agriæ (quæ pedicularis dicitur) sextula. Sed pro habitu corporis & sensus facilitate, & humorum copia adicies & minues species.

PSORICVM, id est, scabiei abolendæ dicatum linimentum: valet aduersus incipientem elephantiasim, antequàm iacta sint etiam fundamenta: Nitri, aluminis, sulphuris vini, ceræ, singulorum sextans: picis triens, olei in quo rododaphnæ frutices incocti sint, libra: sunt qui sulphuris selibram adiiciant. quibus ad oculos vsque corpus totum, hoc vnguento fuit delibutum, ii intra dies decem, incolumes euaserunt.

MALAGMA MONOMACHIVM, id est, quod vnicè contra noxas pugnat: pollet aduersum in-

Y.iii.

ACTVARIVS

flammationes, & duritias iocineris, lienis, ventris, vteri: ad prætumentes locos, ad strumas, inguinariorum panos, tubercula, & (vt simplici ratione dicam) duritiã omnem mirum in modum discutit. cæterum commendatur item in inflationibus interaneorum & doloribus. Continet spumæ argenti semissem, radicis althææ in farinam redactæ quadrantem, adipis anserini fescunciam, adipis gallini vnciam, farinæ fœnigræci quadrantem, seminis lini vnciã, farinæ fertulæ campanicę semiũciã: medullę cerui quadrantẽ, galbani sextantem, colophonix sextantẽ, olei veteris vncias quindécim, anethi in farinam cõmoliti semiũciã, olei chamæmelini quadrãtẽ, veratri candidi drach. tres, sampsuchi vnciam. in liquorẽ resoluantur, quæ liquefcere debent: dein pulueres & farinæ coniiciantur.

EX HALICACABO pastillus;
quem VESICARIAM vocauim⁹:
ad pręgnantes aquā pustulas, & epi
nyctidas efficax: nariū vlceribus &
rimis sedis, & quibus citra dolorem
ducere cicatricē placet, auxiliatur:
Habet cerussę librā, spumę argenti
semissem: aluminis scissi, corticis ha
licacabi, atramēti sutorii, synopidis
sing. selibram: quę aceto excipito.

AREI medicamentū valet aduer
sum scabiem, psoráque: item ad vl
cera quę serpunt vorántque, ad ex
crescentē carnē, vnguiū reduuias,
purulentas aures, vlcera quę ægrē
medentibus cedunt, sedis rimas &
condylomata: Alumen scissile, mi
nium synopicū, gummi, eruginem,
gallas, flores punicę, singula pari
bus modis, aceto excipito. hoc prę
senti est remedio: contra tamen ri
mas sedis, condylomata & nomas
aloę semissem, croci quadratē, scis
si alumis, quadratē, vino excipito,

Y. iij.

& in pastillos cogito : cum pastilli
veniēt in vsum, humor quo diluen-
tur, affectui quadret.

PETRONII arete, obsidentibus
acriter magnis doloribus rimarum
sedis & condylomatum, celeriter li-
berat: Capit stimmis, acaciæ, plūbi
cremati & eloti, sing. vncias duas:
spodii, cyprii, ericæ fructus, alumi-
nis scissi, thuris, atramenti sutorii,
myrrhæ, lachrymæ papaueris, sin-
gulorum drachmas duodeuiginti:
vino excipe & cum ad vsus ventum
est, passo dilue.

MVSAE medicamentum: Alumi-
nis scissilis, aloæ, myrrhæ, atramēti
sutorii (quod chalcanthen græci vo-
cant) croci, singulorū vncias duas:
florum sylvestris punicæ semiu-
ciam, melle excipe.

Pastillus BITYNVS: nomis, fistulis,
& vnguium reduuiis auxilio est: cū
duplo cerato, serpētibus vlceribus,

ignib⁹ sacris opitulatur: Habet mali corii, gallarū, aristolochiæ, aluminis scissilis, chalcitidis, cadmiæ, singulorū drachmas sex: iridis, squāmę eris singulorum drachmas quatuor: atramenti sutorii, mysis, singulorū drachmas sex: nitri, thuris, singulorum siciliquum: chrysocollæ drachmam: aceti, quantum sufficere putabitur.

Pulvis citra vellicatum errodens: sandarachæ, auri pigmenti, singulorum siciliquus: calcis viuæ, manne, thuris, aristolochiæ, singulorum drachmę sex: pumicis, resinę, singulorum drachmæ quatuor: iridis siciliquus. iis in leuissimum puluerem reductis, vtere.

Pastillus albus dysentericis cum candido oui liquore subter inditur: lachrymæ papaueris fescuncia, tragachantæ sextās, spumæ argenti quadrans: sigilli lemnii, amyli, singulo-

ACTVARIVS

rum quadrans: cimolię cretę triens,
decoctum myrti baccarum.

Ad sanguinis profusionem puluis:
si per ora venarū profundatur san-
guis (hēmorrhoidas gręci solent ap-
pellare: hæ velut emortuę siccantur,
& passarum vuarum modo, rugosę
citra vlcerationis sensum prociđūt)
septem dierum spacio, medicamen-
superinductum subuenit: condylo-
matis & fistulis illitū medetur: Ha-
bet aridę fecis vini crematę drach-
mas tres, mysis siciliquum: non de-
sunt qui mannę thuris binas adii-
ciant drachmas: quę perinde atque
fex, donec inalbescat, vritur.

*Aliud medicamentum, quod condy-
lomata resiccat, & callos, & absces-
sus extenuat: Cerussę, spumę argęti,
acatię, aluminis scissi, singulorum
drachmę quatuor: plumbi cōbusti,
lapidis hēmatitis, cadmię, auri, sin-
gulorum semiūcia: punicorū acido-*

DE MEDIC. COMPOS. 166

rum, rosarum, thuris, singulorum
siciliquus: croci drachma: tusa creta-
que pars dimidia, cū aceto & apolli-
naris succo subigitur, vt coalescat: et
illitis oleo rosaceo manib⁹, in glan-
des cogitur, & subter inditur: altera
pars dimidia, quæ fuerit in pulue-
rem redacta, cum rosaceo subigi-
tur, & inducta lineo panno, inscri-
tur.

DE PESSIS.

*Pessus contra vuluæ strāgulatus effi-
cax:* Adipis anserini selibra, adipis
phasiani tantundē, ceræ selibra, cro-
ci vncia: spicē nardi, amomi, masti-
ches, singulorū vncia: opobalsami
quadrans, irini selibra.

ALTER PESSVS: Ceræ can-
didæ dodrans: adipis, terebinthinæ,
singulorum selibra: mastiches, sty-
racis, croci, singulorum quadrans:
nardini vnguenti selibra.

ALIVS pessus: Styracis sextās,

ACTVARIVS

caſiꝝ vncia: ſpicꝝ nardi, amomi, cro-
ci, maſtiches, ſingulorum vncia: thu-
ris, folii, ſingulorum ſeſcuncia: cereꝝ,
olei, ſingulorũ ſeptunx: pinguis an-
ſerini triēs, adipis phaſiani quadrās:
opobalsami, liliacei olei, amaracini,
cyprini, nardini, ſingulorum vncia:
irini ſextans. ſi cōcitatiores volue-
ris efficere, cardamomi drachmas
quatuor, aut vrticæ tātundem adii-
cies. detrachere aut adiicere conuenit
excaſſaſcientia, temperamentum re-
liquũque corporis adfectum reſpi-
ciendo.

INSESSVS & peſſi. Si vel vi-
ris vel mulierib⁹ genitura profluat,
poſt aliam adhibitam diligentiam,
in ſeſſibus vtẽdum qui habeant de-
coctum, roſarum, myrti, rubi, len-
tiſci, & reliquorum, quæ naturam
ſibi refrigerandi et aſtringendi ven-
dicarunt: oblinendũ verò abdomen,
imus venter, pubes inguinum ten⁹,

acaciâ & hypocystide ex vino austero, & consimilibus: item iis, quæ ex palmulis cotoneisq̃ue fiūt, cataplasmatibus: necnon consimilibus ceratis.

Si uterus inflatione laboret, in se sibus est utentum, qui fiunt è decocto ruthæ, pulegii, nepetæ, marrubii, thymi, artemisiæ, et viscilaginibus althææ & consimilium. foris autem illinere conuenit vnguentum è seminibus aut è baccis lauri: vel polyarchum cerato, resolutū iniicimus.

Pessi aduersus vteri inflationem. porro pessi sunt subtèr indendi, ex terebinthina, galbano, iride, rutha & hysso: item qui fieri solet è rutha, pulegio, nitro, & melle, & bubulo felle: in quorum classem adnumeratur, qui ex pinguibus ficis, exemptis granulis ficariis, tritis, pondusculo drachmæ: radice cyclamini pertrita, sicilici pondo: spumę nitri

ACTVARIVS

drachmâ. verum ad fallendam acrimoniam retundendamque, pessum in lac oportet immergere. CAETERVM vtero aquâ intercutem distento, post impensam exactè reliquam diligentiam, vtendū est nitro, colocyntide, quæ melle excipiantur, & in pello subdantur: sed prius cypri-
no oleo intingantur.

ALIVS pessus: Cumini & nitri pares modi, cum melle subter in vuluam induntur.

ALIVS: Colocyntidis & salis, singulorum drachma, pinguis fici carne excepta, vt iuglandis magnitudinem æquet, glandis ceu balani modo subiicitur: siquidem humorem graue virus olentem extrahit, & eximè opitulatur.

IDEM si sedi admoueat, alui recremēta & humorum crassitudinem eliciet, flatúsque ventre exiget: vterum onere leuat: mulieribus, quæ

pustulas exiguis vesiculis similes a-
quâ plenas (quas ideo vocât hyda-
tidas) in vtero contraxerunt, vten-
dum.

*Menses deuocant pessî, ex odoramē-
tis aut sanguinē educētibus* (hēma-
goga nomināt) inditi: qualis est, qui
constat canabis drachma, chameleę
drachmis quatuor, elaterii totidem
drachmis, casia semiuincia, alumi-
nis scissilis, mysis, sandarachæ, sin-
gulorum drachmis tribus: myrrhæ,
croci, costi, singulis siciliquis: quæ
melle colligantur: sed pridie com-
pressa aluus clystere ducenda est:
mox pessus impellendus: deinde al-
ter pessus, emolliendi natura præ-
ditus, mulcendi gratiâ inferendus
est: rursumque idem prior subden-
dus.

Si vterus inflammatione tentetur,
hi pessî erunt suffigendi: Capita
papauerum, in passo tantisper de-

ACTVARIVS

coquuntur, dum consumpta distri-
buerint, dein tortiuo iure expresso
& excolato, cerui medulla vel vi-
tuli, vel adeps anserin⁹ pro ratione
inferitur ad vsus.

ALTER pessus. fœnigræci tusi et
cribrati, terebinthinæ, axungię suil-
læ, singulorum semiuncia: rosarum
uncia: tusa papaueris capitula, duo-
bus dieb⁹ in passo macerantur: post-
eà discoquuntur, dum resoluantur
in tabem, & humoris ius ad tertias
redigatur: expressisque capitibus &
abiectis, tortiuum decocti ius exco-
latur, additis galbani, myrrhæ, thu-
ris, lachrymæ papaueris, singulis ses-
quidrachmis, & casiaë tribus drach-
mis: iis contritis, tantum decocti in-
didisse satis est, quanto possint in
coalitum melle crassiorem cōcres-
cere: mox liquefacta adiciuntur, œsy-
pi, medullæ cerui, pinguis anserini,
singulorum semiuncia, & exacte

subiguntur, dum in vnitatē coēant.
 cū pessus ad vsum expetitur, rosa-
 ceo dilui debet, & maceratus subdi.
 omni dolori pręsenti est remedio:
 in flāmationibus etiam incandescen-
 tibus liberat: vteri strāgulatus emē-
 dat: duritias emollit: & ilico somnū
 conciliat.

— *Alius pessus* AVREVS dictus, con-
 tra inflammationes, quæ muliebres
 locos obsident, & cōuersiōes vuluæ
 inclinātū sue: Habet tostorum ouo-
 rū luthea *: medullæ cerui semiun-
 ciam, croci siciliquum, cēsypi sicili-
 quum: ceræ candidę, terebinthinæ,
 pinguis āserini, singulas drachmas.

Pessus ENNEAPHARMACOS,
 quòd nouem constet medicinis, ap-
 pellatus: prodest & infusione & im-
 positu. Ceræ, terebinthinæ, pingue-
 tudinis anserinæ, adipis bubuli, bu-
 tyri, medullæ cerui, rosacei, mellis,
 cumini, pares singulorū portiones:

Z

recentia omnia, in duplici vase colliquantur.

Pessi quibus vtendum, dum excandescens vrget inflammatio. Emplastrum è succis herbarum, diachylon nominant, vase duplici cum rosaceo miscetur, & plantaginis succus vel intubi, vel senecionis additur. *si* verò calor ingens vterum sic infestet, vt inflammatio igne sacro deflagret (erysipelatōden gręci nominant phlegmonem) recentia solani folia cum humano lacte trita, imponito. *si* in genitalibus locis duricia protuberet, misturis est pugnandū ex fœnigræci, & feminis lini, pulgii, arthemisiæ, syluestris cucumis radicis, & sabini foliorum, decocto: ceterum subter in vterum dare fusinum, vel irinum, aut gleucinū, aut anserinum adipem, aut gallinaceū aut suillum recētem & insulsum, cū aliquo vnguento, vel lacte bubulo,

vel caprillo, cum anseris adipe: illi-
nere imum vētrem pubemque con-
uenit his laxantibus, nitro, absintio-
que, postremò polyarchio vtendum
est, & emplastro è seminibus, aut è
baccis lauri. Pessis quoque pugnā-
dum est, qui mulceant & venarum
vteri spiracula laxent: quem effectū
optimè præstat, tetrapharmacum,
aut azanite emplastrum, vel è succis
quod diachylōn nominant, fusino
vel cyprino resolutum.

*Pessus ad vteri duritias, imbecillita-
tem, & atrophiam, id est, cūm vte-
rus alimenti uim non percipit: est
& acopos, hoc est, lassitudines dis-
cutit: Habet irini olei, cyprini, fusi-
ni, ceræ, singulorum libram: mellis
libras quinque: malabathrini, nardi
ni, singulorum trientem: adipis an-
serini quadrantem, medullæ cerui,
œsypi, terebinthine, singulorum ses-
cunciam.*

Z. ii.

Alius ad diuturnos vteri affectus:
 myrrhæ, bdellii, casia, ladani, singu-
 lorum siciliquus: spicæ nardi, croci,
 singulorum sesquidrachma: fertulæ
 campanicæ, vel palmularum carnis
 ✱ vini dulcis, hemina: susini, rosa-
 cei, cyprini, singulorū triens: prius
 sicca cum passo teruntur: dein vn-
 guentis inseruntur, & leni igniculo
 coquuntur: & ad vsum medicamen
 reconditur.

*Ad vteri abscessus, qui discuti non
 possunt, vtētum cataplasmatibus ē se-
 mine lini, fœnigræci, & hordeaceo:
 inferere autem oportet, caricæ de-
 coctas, & althææ radicem, & tere-
 binthinam: interdū quoque colum-
 binum fimum, oleum & mel. Loci
 iugiter fouendi, sinúsque perluen-
 di, spongiâ decocto horum imbutâ:
 & fictili ollæ (quæ perforatâ harun-
 dinem habeat, spiraculo vasis accō-
 modatâ, qua vaporem expiret) insi-*

dendum: ac quibus infidebunt aque
 incoctis, ea vim extrahendi possi-
 deant: qualia sunt pulegiū, marru-
 biū, laurus, salvia, arthemisia, dicta-
 mum, centaurium. s i autē validior
 dolor existat, capita papaveris adii-
 cienda: imo vētri caricę pingues, ex
 terebinthina, resina & nitro, impo-
 nendę. Pessis quoque pugnandum,
 qui consent, caricarū, anserini pin-
 guis, irini, singulis siciliquis: terebin-
 thine, cerę singulis drachmis: ruthę
 sesquiscrupulo, iridis obulo: nitri
 myrrhæ, sing. binis obolis. vtēdum
 autē caricarū vice, passis vuīs, auxi-
 liatur quoq; antidotum, cyphoides
 & enneapharmacū, polyarchiūque
 malagma, dilutū susino vel telino
 vel aliquo consimili. Q V A N D O
 autem rupto vomice, emissario pu-
 rum emanat pus, rosaceum erit in-
 fundendū vel tetrapharmacum ex
 butyro, & rosaceo: vel rosaceū cum

Z.iii.

ACTVARIVS

sanguinariæ herbæ, vel plantagini^s
 succo. s i vero sanies effluat, grau^e
 olens, tâquam ab vlceratiõe fluxio-
 ni obnoxia, vel nomis profecta, ad
 stringentius esse debet, quod subter
 in vuluã inditur: quale decoctũ ha-
 betur rosarum, vel palmularum, vel
 lenticulæ cum malicorïo. A T si in-
 æquabilis proluuies exeat, locos o-
 portet fouere, & in fessib⁹ vti ex hy-
 dromelite, in quo absintiũ, aut mar-
 rubium, aut eruum, aut lenticula de-
 cocta sit. clystere oriculario, ptisa-
 næ cremorẽ cũ melle exiguo & ro-
 faceo, suffundere. s i quæ profluit
 illuuias, plane grauiter olet, ex mul-
 so vino vuluæ clyster indendus: &
 hoc tantisper faciendũ, dum iis vi-
 ciis perfectè liberentur. s i efferatur
 vlcus, ita vt pascat & exedat, conti-
 nenter equinum lac, clysteri suffun-
 dendum est, aut asininũ, vel quod-
 cumque, quod præsto adfuerit: mo-

do recens sit & coctum: sed duabus
lactis heminis, mellis acetabulū im-
miscuisse satis est: dein iris semiu-
cia respergēda: sic & excalfacere &
frequenter die conuenit infundere,
vel lentis lomentum ex melle, vel
oleæ folia cum melle & vino trita,
supponere: aut amaros lupinos ex
melle subdere, vel medicamen ex
hordeo: cuius admotu, vlcera vul-
uæ cicatricem ducunt.

Ex hordeo medicamen cicatricem
obducens: hordei cremati & in fa-
rinam detriti, spumæ argenti, cerus-
sæ elotæ, singulorum pondo: pin-
guedinis anserinæ, pondo quatuor:
caprini adipis trepondo, myrrhini
dupōdium, mellis despumati semis
sem, terebinthinæ trientem. effica-
citer ambustis illinitur, atque geni-
talium vlceribus.

Si venarum ora sanguinem fundunt
(hemorroida græci nomināt) man-

Z.iiii.

ACTVARIVS

dragore succus, alumen rotundum, acatia, singula instar drachmarum duarum, vino trita excipiuntur, & in pastillos colliguntur. vtitor perfusis vino locis.

ALIAS cicutæ succus, appolinaris, alumē scissille, singulatim binis drach. sinapis drach. sandycis drac, ex vino formantur in pastillos.

ALIAS cerussæ, spumæ argenti, plumbi cremati et eloti, succi hypocyttidis, portiones equæ excipiuntur succo cicutæ, et ex vino in vsum promuntur. itidem iis vtere, quæ cōtra sanguinis è sede profusionem, perscripta sunt.

LVCII medicamentum, pollet aduersus sedis inflammationes, condylomata & genitalium rimas, inflammatione cōflictatas: ad glandis coronam, & præputium efficax habetur: Recipit cærussæ quincūcem, spumæ argēti lotæ sextantem semi-

unciam, recrementi plumbi (quod
 vocant scoriam) eloti, aluminis scis-
 si, thuris, singulorum sextantem: vi-
 no albo intrita misces, myrtino vel
 rosaceo cerato, & vteris. efficacem
 exhibet effectum ad vlcera sedis for-
 dida, quæ linimentis inditis non
 possunt purgari: & ad ea quæ in no-
 mas exasperantur.

ALIUD contra sedis rimas (quas
 appellant ragadas) & condyloma-
 ta. Cadmiæ crematæ & clotæ, ce-
 russæ elotæ, spumæ argenti clotæ,
 singulorum sextās: ceræ quadrans,
 quorum tostorum duo luthea, sapa
 hemina, rosacei tantundem: vten-
 dum cum res postulat. Heximium
 medicamentū ad vetusta vitia. con-
 similiter & collyria ex aſtere attico
 aut thure aut consimilium aliquo, si
 succo apollinaris herbę & sapa pri-
 us diluta, sub hæc rosacei quantum
 erit satis accipiant, donec strigmēti

ACTVARIVS

crassitudinē colligant: sed anū continuo detinendam admoneo.

AD VETVSTAS VERRVCAS,
 quas myrmecias adpellāt. Sulphuris ignem non experti, sandarachæ, sutorii atramenti, pares singulorum portiones, ex aceto oblitæ. addidimus quoque elaterium, & tum mirum in modum emendauit & fesciles & pensiles verrucas: turgentes prægnantésq; sanguine venas sedis, quas appellant hæmorrhoidas, obliterat: Mororum fescuncia, chalcitidis tantundem, lapides mediaci sexaginta vnus, pennarum corui scrupuli viginti. summa pennarum torrefacta, & in farinam trita, vino cū reliquis omnibus excipiuntur, vt crassamēto strigmētū equēt: præsentī quoque auxilio est, rimis in præputio, & incipientibus, & inueteratis: propter lotiū, quod in stillicidio, inter glandē & præputium detinetur.

DE MEDIC. COMPOS. 174

DE COMPOSITO-

RVM OLEORVM VIRI-
bus & ratione.

Sermonem de oleorum compositione,
reliquis non minùs vtilē iis qui viā
ac rationē medendi sequuntur, iam
vt nihil in hac parte per omnia ra-
tio medica proficiscens, desiderare
possit, exponemus. Quēadmodum
autem à iam dictis, occasiones colli-
gēs, potes alia quoque consimilia
condere, & in alia incidens medica-
menta, scire vales, qua vi polleant,
& quibus adfectibus magis cōgru-
ant. ad hunc sane modum ratione,
& præceptis, quibus oleorū compo-
sitiones cōtinentur, expositis, & in
opportunitissima verba collectis, di-
cam te ex iis quæ statim memoriæ
prodentur, adiutū & alia cōponere.

Proinde ab nardiuo præciosiore aliis
vt videtur, oleis, mentionē auspica-
bimur: deinceps & reliqua memoriæ
trademus, quæcunque nobis magis

explorata erunt.

NARDINVM igitur oleum ex-
calfacit, & adstringit. ideo iis auxilia-
tur, quæ adstrictionem, & calorem
desiderant, id est, stomachicis, cœ-
liacis, destillationi & thoracis vitio
obnoxiiis, & suspiriosis. miscetur
quoque in emplastrorum compo-
sitionibus. Ratio ita se habet: Olei
trepondo: inulæ, xylaloæ, iridis,
foliorum myricæ, aristolochiæ, ar-
boris thuriferæ, frondium lauri, ca-
siæ, xylocasiæ, iunci odorati, costi,
amomi, styracis, myrrhæ, cardamo-
mi, garyophyllorum, hali, ladani,
asari, zarnabi, myrobalani, fructus
balsami, terebinthinæ, singulorum
sextula: aspalathi, piperis, cinamo-
mi, singulorum duella: cyperi, xy-
lobalsami, folii, spicæ nardi celticæ,
& ligni cinamomi, bochi, singulo-
rum sesquisextula: balsami scrupu-
li duo: myrti siccorum foliorum, ca-

fiæ, singulorum vncia: frondium lauri sextans: vini odorati modus, qui sufficere videbitur.

GLEVCINVM oleū, valet contra horrores febrium, & neruorum adfectus: Olei porrorum libræ tres, vini veteris cadi quatuor, musti dupondius: arthemisiæ, cyperi, piperis, sphagani, bdellii, iridis, fructus balsami, aristolochiæ longæ, singulorum semiuncia: styracis, ladanii, croci, opopanacis, cardamomi, amomi, sertulæ campanæ, rosarum aridarum, sampsuchi, malabathri, singulorū fescuncia: aspalthi, rorismarini, thuris, calami odorati, casia nigræ, costi, nardi celticæ, spathæ palmarum (quæ est inuolucrum frustus palmæ adhuc florentis) spathophœnicon græci nominant, singulorum selibra: camborū, qui baccæ sunt myrti fescuncia, helenii libra: Ratio cōcinnandi

ACTVARIVS

hæc est: virentibus in mortario con-
fractis, oleum & mustum cū vetere
vino coniiciuntur: completur oleo
dimidium vasis, aut vino vetere,
reliquūque musto, quod mediam
olei mensuram pendat: ea diebus
quinque macerantur: postea tan-
tis per coquuntur, dum mustum &
vinum vetus, ignis feruore absum-
mantur: & colato liquore abiician-
tur herbæ: resarciundæque inie-
ctorum iacturæ, quod remanserat
olei, mustūque cum radicibus,
præcocto oleo cæterisque tuis cre-
tisque cribro densiore, & subactis
atque ad vnitatem redactis, diebus
quinque madere sinuntur: rursū-
que coquuntur, dum mustum to-
tum absumatur: colatæque, senis
diebus ita sinuntur: deinde colo
transfusum oleum, vase vitreo re-
conditur.

CYPRINVM oleum, facultatem

obtinet calfaciendi : vuluæ & ner-
uorum adfectus corrigit : laterum
doloribus illitum auxiliatur : item
lienosis , cum exiguo aceto illini-
tur : miscetur ceratis & malagma-
tis : opisthotonicis , anginâ laboran-
tibus , succurrit : inguinum inflam-
mationibus illitum remedio est :
iis qui ab lassitudine febrim con-
ceperunt , præsentissimo remedio
illinitur : foliorum citri , cyperi , iri-
dis , saluiæ , sampsuchi , cumini ethio-
pici , myrrhæ , styracis , mastiches ,
singulorum quadrans : dendroliba-
ni , aristolochiæ , seminis amæi , li-
gni balsami , xylocasiæ , singulo-
rum triens : inulæ , aspalathi , flo-
rum ligustri (qui græcis cyprus
dicitur) singulorum selibra : vio-
larum vncia , cupressi sextans , lau-
ri foliorum selibra , ruthæ sextans
aut selibra , lachrymæ panacis

ACTVARIVS

sextans aut quadrans , olei metreta
vna: hæc vini veteris, & adstringen-
tis , tribus metretis præmacerata ,
cum oleo tribus horis decoquuntur,
folia citri, dendrolibanum, frondes
lauri cyperus, inula, aspalathus, ari-
stolochia, iris, salvia, ammæi se-
men, rutha, cypressus: & deterfis
manuali scopula sordibus, herbæ
proiciuntur: oleo reliqua, suprà scri-
ptis mandata, coniiciuntur.

SYCIONIVM oleum calfacit, di-
scutit mollitque: floris roris marini,
pyrethri, euphorbii, agarici, casto-
rii, nitri, singulorum quadrans: ra-
dicis sylvestris cucumeris, libræ
duæ: olei viniq; quantum satis
esse putabitur.

ROSACEVM oleum, refrigerat,
& adstringit: inflammationibus, &
ex aceto phrenitidi præsidio est, ca-
piti illitum: Rubrarum rosarum
detractis vnguibus, & noctu diuque

in omphacino oleo decoctarū, sesquilibram: operculato vase, diebus quadraginta insolato. hoc, potu ventrem resoluit, æstuantem stomachum restinguit: vlcera caua nutrit: ad inflammationes vteri, cum melle: & erosiones intestinorum, ex salis momento, clysteribus inditur: dolor dentium eo efficaciter coluitur.

ANETHINVM oleum, calidū, illitu medetur horroribus certo circuitu remeantibus: lassitudines discutit: dolores articulares subleuat: vteri duritias emollit, subter inditum: Anethum viride, noctu diūque flaccescens, instar vnciæ demergitur in olei dulcis sesquilibram: & operto vase quadraginta dies insolatur.

CHAMAEMELINVM oleum, illitum per se vel cum temperato calore, rarefacit, lōgas maximè febres

AA

ACTVARIVS

discutit: quòd si ex mero calido, dolores omnium corporis membrorū illitu leuat: Chamemeli flores lutei, sine ambientibus candidis foliis, pondere sextantis, in libram olei demerguntur, & vitreo vase, linteolo cooperto, quadraginta dies sole sinuntur illustrari.

CRINELATION, id est, è lilio oleum, muliebribus vitiis congruit: vlcera capitis manantia, furfures, varos & feruidas eruptiones illitu emendat: & vitia à frigore contracta sanat, omnem discutit inflammationem, cum croco perunctum: potum, deiectionem bilis molitur: stomacho inimicum, & nauseam parit. foliorum lilii detractis vnguibus imis, sextans: dulcis olei libræ tres: tribus insolantur diebus: deinde prioribus eiectis, noua coniiciuntur folia: mox iterū exacto triduo, induntur alia: ter hoc opus

obeundum. Hoc oleum, tepefacientem sibi naturam vendicat.

RUTACEVM oleum, calfacit & resiccatur: quare destillationibus auxiliatur: doloribus cum thoracis tum reliquarum partium quæ vim caloris desiderant, remedio est: Commarum ruthæ, & foliorum diu notuque decoctorum, vncia: olei libra, anethini modo, soli exponitur.

VIOLACEVM oleum, refrigerat: incandescentibus inflammationum feruoribus, vtile est: violarum quadrans, olei libræ duæ.

MYRTEVM oleum, refrigerat & adstringit: ideoque cœliacis adfœtibus subuenit: sanat igne ambrusta: pustulas erumpentes illitu emendat: attritus hyeme concitatos & intertrigines, illitum corrigit: sedis rimas, condylomata;

AA. ii.

laxatos artus, per sanat, & sudores
coërcet: foliorum myrti recentium
vncia, teritur, & in olei omphacini
sextarium mergitur, & vt cætera
facilitatur.

MELINVM oleum, adstringit:
ideo stomachi & iocineris imbecil-
litatibus, ventris defluxionibus ac-
commodatum est: Malorum coto-
neorum exemptâ medullâ, selibra:
olei omphacini sextarius. mala par-
ticulatim tunduntur, & in oleum
demersa, quadraginta dies inso-
lantur.

IRINVM oleum, calfacit, emol-
lit, roborat: Aspalathi, iridis,
baccularum viticis, piperis, inulæ,
singulorum libram: lachrymæ pa-
nacis, iunci odorati, singulorum
vnciam: anchusæ duellam, scrupu-
los duos: casisæ duellam, olei quan-
tum videbitur esse satis.

MASTICHINVM oleum, leui-

ter calfacit, sed plus adstringit: cœ-
 liacis, stomachicis, dysentericisq̃ue
 habetur salutare: vitia, quæ sunt in
 facie, illitum delet, & colorem cutis
 commendat: Mastichæ vncia, om-
 phacini olei sesquilibra, decoquun-
 tur in vase duplici. Ratio compo-
 si mastichini ita habet. olei libræ se-
 ptuaginta, xylobalsami libræ decē,
 iunci odorati libræ quinque, xylo-
 mastichæ libræ octo, terebinthinæ
 trepōdo, comarū absinthii libra, vi-
 ni odorati libræ quindecim. arida vi-
 no macerātur, & ante triduum oleo
 & vino miscētur: mox sex horas co-
 quuntur: tum mastiche & terebin-
 thina exactè liquefacta, coniiciun-
 tur: colatāque & refrigerata, in vas
 transfunduntur.

LAVRINI componendi ratio:
 olei è drupis expressi, libræ septem
 & semis: baccarum lauri maturarū,
 sesquilibra: cōmistis & molitis oleū

AA.iii.

ACTVARIVS

excernitur. QV'IDAM baccas lauri
 solum citra mitionem aliam moli-
 unt, & ita prelo vel fisco, oleum ex-
 primunt. hoc autem merum est & syn-
 cerum. laurinum excalfacit vehemē-
 ter, & emollit: ita ut ii, qui scabie
 scatēt, & asperis impetiginibus ob-
 fidetur, illiti in balineo, persanentur.
 Sed eo cōuenit abstinere, liche-
 nibus & psoris, inflammationem
 minantibus: in calidis quoque tēpe-
 raturis: & biliosis: siquidem frigidis
 corporib⁹, humidis & pituitosis cō-
 gruit: item iis, quorū articuli algori-
 bus, aut perfriictione affliguntur:
 ischiadicis subsidio est: vermes & pe-
 diculos enecat. furfures capitis emē-
 dat: alopetas & ophiasēs corrigit.
 vsus eius, in lauacro nitri: postea de-
 tergere oportet vino & melle, & fœ-
 nigreci farinâ. sed cauendum est, ne
 capiti calorem sentienti, laurinum
 hoc oleum admoueatur.

OMPHACINVM oleum, quod
acerbis oleis exprimitur: quod OMO
TRIBES nomināt, stomacho ami-
cum propter adstrictoriam vim: prę-
gnantes gingiuas cohibet, illitum:
contra letifera venena datur, conti-
nuè potum, & vomitu redditum:
decoctum verò cum rutha, tormino-
sis præbetur: longis febribus com-
modissimè delinitur.

AMYGDALINVM oleum pro-
dest aduersum inflāmationes vteri,
conuersiones, occlusionesque: item
ad strangulatus eorundē locorū, in-
fusum: doloribus capitis, instillatū
medetur: auriū grauitatem, sonitus,
stridores & sibilos discutit: renū vi-
tio & vrinę difficultate laborātibus,
calculosis, viscerum tormentis, io-
cinerosi, suspiriosis, lienosis, sor-
ptum subuenit: neuos & maculas à
facie tollit & cutem erugat reliquā-
que eius emaculat, labem, cum radi-
ce lilii, melle rosaceoque, tanquā

AA.iiii.

cerato, permistum: oculorum abolet hebetudines: manantia capitis vlcera, furfurésque, ex vino detergit: hoc aliqui METOPIVM vocant. ratio eius talis. Amygdalæ amaræ chœnices quatuor, purgatas & exiccatas, pistillo ligneo in mortariũ collatas, leuiter cõtunde, quoad massa fiat: cui aquæ feruentis heminas duas affusas semihorã dimitte: postea vehementius iterum tunde: deinde ad tabellam premens, tortiuum cremorem excipe: & quod pingue digitis adhæsit, in cornicula diffuse: rursusque in id, quod expresseris, heminam aquæ vnam infunde: & spatio, vt combibat, interposito, iterum exprime, formâ qua prius. quatuor chœnices, heminam conficiunt.

Chœnices
quatuor.

BALANINVM simili ratione cõficitur: repurgat maculas, varos, lentigines, fucos, cicatricum nigri-

cias: aluū resoluit, sed stomacho aduerfatur: dolores auriū emēdat: item fi sonant aures vel strepitum aut sibilum elidunt, cum adipe infusum anserino auxiliatur.

LENTISCINVM, ex maturis lentisci fructibus, eodem more confuitur: quod scabiem iumentorum canūque sanat: peffo acopo lepri- cis additur: eo vtuntur ad sudores cohibendos.

SESAMINVM, ē sesamo simili ratione cum superioribus conditur.

CARYINVM, ē iuglande nuce simili ratione conficitur: pollet ad eadem atque balaninum.

HYOSCYAMINVM, ita fit ē se- mine apollinaris herbæ, quam vo- cauimus hyoscyamum: aurium do- lores sanat: pefsis adiicitur emolliē- tibus.

GNIDIINVM, similiter ē grano fit noīs sui: vis eius, aluū resolvere.

ACTVARIVS

CNICINVM fingitur ad eundē modū : proficeret ad eadem ad quæ cnidinū, nisi paulo esset infirmius.

RAPHANINVM, simili modo cōponitur, è semine radice. phtirias valetudine contractas, finit: scabrias cutis in facie discutit.

MELANTHINVM, eandē vim & cōcinnandi rationem obtinet.

SINAPINVM paratur, sinapi fracto, aqua feruēti peruso: dein additur oleum, & simul exprimitur facit ad inueteratos dolores, ex alto id, quod infestat, euocans.

CICINVM oleū facito ad hūc modum: ricinos eius maturos refrigeratos, quot putabis huic rei satis esse, in solem cōferto: expassōsque, vuarū more in tabulatis explicitarum, sternito vt perarescant, & tantisper contineto, dum inuestiēs cortex sponte decidat: tum carnes eorū collectas, & in pilam iniectas, dili-

genter tundito, & in lebetem plum-
batum, aquam cōtinētem cū vino,
subiecto igni feruefacito: vbi succū
omnē reddiderint, ignē subtrahito:
atque oleum omne, quod innatat,
in parua colligēs cornua, tollito, &
ita recondito. ALIQVI, vbi habū-
dat vsus eius, aliter tēperant: repur-
gatos ricinos ad trusatiles molas cō-
ferunt, vt probē ac diligēter molā-
tur: molitōsque, in sportulam conii-
ciunt: deinde machinamētis, cremo-
rem omnē exprimunt: ricini autem
maturi sunt, cum inuolucris ipsos
cingentib⁹ destituuntur. Prodest au-
tem cicinū oleum, p̄foris, vlceribus
capitis erūpentibus, sedis inflāma-
tionibus, vuluis, quæ occlusæ con-
uersęque obstrangulāt, cicatricibus
fœdis, auriū doloribus: additum in
emplastra, affect⁹ eorū accēdit: potu-
alū ciet, quæ aquis grauatur: lūbri-
cos, intestina occupantes, depellit.

ACTVARIVS

TELINI olei conficiēdi ratio.
 fœnigręci pondo quinque, olei librę
 octo, calami libra, iunci trianguli
 dupondius: diebus septem in oleo
 macerantur: cotidie ter agitantur,
 deinde premuntur. oleūque repo-
 nitur: QUIDAM vice calami, car-
 damomum addere malunt: & xilo
 balsamum, loco iunci triāguli. sunt
 qui oleum iis antea castigent: postea
 fœnumgræcum in eo madefaciant
 exprimātque. vis ei emollire absces-
 sus, & concoquere: ad omnes vuluæ
 duritias maximè conuenit: fœminis
 quę difficilè pariant, cum loci pro-
 fluuiū vehementi obaruerint, infu-
 su succurrit: collectionib⁹ sedis me-
 detur: in tenesmo, ex inferiori parte
 subditur vtiliter: furfures & vlcera
 in capite manantia emendat: ambu-
 sta & perniones, cum cera discutit:
 aspredines in facie decolores abolet
 pigmentis additur [quibus fœminæ

faciei vitium occulunt, & pallorem nitore mentiuntur] probatur quod filiculam non magnoperè redoleat.

SAMP SVCHINVM ita conficitur: serpilli, casie, abrothani, sisymbrii floris, myrti foliorum, sampsuchi, singulorum modus pro viribus eorum capitur. omnia hæc pariter tunduntur: omphacini olei tantum adiicitur, vt adfusum vim & efficaciam, eorum quæ macerantur, nō obliteret: quatrimum macerantur, opus est: dein exprimuntur: iterumque pari eorundem recentium mensurâ, & eodem tēporis spacio, in eodem oleo macerantur, et vbi fuerint expressa, adimuntur, hac ratione cōficiundi euadit validius: vis ei, excalfactoria, acris, extenuatoria, fœminarum noxis, siue contractio siue conuersio vuluæ fuerit, auxilio est: menses secundasque pellit: exanimatas vteri strangulatu, recreat: lumborū

ACTVARIVS

inguinūque dolores mulcet: vsus ei^s
ex melle cōmendatior, quoniā ve-
hemēti adstrictione, locos indurat:
lassitudines illitū discutit: cataplas-
matis, ad opisthotonum vtiliter a-
diicitur: item ad alios quoscunque
conuulsos.

METOPINVM nominatur, ob
magnam galbani cōmitionem: lin-
gnū enim, ex quo galbanū nascitur,
metopon solet vocari: Constat a-
mygdalis amaris, oleo omphacino,
cardamomo, lentisco, melle, vino,
myrrha, semine balsami, galbano &
resina: vehemēter excalfacit, cōbu-
rit: venarium spiracula laxat: extra-
hit, & purgat vlcera: neruis præcis
& musculis prodest: iis quorum in
scroto iners humor concreuit, auxi-
lio est: simulque exedētibus medica-
mentis imponitur: malagmatis, &
ceratis, neruorum rigorib⁹, opistho-
tonicis, & conuulsis medetur: sudo-

DE MEDIC. COMPOS. 184

res ciet, vuluas aperit, & duritias earū placat: omnino vsus eius emolliendo est.

MENDESIVM, ex oleo balani-
no, myrrha, & casia, et resina confi-
citur. vtilitas eius, quæ metopii, tan-
tū ignauior.

STACTE, pinguitudo est recētis
myrrhæ, cum aqua modica contusæ;
& per machinas expressæ. cōmen-
datissima, quæ olei expers est.

*En tibi sufficienter oleorū expositā
rationem: vnde, si tibi sit in animo,
rudimētis acceptis, alia componere
posses.*

DE MORSIBVS VE-

VENENATORVM ET
rabidorum.

*Nunc verò, quod nouissimū fuit, sed
non minus vtile, de venenatis dissc-
rentes, quæ decent, cœptam absol-
uemus pollicitationem.*

DE RABIOSO CANE.

Auspiciū igitur pollicitationis à cane capere volumus, quod animal id familiare homini ac vernaculū est: Postea de reliquis quæ venenato morſu ſequiunt, differem⁹. in rabiem igitur aguntur plurimum canes, cū æſtas maximis ardoribus deſlagrat: nonnumquam, cū hyems gelicidiis vel algoribus riget. In rabiem effe- rati, cibos & potus auerſantur, largā pituitam ſpumofamque ore et nari- bus profundūt toruis intuentur ocu- lis: ſtrigoſum corpus, & ſolito com- preſſius conſpicitur: adſultant ſine latratu: & nullo discrimine beluas et homines, notos iuxtā ignotōsque morſu adoriuntur. A morſu ſtatim nihil moleſtiæ preterquam merus è vulnere dolor ſentitur: ſed proceſſu vitium creatur, quod ab aque pauore, hydrophobicum adpellatur. Ac- cidit autem cum neruorum diſten-

tione, ac toti⁹ corporis rubore: præ-
 fertim faciei, maximèque tū sudori-
 bus ac fastidio horrens aquam inter-
 estuat. Alii tenebras quærunt: Alii
 tristitiâ mœroréq; cōtabescūt: Alii
 canum ritu delatrant, & obuium
 quemque dentibus appetūt, demor-
 dentésque consimilē moliūtur per-
 niciem. C V R A T I O, quæ ad morsus
 canis pertinet, peculiaris, est medi-
 camē c cancris fluuiatilib⁹. quod cō-
 stat parte vna miste radicis gētianæ,
 et partibus duab⁹ cineris crematorū
 cancrorū: de quo dixim⁹ antea cum
 de medicamētis differerem⁹, quæ ad
 uersus venenatos ictus probantur.
 Illinc de omni medicamē cōdiscas
 licebit, quod impressis vene natorū
 ictibus dicatū sit. Nec verò timenda
 æquè sunt ampla rabiosorū anima-
 lium vulnera, quàm quæ pusilla vi-
 deantur; & dilaniatiunculis similia:
 quoniā c magnis vulneribus erum-

BB

pens copiosè sãguis, veneni partem aliquã cluit: in exilioribus hoc contingere non potest. quoties vulnera maiusculè hiant, abscedentes carnes secari oportet, & labiorũ margines scalpelli acie circumfodi. Quæ verò altiora sunt, lacerationibus purgãda, vt excitata sanguinis p̃fusio, venenũ remoretur, & ne vitalia petere possit. cucurbitulæ, si cum multa flãma agglutinatę figantur, id iuamenti præstant, vt veneficam vim eliciant. lōgè efficacissima in venenatis morsibus est vstio: Quippe quim superueniẽs validior ignis natura impedimẽto est, quò minus arbitrio suo serpens venenũ penitiũs commeet peruadátque vltra: simul verò pars eius aliqua intercepta, sistitur, quæ non mediocre curationi futuræ iacit fundamentũ: modò diu patens vlcus dehiscat, neque citò eius oræ coalescant: in quo p̃uiden-

dum est, ut crustæ labātur caducæ,
 ne hiatus vlceris celerius quā par
 sit, occlusus cōeat: pręstāt hęc salsa-
 menta imposita, & intritæ alliorum,
 spicę cepeęque: item succus cyrenai-
 cus, grana quoque tritici vel mansa
 vel integra. quod si, ut sępę solet fie-
 ri, cicatrices anticipent, prius obdu-
 ctæ vulneri quā legitimi dies acce-
 dant, cicatricosa pars adacta manu
 redulceranda, ablatis circūm carni-
 bus, dissectisq; ferro: & repetito igni
 vulnus refrixandū, cogendūque,
 iterum dehiscere. post verō certum
 pręscriptūque dierū numerū, tra-
 here cicatricē et consolidescere per-
 mittitur: sed emplastro, cui nomen
 est à salibus, dialōn, regionem illam
 omnem cōprehendimus: dein intra
 paucos dies sinapi excitato rubore
 locum exulceramus. Quātum per-
 tinet ad rationē viuēdi, alliū, cepas,
 et porros esse prodest: & vinū vetus

BB.ii.

meraciùs bibere: quoniam hęc tardè
 conficiuntur, et abolentur: argumēto,
 quòd qualitas eorū aliquot dies mā
 sitat, quando tabe illa nō vincantur,
 neque pmutentur: sed occupent suā
 vi & ex aduerso pugnent. vtiliter &
 antidota ministrantur, p̄sertim quę
 odorib⁹ multis cōponi solēt: etenim
 odoramēta oīa, suapte naturā diffici
 lē corruptiōis labē immutationēque
 sentiunt: proinde vis eorum in cor
 poribus diutissimè continetur. scitu
 tamen dignū est, horrorē, aut metū
 aquę, nullum p̄scriptum cōstitu
 tūque tēpus habere, quo soleat e
 rumperē: sed plurimū à quadragesi
 mo die: sin negligentes siue remedia
 differentes aggreditur, interdū exa
 cto semestri cōtingit aquę metū ob
 uiam sese obtulisse: plerumque post
 annum prodiisse: quę omnia vidi
 mus. tradiderunt aliqui pauorem a
 quę septimo demū anno, quosdam

corripuisse. porro cibi acrimoniâ præditi & meracæ potiones, nullo non die ad restinguendum & hebetandum acumen veneni sumantur. desudatio, quæ cibum antecedit & sequatur, excitanda erit: picatione (quam dropacismû nominât) & sinapismo, vniuerso corpore et particulatim vtendû, sed omniû nobilissimû est, elleborismus, & potio hieræ diacolocyntidos vocatæ, data: item lac scissile: quæ tam excernendi effectui valent quàm remorandi, ne labes illa pestilens in corpus mergi properet. sed de iis hætenus: nunc reliqua subiiciemus.

S I P H A L A ngium morsu nocuit, locus rubore suffunditur, & punctiunculas ostendit: sed neque tumore succrescit, neque calore multo cingitur: sed modicè rubet, & frigidus exaduerso sentitur. Comitatur tremor toto corpore, & distentio
BB.iii.

ACTVARIVS

poplitum & inguinum, cōuulsioni
 non dissimilis: circa lūbos collectio:
 crebra vrinæ eiiciundę cupiditas:
 difficilis & tarda recrementorū vē-
 tris excretio: sudor frigidus, omnib⁹
 summę cutis spiraculis profunditur:
 lachrymæ oculis exciūtur, qui offu-
 sã etiã caligine hallucinātur. i i s ci-
 nis ficulneus, adiecto sale, ex vino:
 aut radix punicæ syluestris, trita: aut
 aristolochia, cum hordei farina ace-
 ti hymbre conspersa, vtiliter impo-
 nitur: marinã quoque vlcus fouen-
 dum, aut apiastri seu citraginis de-
 cocto: cuius folia etiã lita prode-
 runt: tum sæpè homo demittendus
 est in solium, propinandūque ei se-
 mē abrothani, anisum, aristolochia,
 cicer syluestre, cuminum ethiopi-
 cum, fructus cedri contritus, cortex
 platani, semen trifolii, singulorū si-
 ciliquus, in vini hemina. tradunt a-
 liqui expressum cācris fluuiatilibus

succum, lacte addito & apii semine,
illa molestia continuâ liberare.

ictibus VESPARVM & APVM
illita malua subuenit: itē ordeacea fa-
rina cū aceto: aut si ficularū lac mor-
fib⁹ instilletur: aut si muriâ siue sal-
sugine, vel mari foueris, occurritur.

De morsus à SCOLOPENDRA
locus ābitu colliuescit, & putrescēs
eroditur: interdū feculētus apparet:
rarū visu est, vt rubore perfundatur:
exulceratur autē sponte sua, ab ipso
morsu ducēs initium: eāque exulce-
ratio laboriosa, & propemodū in-
tolerabilis efficitur: pręter hęc pru-
rigines toto corpore sentiūtur. s v-
PER vulnus scolopendrę iniicien-
dus est cum aceto sal infriatus, aut
rutha syluestris in farinā digesta: lo-
cus aceto nō insulso & acida muria
foueri debet. potio salutaris, aristol-
ochia in vino, aut serpillū, aut ne-
peta, aut syluestris rutha.

BB.iiii.

SI SCORPIVS NOCUI, continuo
vulnus inflammatione cingitur: dures-
cit, rubet, & liuore sugillatur, atque
dolorem adfert: alternis vicib⁹, mo-
dò ardore deflagrat, modò frigus
experitur: iam vexatio repentina &
instabilis vicissim modò vehemēs,
modò languida, consequitur sudor,
horroris sensus, ac tremor: extrema
corporis frigent: inguina subrigun-
tur: tubercula in sede profiliunt: in-
horrescunt pili: pallor ora decolo-
rat: dolores cute summâ quasi con-
punctis aculeo formicant. IIS me-
detur lac è ficu vulneribus instilla-
tum: qui icit, scorpio tritus, & per-
cusso loco adpositus, tanquam iniu-
riæ suæ vindex, quam intulit perni-
ciem, suo corpore luit dominâte illa
rerû desidentia, quam antipathiam
vocant. prodest & sulphur viuum,
resinâ terebinthinâ exceptum: item
galbanû splenii more extensum, &

loco inductū, leuabit. calmintha trita & illita, & farina hordeacea ex vino parata, in decocto ruthæ: semen quoque trifolii herbæ tritum & adiectum, opem adfert. vtendum & potionibus mali terre cum vino, & gentianâ, & pulegio, & baccis lauri, & calamintha cū posca. Commendatur vsus balnei frequens, cum euocatione sudoris, & portione vini diluta.

Morsum PASTINACE MARINAE comitantur confestim inextricabiles penè dolores: neruorū distentiones, assiduæ molestiæ, languores, mentis insultus: posthæc, vocis priuatio, oculorum caligo: ipse verò locus, qui plagam accepit, in circuitu cum vicinia nigricat: & ita obstupescit, vt tangentem non sentiat: & si quis ipsum presserit, fæcies ex ipsa nigra crassaque; pariter, & graue olens, excernetur.

ACTVARIVS

IVVABUNT in hoc adfectu et omnia quæ contra morsum viperæ monstrabimus: adhæc in potu datur absinthium, salvia, sulphur cum aceto tritum: ipsūque animal, quod percussit, dissectum exenteratūque, & supra vuln⁹ impositum, suo medetur beneficio.

MVRIS ARANEI morsum arguit, locum ambiens inflammatio: atra pustula & extuberans, aquosaque, sanie prægnans: & partes omnes vicinæ liuent: verū cū pustula dissilit, hulus depascens succedit, non ad simile iis, quæ serpendo corpus exedunt: cum et tormina intestinorum succedūt, & vrinæ difficultates, & frigide corporis aspergines. IIS galbanū ex aceto tritum, instar splenii, vulneri inductum cū aceto, auxiliatur: item ordeacea farina, cum aceto mulso illita. ipse mus quoque, qui morsum intulit,

diuulsus & imposit⁹, sui morsus diluit veneficium. vtiliter quoque tumsum alliū illinitur. inter auxilia est, aquā feruenti locum fouisse. Abrothanium verò decoctū, in vino potum, medetur. laudantur serpillum, & galbanum, & cruca, vino diluta.

VIPERARVM veneno tumēt corpora, vehemētèrque veluti strigosa siccescant: colorem trahunt subcandidum: sanies è vulnere profluit, primū oleosa, deinde cruenta: pustulæ ambustis similes erumpunt: mox nome præoccupat, longè latēque depascens: nec summa quoque cute vaga, sed & in altum descendens. contingit iis gingiuas sanguine suffundi: iecur inflammari: tormina & vomitiones biliosas moueri. accedit præterea tremor, soporifera capitis grauitas, vrinæ difficultas, & frigidi sudoris effusio.

ACTVARIVS

PESTILENS hoc virus tolli-
tur, caprino fimo ex vino imposito:
item lauro, abrothano, galbano, su-
periniectis: item pullis gallinaceis
diuulsis, & continuo admotis: item
radicis cortice vehementer tuso, scil-
la quoque tosta, & chamæmelo tri-
to, & ordeaceâ farinâ ex aceto pre-
paratâ, eidem vicio succurritur, ca-
lida vulneribus antea fotis. bibitur
efficaciter leporinum coâgulum,
triobolari pondusculo: & succus
porri, instar heminæ, in meraco vi-
no: & apiastri succus & rutha sylue-
stris, ex vino. ipsum quoque vinum
sumpsisse prodest. conducit & alli-
um, cæpas, & porros edisse: falsa-
mentumque & gallinacea cerebella
cum vino commodè bibuntur: & se-
men satiuæ brassicæ, acetabuli men-
surâ tritum in vino, auxilio est, sin-
gulos digitos pice liquida intinctos
colluere vino, & ita bibere. habes

quoque theriacum Andromachi antidotum, quod in venenis expugnandis, nulli medicamento cedit. scriptis quoque mandata sunt, alia quædam antidota, quibus vtens laboranti succurres.

Similia iis eueniunt quos AMPHISBENA aut SCYTALE momorderit: quare & eadem quærentur auxilia. ideoque hoc genus indicari propria mentione non meruit.

Ictu, quem DRVINVS intulit, vehementes ciuntur dolores: eo loco pustulosæ profiliunt collectiones, à quibus consequenter aquosa sanies effunditur: sequuntur rosiones & tormina. *His* remedio est, aristolochia cum vino pota, & herba trifolium: radix hastulæ regiæ, simili sumitur auxilio: quercus cuiuscunque glandes epotæ, & radicis ilicis tusæ, illitu præsidium abferre consueverunt.

ACTVARIVS

Quos HAERMORRHVS morderit, validis premuntur doloribus, qui sine vlla criciatus intercapedine fatigant: ob idque contrahunt, & in strigosam maciem corpora perducunt: e loco vulneris, multus cruor excernitur: & si qua parte corporis cicatrix extet, sanguine manabit: alui quoque recrementum cruentum exit: & qui parte illa profluit, sanguine, concretus, grumofusque cernitur: iidem de pulmonibus sanguinem extussiunt, & in vomitiones citra remedium effunduntur.

DIPSADIS morsus hę comites notæ tumor quidem solutus, sitis pertinax, nullo potu satiabilis, & sine vlla tēporis intercapedine discrutians: proinde qui ita sunt adfecti, potum hianti ore rapiūt, semper sitibundis similes. IC TVS ab hēmorrhū & dipsade illati deplorati sunt, & remedia respuunt: ergo cōmunia

licebit experiri: tentāda erit, candēti ferro perustio: & mēbri, si locus patitur, præcisio quærenda: mox acria cataplasmata cōueniet imponere: cibos acres prodesse neminem latet. in remedio sunt & potiones meracæ, & frequens balneum: & id gen^o, reliqua obcunda.

Vlcus ab HYDRO, id est, natrice, illatum: ampliatur & medium liuet: sanies ex eo redundans, atra & graueolēs, tāquā ex nome eructatur. A NATRICE percussis, prodest organū tritum, maceratum: aut radix trita & farina hordeacea cū hydromelite potatur. propinatur uerō malū terrę binis drachmis in posca, cyathis duobus: aut succus marrubii: aut decoctū alterūtrius in vino. est & sua recēti fauo gratia cū aceto.

CENCHROS istū molitur similem viperæ. sequitur proserpēs erosio: intumescūt primō carnes, vt in aqua intercutē: mox in orbē defluūt:

tum quasi lethargo corripiuntur: & præcipiti somno, veterisq̃que grauiati corruūt: afficitur iis iecur, & vesica, & colon, vt Erasistratus putauit. nam confectis iis vitiatæ partes reperiuntur. **VVLNERIBVS** à Cenchro factis, semen lactucæ cū lini semine illitum medetur: probatur & satureia & syluestris rutha: item serpillum, hastula regia, drachmis duabus in vini cyathis tribus: potu quoque præbenda aristolochiæ radix. similiter cardamomū & gentiana.

Si feriat **CERASTES**, locus attollitur, & induratus, pustulis scatet: varia inde sanies, modò nigricans, modò lutea, fertur: sed coalitu toto pallens, subruffescit. iis genitale tenditur: excessus mentis eos excipit: caligant oculi: tandem distentione rigoreque neruorum conuulsi, commoriuntur. **ICTVS** Cerastæ, mem-

bri præcisio celeriter sanabit: quam obrem differenda hæc non sunt, sed pars demorsa tota est amputanda, aut ilicò ictus locus est excarnificandus in orbem, et in proximo vicina: dein, quæ remāserint, inductis candentibus ferramentis adurenda.

Vulnus ASPIDIS, puncto acus simile est: perexiguum prorsus apparet, ideo nihil intumescit: sanguis inde paucillus & ater destillat: caligo præceps oculos corripit: corpus totum multiformiter, sed omnino leniter laborat, non sine quodam voluptatis sensu [color inelegās herbaceo virore nitet] Cor micans palpitat: frons identidem conuellitur: palpebræ nutantes conuiuent, erectis vt in somno sensibus: inter has notas, matura mors adpellit, ne diei quidem tertiam partem remorata.

I D E M, quod cerastæ, remedium erit tentandum. præsentissimū hoc

CC

ACTVARIVS

veneni genus, & euestigio pernecans: quod arteriarum sanguis, frigore gelatus concrevit.

Quoties BASILISCVS quempiam momordit, aureo colore plaga suffunditur: hunc mors ilico rapit, et auxilia quæ possent representari, præoccupat. Sed tam pestilens veneni pernicies, maximè in lybiæ desertis grassatur, vbi sanè quæ pauci versantur homines. quàm labem priusquàm quispiam sentiat, ac medicum possit consulere, repentina morte tollitur: tam præceps est veneni impetus, tamque celeriter iugulat. quare danda est opera, priusquàm implicetur periculis, vt viuendi iam dictam sequatur rationem: partim calidioribus vescatur cibus, partim meracis vtatur potionibus: interim et medicamentis, quæ perniciosum ad se virus eliciant, modò antidotis, quæ veneficam vim ex-

pugnent, erit contendendū. quem-
admodū de iis superiūs sufficien-
ter differuimus.

CVRATIO COMMVNIS.

Ad omnes animalium, venena morſu
iaculantium, plagas, homo adhibē-
dus eſt, qui vuln⁹ ore ſugat: ſed is ne
que impranſus, neque ieiunus quæ-
ritur: ſed qui cibum præſumpſerit, &
os vino colluerit: mox olei pauxillū
in ore cōtineat, oportet: poſtea ſu-
ctionem proſequatur. locus ſpongiā
fouēd⁹: ſcalpiſtro altiore laniatu la-
ciniandus, quò peſtilens virus euo-
cetur. circūſcriptio vulneris excar-
nifica, & viuo tenus exciſio proſi-
cit. Si verò locus, carnis exciſionem
reſpuat, admoliri cucurbitulas opor-
tet, easque multā flāmā adigere cor-
poribus. quòd ſi pars morſu vitiata,
facile ſectionem admittat: procul-
dubiò ferramenti præſcindi debet,
vt vnius particulæ iacturâ, totum

CC.ii.

CACTVARIVS

Seruetur corpus: maximè in deterri-
mis ferarum i&ibus. Cinis sarmēti-
nus, aut ficulneus cum lixiuo cine-
re conspergendus: item cum garo
acri, salsamentis, porro, cepis, alliis,
minutati m cōtritis: gallinacci pulli
spirantes adhuc & calentes, per me-
dium diuisi, percussę parti impositi,
magnoperè auxiliātur: vt pote, qui
pestilens ad se virus eliciant.

*Habes habundè disputationē, quam
de feris, quæ venenum ictu eiaculā-
tur, tradidimus: ne te partis huius
quidpiā deficiat, quod ad medicam
rationem pertineat.*

PERORATIO.

*Ceterum quia de morborum noticia
& causis, duobus prioribus libris à
nobis dictum est: in duobus aliis se-
quentibus, vitiorū, quæ occurrunt,
medendi viam ac rationem mem-
bratim digessimus: in iis autem no-
uissimis duobus, inseruimus, quæ*

internis valetudinib⁹ opitulari medicamenta putarentur: & etiam quæ externis debeant opponi. quæ omnia tibi, qui rursus obire legationē statueris, dicamus, ut habeas affatim in omni morbo ex suprà dictis, quæ & nosse & agere possis, rudimentis inde acceptis. quod si quidquam in opere desiderari videatur, ut vllis aliis egeas medicorum scriptis: ubi legatione perfunct⁹ redieris, si nobis vitam agere deus sinat, illud tibi adiiciemus. sic liber ad umbilicum extremum perduct⁹, finem accipiat. itaque liceat tibi omnia hæc defunctoriè percurrēti, fructu atque utilitate, quæ in eis sunt, perfrui: ut et nos hinc gratiam aliquam reportemus, qui prorsum hoc volumen elaborauerimus. FINIS.

PARISIIS.

Anno. 1539. prima Martii.

IN PRÆCIPVORVM OPERIS
capitum Elēchus, in quo numerus
prior, foliū: posterior, pag. indicat.

Sumendorum medicamentorū
nomenclatura 2. 1.

Admouendorum medicamētorum
nomenclatura 2. 2.

Potionum variæ formulæ. 3. 1.

Zulapiorum & Serapiorum for-
mulæ. 12. 1.

Pastillorum formulæ. 18. 2.

Antidotorum formulæ, & nomen-
clatura. 30. 1.

Liquores medicati. 81. 2.

Purgantium medicamentorū facul-
tates & vsus 90. 2.

Simplicia medic. purgantia. 91. 2.

Composita medicamenta purgan-
tia. 100. 1.

Humorū simpliciū purgatio. 101. 1.

Humorum coniunctorum purga-
tio. 103. 1.

Balani. 126. 1.

Clysteres ibidem.

Errhina 127. 2.
Gargarizatus, ibidem.
Apophlegmatismi 129. 2.
Vomitum elicientia. 131. 1.
Miscendorum medicamentorum ra-
tio. 135. 2.
Admouendorum medicaminū for-
mæ. 137. 2.
Pessorum formulæ. 166. 1.
Oleorum compositiones & facul-
tates. 174. 1.
Morsus venenatorum & rabidorū
notæ ac remedia. 184. 1.

Folio. pagina. versu.
24. .1. 16.
pro nullæ reponere inulæ
168. .2. .1.
pro distribuerint reponere distabu-
erint.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, arranged in several lines. The text is faint and difficult to decipher due to the age and quality of the image.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, arranged in several lines. The text is faint and difficult to decipher due to the age and quality of the image.

